TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

117'nci Birleşim
29 Temmuz 2026 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

	Sayfa
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	**529**
II.- GELEN KÂĞITLAR	**534**
III.- YOKLAMALAR	**603,604**
IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	**549,551,554**
A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI	*549:550,551:552,554:555*
1.- Kütahya Milletvekili Ahmet Erbaş'ın, Kütahya'ya ilişkin gündem dışı konuşması	549:550
2.- Bolu Milletvekili Türker Ateş'in, Türkiye'de sanayinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	551:552
3.- Kastamonu Milletvekili Fatma Serap Ekmekci'nin, Kastamonu'nun İnebolu ilçesine İstiklal Madalyası takdim töreni ile Kastamonu'nun Cide ilçesinde yaşanan sel felaketine ilişkin gündem dışı konuşması	554:555

Sayfa

V.- AÇIKLAMALAR **550,552,555,567,583,602, 610,615,630,636,647**

1.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, Ayasofya'ya ilişkin açıklaması 550

2.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz'un, Zengök Otel ile yakınındaki kazı alanına ilişkin açıklaması 550

3.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, turizm esnafına ilişkin açıklaması 550:551

4.- Karabük Milletvekili Cevdet Akay'ın, er gaziler ve şehit yakınlarının yaşadığı mağduriyete ilişkin açıklaması 551

5.- Muğla Milletvekili Süreyya Öneş Derici'nin, Seydikemer'in Bayır Mahallesi'nde ortaya çıkan ve Fethiye'ye yayılan yangına ilişkin açıklaması 551

6.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, Şanlıurfa'nın kronikleşen elektrik sorununa ilişkin açıklaması 552

7.- Mersin Milletvekili Ali Kıratlı'nın, hayata geçirilen sosyal konut projelerine ilişkin açıklaması 552:553

8.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, fındık taban fiyatı için beklentilerine ilişkin açıklaması 553

9.- İstanbul Milletvekili Burak Akburak'ın, kişisel verilerin korunmasına ilişkin mevcut uygulamaların etkinliğine ilişkin açıklaması 553

10.- Ordu Milletvekili Naci Şanlıtürk'ün, Ordu'nun ilçelerinde devam eden maden arama ve sondaj çalışmalarına ilişkin açıklaması 553

11.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, KOSGEB'e ilişkin açıklaması 554

12.- Rize Milletvekili Tahsin Ocaklı'nın, Üsküdar Belediye Başkanı Sinem Dedetaş'ın gözaltına alınmasına ilişkin açıklaması 554

13.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, ihbar sonucu bir peynir markasına yapılan denetime ilişkin açıklaması 555:556

14.- Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever'in, emek örgütlülüğüne ilişkin açıklaması 556

15.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, KHK'lerle üniversitelerden ihraç edilen akademisyenlere ilişkin açıklaması 556

16.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, Türk ihracatçısına ilişkin açıklaması 556

17.- İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya'nın, Sinop-Ayancık-Türkeli-Çatalzeytin sahil yoluna ilişkin açıklaması 556:557

18.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, plansız tarım politikasına ilişkin açıklaması 557

19.- İstanbul Milletvekili Cemal Enginyurt'un, açıklanacak fındık taban fiyatına ilişkin açıklaması 557

20.- Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer'in, dün Türkiye ile Irak arasında imzalanan anlaşmalara ilişkin açıklaması 557

21.- Şanlıurfa Milletvekili Cevahir Asuman Yazmacı'nın, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının Kerkük'teki petrol sahalarına ortak olmasına ilişkin açıklaması 557:558

22.- Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalp'ın, hasta tutsak Mehmet Şirin Çelik'e ilişkin açıklaması 558

23.- Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan'ın, milletin Türkiye Büyük Millet Meclisinden beklentisine ilişkin açıklaması 558

Sayfa

24.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, mazottaki enflasyona ilişkin açıklaması 558
25.- Mersin Milletvekili Levent Uysal'ın, Filenin Sultanları'na ve 2/B arazilerine ilişkin açıklaması 558:559
26.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, işçi ölümlerine ilişkin açıklaması 559
27.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, ülkedeki eğitim ve hayat pahalılığına ilişkin açıklaması 559
28.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, üç senedir süren yüksek faiz, enflasyon ve fahiş zam ortamına ilişkin açıklaması 559
29.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, Aydın'daki zeytin üreticisine ilişkin açıklaması 559
30.- İstanbul Milletvekili Kezban Konukçu'nun, sendikal örgütlenmenin önündeki engellere ilişkin açıklaması 560
31.- Adana Milletvekili Bilal Bilici'nin, Çukurova Üniversitesi Balcalı Hastanesine ilişkin açıklaması 560
32.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, köylerdeki sulama kooperatiflerine kesilen cezalara ilişkin açıklaması 560
33.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, uzman çavuşların taleplerine ilişkin açıklaması 560
34.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, hasta mahpus Kendal Barut'a ilişkin açıklaması 561
35.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, açıklanacak fındık taban fiyatına ilişkin açıklaması 561
36.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla'nın, çiftçilerin maliyetlerinin yüksek, gelirlerinin düşük kalmasına ilişkin açıklaması 561
37.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, Tekirdağ'daki hava kirliliğine ilişkin açıklaması 561
38.- Hakkâri Milletvekili Onur Düşünmez'in, Yüksekova Çevre Yolu'na ilişkin açıklaması 562
39.- Sakarya Milletvekili Ayça Taşkent'in, açıklanacak fındık taban fiyatına ilişkin açıklaması 562
40.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, Çukurova Üniversitesi Balcalı Hastanesine ilişkin açıklaması 562
41.- Bolu Milletvekili İsmail Akgül'ün, lokanta ve restoranlardaki KDV oranına ilişkin açıklaması 562:563
42.- Ağrı Milletvekili Nejla Demir'in, Ağrı'nın Satıcılar köyü merasında başlanan GES inşaatına ilişkin açıklaması 563
43.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, orman yangınlarına, Kosova'dan Türkiye'ye gelip okuyanlara, Ankara Ulus'taki Çankırı Caddesi'nde ziyaret ettiği esnafların şikâyetlerine, yardım kuruluşlarına, İnfaz Yasası'na, Muhsin Yazıcıoğlu davasına ilişkin açıklaması 563:565
44.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, Antalya Kaş'ta başlayan orman yangınına, ekonomik krize ve sokaklardaki tehlikeye ilişkin açıklaması 565:567

Sayfa

45.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin, orman yangınlarına, ilan edilen 2026 Yükseköğretim Kurumları Sınavı verilerine, çalışma yaşamındaki sorunlara ve işsizlik oranlarına ilişkin açıklaması 567:569

46.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Türkiye Petrollerinin Kerkük'teki dev petrol sahasına ortak olmasına, krizler çağına ve millî seferberlik ruhuna, terörsüz Türkiye'ye ilişkin açıklaması 569:570

47.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, orman yangınları başlamadan gerekli tedbirlerin alınması amacıyla verdikleri önergelere, tur şoförlerine, İstanbul Valiliğinin 39 ilçe kaymakamlığına gönderdiği yazıya, görüşülmekte olan YÖK kanunuyla ilgili teklife ilişkin açıklaması 570:572

48.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Üsküdar Belediye Başkanı Sinem Dedetaş'ın gözaltına alınmasına, belediyelere yapılan operasyonlara ve belediye başkanı transferine ilişkin açıklaması 572:573

49.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Ahbap soruşturmasına, orman yangınlarıyla mücadeleye, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ile İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 574:575

50.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 575:576

51.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 576

52.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 577

53.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'ın, Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli ile İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 577:579

54.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 579:580

55.- İstanbul Milletvekili Özgül Saki'nin, Adalet Komisyonunda kabul edilen teklife ilişkin açıklaması 583

56.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, İsrail'in saldırganlığına ilişkin açıklaması 583

57.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, Diyarbakır yerel basınının dünkü ortak manşetine ilişkin açıklaması 583:584

58.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Yozgat Milletvekili Süleyman Şahan'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 602

59.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Rize Milletvekili Harun Mertoğlu'nun DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 610:611

60.- Van Milletvekili Zülküf Uçar'ın, 1943 yılında Van Özalp'ta yaşananlara ilişkin açıklaması 615

Sayfa

61.- Van Milletvekili Mahmut Dindar'ın, orman yangınlarına ve yaz döneminde artan boğulma vakalarına ilişkin açıklaması 630

62.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, Kayseri'deki barınma sorununa ilişkin açıklaması 630

63.- Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey'in, Balıkesir'in Edremit, Ayvalık, Burhaniye, Gömeç ve Kepsut ilçelerinde çıkan yangınlara ilişkin açıklaması 636

64.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok'un, Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 636:637

65.- Balıkesir Milletvekili Burak Dalgın'ın, Balıkesir'in çeşitli bölgelerinde çıkan yangınlara ilişkin açıklaması 637

66.- Kocaeli Milletvekili Sadettin Hülagü'nün, Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın 282 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 647

67.- Muğla Milletvekili Metin Ergun'un, Muğla'nın Seydikemer ilçesinde çıkan orman yangınına ilişkin açıklaması 647

68.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, Kocaeli Milletvekili Sadettin Hülagü'nün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 647:648

69.- Kocaeli Milletvekili Sadettin Hülagü'nün, Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 648

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI 567

A) ÇEŞİTLİ İŞLER 567

1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Yeşilay Bolu Şube Başkanına ve yöneticilerine "Hoş geldiniz." denilmesi 567

VII.- ÖNERİLER 581,584,602,604,611,615

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ 581:583,584:602,602:603, 604:610,611:615,615:617

1.- YENİ YOL Grubunun, İstanbul Milletvekili Elif Esen ve 19 milletvekili tarafından, doğurganlık hızındaki düşüş ile kırsal nüfusun azalması, tarımsal üretimde kuşak yenilenememesi ve kırsal yaşam koşullarındaki bozulma arasındaki ilişkinin neden ve sonuçlarıyla ortaya konulması; evlenme sayısındaki azalma ve boşanmalardaki artışın kırsal çözülmeyle, kentlerdeki barınma, bakım ve yaşam maliyetleriyle ilişkisinin incelenmesi; mevcut tarım, kırsal kalkınma, aile ve nüfus politikalarının birlikte değerlendirilmesi ve gençlerin kırsalda hayat kurmasını, kadınların güvenceli biçimde üretime ve sosyal yaşama katılmasını, çocukların nitelikli kamu hizmetlerine erişimini sağlayacak kalıcı politikaların belirlenmesi amacıyla 29/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Temmuz 2026 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 581:583,584:589

Sayfa

2.- İYİ Parti Grubunun, Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan ve 20 milletvekili tarafından, Türkiye'de yargılamaların makul sürede sonuçlandırılmamasının, uzun tutukluluk uygulamalarının, Anayasa Mahkemesi ve AİHM kararlarına konu olan hak ihlallerinin, yargı sistemindeki sorunların hukuk devleti üzerindeki etkilerinin araştırılması amacıyla 2/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Temmuz 2026 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 589:595

3.- CHP Grubunun, Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve arkadaşları tarafından, mevsimlik tarım işçilerinin yaşam ve çalışma koşullarının iyileştirilmesine, can güvenliklerinin sağlanmasına ve insani standartlara ulaştırılmasına ilişkin gereken önlemlerin araştırılması amacıyla 28/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Temmuz 2026 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 595:602,602:603,604

4.- DEM PARTİ Grubunun, Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren ve arkadaşları tarafından, demokratik siyasetin önündeki yargısal engellerin araştırılması amacıyla 29/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Temmuz 2026 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 604:610

5.- Yeni Parti Grubunun, Mersin Milletvekili Talat Dinçer ve arkadaşları tarafından, esnafın yaşadığı sorunların araştırılması ve çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla 29/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Temmuz 2026 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 611:615,615:617

VIII.- SEÇİMLER **617**

A) KOMİSYONLARDA AÇIK BULUNAN ÜYELİKLERE SEÇİM *617:620*

1.- Anayasa Komisyonunda boş bulunan üyeliklerine seçim 617

2.- Adalet Komisyonunda boş bulunan üyeliklerine seçim 617

3.- Millî Savunma Komisyonunda boş bulunan üyeliklerine seçim 617

4.- İçişleri Komisyonunda boş bulunan üyeliklerine seçim 618

5.- Dışişleri Komisyonunda boş bulunan üyeliklerine seçim 618

6.- Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunda boş bulunan üyeliklerine seçim 618

7.- Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunda boş bulunan üyeliklerine seçim 618

8.- Dilekçe Komisyonunda boş bulunan üyeliklerine seçim 618

9.- Plan ve Bütçe Komisyonunda boş bulunan üyeliklerine seçim 618:619

Sayfa

10.- Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonunda boş bulunan üyeliklerine seçim 619

11.- Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda boş bulunan üyeliklerine seçim 619

12.- Avrupa Birliği Uyum Komisyonunda boş bulunan üyeliklerine seçim 619

13.- Dijital Mecralar Komisyonunda boş bulunan üyeliklerine seçim 619

14.- (10/4004, 4005, 4006, 4007, 4008, 4009) esas numaralı Şanlıurfa ve Kahramanmaraş'ta Okullarda Meydana Gelen Olaylar ile Çocukların Dijital Ortamlarda Karşılaştıkları Riskler ve Olumsuz Etkilerin Tüm Yönleriyle Ele Alınarak Araştırılması, Çözüm Önerileri Geliştirilmesi ve Benzer Olayların Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunda boş bulunan üyeliklerine seçim 619:620

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER **621,630,637,648,655**

A) KANUN TEKLİFLERİ *621:630,630:636,637:646, 648:655,655:675*

1.- Niğde Milletvekili Cevahir Uzkurt ve Kocaeli Milletvekili Sadettin Hülagü ile 109 Milletvekilinin Yükseköğretim Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3755) ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 282) 621:630,630:636,637:646, 648:655,655:675

2.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi, Kyoto Protokolü ve Paris Anlaşması Sekretaryası Arasında Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Taraflar Konferansının Otuz Birinci Oturumu, Kyoto Protokolü Taraflar Toplantısı Olarak Düzenlenen Taraflar Konferansının Yirmi Birinci Oturumu, Paris Anlaşması Taraflar Toplantısı Olarak Düzenlenen Taraflar Konferansının Sekizinci Oturumu, Bağlı Organların Oturumları ve Diğer BMİDÇS Toplantılarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3757) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 283) 675

X.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI **655**

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, Niğde Milletvekili Cevahir Uzkurt'un soyadına ilişkin konuşması 655

XI.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI **676**

1.- Hakkâri Milletvekili Öznur Bartin'in, kadına yönelik şiddet olayları ile kadın cinayetlerine ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/46162) 676:678

2.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, son on yılda TMSF'nin kayyım olarak atandığı şirketlere ve bunların mali durumuna ilişkin sorusu ve Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in cevabı (7/46207) 679:681

Sayfa

3.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Muğla'da işletme açan bir vatandaşın BAĞ-KUR prim borcu muafiyetinden yararlanma talebine ilişkin sorusu ve Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in cevabı (7/46209) 682:683

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 15.05'te açılarak dört oturum yaptı.

İstanbul Milletvekili Kezban Konukçu, İstanbul'un yerel sorunlarına,

Gaziantep Milletvekili Melih Meriç, Gaziantep'in sorunlarına,

Kastamonu Milletvekili Halil Uluay, Kastamonu'nun İnebolu ilçesi Piyade Kayıkçılar Loncası'na Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından verilmiş olan İstiklal Madalyası'nın 30 Temmuz 2026 tarihinde teslim edilecek olmasına,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım, "Yeni Parti" adıyla kurulan partiye,

Ağrı Milletvekili Nejla Demir, Gülden Kömürcü cinayetine,

Uşak Milletvekili Ali Karaoba, zamlara ve vergilere,

Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez, Trabzonspor tesislerinin Akyazı dolgu alanına yapılmasına yönelik karara,

Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik, Yeni Partiye,

Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı, Balıkesir ili Ayvalık ilçesindeki TOKİ konutlarına,

Ankara Milletvekili Semra Dinçer, Türkiye'deki gıda enflasyonuna,

Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever, geçen hafta açıklanan YKS sonuçlarına,

Ordu Milletvekili Naci Şanlıtürk, 28 Şubat öncesinde istifa etmek ya da emekli olmak zorunda kalan personele,

Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç, topraktan geçimini sağlayan vatandaşların mücadelesine,

Erzurum Milletvekili Fatma Öncü, Erzurum'da yapılan tarımsal desteklemelere,

Hakkâri Milletvekili Onur Düşünmez, cezaevindeki Furkan Oğlak'a,

Tokat Milletvekili Kadim Durmaz, tarım politikalarına,

Kocaeli Milletvekili Sami Çakır, Gazze'de yaşanan vahşete,

Samsun Milletvekili Murat Çan, Yeni Partiye ve emeklilikte adalet isteyen yurttaşların mücadelesine,

Adana Milletvekili Ayhan Barut, üretime destek verilmesi, üreticinin güçlendirilmesi gerektiğine,

Mersin Milletvekili Ali Bozan, bireysel silahlanmayla, çeteleşmeyle ve uyuşturucuyla mücadeleye,

Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez, 33 kurşun olayına,

Adana Milletvekili Bilal Bilici, Adana'nın Avrupa'nın plastik atık çöplüğüne dönüştüğüne,

Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko, Yeni Partiye ve gerçek enflasyonun mutfakta yaşandığına,

Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar, sosyal yardımlarla yaşamını sürdürmeye çalışan vatandaşlara,

Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla, sivil ticaret gemilerine yönelik saldırılara,

Burdur Milletvekili İzzet Akbulut, Burdur Gölü'ne,

Amasya Milletvekili Reşat Karagöz, geçen hafta Amasya'nın Taşova ilçesinde yaşanan afete,

Adana Milletvekili Orhan Sümer, uzun süredir ertelenen muhtarlık kanununa,

Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan, Sincan Kadın Kapalı Hapishanesindeki adli kadın mahpuslara,

Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren, Diyarbakır'ın Dicle ilçesindeki güneş enerjisi santrali projesine,

Muş Milletvekili Sümeyye Boz, Muş'ta köylere ve ulaşım güzergâhlarına yerleştirilen mobeselere,

Antalya Milletvekili Aykut Kaya, emlakçı ve galerici esnafına,

Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer, Çukurova'da devam eden ayçiçeği hasadına,

Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalp, otuz üç yıl evvel kaçırılan Özgür Gündem Muhabiri Ferhat Tepe'ye,

Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş, açıklanacak fındık taban fiyatına,

Karabük Milletvekili Cevdet Akay, ekonomi yönetimine,

Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu, yabancı doktor ve akademisyenlere, öğrenci affında adalet isteyenlere,

Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız, çiftçinin feryadına,

Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan, Şırnak'ta güvenlik gerekçesiyle yurttaş için yasaklı olan alanlara,

Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan, Diyanet İşleri Başkanlığının personel alım sürecine,

Van Milletvekili Mahmut Dindar, SGK'de memur olan Mehmet Sedat Ünal'a,

İstanbul Milletvekili Bülent Kaya, Yeni Partiye ve seçilen grup yönetimine, Cumhuriyet Halk Partisinin yeni grup yönetimine, 7 gruplu Meclis aritmetiğine, Filenin Sultanları'na, gündemdeki çerçeve yasaya; sanal bahis, kara para ve uyuşturucuyla mücadele operasyonlarına, Ahbap soruşturmasına,

Antalya Milletvekili Uğur Poyraz, Antalya ili Kaş ilçesi Üzümlü Mahallesi'ndeki orman yangınına, Alanya'da sahile vuran çöp yığınlarına, "terörsüz Türkiye" konusunda yapılan açıklamalara,

İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli, yürütecek oldukları görevler nedeniyle gelen tebriklere, Filenin Sultanları'na, şehit ailelerinin ve gazilerin sorunlarına, Meclisin kanun yapma tekniğine, ekonomik krize ve bölüşüm krizine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Yeni Partiye, Cumhuriyet Halk Partisinin seçilen grup yönetimine, Filenin Sultanları'na, Profesör Doktor Halil İnalcık ile Profesör Doktor Zeki Velidi Togan'ın vefat yıl dönümlerine, Şırnak'ta gerçekleştirdikleri temaslara ve katıldıkları Hazreti Nuh'u anma etkinliklerine, "terörsüz Türkiye" hedefine,

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, cezaevindeki Furkan Oğlak'a, asgari ücrete, Nepal'den getirilen işçilere,

İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın, Yeni Partiye, Lozan'ın 103'üncü kuruluş yıl dönümüne, karşı karşıya bulunulan tabloya,

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, Yeni Partiye ve seçilen yönetimine,

Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta, Yeni Partiye ve seçilen grup yönetimine, CHP'nin yeni grup yönetimine, Filenin Sultanları'na, UNESCO'nun Filistin'deki Sebastia Antik Kenti ile Lübnan'daki 5 kaleyi Dünya Mirası Listesi'ne dâhil etmesine, Antalya Milletvekili Uğur Poyraz ile İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine, Kaş ilçesinin Üzümlü Mahallesi yakınlarında meydana gelen orman yangınına, Genel Kurul çalışmalarına,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan, Yeni Partiye ve Cumhuriyet Halk Partisine ilişkin bir açıklamada bulundu.

Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Hukukçular Derneğine ve hukuk fakültesi öğrencilerine "Hoş geldiniz." denildi.

Başkanlıkça, İstanbul Milletvekili Nurettin Alan'ın ve İstanbul Milletvekili Seda Gören'in Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu üyeliklerinden, Amasya Milletvekili Hasan Çilez'in Tarım, Orman

ve Köyişleri Komisyonu üyeliğinden istifalarına ilişkin yazılarının 28/7/2026 tarihinde Başkanlığa ulaştığına ilişkin bir duyuruda bulunuldu.

YENİ YOL Grubunun, 28/7/2026 tarihinde Denizli Milletvekili Sema Silkin Ün ve 19 milletvekili tarafından, elektronik pazar yerlerinin esnaf, sanatkâr ve KOBİ'ler üzerindeki ekonomik etkilerinin; uygulanan komisyon ve diğer mali yükümlülüklerin işletmelerin sürdürülebilirliğine yansımalarının; büyük dijital platformlara sağlanan teşvik ve indirimlerin kamu bütçesine maliyetinin; söz konusu desteklerin rekabet ortamı, yerli üreticiler ve küçük işletmeler üzerindeki sonuçlarının araştırılması ve alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

İYİ Parti Grubunun, 28/7/2026 tarihinde Grup Başkan Vekili Antalya Milletvekili Uğur Poyraz tarafından, Türkiye'de kayıt dışı ekonomi, kamu maliyesini, ekonomik rekabeti, sosyal güvenlik sistemini ve organize suçla mücadeleyi olumsuz etkileyen önemli bir sorun hâline geldiğinden, kayıt dışı ekonominin ortaya çıkardığı ekonomik ve sosyal sonuçların, vergi kayıplarının, yasa dışı bahis ve benzeri faaliyetlerden elde edilen gelirlerin aklanma yöntemlerinin ve mevcut kurumsal kapasitenin yeterliliğinin araştırılması ve bunlara yönelik alınması gereken yasal, idari ve yapısal tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

CHP Grubunun, 28/7/2026 tarihinde Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı ve arkadaşları tarafından, er statüsünde görev yaparken şehit olan askerlerin aileleri ile erbaş ve er statüsündeki gazilerin ekonomik, sosyal, hukuki ve sağlık sorunlarının bütün yönleriyle araştırılması, mevcut eşitsizliklerin ortadan kaldırılması ve alınması gereken yasal ve idari önlemlerin tespiti amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

DEM PARTİ Grubunun, 28/7/2026 tarihinde Grup Başkan Vekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Grup Başkan Vekili Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, kadına yönelik artan şiddetin bütün boyutlarıyla araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

Yeni Parti Grubunun, 28/7/2026 tarihinde Denizli Milletvekili Şeref Arpacı ve arkadaşları tarafından, tekstil ve hazır giyim sektörünün sorunlarının araştırılması ve çözüm önerilerinin üretilmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

Görüşmelerinin Genel Kurulun 28 Temmuz 2026 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerileri yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

AK PARTİ Grubunun, gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında bulunan 286 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin bu kısmın 3'üncü sırasına alınmasına ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; Genel Kurulun çalışma gün ve saatlerine; 286 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine, teklifin tümü üzerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilmesine ilişkin önerisi yapılan görüşmelerden sonra kabul edildi.

Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal, Şanlıurfalı çiftçinin feryadına,

Gaziantep Milletvekili Melih Meriç, Seyit Kureyş Türbesi'ne yönelik saldırıya,

Şanlıurfa Milletvekili İbrahim Özyavuz, Şanlıurfa'daki elektrik sorununa,

Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan, Artvin'in sahil kesiminde oluşan yoğun geçişler ve uzun tır kuyrukları neticesinde meydana gelen kazalara,

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşcı'nın DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Antalya Milletvekili Uğur Poyraz, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Antalya Milletvekili Uğur Poyraz, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden şehit ve gazi ailelerine "Hoş geldiniz." denildi.

Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalp'ın, (2/2588) esas numaralı Said-i Kurdi'nin Mezar Yerinin Tespit Edilmesi, Mirasçılarına Tazminat Ödenmesi ve Başta Risale-i Nur Külliyatı Olmak Üzere Tüm Eserlerinin Koruma Altına Alınmasına Dair Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

Danışma Kurulunun, siyasi parti gruplarının parti grupları toplam sayısı içindeki yüzde oranlarına göre her siyasi parti grubuna düşen Başkanlık Divanındaki görev yeri sayısının mevcut durumu dikkate alınmak suretiyle; Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanında Yeni Parti Grubuna düşen 3 üyeliğin 1 Başkan Vekilliği, 1 İdare Amirliği ve 1 Kâtip Üyelik şeklinde; Cumhuriyet Halk Partisi Grubuna düşen 2 üyeliğin 2 Kâtip Üyelik şeklinde dağıtılmasına ilişkin önerisi kabul edildi.

İYİ Parti Grubuna ait olup boş bulunan:

Adalet Komisyonu üyeliğine Antalya Milletvekili Uğur Poyraz,

Anayasa Komisyonu üyeliğine İstanbul Milletvekili Mustafa Cihan Paçacı,

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu üyeliğine Denizli Milletvekili Yasin Öztürk,

Çevre Komisyonu üyeliğine Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşcı,

Dışişleri Komisyonu üyeliğine Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan,

İçişleri Komisyonu üyeliğine İzmir Milletvekili Hüsmen Kırkpınar,

Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu üyeliğine Muğla Milletvekili Metin Ergun,

Millî Savunma Komisyonu üyeliğine Yozgat Milletvekili Lütfullah Kayalar,

Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu üyeliğine Ankara Milletvekili Yüksel Arslan,

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu üyeliğine Balıkesir Milletvekili Burak Dalgın,

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu üyeliğine Aksaray Milletvekili Turan Yaldır,

Seçildiler.

AK PARTİ Grubuna ait olup boş bulunan:

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu üyeliklerine Amasya Milletvekili Hasan Çilez ile İstanbul Milletvekili Halis Dalkılıç,

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu üyeliğine İstanbul Milletvekili Nimet Özdemir,

Seçildiler.

Başkanlık Divanında boş bulunan ve Yeni Parti Grubuna düşen:

Başkan Vekilliğine Ankara Milletvekili Tekin Bingöl,

İdare Amirliğine Kocaeli Milletvekili Harun Özgür Yıldızlı,

Seçildiler.

Gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının:

1’inci sırasında yer alan ve İç Tüzük’ün 91’inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Niğde Milletvekili Cevahir Uzkurt ve Kocaeli Milletvekili Sadettin Hülagü ile 109 Milletvekilinin Yükseköğretim Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3755) ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu’nun (S. Sayısı: 282) görüşmelerine başlanarak tümü üzerindeki görüşmeler tamamlandı, verilen aradan sonra Komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara, kara yolu taşımacılığı sektörüne ilişkin bir açıklamada bulundu.

Alınan karar gereğince, 29 Temmuz 2026 Çarşamba günü saat 14.00’te toplanmak üzere 23.15’te birleşime son verildi.

Celal ADAN
Başkan Vekili

Nurten YONTAR
Tekirdağ
Kâtip Üye

Rümeysa KADAK
İstanbul
Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 186

29.07.2026 Çarşamba

Milletvekili Teklifleri

1.- Hür Dava Partisi Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Zekeriya Yapıcıoğlu ve 3 Milletvekilinin; Türk Medeni Kanunu ile Noterlik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3782) (Plan ve Bütçe ile Adalet Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.07.2026)

2.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in; 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3783) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.07.2026)

Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi

(Yasama Dokunulmazlığı)

1.- Karabük Milletvekili Cevdet Akay'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1424) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.07.2026)

Yazılı Soru Önergeleri

1.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Ankara'da düzenlenen NATO Zirvesi nedeniyle yapılan harcamalara ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/46574) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

2.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Ankara'da düzenlenen NATO Zirvesi nedeniyle yapılan harcamalara ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/46575) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

3.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın, 21 Ocak 2025 tarihinde Bolu Kartalkaya'da bulunan bir otelde meydana gelen yangının soruşturma ve kovuşturma sürecine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46576) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

4.- Van Milletvekili Zülküf Uçar'ın, Sincan 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46577) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

5.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, Antalya S Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir tutuklunun kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46578) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

6.- İzmir Milletvekili Burcugül Çubuk'un, Antalya S Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir tutuklunun kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46579) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

7.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, Marmara 6 Nolu L Tipi Kapalı Cezaevinde açlık grevinde olan bir mahkuma ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46580) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

8.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Japonya'da gözaltındayken şüpheli şekilde hayatını kaybeden bir Türk vatandaşına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46581) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

9.- Sivas Milletvekili Ulaş Karasu'nun, Sivas'ta bulunan bir vakıf okulunda yaşanan idari ve mali sorunların sebep olduğu mağduriyete ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46582) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

10.- Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar'ın, 21 Ocak 2025 tarihinde Bolu Kartalkaya'da bulunan bir otelde meydana gelen yangının soruşturma ve kovuşturma sürecine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46583) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

11.- İzmir Milletvekili Gökçe Gökçen'in, Muğla'da gerçekleştiği iddia edilen bir cinsel saldırı olayı hakkında yapılan yargılamaya ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46584) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

12.- İzmir Milletvekili Gökçe Gökçen'in, Ankara'da düzenlenen NATO Zirvesi öncesinde gözaltına alınan kişilere ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46585) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

13.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Karatepe Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun sağlık durumuna ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46586) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

14.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Ereğli Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevi ve Van F Tipi Kapalı Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46587) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

15.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Burhaniye Cezaevinde bulunan bir mahkumun nakil talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46588) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

16.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, Kavak S Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan mahkumların nakil taleplerinin reddedildiği iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46589) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

17.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, Çarşamba S Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun sağlık durumuna ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46590) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

18.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, Espiye L Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun sağlık durumuna ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46591) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

19.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, Kavak S Tipi Kapalı Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46592) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

20.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, Espiye L Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun sağlık durumuna ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46593) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

21.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, Kavak S Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun sağlık durumuna ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46594) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

22.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, Kavak S Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan yabancı uyruklu bir mahkumun kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46595) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

23.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Sakarya'nın Hendek ilçesindeki bir fabrikada meydana gelen patlama ile ilgili yürütülen yargılama sürecine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46596) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

24.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, Kavak S Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun hak ihlaline maruz kaldığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46597) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

25.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Sakarya 2 Nolu L Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun sağlık durumuna ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46598) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

26.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Elazığ'daki bir özel rehabilitasyon merkezinde bir öğrencinin başka bir öğrenci tarafından şiddete maruz kaldığı iddiasına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46599) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

27.- İstanbul Milletvekili Cengiz Çiçek'in, İstanbul Büyükşehir Belediyesi iştiraki bir şirkette güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması gerekçesiyle yapılan işten çıkarmalara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46600) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

28.- İstanbul Milletvekili Çiçek Otlu'nun, İstanbul Üniversitesi Çapa Tıp Fakültesi Hastanesinde çalışan taşeron işçilerin haksız şekilde işten çıkarıldıkları iddiasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46601) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

29.- Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, asgari ücrete ara zam yapılması talebine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46602) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

30.- Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, son beş yılda emekli aylıklarına yapılan zamma ve enflasyon oranlarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46603) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

31.- Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, staj ve çıraklık başlangıcının sigortalılık ve emeklilik süresinden sayılması talebine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46604) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

32.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, sözleşmeli personelin aile birliğini sağlama amaçlı tayin taleplerine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46605) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

33.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, yabancı bir basın organının Türkiye şubesi tarafından yürütülen toplu iş sözleşmesi sürecine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46606) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

34.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kahramanmaraş'ın Elbistan ilçesinde çalıştığı iş yerinde hayatını kaybeden bir çocuğa ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46607) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

35.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, İstanbul'un Sultangazi ilçesinde inşaatta çalışan bir işçinin iş kazası sonucu hayatını kaybetmesine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46608) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

36.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir şirkette çalışan işçilerin banka promosyonundan yararlandırılmadığı iddiasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46609) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

37.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, İzmir Harmandalı Katı Atık Tesisinde çalışan bazı işçilerin haksız şekilde işten çıkarıldığı iddiasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46610) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

38.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Bartın'ın Amasra ilçesinde bulunan bir maden ocağında meydana gelen göçükte hayatını kaybeden bir işçiye ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46611) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

39.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, İşsizlik Sigortası Fonunun kullanımına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46612) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

40.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Bursa'daki bir işletmede yürütülen toplu iş sözleşmesi sürecine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46613) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

41.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, İstanbul'un Küçükçekmece ilçesine bağlı Sefaköy Mahallesi'ndeki bir inşaatta çalışan işçilerin ücretlerini alamadığı iddiasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46614) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

42.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir şirkette çalışan işçilerin sendikaya üye oldukları gerekçesiyle işten çıkarıldığı iddiasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46615) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

43.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Ankara'da düzenlenen NATO Zirvesi nedeniyle yapılan harcamalara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46616) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

44.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, Afşin-Elbistan A Termik Santralinin insan sağlığı ve çevre üzerindeki olumsuz etkilerine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46617) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

45.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, Çanakkale'nin Biga ilçesinde faaliyet gösteren termik santralde yapılması planlanan kapasite artışına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46618) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

46.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, Antalya'nın Kaş ilçesinde yapılması planlanan mermer ocağı projesinin çevresel etkilerine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46619) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

47.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, atık ithalatına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46620) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

48.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, Gaziantep'in Şahinbey ilçesine bağlı Kanalıcı Mahallesi'nin kentsel dönüşüm kapsamına alınmasına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46621) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

49.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur'da bulunan bir fabrikadan yayılan kötü kokuya ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46622) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

50.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu'nun, DOA geri dönüşüm makinelerinin tedarikine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46623) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

51.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Hatay'ın Antakya ilçesine bağlı Ürgenpaşa Mahallesi'nde rezerv alan ilan edilen bölgelerde hak sahiplerinin yaşadığı mağduriyete ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46624) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

52.- İstanbul Milletvekili Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu'nun, İstanbul'un Sarıyer ilçesine bağlı Poligon Mahallesi'nde evleri rezerv yapı alanında kalan kişilerin mağduriyetine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46625) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

53.- İstanbul Milletvekili Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu'nun, İstanbul'un Başakşehir ilçesinde inşa edilen TOKİ konutlarında yaşanan sorunlara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46626) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

54.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, Diyarbakır'ın Ergani ilçesinde kurulması planlanan GES ve elektrik depolama tesisi projesine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46627) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

55.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Ankara'da düzenlenen NATO Zirvesi nedeniyle yapılan harcamalara ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46628) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

56.- Hakkari Milletvekili Vezir Coşkun Parlak'ın, Japonya'da gözaltındayken şüpheli şekilde hayatını kaybeden bir Türk vatandaşına ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46629) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

57.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Japonya'da gözaltındayken şüpheli şekilde hayatını kaybeden bir Türk vatandaşına ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46630) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

58.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Ankara'da düzenlenen NATO Zirvesi nedeniyle yapılan harcamalara ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46631) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

59.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, 8 Temmuz 2026 tarihinde Avrupa Parlamentosunda Kıbrıs harekatı konusunda kabul edilen bir karara ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46632) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

60.- Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşcı'nın, petrol ve doğal gaz arama faaliyetlerine dair bir şirketle imzalanan anlaşmaya ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46633) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

61.- Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşcı'nın, egemenliği Yunanistan'a devredilmemiş olan 152 grup ada, adacık ve kayalığa ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46634) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

62.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, Şanlıurfa'da bulunan elektrik trafolarının güvenliğinin sağlanmasına yönelik çalışmalara ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46635) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

63.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Hatay'ın Reyhanlı ilçesindeki doğal gaz altyapısının geliştirilmesi talebine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46636) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

64.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Hatay'ın Reyhanlı ilçesindeki çiftçilerin tarımsal sulamada uygulanan yüksek elektrik tarifeleri sebebiyle yaşadığı mağduriyete ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46637) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

65.- Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşcı'nın, petrol ve doğal gaz arama faaliyetlerine dair bir şirketle imzalanan anlaşmaya ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46638) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

66.- İstanbul Milletvekili Doğan Bekin'in, Erzincan'ın Kemaliye ilçesine bağlı Başbağlar köyünde yürütülen madencilik faaliyetlerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46639) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

67.- İstanbul Milletvekili Doğan Bekin'in, eski bakanlara ve üst düzey bürokratlara tahsis edilen makam araçları ile yakın korumalara ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46640) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

68.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Ankara'da düzenlenen NATO Zirvesi nedeniyle yapılan harcamalara ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46641) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

69.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, 2024-2026 yılları arasında konkordato ilan eden şirketlerle ilgili çeşitli verilere ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46642) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

70.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Ankara'da düzenlenen NATO Zirvesi nedeniyle yapılan harcamalara ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46643) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

71.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Ankara'da düzenlenen NATO Zirvesi nedeniyle yapılan harcamalara ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46644) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

72.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, 2026 yılı bütçesinde Uşak iline ayrılan ödenek miktarına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46645) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

73.- İstanbul Milletvekili Doğan Bekin'in, eski bakanlara ve üst düzey bürokratlara tahsis edilen makam araçları ile yakın korumalara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46646) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

74.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Ankara'da düzenlenen NATO Zirvesi nedeniyle yapılan harcamalara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46647) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

75.- İstanbul Milletvekili Cengiz Çiçek'in, İstanbul Büyükşehir Belediyesi iştiraki bir şirkette güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması gerekçesiyle yapılan işten çıkarmalara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46648) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

76.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, Mersin, Adana, Hatay ve Osmaniye illerinde mevsimlik tarım işçilerini taşıyan servis araçlarının kullandığı güzergahların yarattığı mağduriyete ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46649) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

77.- Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Erzurum ve Kars illerinde bulunan bazı köylerde yaşanan ulaşım sorunlarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46650) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

78.- Van Milletvekili Mahmut Dindar'ın, azınlıklara ait bazı mezarlık ve ibadet yerlerine zarar verildiği iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46651) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

79.- Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, bazı ilçelerin il yapılması talebine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46652) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

80.- Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, sürücü belgesi geçici olarak geri alınanlardan bazı şartları taşıyanlara belgelerinin iade edilmesi talebine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46653) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

81.- Kocaeli Milletvekili Nail Çiler'in, Gebze Yeni Hükümet Konağı Projesi'nin akıbetine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46654) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

82.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Hatay'ın Reyhanlı ilçesindeki bazı kamu kurumları ve özel sektör kuruluşlarının faaliyetlerine son vermesine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46655) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

83.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Hatay'ın Reyhanlı ilçesindeki mezarlık alanlarının yetersizliğine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46656) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

84.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, POMEM başvuru koşullarında değişiklik yapılması talebine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46657) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

85.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur-Antalya sınırında bulunan Bozlar Yaylası'nın kullanım hakkıyla ilgili ihtilafın giderilmesi talebine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46658) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

86.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, yurt dışından geçici olarak getirilen yabancı plakalı araçların kullanımına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46659) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

87.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, sahte diploma yoluyla kamu kurumlarına atandığı tespit edilen kişilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46660) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

88.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Elazığ'daki bir özel rehabilitasyon merkezinde bir öğrencinin başka bir öğrenci tarafından şiddete maruz kaldığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46661) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

89.- Sivas Milletvekili Ulaş Karasu'nun, Sivas'ın Gemerek ilçesinde yaşanan boğulma vakalarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46662) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

90.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, 13 Temmuz 2026'da Giresun'da bir sahil güvenlik devriye botunun yaptığı kazayla ilgili iddialara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46663) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

91.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, Antalya'nın Gazipaşa ilçesinde bir kişinin hayatını kaybettiği trafik kazasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46664) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

92.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, İstanbul Büyükşehir Belediyesi iştiraki olan bir şirkette güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması gerekçesiyle yapılan işten çıkarmalara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46665) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

93.- Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalp'ın, Antalya'nın Gazipaşa ilçesinde bir kişinin hayatını kaybettiği trafik kazasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46666) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

94.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, kamuya açık ve özel şirketler tarafından işletilen plajlarla ilgili çeşitli verilere ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46667) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

95.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Ankara'da düzenlenen NATO Zirvesi nedeniyle yapılan harcamalara ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46668) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

96.- İstanbul Milletvekili Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu'nun, kamuya açık ve özel şirketler tarafından işletilen plajlara ücretsiz erişim sağlanması talebine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46669) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

97.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, Mersin'in Tarsus ilçesinde bulunan ve 6 Şubat 2023 tarihli depremlerden etkilenen okulların durumuna ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46670) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

98.- Sivas Milletvekili Ulaş Karasu'nun, Sivas'ta bulunan bir vakıf okulunda yaşanan idari ve mali sorunların sebep olduğu mağduriyete ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46671) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

99.- İzmir Milletvekili Gökçe Gökçen'in, Ağrı'nın Hamur ilçesinde görev yapan bir kadın öğretmenin şüpheli şekilde hayatını kaybetmesine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46672) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

100.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Hatay'ın Reyhanlı ilçesine bağlı Mehmetbeyli Mahallesi'nin ilkokul ve ortaokul ihtiyacına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46673) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

101.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, 2020 yılından bu yana Uşak Üniversitesi bünyesinde yürütülen uluslararası projelere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46674) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

102.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, sözleşmeli personelin aile birliğini sağlama amaçlı tayin taleplerine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46675) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

103.- Bursa Milletvekili Kayıhan Pala'nın, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesinde tek kullanımlık tıbbi malzemelerin birden fazla kez kullanıldığı iddiasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46676) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

104.- Isparta Milletvekili Hikmet Yalım Halıcı'nın, Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesinde sınav güvenliğinin ihlal edildiği iddiasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46677) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

105.- Manisa Milletvekili Şenol Sunat'ın, Şanlıurfa'nın Eyyübiye ilçesine bağlı Mihraplı Mahallesi'nde yeni bir okul inşa edilmesi talebine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46678) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

106.- Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşcı'nın, Heybeliada Ruhban Okulunun yeniden faaliyete geçeceği iddiasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46679) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

107.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Ankara'da düzenlenen NATO Zirvesi nedeniyle yapılan harcamalara ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46680) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

108.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, S-400 hava savunma sisteminin akıbetine ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46681) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

109.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Yunanistan tarafından gayriaskeri statüdeki bazı adaların silahlandırılmasına ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46682) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

110.- Adana Milletvekili Ayyüce Türkeş Taş'ın, ASELSAN'ın ortaklık yapısına ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46683) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

111.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Türk Silahlı Kuvvetleri bünyesinde görev yapan bir doktorun hukuka aykırı şekilde ihraç edildiği iddiasına ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46684) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

112.- Adana Milletvekili Ayyüce Türkeş Taş'ın, S-400 hava savunma sisteminin akıbetine ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46685) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

113.- Batman Milletvekili Mehmet Rüştü Tiryaki'nin, Batman Devlet Hastanesi Projesi'nin akıbetine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46686) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

114.- Batman Milletvekili Zeynep Oduncu Kutevi'nin, bir çocuk hastanın kullandığı lösemi ilacının SGK tarafından geri ödeme kapsamından çıkarılması nedeniyle sağlık durumunun kötüleşmesine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46687) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

115.- Ağrı Milletvekili Nejla Demir'in, Patnos ve Doğubayazıt devlet hastanelerinin uzman doktor ihtiyacına ve fiziki yetersizliklerine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46688) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

116.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, Şanlıurfa ilinde bulunan hastanelerin yatak kapasitesinin artırılması talebine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46689) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

117.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, bazı hastanelerde tek kullanımlık tıbbi malzemelerin birden fazla kez kullanıldığı iddiasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46690) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

118.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, Diyarbakır Selahaddin Eyyübi Devlet Hastanesinin tıbbi malzeme temini talebinin reddedilmesine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46691) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

119.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, sağlık raporu süresi 180 günü aşan aile hekimlerinin sözleşmelerinin feshedildiği iddiasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46692) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

120.- Konya Milletvekili Ali Yüksel'in, AMATEM ve ÇEMATEM'lerin kapasitelerinin artırılması talebine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46693) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

121.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, arı konaklatma ekosistem hizmet bedeli uygulamasına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46694) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

122.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, yerli üreticinin korunması için fıstık ithalatının durdurulması talebine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46695) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

123.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, Şanlıurfa'nın Akçakale ilçesine bağlı Pekmezli Mahallesi'nde yapımına başlanan sulama kanalının akıbetine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46696) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

124.- Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, çiftçilere ödenen tarımsal desteklere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46697) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

125.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde tarımsal üretimin desteklenmesi amacıyla yürütülen çalışmalara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46698) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

126.- Bolu Milletvekili Türker Ateş'in, kuru soğan üreticilerinin desteklenmesi talebine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46699) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

127.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Hatay'da bulunan Reyhanlı Barajı'nda meydana gelen su sızıntısı sorununa ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46700) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

128.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, 2025 ve 2026 yıllarında ithal edilen buğday miktarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46701) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

129.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, arı konaklatma ekosistem hizmet bedeli uygulamasına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46702) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

130.- Konya Milletvekili Ali Yüksel'in, et ve et ürünlerinin denetlenmesine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46703) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

131.- İstanbul Milletvekili Doğan Bekin'in, Gaziantep'te yapılması planlanan Barak Sulama Projesi'nin akıbetine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46704) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

132.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, Akçakale Gümrük Kapısında uygulanan geçiş ücretine ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46705) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

133.- Sivas Milletvekili Ulaş Karasu'nun, Sivas'ta bulunan bir vakıf okulunda yaşanan idari ve mali sorunların sebep olduğu mağduriyete ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46706) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

134.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Cilvegözü Sınır Kapısında yaşanan elektronik transit vize altyapısı kaynaklı sorunlara ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46707) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

135.- Bolu Milletvekili Türker Ateş'in, gıda enflasyonu ile mücadeleye ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46708) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

136.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, sosyal medya platformları üzerinden emlak ve ikinci el araç ilanı paylaşımlarının yasaklanmasına ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46709) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

137.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, DOA sisteminin haksız fiyat artışlarına gerekçe yapıldığı iddiasına ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46710) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

138.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Ankara'da düzenlenen NATO Zirvesi nedeniyle yapılan harcamalara ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46711) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

139.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, Mardin'in Kızıltepe ilçesine bağlı Bahçelievler Mahallesi'nden geçen çevre yolunda trafik güvenliğinin sağlanması talebine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46712) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

140.- Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, bir oyun platformu hakkında alınan erişim engeli kararına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46713) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

141.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Cilvegözü Sınır Kapısında yaşanan elektronik transit vize altyapısı kaynaklı sorunlara ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46714) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

142.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur Yeni Sanayi Sitesi girişinde bulunan kavşakta trafik güvenliğinin sağlanması talebine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46715) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

143.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Ankara'da düzenlenen NATO Zirvesi nedeniyle yapılan harcamalara ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46716) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

144.- İstanbul Milletvekili Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu'nun, Trabzon-Gümüşhane-Erzincan ve Rize-Bayburt-Erzurum demiryolu projelerine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46717) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

145.- İstanbul Milletvekili Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu'nun, Çorum'da bulunan Kırkdilim Tüneli'nin trafiğe kapatılmasına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46718) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

146.- İstanbul Milletvekili Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu'nun, şehirler arası karayollarında uygulanan hız sınırlarına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46719) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

147.- İstanbul Milletvekili Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu'nun, Kınalı-Malkara Otoyolu Projesi'nin ihale sürecine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46720) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

148.- İstanbul Milletvekili Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu'nun, Osmangazi Köprüsü'nde uygulanan geçiş ücretine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46721) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

149.- İstanbul Milletvekili Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu'nun, PTT bünyesinde idari hizmet sözleşmesi ile istihdam edilen personelin özlük haklarına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46722) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

150.- İstanbul Milletvekili Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu'nun, Gümüşhane-Bayburt Ayrımı-Kelkit-Şiran Yolu İkmal İşi'nin tamamlanamaması nedeniyle yeniden yapılan ihaleye ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46723) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

151.- İstanbul Milletvekili Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu'nun, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerde zarar gören Divriği-İskenderun demiryolu hattının onarılması talebine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46724) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

152.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Bakan'ın yaptığı bir açıklamaya ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46725) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

153.- Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşcı'nın, Tekirdağ'ın Muratlı ilçesindeki bir hemzemin geçitte tren geçişi sırasında bariyerlerin kapanmadığı iddiasına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46726) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2026)

154.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Ankara'da düzenlenen NATO Zirvesi nedeniyle yapılan harcamalara ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/46727) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

155.- Isparta Milletvekili Hikmet Yalım Halıcı'nın, sahte diploma yoluyla kamu kurumlarına atandığı tespit edilen kişilere ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/46728) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

156.- Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun, Ankara'da düzenlenen NATO Zirvesi nedeniyle yapılan harcamalara ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/46729) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

157.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin, İzmir Limanı Modernizasyonu Projesi'nin akıbetine ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/46730) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

158.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, 15 Temmuz Demokrasi ve Milli Birlik Günü dolayısıyla yapılan reklam ve ilan harcamalarına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/46731) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

159.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, 1937 yılında idam cezasına çarptırılan bazı kişilerle ilgili arşiv kayıtlarına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/46732) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

160.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, idare aleyhine kesinleşen mahkeme ilamlarının doğrudan icra takibine konu edilememesine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46733) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

161.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, hakkında HAGB kararı verilen kamu görevlilerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46734) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

162.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin, AİHM tarafından Türkiye aleyhine verilen ihlal kararlarının uygulanmasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46735) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

163.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin, organize suç örgütleriyle mücadeleye ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46736) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

164.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Hakkari'de son yıllarda artış gösteren intihar ve şüpheli ölüm vakalarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46737) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

165.- Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü'nün, Marmara 2 Nolu L Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan hasta bir mahkumun tahliye talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46738) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

166.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, 1937 yılında idam cezasına çarptırılan bazı kişilerle ilgili arşiv kayıtlarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46739) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

167.- Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun, velayeti yabancı uyruklu annesine verildikten sonra hayatını kaybeden bir çocuğa ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46740) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

168.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin, organize suç örgütleriyle mücadeleye ve çocukların suça sürüklenmesinin önlenmesi için yapılan çalışmalara ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46741) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

169.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Ankara'da gerçekleşen NATO Zirvesi süresince kamu personeline uygulanan idari izne ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46742) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

170.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, bazı ilaç firmalarının kamu kurumu iskontosu uygulamasını kaldırmasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46743) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

171.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, oksijen cihazı temininde yaşanan sorunlara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46744) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

172.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin, tekstil ve hazır giyim sektöründe son üç yılda yaşanan istihdam kaybına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46745) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

173.- Düzce Milletvekili Talih Özcan'ın, ticari kullanıma tahsis edilen kıyı alanlarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46746) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

174.- İstanbul Milletvekili Evrim Rızvanoğlu Emir'in, İstanbul'un Eyüpsultan ilçesinde faaliyet gösteren bir taş ocağının genişletilmesi projesi hakkında verilen ÇED kararına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46747) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

175.- Hatay Milletvekili Servet Mullaoğlu'nun, Hatay ilinde rezerv alanlar için çekilen bir konut kurasının hata yapıldığı gerekçesiyle tekrarlanmasına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46748) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

176.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, 2025 yılında Eskişehir'in Odunpazarı ilçesinde bir siyasi parti tarafından kurulan iftar çadırına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46749) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

177.- Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar'ın, Tekirdağ'da sanayi kuruluşlarının sebep olduğu çevre kirliliğine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46750) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

178.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, Eskişehir'in Alpu ilçesine bağlı Arıkaya Mahallesi'nde bulunan bazı alanların orman sınırı dışına çıkarılmasına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46751) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

179.- Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun, velayeti yabancı uyruklu annesine verildikten sonra hayatını kaybeden bir çocuğa ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46752) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

180.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, Eskişehir'in Beylikova ilçesinde bulunan nadir toprak elementi rezervine ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46753) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

181.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, BM Genel Sekreteri tarafından Kıbrıs konusunda yapılan bir açıklamaya ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46754) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

182.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Antalya'nın Korkuteli ve Elmalı ilçeleri ile Burdur'un Bucak ilçesinde uygulanan doğal gaz tarifeleri arasındaki farka ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46755) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

183.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, 2026 yılı itibarıyla Giresun ilindeki doğal gaz abone sayısına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46756) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

184.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Giresun'un Görele ilçesine bağlı Tekgöz köyünde yaşanan elektrik altyapısı sorununa ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46757) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

185.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Antalya'nın Manavgat ilçesinde bulunan Köprülü Kanyon bölgesinde elektrik altyapısının güçlendirilmesi talebine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46758) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

186.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Suriye'de yürütülen petrol ve doğal gaz arama, üretim ve offshore enerji projelerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46759) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

187.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Türkiye Futbol Federasyonu hakkındaki iddialara ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46760) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

188.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, 2025 yılında Eskişehir'de Bakanlık tarafından kurulan iftar çadırına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46761) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

189.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, Eskişehir iline yapılan yeni stadyuma ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46762) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

190.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin, öğrenim kredisi tutarlarının artırılması talebine ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46763) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

191.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, İstanbul Finans Merkezi bünyesinde faaliyet gösteren şirketlere vergi indirimi sağlanmasına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46764) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

192.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Ankara'da düzenlenen NATO Zirvesi nedeniyle yapılan harcamalara ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46765) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

193.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Ağrı ilindeki vergi denetimi süreçlerine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46766) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

194.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Suudi Arabistan ile yenilenebilir enerji alanında imzalanan bir anlaşmaya ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46767) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

195.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, araç muayene istasyonlarının işletme hakkının devir sözleşmesinin akıbetine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46768) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

196.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Ankara'da düzenlenen NATO Zirvesi nedeniyle alınan güvenlik önlemlerine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46769) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

197.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Hatay ilinde kamu düzenini ilgilendiren asayiş olaylarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46770) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

198.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, bir komedyenin gözaltına alınma usulüne ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46771) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

199.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin, organize suç örgütleri ve çetelerle mücadeleye ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46772) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

200.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, 8 Eylül 2025 tarihinde CHP İstanbul İl Başkanlığı önünde yaşanan olaylara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46773) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

201.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur'un Bucak ilçesi ile Antalya'nın Korkuteli ilçesi arasındaki bir yolun iyileştirilmesi talebine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46774) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

202.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur'daki çöp konteyneri eksikliğine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46775) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

203.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, 1937 yılında idam cezasına çarptırılan bazı kişilerle ilgili arşiv kayıtlarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46776) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

204.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, Erdek Açık Hava Müzesinin kapatılmasına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46777) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

205.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Antalya'nın Kaş ve Demre ilçelerini kapsayan bir bölgenin sit alanı ilan edilmesine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46778) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

206.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, liselerde yabancı dil ders saatlerinin artırılması talebine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46779) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

207.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, 2026 yılı için sınavla öğrenci alan liselerin kontenjanlarının azaltılmasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46780) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

208.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Giresun ilinde ücretsiz öğle yemeği hizmetinden yararlanan öğrencilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46781) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

209.- Isparta Milletvekili Hikmet Yalım Halıcı'nın, sahte diploma yoluyla kamu kurumlarına atandığı tespit edilen kişilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46782) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

210.- Isparta Milletvekili Hikmet Yalım Halıcı'nın, Şırnak Üniversitesi Rektörü ile ilgili çeşitli iddialara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46783) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

211.- İzmir Milletvekili Yüksel Taşkın'ın, Boğaziçi Üniversitesinde bazı öğrencilerin yüksek lisans programlarına yaptıkları başvurularının kabul edilmediği iddiasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46784) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

212.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Ankara'da gerçekleşen NATO Zirvesi'nde alınan kararlara ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46785) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

213.- Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın'ın, S-400 hava savunma sisteminin akıbetine ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46786) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

214.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, kamulaştırılmış sayılan taşınmazlar sebebiyle yaşanan mağduriyete ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46787) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

215.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, 1937 yılında idam cezasına çarptırılan bazı kişilerle ilgili arşiv kayıtlarına ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46788) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

216.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, bir sağlık çalışanının sendikal faaliyetleri nedeniyle mobbinge uğradığı iddiasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46789) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

217.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, son 5 yılda Hatay ilinde gerçekleşen 18 yaş altı gebelik ve doğum vakalarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46790) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

218.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, yaşlı veya bakıma muhtaç kişilere yönelik yürütülen çalışmalara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46791) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

219.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Hastanesi binasının güçlendirilmesi projesine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46792) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

220.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, imar planında sağlık alanı olarak yer alan bazı taşınmazların özelleştirme kapsamına alınmasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46793) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

221.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, solunum yetmezliği hastalıklarında kullanılan oksijen cihazlarının tıbbi cihaz statüsüne ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46794) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

222.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, imar planında sağlık alanı olarak yer alan bir taşınmazın özelleştirme kapsamına alınmasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46795) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

223.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Ağrı Eğitim ve Araştırma Hastanesinin uzman hekim ihtiyacına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46796) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

224.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, ilaç tedarikinde yaşanan sorunlara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46797) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

225.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Antalya'nın Korkuteli ve Elmalı ilçeleri ile Burdur'da uygulanan yatırım teşvikleri arasındaki farka ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46798) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

226.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Ağrı ilinde uygulanan yatırım teşvik ve desteklerine ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46799) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

227.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, TMO'nun 2026 yılı fındık alım fiyatını açıklamamasına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46800) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

228.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur ilinde şap hastalığı ile mücadeleye ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46801) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

229.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin, orman yangınlarıyla mücadeleye ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46802) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

230.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin, orman yangınlarıyla mücadeleye ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46803) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

231.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin, Cumhurbaşkanı kararıyla orman sınırları dışına çıkarılan alanlara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46804) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

232.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin, süs bitkileri ve çiçekçilik sektörünün geliştirilmesine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46805) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

233.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin, 2003'ten bu yana kuruyan sulak alanlara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46806) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

234.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin, 2003-2024 yılları arasında işlenen tarım alanlarında yaşanan azalmaya ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46807) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

235.- Muğla Milletvekili Süreyya Öneş Derici'nin, gezgin arıcılık yapan üreticilerden arı konaklatma ekosistem hizmet bedeli tahsil edilmesine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46808) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

236.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Ankara'da düzenlenen NATO Zirvesi süresince alınan güvenlik önlemleri sebebiyle bazı işletmelerin yaşadığı ekonomik kayıplara ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46809) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

237.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, son yıllarda gerçekleşen muz ithalatına ve yerli muz üreticilerinin desteklenmesine ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46810) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

238.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Ankara'da düzenlenen NATO Zirvesi süresince kullanıma kapatılan yolların sebep olduğu mağduriyete ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46811) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

239.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, sendika üyesi oldukları gerekçesiyle haklarında geçici görevlendirme işlemi yapılan PTT çalışanlarına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46812) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

240.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur'un Bucak ilçesi ile Antalya'nın Korkuteli ilçesi arasındaki bir yolun iyileştirilmesi talebine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46813) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

241.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin, Ankara-İzmir Hızlı Tren Projesi'nin akıbetine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46814) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

242.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin, Foça Ayrımı-Seyrek-İzmir Ayrımı Yolu Projesi'nin akıbetine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46815) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

243.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin, Torbalı-Ödemiş-Kiraz Karayolu Projesi'nin akıbetine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46816) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

244.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Demre-Finike karayolunun iyileştirilmesi talebine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46817) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

245.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Antalya'nın Manavgat ilçesinde bulunan Köprülü Kanyon bölgesindeki telefon ve internet altyapısı sorunlarına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46818) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

246.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin, İzmir ilinde yapımına başlanmış olan Otoyol Kavşağı-Torbalı-Belevi Devlet Yolu Projesi'nin akıbetine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46819) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

247.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Hatay'daki Asi Nehri üzerinde bulunan Ata Köprüsü'nün yenilenmesine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46820) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

248.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, araç muayene hizmetlerinin sunulmasına yönelik ihaleyi alan şirkete ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46821) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2026)

29 Temmuz 2026 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.13

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Nurten YONTAR (Tekirdağ), Rümeysa KADAK (İstanbul)

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 117'nci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

İlk söz talebi, Kütahya hakkında Kütahya Milletvekili Sayın Ahmet Erbaş'a aittir.

Buyurun Sayın Erbaş. (MHP sıralarından alkışlar)

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- Kütahya Milletvekili Ahmet Erbaş'ın, Kütahya'ya ilişkin gündem dışı konuşması

AHMET ERBAŞ (Kütahya) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; bugün bu kürsüden Kütahya'mızın Simav ilçesine bağlı Dağardı yöresinde yaşayan vatandaşlarımızın yıllardır süregelen haklı bir beklentisini dile getirmek üzere söz almış bulunuyorum.

Dağardı bölgesi sadece birkaç köyden ibaret değildir. Biz burada çevresiyle beraber 75 köy, 10 mahalle, yaklaşık 15 bin vatandaşımıza hayat verecek bir projeden bahsedeceğiz. Yaz aylarında artan nüfusuyla birlikte bu bölge tarımıyla, hayvancılığıyla ve üretim gücüyle Kütahya'nın önemli değerlerinden biridir. Yıllar önce planlanan Dağardı Göleti'nin ihalesi yapılmış, sözleşmesi imzalanmış, vatandaşımız bu yatırımın tamamlanacağı günü umutla beklemiştir. Aradan geçen zaman içerisinde beklenti büyümüş, ihtiyaçlarımız daha da artmıştır. Bugün geldiğimiz noktada hemşehrilerimizin tek talebi bu yatırımın bir an önce hayata geçirilmesidir.

Değerli milletvekilleri, biz beton yığınları görmek istemiyoruz, atıl kalan projeler görmek istemiyoruz; insanımıza dokunan, üretime katkı sunan, toprağa can veren yatırımlar görmek istiyoruz. Dağardı Göleti tamamlandığında yalnızca bir baraj yapılmış olmayacaktır; kuru tarımdan sulu tarıma geçiş kolaylaşacak, meyvecilik gelişecek, yem bitkisi üretimi artacak, hayvancılık güç kazanacak ve bölge ekonomisine ciddi katkılar sağlayacaktır.

Bunun yanında, bölgemizde yaşayan vatandaşlarımızın en temel meselelerinden biri de içme suyudur. Yapılan analizlerde bazı su kaynaklarında sağlık açısından risk oluşturan değerlerin tespit edildiği ifade edilmektedir. Temiz ve güvenilir suya erişim vatandaşlarımızın en temel hakkıdır. Bu yatırım bu yönüyle de büyük önem taşımaktadır.

Bugün ülkemizin en önemli mücadele alanlarından biri orman yangınlarımızdır. Dağardı ve çevresi geniş ormanlık alanlara sahiptir. Olası bir yangında helikopterlerin ve yangın söndürme uçaklarının su alabileceği güvenli bir kaynak oluşturulması sadece Simav için değil komşu il ve ilçelerimiz için de hayati bir ihtiyaçtır. Bu gölet gerektiğinde ormanlarımızın korunması için âdeta bir can suyu olacaktır. Dağardı'nın muhtarları, çiftçileri, üreticileri ve bölge halkı yıllardır aynı çağrıyı yapıyor: "Bu proje artık tamamlansın." Kısa bir süre önce bu projeye yönelik yaklaşık 1 milyon dolar tutarında bir kaynak ayrılmış olmasını elbette memnuniyetle karşılıyoruz; atılan her adım, gösterilen her irade kıymetlidir, emeği geçen herkese teşekkür ederim ancak açıkça ifade etmek gerekir ki Dağardı Göleti gibi bölgenin kaderini değiştirecek bir yatırımın küçük ödeneklerle yıllara yayılması artık vatandaşımızın beklentisini karşılamamaktadır. Bu projenin parça parça aktarılan kaynaklarla değil, yeterli ödeneğin tek seferde planlanması ve güçlü bir yatırım programıyla süratle bitirilmesini bekliyoruz. Simavlı hemşehrilerimiz artık yeni bir başlangıç değil bu yatırımın tamamladığı günü görmek istemektedir. İnanıyorum ki Tarım

ve Orman Bakanlığımız ve DSİ'nin göstereceği hassasiyetle gerekli ilave ödenek sağlanacak, proje güçlü bir şekilde yeniden ivme kazanacak ve Dağardı Göleti en kısa sürede tamamlanarak insanımızın hizmetine sunulacaktır. Kütahya'mız üretmeye devam etsin, köylümüz toprağını terk etmek zorunda kalmasın, gençlerimiz doğdukları topraklarda geleceğe umutla baksın istiyoruz.

Sözlerime son verirken, milletimize büyük gururlar yaşatan Kadın Voleybol Millî Takımı'mızı yürekten kutlamak istiyorum. Ay yıldızlı formayı büyük bir inanç, mücadele ve fedakârlıkla taşıyan tüm sporcularımıza, emek veren teknik heyetimize ve Türkiye Voleybol Federasyonu Başkanı Sayın Mehmet Akif Üstündağ başta olmak üzere Federasyonumuzun tüm yöneticilerine teşekkür ediyorum. Başarılarının artarak devam etmesini temenni ederim. Milletimizi birleştiren, gururlandıran bu güzel tabloyu ortaya koyan Filenin Sultanları'nı gönülden tebrik ediyorum.

Yüce Meclisimizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Sağ olun. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Çakır...

V.- AÇIKLAMALAR

1.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, Ayasofya'ya ilişkin açıklaması

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) - Sayın Başkan "Zincirler kırılsın, Ayasofya açılsın." temennisi, duasıyla, 10 Temmuz 2020'de bir emanetin gereken makama, sahibine iade edilmesi ve millete, milletin gönül dünyasına devriyle karşılığını bulmuş bir güzelliğin şahidi olduk. Ayasofya asırlar öncesinden fethin sembolü bir duruşun ifadesi olarak bir kenarda mahzun ama vakur bugüne hazır beklemekteydi. Zincirlerin fiziken engellemesi manen bir engel teşkil etmiyor, bilakis ruhen bağları daha da kuvvetlendiriyordu. Ayasofya gençlik yıllarımızın yükselen bir idealiydi, bir davaydı. İdealler ve davalar ulaşıldıkça değerli ve anlamlı olmalı, hafızalarımızın silik hatıraları arasına gömülmeden geçilen zor geçişlerin canlı izleri sonraki nesillere aktarılacak, sahip çıkılacak en güzel miras olarak kabul edilmelidir.

Bugünlere gelinmesinde duası, gayreti, heves ve heyecanı olan herkese teşekkür ediyor, Genel Kurulu ve milletimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Boz...

2.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz'un, Zengök Otel ile yakınındaki kazı alanına ilişkin açıklaması

SÜMEYYE BOZ (Muş) - 1990'lı yıllarda Kürt siyasetçilerinin ve muhaliflerin buluşma noktalarından biriydi Zengök Otel. 2 kez bombalanan otelin dönemin siyasi iktidarı ve güvenlik bürokrasisinin kararıyla kapatıldığı bilinmekte. Otel ile yakınındaki polisevi arasında tüneller bulunduğu ve bu tünellerin faili meçhul cinayetlerde kullanıldığı yönündeki iddialar yıllardır araştırılmadı. Geçtiğimiz günlerde polisevi ve sosyal tesislerinin inşaatı sırasında yapılan kazılarda insan kemikleri ve kafataslarının bulunduğuna ilişkin iddialar kamuoyuna yansıdı. Kürdistanda işletilen, cezasızlık düzeyinden bağımsız olmayan bu iddialar acilen araştırılmalı, kazı alanı bağımsız heyetlerce incelenmeli, iskelet kalıntılarının kimlikleri tespit edilmeli ve sorumlular belirlenmelidir. Kayıpların akıbetini açıklamak, ailelerin yıllardır sürdürülen adalet arayışına karşı devletin ertelenemez sorumluluğudur. Devletin hakikatle yüzleşmesi demokratik çözümün ve kalıcı barışın önemli koşuludur.

BAŞKAN - Sayın Kaya...

3.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, turizm esnafına ilişkin açıklaması

AYKUT KAYA (Antalya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Esnaflarımız açısından önemli bir konuyu gündeme taşımak istiyorum. Bu sezon, turizm esnafımız açısından kur baskısı, artan maliyetler ve buna bağlı olarak turistlerin daha az harcama yapması nedeniyle oldukça zorlu geçiyor. Esnafımız bu sene kirasını bile ödeyemeyecek bir noktaya gelmiş durumda. Bunun üstüne, bir de turistlerin dönüş yolculuğundaki yetersiz bagaj kilogram hakkı ve fazla bagaj ücretlerinin yüksek olması nedeniyle birçok turist almak istediği deri, tekstil ve hediyelik ürünlerden vazgeçiyor ya da alışverişini azaltıyor. Esnafımız için atılacak her adım bir can suyu olacaktır. Bu nedenle, ilgili bakanlıklarımızdan tur operatörleri ve hava yolu şirketlerine gerekli desteği sağlayarak

turizm bölgelerinden yapılan dış hat uçuşlarında tanınan bagaj kilogram hakkının artırılmasını ve fazla bagaj ücretlerinin makul seviyelere çekilmesini talep ediyoruz.

BAŞKAN - Sayın Akay...

4.- Karabük Milletvekili Cevdet Akay'ın, er gaziler ve şehit yakınlarının yaşadığı mağduriyete ilişkin açıklaması

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında şehit olan erlerin yakınları ile malul kalan er gaziler emsal statü ve özlük hakları bakımından yıllardır ağır mağduriyet yaşamaktadır. Yaklaşık 3.500 malul gazinin yüzde 80'ini oluşturan beşinci ve altıncı derece er gaziler aynı zamanda en düşük aylığı alan kesimdir. Bugün beşinci derece er malul gazi yaklaşık 42 bin TL aylık alırken aynı kapsamda uzman çavuş 118 bin TL, polis 123 bin TL, astsubay 130 bin TL, subay ise 170 bin TL seviyesinde aylık almaktadır. Aynı bedeli ödeyen gaziler arasında statü kaynaklı bu uçurum kabul edilemez. 3713, 5434 ve 5510 sayılı Kanunlarda yapılacak değişikliklerle er gaziler ve şehit yakınlarının emsal statü ve özlük hakları derhâl güvence altına alınmalıdır.

BAŞKAN - Sayın Derici...

5.- Muğla Milletvekili Süreyya Öneş Derici'nin, Seydikemer'in Bayır Mahallesi'nde ortaya çıkan ve Fethiye'ye yayılan yangına ilişkin açıklaması

SÜREYYA ÖNEŞ DERİCİ (Muğla) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Seydikemer'in Bayır Mahallesi'nde ortaya çıkan ve Fethiye'ye yayılan yangını endişeyle takip ediyoruz. Yangınla mücadele eden Orman Müdürlüğü ekiplerimize, Büyükşehir itfaiye ekiplerimize, gönüllülere, sivil toplum örgütlerine şimdiden emekleri için şükranlarımızı sunuyoruz. Orman yangınlarının sebeplerinin tespit edilmesi ve yangınla mücadelede gerekli teknik donanımın sağlanması açısından bütün herkesi sorumluluk almaya davet ediyorum.

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI (Devam)

2.- Bolu Milletvekili Türker Ateş'in, Türkiye'de sanayinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

BAŞKAN - İkinci söz talebi, Türkiye'de sanayinin sorunları hakkında Bolu Milletvekili Türker Ateş'e aittir.

Buyurun Sayın Ateş. (CHP sıralarından alkışlar)

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün sanayicimizin, üreticimizin ve iş insanlarının sorunlarını dile getirmek için söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sayın Mehmet Şimşek yönetiminde uygulanan ekonomi programı 3'üncü yılını doldurdu, bu program yüksek faize dayanıyor. Programın temel hedefi enflasyonu düşürmekti, peki enflasyon düştü mü? Üç yıl boyunca 38'ler civarında seyretti, sadece bu sene 32'lere düştü. 6 puan düşüş tek haneli enflasyon hedeflerini gerçekleştirdi mi? Hayır. Peki, bu sınırlı düşüş için hangi bedeller ödendi? Sanayi sektöründe alarm zili çalmakta. Toplam sanayinin millî gelir içerisindeki payı 2023'ün ilk çeyreğinde yüzde 25, bu yılın ilk çeyreğinde ise yüzde 18 gerilemiş durumda, imalat sanayisinin millî gelir içerisindeki payı da 15.

Peki, niye böyle oldu? Üreten cezalandırıldı, faize para yatıran ödüllendirildi, sanayiciye âdeta "Üretme, yatırım yapma, paranı faize yatır." denildi. Sonuç ortada, sanayi üretimi üç yıldır yerinde sayıyor. Bunu biz söylemiyoruz, TÜİK verileri söylüyor. Üretim artmayınca istihdam da düşüyor. Sayın Şimşek döneminde sanayide çalışanların sayısı 256 bin kişi azaldı. Bu kayıp en çok tekstil, hazır giyim ve deri sektöründe yaşandı. İSO 500 verilerine göre tablo açıklandı, 2022 yılında 58 sanayici zarar açıkladı, 2025'te ise bu sayı 152'ye yükseldi, zarar etmeyen şirketler de finansman giderleri altında ezildi. En büyük 500 sanayi kuruluşunun finansman gideri faaliyet kârlarının yüzde 85'ine ulaştı, bu korkunç bir rakam arkadaşlar. Enflasyon düşmediği için faizler de düşmüyor, yüksek faizin bedelini vatandaş ödüyor, şirketler ödüyor, esnaf ödüyor, hepimiz ödüyoruz. Sanayici krediye ulaşamıyor,

ulaşsa bile yüksek faiz sebebiyle krediyi kullanamıyor, yatırımlar erteleniyor, üretim azalıyor, istihdam kaybediliyor. Bir ülkenin geleceğinden söz etmek istiyorsak üretmek zorundayız çünkü üretmeyen, markalaşmayan, ithalat yapmayan, ihracat yapmayan bir ülkenin geleceğini sağlamasından bahsetmek mümkün değil. Katma değerli ürünleri üretmek zorundayız, kendi markalarımızı doğurmak zorundayız, dünya markalarında Türk markalarına sahip çıkmak, büyütmek zorundayız.

Peki, siz ne yaptınız? Sanayiciyi desteklemek yerine onu yüksek faize boğdunuz, ihracatçının rekabet gücünü zayıflatıyorsunuz. Bakın, yakın zamanda -ben de Bolu'da görev yapan bir oda başkanıydım, beyaz et sektörünün yüzde 33'ünü karşılayan iliz- beyaz et sektöründe sorun yaşandı, içeride fiyatları kontrol etmek gerekçesiyle ihracatı sınırlandırdınız, hatta yasakladınız. Bu işler oldubittiyle olmuyor, dış pazarlar kolay kazanılmıyor, yurt dışında müşteriler, bayiler yıllarca çalışılarak bulunuyor. Bir kararla pazarları kaybettiriyorsunuz, ihracat azalıyor, ülkeye giren döviz azalıyor. Üretmeden, ihracat yapmadan döviz ihtiyacını karşılamanız imkânsız. Bugün baskılanan kur yarın büyük bir döviz krizine dönüşebilir, bu gidiş devam ederse Türkiye ciddi bir döviz darboğazının içerisinde kalabilir. Hukuk ve ekonomiye olan güven zedeleniyor, yabancı yatırımcılar gelmiyor, yerli yatırımcılar ise üretimi yurt dışına taşımaya başladı. Piyasa sıkıntıları çeklere de yansıdı. Haziran ayında karşılıksız çekler tutar olarak yüzde 3,2'ye çıktı, adet olarak da yüzde 2,3 oldu. Bu artış şirketlerdeki nakit sıkıntısını da gösteriyor.

Değerli milletvekilleri, gerçeklerle yüz yüze gelmemiz lazım, baskıyla enflasyonu düşüremezsiniz. Sanayiciyi yüksek faize mahkûm ederseniz büyüyemezsiniz. İhracatın rekabet gücünü zayıflatarak döviz sorununu çözemezsiniz. Türkiye'nin ihracatının yüksek faize değil yüksek katma değerli ürünlere ihtiyacı var. İhtiyacımız, sıcak para değil yatırımdadır. İhtiyacımız, günü kurtaran politikalarda değil üretimi ve istihdamı büyüten bir kalkınma programındadır. Güçlü ekonomi faizle değil üretimle kurulur. Türkiye'nin geleceği faiz gelirlerinde değil fabrikalarında, alın terindedir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kunt Ayan...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

6.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, Şanlıurfa'nın kronikleşen elektrik sorununa ilişkin açıklaması

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Teşekkürler Sayın Başkan.

45 dereceyi aşan sıcaklarda Ceylânpınar, Viranşehir, Harran ve Akçakale'de yaşanan elektrik kesintileri yaşamı durdurma noktasına getirdi. Harran'da susuzluk nedeniyle pamuk tarlaları kuruyor. Bu, yalnızca çiftçinin sorunu değil bu ülkenin sorunudur, bu ülkenin gıda sorunudur, Urfa'nın gıda sorunudur. Ve yine geçtiğimiz günlerde, köylüler Ceylânpınar'da, Viranşehir'de trafolara yürüyerek açıklamalar yaptı, DEDAŞ'a uzlaşma çağrısında bulundu ancak bu çağrılar yine karşılıksız kaldı. Hiçbir kamu hizmeti binlerce insanın yaşamını, emeğini ve geçim kaynaklarını böylesi ağır bir şekilde mağdur edecek bir şekilde yürütülemez. Elektrik hizmeti temel bir haktır, halk cezalandırılamaz. Urfa'nın kronikleşen bu elektrik sorununu daha fazla gecikmeden kalıcı çözüm...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kıratlı...

7.- Mersin Milletvekili Ali Kıratlı'nın, hayata geçirilen sosyal konut projelerine ilişkin açıklaması

ALİ KIRATLI (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde 2002 yılından bu yana savunmadan ulaşıma, eğitimden sağlığa her alanda olduğu gibi barınma alanında da cumhuriyet tarihinin en büyük sosyal konut projelerini hayata geçirdik. TOKİ eliyle dar ve orta gelirli yüz binlerce vatandaşımızı güvenli yuvalarına kavuşturduk. Asrın felaketi 6 Şubat depremlerinin ardından ise 455 bin konutu ve iş yerini kısa sürede tamamlayarak hak sahiplerine teslim ettik. Mersin'imizde de bugüne kadar yaklaşık 6 bin konut ve iş yerini tamamladık, 4 bin konutun yapımı ise devam ediyor. Yenişehir Çavak Mahallemizde yapımı tamamlanan 1.072 konutun anahtarlarını da 3 Ağustos Pazartesi günü itibarıyla hak sahibi vatandaşlarımıza teslim etmeye

başlıyoruz. 500 bin sosyal konut projesiyle birlikte Mersin'de TOKİ tarafından yapılan konut ve iş yeri sayısını 20 binin üzerine çıkaracağız.

Biz laf değil, eser üretiyoruz; vaat değil, hizmet ediyoruz. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde milletimize hizmete devam edeceğiz diyor, Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Adıgüzel...

8.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, fındık taban fiyatı için beklentilerine ilişkin açıklaması

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) - Sayın Başkan, tam da bugünlerde fındık taban fiyatı beklenirken AKP'li bir vekil çıkmış "2002'de fındık 95 sentti, şimdi şu kadar." diyerek düşük fiyat için pas atıyor. Sayın vekil, büyük ekonomik krizle doların tavan yaptığı 2002 yılı dışında diğer yıllara da baksaydın. Mesela 2000'de yaklaşık 3 dolar, 2005'te 6 dolar. Ayrıca, bir de ABD dolar enflasyonu ve Türkiye'de baskılanmış döviz meselesi var, o yüzden bu ağızları bırakın daha net bir hesap yapalım. 2005'te 1 kilo fındıkla 23 kilo patates alınırken şimdi 6 kilo, o gün 35 ekmek alınırken bugün 11 ekmek alınabiliyor, peki buna ne dersin? Fındık taban fiyatı için beklentimiz geçen yıl olan biteni ve ENAG enflasyonunu da hesaba katarak 375 lira taban fiyat ve yüzde 6 eğimli araziye, ilave 25 lira destek bekliyoruz. TMO tüm stokları eritip bu güçlü pozisyonuyla bu alımı yapabilecek durumdadır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Akburak...

9.- İstanbul Milletvekili Burak Akburak'ın, kişisel verilerin korunmasına ilişkin mevcut uygulamaların etkinliğine ilişkin açıklaması

BURAK AKBURAK (İstanbul) - Sayın Başkan, teşekkürler.

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu yürürlüktedir. Bu yasal düzenlemeye rağmen bugün milyonlarca insanın zihnindeki temel soru aynı: Madem kişisel verilerimizin korunduğu söyleniyor, dolandırıcılar bize bu kadar kolay nasıl ulaşıyor? Bugün, nereye gitsek 6698 sayılı Kanun kapsamında hazırlanan aydınlatma metinleriyle karşılaşıyoruz. Bankada, hastanede, alışverişte, internet üzerinden yapılan hemen her işlemde kişisel verilerimizin korunduğu söyleniyor ancak ertesi gün, banka, hukuk bürosu, kargo şirketi adıyla vergi bildirimi ya da kamu kurumu adına gönderilmiş izlenimi veren sahte SMS'lerle dolandırılmaya çalışılıyoruz. Bütün bunlar kişisel verilerin korunmasına ilişkin mevcut uygulamaların etkinliği konusunda kamuoyunda ciddi soru işaretleri oluşturmaktadır. Kanunla verilen güvencenin günlük hayatta karşılık bulması toplumun haklı beklentilerinden biri. Bu nedenle dijital güvenliği güçlendirecek somut tedbirlerin ivedilikle hayata geçirilmesinin önemini belirtmek istiyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN - Sayın Şanlıtürk...

10.- Ordu Milletvekili Naci Şanlıtürk'ün, Ordu'nun ilçelerinde devam eden maden arama ve sondaj çalışmalarına ilişkin açıklaması

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Sayın Başkanım, ilimizde, Kabadüz Turnalık Yaylası, Aybastı Perşembe Yaylası, Korgan Turnalık Yaylası, Ulubey Yenisayaca Mahallesi başta olmak üzere birçok ilçemizde maden arama ve sondaj çalışmaları devam ediyor. Vatandaşın yaşam alanlarının içlerine kadar girilmesini, devlet ve vatandaşın karşı karşıya getirilmesini doğru bulmuyoruz. İçme sularımızın kirletilmesi, endemik bitkilerimize zarar verilmesi, doğamızın tahrip edilmesi kabul edilemez. Ordu'da vatandaşın tepkilerinin önüne geçmek için öncelikle Fatsa'daki doğa tahribatı, doğaya uyumlu bir şekilde rehabilite edilmelidir.

Bir kez daha ifade ediyoruz: Fatsa'da yaşanan doğa katliamının bir benzerinin daha Ordu'da oluşmasına müsaade etmeyeceğiz. İlimizde verilen maden ruhsatları gözden geçirilmelidir. Ordulu madene karşı değil, vahşi madenciliğe karşıdır. Maden şirketleri vatandaşın yerleşim alanlarından uzak durmalı, Çevre Bakanlığımızın ve Enerji Bakanlığımızın şartnamesine harfiyen uymalıdır.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN - Sayın Dinçer...

11.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, KOSGEB'e ilişkin açıklaması

TALAT DİNÇER (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, KOSGEB'in adı Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Destekleme ve Geliştirme İdaresi Başkanlığıdır. Bunların amacı küçük işletmeleri ayağa kaldırmak, girişimci gençlerimize umut olmak, üretimi ve istihdamı artırmak, bunların iş kurmalarını sağlamaktır. Ancak geldiğimiz noktada KOSGEB maalesef gençlerimize, girişimcilerimize prosedür yüküyle destek olamıyor. Bu sefer ne yapıyor? KOSGEB desteklerinin büyük bir bölümü büyük işletmelere gidiyor. Buradaki amaç büyüğü daha da büyütmek değil, küçük işletmeleri ayağa kaldırmak ve üretimi artırmaktır. Temel amaç budur. KOSGEB'in acilen kendi öz yapısına dönmesi ve en azından girişimcilerimizi prosedüre boğmadan desteklemesi büyük önem arz etmektedir. Bu bakımdan KOSGEB'in yeniden bir gözden geçirilmesini diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Ocaklı...

12.- Rize Milletvekili Tahsin Ocaklı'nın, Üsküdar Belediye Başkanı Sinem Dedetaş'ın gözaltına alınmasına ilişkin açıklaması

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Sayın Başkan, bu sabah seçilmiş Belediye Başkanımız Sinem Dedetaş Üsküdar'daki evinden gözaltına alındı. Suç ne? Rüşvet, irtikap ve örgüt kurma gibi suçlar. İddiaya göre parsel bilgileriyle kime iskân veya ruhsat verilip verilmeyeceği kripto olarak maille gönderiliyormuş. Şimdi, ben de soruyorum, AKP sıraları da burada: Acaba Çevre ve Şehircilik Bakanlığından Üsküdar Belediyemizde imara aykırı olarak düzenlenmiş yapı, ruhsat ve eklerine ilişkin herhangi bir tutanak tutulmuş mu? Hayır, tutulmamış. Peki, Sinem Dedetaş'ın aldığı bir rüşvet var mı? Yok. Verdiği herhangi bir talimat var mı? O da yok ortada. Peki, o zaman ne var? Somut delili ortaya koymadan seçilmiş Belediye Başkanına şafak operasyonu var. Türkiye artık bu yöntemi çok iyi biliyor Başkanım, önce operasyon, sonra algı, sonra suçluma.

Buradan iktidara sesleniyoruz: Yargıyı siyasi hesaplaşmanın aracı olmaktan çıkarın!

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI (Devam)

3.- Kastamonu Milletvekili Fatma Serap Ekmekci'nin, Kastamonu'nun İnebolu ilçesine İstiklal Madalyası takdim töreni ile Kastamonu'nun Cide ilçesinde yaşanan sel felaketine ilişkin gündem dışı konuşması

BAŞKAN - Üçüncü söz talebi, Kastamonu'nun İnebolu ilçesine İstiklal Madalyası takdim töreni ile Kastamonu'nun Cide ilçesinde yaşanan sel felaketi hakkında Kastamonu Milletvekili Sayın Fatma Serap Ekmekci'ye aittir.

Buyurun Sayın Ekmekci. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

FATMA SERAP EKMEKCİ (Kastamonu) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

İnebolulu şair Orhan Şaik Gökyay "Bu Vatan Kimin" şiirinde şehadetle taçlanan vatanseverliğin, tarihinden ve kimliğinden öz bulan yerli ve millîliğin, vatan uğrunda gül bahçesine girercesine kara toprağa girenleri asla ve asla zihnimizden, pusulamızdan, yeminimizden silinmemecesine tasvir ve tespit etti; dedi ki:

"Bu vatan toprağın kara bağrında
Sıradağlar gibi duranlarındır,
Bir tarih boyunca onun uğrunda
Kendini tarihe verenlerindir."

Sayın milletvekilleri, yarın tarihî bir gün. Gazi Meclisimizin çatısı altında yarın tarih bir kez daha dile, söze, öze gelecek. Aziz milletimizin kadını-erkeği, çocuğu-yaşlısı, canı ve kanıyla katıldığı ve yedi düvele karşı alnının akıyla zafer kazandığı Millî Mücadele kahramanlarından İnebolu Piyade Kayıkçılar Loncası İstiklal Madalyası'yla tevcih edilecek. Gazi Mustafa Kemal Atatürk başta olmak üzere Millî Mücadele'mizin bütün kahramanlarını, aziz şehitlerimizi ve ebediyete irtihal eden gazilerimizi rahmet,

minnet ve şükranla yâd ediyorum. Meclis Başkanımız Sayın Profesör Doktor Numan Kurtulmuş'un İnebolu Piyade Kayıkçılar Loncası'nı temsilen İnebolu'muza takdim edeceği İstiklal Madalyası, İnebolu'muzun Millî Mücadele'ye verdiği emeğin bir kez daha takdiri olacaktır.

Tarihin altın sayfalarının yazdığı üzere, 16 Mayıs 1924 günü düzenlenen törenle İnebolu Mavnacılar Loncası'na İstiklal Madalyası tevdi edilmişti ancak onlarla beraber aynı emeği veren İnebolu Piyade Kayıkçılar Mavnası hemen akabinde İstiklal Madalyası talebinde bulunmuş, 17 Kasım 1924 tarihli Genel Kurulda İnebolu Piyade Kayıkçılar Loncası'na da İstiklal Madalyası verilmesine karar verilmiştir. İşte, Gazi Meclisimizin o gün aldığı karar yarın tecelli edecek, bir asrı aşan tarihî emanet yerine getirilecektir. Bu tarihî hakkın teslim edilmesinde emeği bulunan Meclis Başkanımız Sayın Profesör Doktor Numan Kurtulmuş'a, Millî Savunma Bakanımız Sayın Yaşar Güler'e, katkı sunan tüm kurum ve kuruluşlarımıza, emeği geçen herkese kalbî şükranlarımı sunuyorum. İnebolu'muz Millî Mücadele'deki emsalsiz fedakârlığını iki ayrı İstiklal Madalyası'yla taçlandırarak tarihteki müstesna yerini bir kez daha perçinlemiştir. Bu tarihî hakkın teslim edilişinde Kastamonu Milletvekili olarak yer almanın haklı onurunu, gururunu ve mutluluğunu nasip ettiği için Cenab-ı Allah'a şükrediyorum.

Sayın milletvekilleri, İnebolu misali kadim devletimizin ve aziz milletimizin istiklal ve istikbalinde asla ve kata yolundan dönmeyen ve dönmeyecek bir diğer sahil ilçemiz de Cide. Yeşil ile mavinin iç içe olduğu Cide'mizde hafta sonu 25 ve 26 Temmuz günleri mevsim normallerinin üzerinde yaşanan yağış sonucu maddi hasar oluştu. Cide merkezde olmak üzere çevre yörelerimizde de selden kaynaklanan zararlar meydana geldi. Afet öncesinde meteoroloji verileri doğrultusunda gerekli önlemler alındı ve hasar seviyesi bu sayede düşürüldü. Kastamonu Valiliğimiz başkanlığında devletimizin tüm kurumları afet anında bölgedeydi ve koordinasyon içinde gayret gösterildi. Öncelikle geceyi gündüze katan gayretlerinden dolayı tüm kamu görevlilerimize teşekkür ediyorum. Türkiye Cumhuriyeti devletinin planlı, özverili, sonuç alan afetle mücadele yeteneği ve gücü bir kez daha sınavdan başarıyla geçti. Cumhurbaşkanımız, Genel Başkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın himayelerinde, Tarım ve Orman Bakanımız Sayın İbrahim Yumaklı'nın liderliğinde devletimizin sarıp sarmalayan şefkatini ve kol kanat geren iradesini bir kez daha ortaya koyduk. Afetzede vatandaşlarımıza ilk etapta can suyu mukabili ekonomik destek çıkaran Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanımız Sayın Mahinur Özdemir Göktaş'a, acil afet desteğini hemen sağlayan İçişleri Bakanımız Sayın Mustafa Çiftçi'ye ve ilgili tüm bakanlıklarımıza kalbî şükranlarımı sunuyorum. Cide'mizi afet öncesi hâline döndürmek için devletimizin desteğinin süreceğinden şüphe duymuyoruz.

Değerli milletvekilleri, iki gün süresince Cide ve havalisinde devlet-millet iş birliğini, karşılıklı sevgi ve hürmetini görmenin mutluluğunu yaşadım. Dünyada eşine az rastlanır bir et ile tırnak bağlılığı bu. Cenab-ı Allah kadim devletimize ve aziz milletimize nasip etmiş, daim ve bakidir bu sevda, şükrolsun. Rabb'im ülkemizi ve milletimizi her türlü afetten muhafaza eylesin diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ, MHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Sayın Gürer...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

13.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, ihbar sonucu bir peynir markasına yapılan denetime ilişkin açıklaması

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Ne yediğimizi ne içtiğimizi bilmiyoruz, sağlığımız da risk altında. Ülkemizin en önemli markalarından ve uzun yıllardır benim de tükettiğim bir peynirde Alo 174 vatandaş tarafından yapılan ihbar sonucu yapılan denetimde Türk Gıda Kodeksi Mikrobiyolojik Kriterler Yönetmeliği'ne uygun olmadığı ortaya çıktı. Merdiven altı bir üretim olsa bunu eleştirebiliriz ama bu ülkenin marka ürününde dahi böyle bir olayla karşılaşılması denetim eksikliğini gösteriyor. Bakanlık yaptığı açıklamada "Denetimleri artıracağız." diyor, eğer vatandaş ihbarda bulunmasa biz o peyniri tüketiyorduk. Bunun gibi gıdada denetimlerin yaygınlaştırılmasının yolu belediyelerin yetkilerinin geri verilmesi, belediye laboratuvarlarının açılması... Bu konuda yeterli denetim elemanı alınmasına ihtiyaç olduğu görülüyor.

Ülkemizde bu konuda denetimlerde ortaya çıkan problemler sağlığımızı da olumsuz etkiliyor. Bu anlamda piyasa...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Ersever...

14.- Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever'in, emek örgütlülüğüne ilişkin açıklaması

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Sayın Başkan, emek örgütlülüğü yalnızca çalışanların hakkını koruyan bir mekanizma değildir. Güçlü sendikalar demokrasinin, sosyal adaletin ve toplumsal kalkınmanın en önemli güvencelerinden biridir ancak AKP iktidarında sadece ekonomi değil, emeğin örgütlü gücü de sistemli bir biçimde zayıflatıldı. Son verilere göre, işçilerin sendikalaşma oranı altı ay içinde yüzde 14,45'ten yüzde 13,79'a geriledi yani her 100 işçiden yalnızca 14'ü sendika üyesi, özel sektörde ise her 100 işçiden 94'ü örgütsüz. Bu tablo; düşük ücret demektir, güvencesiz çalışma demektir, toplu sözleşme hakkından mahrum bırakılmak demektir, daha fazla iş kazası ve iş cinayeti demektir. "Türkiye Yüzyılı" dedikleri bu düzende kazananlar belli: Sermaye, faiz lobileri ve yandaşlar.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Sümer...

ORHAN SÜMER (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Şimdi konuşmayacağım.

BAŞKAN - Sayın Aslan...

15.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, KHK'lerle üniversitelerden ihraç edilen akademisyenlere ilişkin açıklaması

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Teşekkürler Başkan.

YÖK Kanunu Teklifi'ni görüştüğümüz bu haftada, başta barış akademisyenleri olmak üzere KHK'lerle üniversitelerden ihraç edilen akademisyenlerin görevlerine iadesini gündeme alma çağrısı yapıyorum çünkü üniversiteleri ihraçlarla boşaltıp sonra yükseköğretimin bilimsel niteliğinden söz edemezsiniz. Üniversitelere güvenlik soruşturması ve belirsiz kriterler getirmek ancak itaati büyütür. KHK rejimiyle binlerce insanın emeği, ekmeği, mesleği, geleceği ellerinden alındı ve bu hukuksuzluğun sonuçları hâlen sürüyor. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Yasak, Yalçınkaya, Pişkin, Telek/Şar/Kıvılcım Kararları ortadadır. Toplumsal barışın, hukuk devletinin ve uluslararası hukukun gereği olarak KHK rejiminden doğan tüm mağduriyetler giderilmelidir. Başta barış akademisyenleri olmak üzere KHK'lerle ihraç edilen tüm akademisyenler görevlerine iade edilmeli, kalıcı, adil bir biçimde KHK rejimi çözümlenmelidir.

BAŞKAN - Sayın Arpacı...

16.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, Türk ihracatçısına ilişkin açıklaması

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Bu Hükûmet, Amerikan ve İngiliz finans kuruluşlarına bulduğu parayı neden Türk ihracatçısına bulamıyor? Günde 8,2 milyar TL faize para ödüyoruz ama ihracatçıya verilen reeskont kredilerinin günlük limiti 4,5 milyar TL ve şimdi başvursanız yıl sonuna ancak çıkartabiliyorsunuz. Yani dostum Trump'a biz kıyak yaptıkça o bize kazık atmaya devam ediyor. Biliyorsunuz, daha yeni yüzde 12,5 vergi getirdi. Türk ihracatçısının dünyadaki rekabetini koruyabilmek için döviz dönüşüm desteği acil olarak yüzde 12,5'a çıkartılmalıdır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, şimdi, sisteme giren ilk 20 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim.

Sayın Kaya...

Buyurun.

17.- İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya'nın, Sinop-Ayancık-Türkeli-Çatalzeytin sahil yoluna ilişkin açıklaması

MUSTAFA KAYA (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Büyük bölümü 1959 yılında yapılan, geçen yaklaşık yetmiş yıla rağmen kapsamlı bir iyileştirme olmayan, Sinop ile Kastamonu'yu birbirine bağlayan Sinop-Ayancık-Türkeli-Çatalzeytin sahil yolu Karadeniz'in en önemli ulaşım koridorlarından biridir. Özellikle Sinop ile Türkeli arasında 256 virajın bulunduğu 90 kilometrelik çile yolu iki buçuk-üç saatte alınabilmektedir. Ambulans, itfaiye ve diğer acil müdahale ekiplerinin olay yerine ulaşması oldukça zorlaşmaktadır. Bugün Türkeli ilçemiz ve bölge halkı için ciddi güvenlik riski oluşturan doğal gaz da Samsun-Sinop hattındaki bu dar ve virajlı yoldan kara yoluyla taşınmaktadır. Ağustos 2024'te aktivistler Şirvan Ünal ve Şaban Turhal farkındalık yürüyüşü gerçekleştirmiş ve 90 kilometrelik yolu üç günde geçmişlerdi.

Buradan Ulaştırma Bakanlığına sesleniyorum: Bölgeden gelen çağrılara kulak verilmeli, haklı serzeniş ve talepleri duyulmalı ve sorun bir an önce çözüme kavuşturulmalıdır.

BAŞKAN - Sayın Durmaz...

18.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, plansız tarım politikasına ilişkin açıklaması

KADİM DURMAZ (Tokat) - Geçen yıl soğan alıcı bulamadı, çiftçimizin emeği para etmedi, alın teri toprakta çürüdü. Bu yıl ise soğan markette 70 liraya çıktı, zam şampiyonu oldu. Buradan soruyorum: Geçen yıl üretici battı, bu yıl tüketici alamıyor. Peki, bu düzen kime yarıyor? Sorun soğanda değil, sorun AK PARTİ'nin yirmi beş yıllık plansız tarım politikasında üreticiyi kaderine terk eden anlayıştadır. Üretim planlaması yapılmadıkça, çiftçiye alım garantisi, ürün taban fiyatı verilmedikçe, depolama ve pazarlama zinciri düzenlenmedikçe bu tablo değişmez. Bir yıl ürün tarlada kalıyor, ertesi yıl vatandaş pazardan eli boş dönüyor. Üretici de korunmalı, tüketici de korunmalı. Tarım politikası günü kurtarmak için değil, temel gıdalara erişim ve sofrayı güvence altına almak için yapılır.

BAŞKAN - Sayın Enginyurt...

19.- İstanbul Milletvekili Cemal Enginyurt'un, açıklanacak fındık taban fiyatına ilişkin açıklaması

CEMAL ENGİNYURT (İstanbul) - Sayın Başkanım, Karadeniz'de -özellikle Ordu, Giresun, Trabzon- fındık sezonu geldi, bu hafta sonu itibarıyla fındık başlayacak ama gördüğümüz kadarıyla iktidar hâlâ fındık taban fiyatını açıklamadı. Üreticinin gözü fındık taban fiyatında. Fındık taban fiyatının açıklanmasını, maliyetlerin en az 300 lira olduğu düşünüldüğünde üreticiye ciddi anlamda destek vermek için iktidardan üreticinin yüzünü güldürecek fiyatı bekliyoruz. Tarım Bakanına çağrı yapıyoruz, TMO'ya çağrı yapıyoruz: Fındık üreticisine sahip çıkalım diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Özer...

20.- Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer'in, dün Türkiye ile Irak arasında imzalanan anlaşmalara ilişkin açıklaması

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) - Artık Türkiye sadece kendi geleceğini şekillendiren değil, aynı zamanda bölgenin geleceğinde söz sahibi olan, çözüm üreten ve sorumluluk üstlenen bir ülkedir. Bu anlayışla komşularımızın huzur ve istikrarlarını da kendi güvenliğimizin bir parçası olarak görüyoruz. Dün Irak Başbakanı Sayın Ali Zeydi'nin ülkemize gerçekleştirdiği ziyarette iki ülke arasındaki iş birliğini daha da güçlendirecek önemli anlaşmalara imza atıldı. Bilindiği üzere komşumuz Irak uzun yıllar savaşın, terörün ve istikrarsızlığın en ağır sonuçlarını yaşayan ülkelerden biri olmuştur. Bugün Türkiye ile Irak arasındaki ilişkilerin güçlenmesi tüm bölgenin kalkınmasına ve istikrarına önemli katkı sağlayacaktır. Özellikle Kalkınma Yolu Projesi ve enerji alanındaki yeni iş birliklerinin hayırlı olmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Yazmacı...

21.- Şanlıurfa Milletvekili Cevahir Asuman Yazmacı'nın, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının Kerkük'teki petrol sahalarına ortak olmasına ilişkin açıklaması

CEVAHİR ASUMAN YAZMACI (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın Irak Başbakanı Ali ez-Zeydi'yi kabulü öncesinde imzalanan anlaşmayla Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının Kerkük'teki petrol sahalarına ortak olması Türkiye ile Irak arasındaki enerji iş birliğine yeni bir boyut kazandırdı. Proje, ülkemizin

enerji güvenliği, uluslararası üretim kapasitesi ve bölgesel enerji merkezi olma hedefi açısından uzun vadeli stratejik öneme sahip. Bu ortaklık Türkiye ile Irak arasında enerji ilişkilerinin ortak üretim, yatırım ve enerji altyapısı projelerini kapsayacak şekilde yeniden şekillendiği bir dönemde hayata geçiyor. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanımız Sayın Alparslan Bayraktar başta olmak üzere bölgemize ve ülkemize büyük katkı sağlayacak projede emeği geçen herkese teşekkür ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Çağlar Gökalp...

22.- Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalp'ın, hasta tutsak Mehmet Şirin Çelik'e ilişkin açıklaması

SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP (Bitlis) - Teşekkürler Sayın Başkan.

70 yaşındaki ağır hasta tutsak Mehmet Şirin Çelik 3 Temmuzda Elâzığ Cezaevinde beyin kanaması geçirdi. Yoğun bakımda dahi elleri kelepçeli tutuldu. İki gün sonra hastaneden çıkarılarak yeniden cezaevine gönderildi. Kısmi felç geçiren, ayakta duramayan, konuşmakta, yutkunmakta ve beslenmekte güçlük çeken Çelik'in onlarca ilaca ve sürekli doktor gözetimine ihtiyacı var. Buna rağmen ailesinin yanında tedavi edilmesi yerine tek kişilik koğuşların bulunduğu R tipi cezaevine sevk edildi. Bu uygulama ağır hasta tutsakların yaşam hakkını hiçe sayan bir zulümdür. Yaşam hakkı gerekçeyle ertelenemez, pazarlık konusu yapılamaz. Cezaevlerinde ölüme terk etme politikasına derhâl son verilmelidir. Adalet Bakanlığına çağrımızdır: Mehmet Şirin Çelik'in infazını vakit kaybetmeden erteleyin. Kelepçeli tedavi uygulamasının sorumluları hakkında soruşturma başlatın ve ailesinin yanında tedavi hakkını sağlayın.

BAŞKAN - Sayın Özcan...

23.- Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan'ın, milletin Türkiye Büyük Millet Meclisinden beklentisine ilişkin açıklaması

MESTAN ÖZCAN (Tekirdağ) - Değerli Başkanım, kıymetli milletvekillerimiz; ülkemiz iç siyasette çok önemli başlıkların konuşulduğu, demokrasimizin ve Gazi Meclisimizin sorumluluğunun daha da arttığı bir dönemden geçmektedir. Bu süreçler, milletimizin huzurunu, devletimizin birliğini ve hukuk düzenini her türlü siyasi hesabın üzerinde tutmayı gerektirir. Türkiye Büyük Millet Meclisi farklı görüşlerin ifade edildiği ancak ortak aklın ve millî iradenin tecelli ettiği en yüce çatıdır. Her konu, milletimizin beklentileri doğrultusunda hukuk devleti ilkesi ve demokratik teamüller çerçevesinde ele alınmalıdır. Milletimizin bizden beklentisi polemik değil, çözüm; yeni-eski tartışması değil, hizmet; ayrışma değil, birliktir. Türkiye yüzyılı hedeflerine emin adımlarla yürürken kalkınmamızı, güvenliğimizi ve toplumsal huzurumuzu güçlendirecek adımları atmaya devam edelim. Temennimiz, iç hesaplaşmalarımızın, ayrışmaların bitmesi, millî meselelerde ortak duruş sergilenmesi ve aziz milletimizin geleceğine hep birlikte katkı sunulmasıdır.

BAŞKAN - Sayın Çan...

24.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, mazottaki enflasyona ilişkin açıklaması

MURAT ÇAN (Samsun) - Bir gazeteci arkadaşımız tarımla ilgili çok çarpıcı bir hesaplama yapmış, hesaplamanın konusu bir traktörün deposu kaç liraya doluyor? Bu hesaba göre 100 beygir gücündeki bir traktörün deposu bugün 12.500 liraya doluyor. Buğday gibi, arpa gibi kuru tarım yapan bir çiftçimiz, örneğin 300 dönümlük tarlasında yapacağı bu üretim için yıllık yaklaşık 2 bin litre mazot tüketiyor. Bu hesapla bu çiftçimizin yıllık yakıt gideri 160 bin lirayı buluyor. Mazottaki enflasyon, gübre, yem, elektrik ve işçilik maliyetleriyle birleştiğinde üreticimizi artık tarlasından koparıyor. Üreticimiz emeğinin karşılığını alamıyor, tarlasını ekmeye korkuyor. İktidarı aklını başına olmaya çağırıyoruz.

BAŞKAN - Sayın Uysal...

25.- Mersin Milletvekili Levent Uysal'ın, Filenin Sultanları'na ve 2/B arazilerine ilişkin açıklaması

LEVENT UYSAL (Mersin) - Değerli milletvekilleri, öncelikle şampiyon Filenin Sultanları'nı canıgönülden tebrik ediyorum efendim.

Bugün gündemimizde 2/B arazilerimiz var. Mersin'in Erdemli, Mut, Gülnar, Silifke ve Tarsus ilçeleri başta olmak üzere 5 milyon çiftçimiz yıllardır ektikleri biçtikleri arazilerinin tapularını

bekliyorlar. Talebimiz çok açık efendim: 2/B arazilerindeki kadastro işlemlerini bir an önce bitirerek, tamamlayarak adil ve uygun şartlarda mevcut çiftçilerimize satılmasını sağlamalıyız.

Teşekkür ederim.

Saygılarımla efendim.

BAŞKAN - Sayın Karagöz...

26.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, işçi ölümlerine ilişkin açıklaması

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Geçtiğimiz hafta en düşük emekli maaşını 20 bin liradan 23.500 liraya yükselten, emekliye yoksulluğu, sefaleti reva gören iktidar milletvekillerinin vicdanına seslenerek bir veri paylaşmak istiyorum: Arkadaşlar, 2026 yılının ilk altı ayında 65 yaşın üzerinde yani emeklilik çağındaki 72 yurttaşımızı iş kazalarında kaybettik. Emeklilerimiz, dinlenmesi gereken yaşlarda sizlerin insafsız politikaları yüzünden karnını doyurabilmek için, kirasını ödeyebilmek için çalışıyor, çalışırken de hayatlarını kaybediyor. İlk altı ayda 1.072 yurttaşımızı iş cinayetlerinde kaybettik. İşçi ölümlerinde Avrupa 1'incisi, dünyada 3'üncü sıradayız. Keşke bir kez daha adalette, refahta ve emeklinin yüzünü güldürmekte dünyanın zirvesinde olabilseydik ama yurttaşlarımız müsterih olsun, bu ülkenin eski düzenle kaybedecek tek bir günü bile kalmadı. Türkiye'nin yeni bir başlangıç yapmasına çok az kaldı.

BAŞKAN - Sayın Kanko...

27.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, ülkedeki eğitim ve hayat pahalılığına ilişkin açıklaması

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Oxford Üniversitesi İngiltere'deki öğrencileri için yıllık -2026 yılı- lisans öğretim ücretini 600 bin lira olarak açıkladı. Türkiye'de ise bazı özel kreş, anaokullarının yıllık ücretleri 2 milyon TL bandına dayanmış durumda. Dünyanın en saygın üniversitelerinden birinde eğitim almak Türkiye'de bir çocuğu özel kreşe göndermekten çok daha düşük maliyetli hâle gelmişse burada sorgulanması gereken Oxford değil, ülkemizdeki eğitim ve hayat pahalılığıdır. Bu tablo, çocuklarımızın eğitim hakkının nasıl ağır bir ekonomik yüke dönüştüğünün çarpıcı bir göstergesidir.

BAŞKAN - Sayın Barut...

28.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, üç senedir süren yüksek faiz, enflasyon ve fahiş zam ortamına ilişkin açıklaması

AYHAN BARUT (Adana) - Sayın Başkan, tek adam yönetimi "faiz ve nas" dedi, korkunç bedeli ise üreten, sanayici, iş dünyası ve yurttaş ödedi, hâlâ da bedel ödüyoruz. Tam üç senedir süren yüksek faiz, enflasyon ve fahiş zam ortamı toplumu perişan etti. AKP'nin yarattığı bu krizin boyutları bitmek bir yana artarak sürüyor. Bu koşullarda tarımdan sanayiye kim, nasıl üretecek, esnaf nasıl ayakta kalacak, istihdam nasıl yaratılacak? Merkez Bankası politika faizi aylardır yüzde 37 oranında sabit bırakılıyor. Bu oran bile çok yüksekken reel faiz bankalarda yüzde 50 bandında. Kimse uygun finansa erişemiyor, her şey kısıtlandı, piyasada iş dönmüyor, üretim ve yatırım imkânsız hâle geldi, iflaslar arttı, herkes borca battı, icralık oldu. Bu koşullarda esnaf, işçi, çiftçi, sanayici ve iş insanı nefes alamıyor. Bu feryadı duyun artık ve çözüm üretin.

Teşekkürler.

BAŞKAN - Sayın Bülbül...

29.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, Aydın'daki zeytin üreticisine ilişkin açıklaması

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Memleketim Aydın 25 milyona yaklaşan zeytin ağacı varlığıyla ilk 3'tedir. Hem sofralık hem de yağlık üretiminde ilk 3'te yer alan Aydın'da zeytin üreticimiz batma noktasındadır. Ancak iklim krizi, ihracat kısıtlamaları, kur politikaları ve artan girdi maliyetleri nedeniyle üreticimiz emeğinin karşılığını alamamış, ürününü maliyetinin altında satmaya zorlanmıştır. Zeytin ağaçta kalmıştır; maliyetinin altında 150 TL'ye zeytin yağı olur mu? Üreticimizin acilen desteğe ihtiyacı vardır. Tarım Kanunu'nun 21'inci maddesi nettir; gayrisafi millî hasılanın en az yüzde 1'i çiftçiye destek olarak verilmelidir. Binde 2 destek kabul edilemez. Çiftçinin Yeni Partisi üreticimizi ve sofradaki ekmeğimizi sonuna kadar koruyacaktır.

BAŞKAN - Sayın Konukçu...

30.- İstanbul Milletvekili Kezban Konukçu'nun, sendikal örgütlenmenin önündeki engellere ilişkin açıklaması

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Çalışma Bakanlığı 2026 yılı Temmuz Ayı İşkolu İstatistikleri'ni yayımladı. 246 işçi sendikasının 186'sı baraj altında kaldı. Barajı geçip TİS yetkisine sahip olanların çoğunluğu da iş birlikçi sarı sendikalardan oluşuyor. Mücadeleci sendikaları baraj altında bırakmak için türlü oyunlar oynanıyor; üyeleri tehdit ediliyor, yöneticileri gözaltına alınıyor, hatta tutuklanıyor. Sendikalaşmayı engellemek için keyfî işten atmalar yaşanıyor. Mücadeleci sendikaların önünü tıkamak için iş kolu tespitleri keyfî olarak yapılıyor. Yetmiyor, bu sendikaların yetkisine itiraz ediliyor, davalar yıllarca sürüyor, grevler yasaklanıyor, sendikasız, güvencesiz çalışan işçiler iş cinayetlerinde katlediliyor. İş kolu barajı kalkmalı, sendikal örgütlenme önündeki tüm engeller kaldırılmalıdır. Sendikalar Kanunu güvenceli çalışma koşullarını sağlayacak şekilde yeniden düzenlenmelidir.

BAŞKAN - Sayın Bilici...

31.- Adana Milletvekili Bilal Bilici'nin, Çukurova Üniversitesi Balcalı Hastanesine ilişkin açıklaması

BİLAL BİLİCİ (Adana) - Sayın Başkan, Adana'daki hastanelerde randevu çilesi had safhada. Adana'da geçmişten beri hizmet veren Çukurova Üniversitesine bağlı Balcalı Hastanesi bugün ne yazık ki atıl duruma dönüşmüştür. Depremin üzerinden üç yıl geçti ama bölgenin sağlık atardamarı konumundaki bu koca kurum atıl bir yere dönüştürülmüş vaziyette. Bina belirsizliğe, sağlık çalışanları ise tükenmişliğe terk edilmiş durumda. Birçok bölüm ise başka hastanelere kaydırılmıştır. Burası sadece Adana'nın değil gerçekten bölgenin tıp merkeziydi. Yetkilileri bu durumdan ötürü göreve davet ediyorum, aksiyon almaya davet ediyorum. Adana'yı cezalandırmak doğru değildir diyorum.

BAŞKAN - Sayın Akbulut...

32.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, köylerdeki sulama kooperatiflerine kesilen cezalara ilişkin açıklaması

İZZET AKBULUT (Burdur) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Burdur ili Yeşilova ilçemizde Bedirli Köyü Sulama Kooperatifi Başkanı telefon açtı, "CK Enerji Akdeniz Elektrik tarafından bize bir ceza faturası yollandı." dedi. "Hayırdır, ne cezasıymış?" dedik Sulama Kooperatifine. Geçen yıla göre ortalama tüketimin düştüğünü söylemişler. Geçen sene de bu köylerdeki kooperatiflerden bu cihazların hepsinin değiştirilmesini istediler. "Akıllı sayaç takacaksınız." dediler. Aba altından sopa göstererek de birçok köyde bunu sağladılar. Demek ki o eski saatler ile yeni saatler arasında bir fark olabilir ya da "Sadece bu köyümüzün başına mı geldi?" diye araştırdık. İl Genel Meclisi Başkanımızdan aldığımız bilgiye göre 15-16 köye de bu şekilde "Geçen yıl ile bu yıl arasında ortalamada bir düşüklük var." diye elektrik şirketleri ceza kesiyorlar. Bu cezaların durdurulmasını talep ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Sarı...

33.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, uzman çavuşların taleplerine ilişkin açıklaması

SERKAN SARI (Balıkesir) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Uzman çavuşlarımızın taleplerini dile getirmek üzere söz almış bulunuyorum. Uzman çavuşlarımız ne yazık ki sözleşmeli statüde çalıştıkları için birçok haktan mahrum kalmakta. Savaş ve operasyonlarda muvazzaf sayılan, verilen her görevi yerine getiren uzman çavuşlarımız, iş kadroya, mesleki güvenceye, özlük haklarına geldiğinde sözleşmeli bir uygulamayla karşı karşıya kalıyorlar. Yirmi beş otuz yıl boyunca çalışan uzman çavuşlarımız emekli olduklarında ne yazık ki aldıkları maaşlarla geçinemedikleri için o yaştan sonra yeniden ek iş yaparak hayatta kalmaya, hayata tutunmaya çalışıyorlar. Ayrıyeten, orduevlerinden, kamplardan, sosyal tesislerden eşit şekilde yararlanamıyor, lojman hakkından ise sınırlı bir şekilde faydalanmak zorunda kalıyorlar. Kapısında nöbet tuttukları tesislere giremiyorlar. Uzman çavuşlarımızın talebi açıktır; sözleşme statüsünün kaldırılmasını, muvazzaf ve kadrolu statüsüne geçişin sağlanmasını, sağlık ve branş değişikliği hakkının verilmesini, keyfî meslekten çıkarılmaya son verilmesini talep ediyorlar.

BAŞKAN - Sayın İrmez...

34.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, hasta mahpus Kendal Barut'a ilişkin açıklaması

MEHMET ZEKİ İRMEZ (Şırnak) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Hapishanelerdeki insan hakkı ihlalleri, aşırı kalabalık koğuşlar, sağlık ve tedavi hakkına geç erişim, tecrit uygulamaları, iletişim ve görüş kısıtlamaları ile keyfî disiplin cezaları devam ediyor. Adana Suluca 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Hapishanesinde beş yılı aşkın süredir tutuklu bulunan ağır hasta mahpus Kendal Barut ağız içi arama dayatmasını kabul etmediği için beş yıldır tedavi edilmiyor. Bir gözünü kaybeden Kendal Barut tedavi edilmediği takdirde diğer gözünü de kaybedebilir.

Adalet Bakanlığına çağrıda bulunuyoruz: Hapishanelerde barış ve demokratik toplum sürecinin ruhuna uygun adımlar atılmalı ve hasta tutsaklar üzerindeki bu işkenceye varan politikalardan derhâl vazgeçilmesi için harekete geçilmelidir.

Teşekkürler.

BAŞKAN - Sayın Ertuğrul...

35.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, açıklanacak fındık taban fiyatına ilişkin açıklaması

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Karadeniz'de fındık hasat dönemi bir kez daha geldi ve üreticimiz artık bahçelere girmeye hazır hâle geldi ancak her sene olan belirsizlik bu sene de aynı şekilde devam ediyor, Toprak Mahsulleri Ofisi fındığın taban fiyatını açıklamamakta ısrar ediyor. Gübre fiyatları arttı, mazot fiyatları arttı, ilaç fiyatları arttı, işçilik maliyetleri arttı ancak hâlâ fındığın taban fiyatı belirlenmiş değil; üreticimiz "Acaba emeğimin karşılığını alabilecek miyim?" diye tedirgin bir durumda. Üretici serbest piyasanın insafına terk edilmemelidir, artan maliyetler ve enflasyon da göz önünde bulundurularak tekrar açıklanmalıdır ve vakit kaybetmeden Toprak Mahsulleri Ofisi taban fiyat olarak en az 350 lira açıklamalıdır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Aşıla...

Buyurun.

36.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla'nın, çiftçilerin maliyetlerinin yüksek, gelirlerinin düşük kalmasına ilişkin açıklaması

MEHMET AŞILA (Kocaeli) - Teşekkürler Sayın Başkan.

TÜİK'in Haziran 2026 verilerine göre, tarımsal üretici maliyetleri on iki aylık ortalama yüzde 37,44 artarken tam hasat dönemi olan haziran ayında çiftçinin ürün satış fiyatı aylık yüzde 9 düşmüştür. Maliyetlerin yüksek, gelirlerin düşük kalması çiftçilerimizi borç sarmalına sürüklemekte ve tarımsal üretimin sürdürülebilirliğini ekonomik açıdan da tehdit etmektedir. Bu doğrultuda üreticinin finansal yükünü hafifletecek mali adımların bir an evvel atılması elzemdir. Ürettiğinden kazanamayan çiftçilerin Tarım Kredi Kooperatiflerine ve Ziraat Bankasına olan kredi borçları da acilen ertelenmelidir. Üretici fiyatlarındaki düşmeye rağmen tüketicilerin market ya da pazarlarda pahalı ürün tüketmesinin de önüne geçilmelidir. Üretici zararda, tüketici zararda, kârda olan kimler Allah aşkına diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Çalışkan... Yok.

Sayın Yontar...

Buyurun.

37.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, Tekirdağ'daki hava kirliliğine ilişkin açıklaması

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Sayın Başkan, Tekirdağ'da özellikle Çorlu, Çerkezköy, Ergene ve Muratlı hattında hava kirliliği artık çevre sorunu olmaktan çıkmış, doğrudan halk sağlığı sorunu hâline gelmiştir. Yoğun sanayi faaliyetleri, ağır vasıta trafiği, yetersiz denetimler nedeniyle vatandaşlarımız kirli hava solumaya mahkûm edilmekte, üst solunum yolu, göz hastalıkları ve bunlara bağlı kanser vakalarında artış izlenmektedir. Çevre ve Şehircilik İl Müdürünün açıklamasına göre, 29 işletmeye ceza kesilmiş, 12 işletmenin faaliyeti durdurulmuştur fakat isimleri açıklanmamıştır. Buradan kapatılan ve ceza kesilen işletmelerin isimlerini Tekirdağ halkı olarak bilmek istiyoruz. Tekirdağlı çocukların ve yaşlıların her gün kirli hava solumasının sorumluluğunu kim üstlenecek? Temiz hava lüks değil, Anayasa'nın güvence altına aldığı temel bir haktır.

BAŞKAN - Sayın Düşünmez...

38.- Hakkâri Milletvekili Onur Düşünmez'in, Yüksekova Çevre Yolu'na ilişkin açıklaması

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Hakkâri'nin Yüksekova ilçesinde bulunan çevre yolu artık ulaşımı kolaylaştıran bir güzergâh olmaktan çıkmış, ihmallerin ağır bedeller ödettiği bir hatta dönüşmüştür. Aynı gün içerisinde peş peşe yaşanan kazalarda genç bir yurttaşımız yaşamını yitirmiş, birçok kişi yaralanmıştır. Bu yol üzerinde trafik ışıkları bulunmuyor, kavşaklar kontrolsüz, gece saatlerinde ise yetersiz aydınlatma kazalara âdeta davetiye çıkarıyor. Geçen yıl üstyapı çalışması başlatılmış, aşınma tabakasının bu yıl tamamlanacağı ifade edilmişti. Aradan aylar geçmesine rağmen herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Buradan Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığına çağrıda bulunuyorum: Yüksekova Çevre Yolu'na sinyalizasyon sistemi derhâl kurulmalı, kavşaklar güvenli hâle getirilmeli, aydınlatma eksikliği giderilmeli ve yarım bırakılan yol çalışmaları gecikmeden tamamlanmalıdır. Yeni acılar yaşanmadan gerekli adımlar atılsın.

BAŞKAN - Sayın Taşkent...

39.- Sakarya Milletvekili Ayça Taşkent'in, açıklanacak fındık taban fiyatına ilişkin açıklaması

AYÇA TAŞKENT (Sakarya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ülkemizin en değerli ürünlerinden olan fındığı üreten çiftçilerimiz hasat öncesi hâlâ alım fiyatının açıklanmamasından tedirgin. Bugün piyasa koşullarına göre 140-160 lira bandına düşen fiyatlar üreticinin emeğinin gerçek karşılığı değildir. İşçi maliyetlerinin arttığı, ilaç, mazot, gübre ve nakliye ücretlerinin katlandığı noktada üreticinin ayakta kalabilmesi için en az 300 lira olarak taban fiyat istenmektedir. Bunun altındaki fiyat, artan maliyetler karşısında ne emeğin karşılığı ne de kabul edilebilir olacaktır. Verilecek karar sadece fiyat belirlemeyecek, ülkemizde fındık üretiminin sağlıklı olarak devam edip etmeyeceğinin de göstergesi olacaktır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Sümer...

40.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, Çukurova Üniversitesi Balcalı Hastanesine ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Yarım asrı aşkın süredir Adana'da ve tüm bölgeye hizmet veren Çukurova Üniversitesi Balcalı Hastanemiz 23 Şubat 2023 depreminden bu yana ne yazık ki sağlık hizmeti veremiyor. Depremin ilk günlerinde acil servislerde, yoğun bakımlarda ve ameliyathanelerde insanüstü bir fedakârlıkla hayat kurtaran sağlık çalışanlarımız binaların boşaltılmasıyla birlikte üç yıldır farklı hastanelerde hizmet vermeye çalışıyor, ek mesai ücretlerini de üç ay dört ay sonradan alıyorlar. Bugün akademisyeni, asistanı, hekimi, hemşiresi, teknisyeni ve tıbbi sekreteriyle tam 1.118 sağlık çalışanı seslerini duyurmaya çalışıyor, "Artık yeter, tükendik." diyorlar. Kendi binasından koparılan ve belirsizliğe terk edilen hastanemizin kaderi Sağlık Bakanlığının elindedir. Sağlığın partisi, siyaseti olmaz.

Buradan Sağlık Bakanına sesleniyoruz: 1.118 personeliyle bölgenin şifa kapısı olan Balcalı Hastanesine ne zaman gerekli yatırımlar yapıp hastanemizi tekrar tam kapasiteyle...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Akgül...

41.- Bolu Milletvekili İsmail Akgül'ün, lokanta ve restoranlardaki KDV oranına ilişkin açıklaması

İSMAİL AKGÜL (Bolu) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Lokanta, restoran ve kafelerimiz artan maliyetlerin yanı sıra KDV uygulamasından kaynaklanan ciddi bir yükle karşı karşıyadır. Esnafımız et, sebze, bakliyat, un, yağ gibi temel gıda ürünlerini çoğunlukla yüzde 1 KDV'yle alırken hazırladığı ürünü vatandaşımıza yüzde 10 KDV'yle sunmaktadır. Girdilerdeki KDV düşük olduğu için mahsup edilecek tutar sınırlı kalmakta, ödenecek KDV ise yükselmektedir. Esnafımız bu yükü fiyatlara yansıtsa vatandaşımız, yansıtmasa kendisi mağdur olmaktadır. Binlerce kişiye istihdam sağlayan ve vatandaşımıza hizmet eden lokanta ve restoranlarımızda KDV oranı yeniden değerlendirilmeli, girdi ve çıktı KDV oranları arasındaki fark makul bir seviyeye çekilmelidir.

Hazine ve Maliye Bakanlığımızı sektör temsilcileriyle bir araya gelerek esnafımızı rahatlatacak kalıcı bir düzenleme yapmaya davet ediyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN - Sayın Demir...

42.- Ağrı Milletvekili Nejla Demir'in, Ağrı'nın Satıcılar köyü merasında başlanan GES inşaatına ilişkin açıklaması

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Sayın Başkan, bazı şirketler gerekli izin ve ÇED süreçleri tamamlanmadan GES inşaatlarına başlayabilmektedir. Bunun en somut örneklerinden biri Ağrı'nın Satıcılar köyü merasında yaşanmaktadır. Köylülerin bilgisi dışında mera vasfı değiştirilmiş, gerekli izin ve karar süreçleri tamamlanmadan GES inşaatına başlanmıştır. Köylüler ve avukatların başvurusu üzerine Valilik inşaatı mühürlemesine rağmen çalışmalar devam etmektedir. Hukukun açık kararına rağmen faaliyetler sürdürülebiliyorsa kamuoyunun sorması gereken soru şudur: Şirketler bu hukuku tanımama cesaretini kimden almaktadır?

BAŞKAN - Şimdi söz talep eden Grup Başkan Vekillerine söz vereceğim.

YENİ YOL Partisi adına Sayın Selçuk Özdağ.

Buyurun Sayın Özdağ...

43.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, orman yangınlarına, Kosova'dan Türkiye'ye gelip okuyanlara, Ankara Ulus'taki Çankırı Caddesi'nde ziyaret ettiği esnafların şikâyetlerine, yardım kuruluşlarına, İnfaz Yasası'na, Muhsin Yazıcıoğlu davasına ilişkin açıklaması

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; orman yangınları yaz mevsimi başladıktan sonra artmaya başladı. Önce Fethiye'de, sonra Antalya Kaş'ta, şimdi de Muğla Seydikemer'de çok ciddi orman yangınları var. Orman vasfına sahip olan ülkelerde bu tür yangınlar her zaman oluyor ama orman yangınlarıyla ilgili sezon başlamadan önce tedbirlerin alınması gerekiyor. Burada araştırma önergeleri verildi, soru önergeleri verildi ve yıllardır da bu konu Türkiye Büyük Millet Meclisinin gündeminde ve kamuoyunun gündeminde. Hatay'dan Çanakkale'ye kadar çok ciddi ormanlarımızı kaybediyoruz; zaman zaman sedir ormanlarımızı, zaman zaman çam ormanlarımızı, zaman zaman bal ormanlarımızı kaybediyoruz ve erozyonla karşılaşıyoruz; ekolojik dengeyi, nebatat ile hayvanatımızı kaybetmiş oluyoruz. O nedenle, bununla ilgili olarak ciddi bir çabanın ve çalışmanın olmadığı inancı içerisindeyiz. "Neden?" diyeceksiniz. Bir bakana yazı yazıyoruz. Bir bakan geçmişte demeç veriyor, diyor ki: "Gece görüşlü helikopterlerimiz geceleyin çalışmaya başladı." Ama daha sonra gelen bir bakan ise gece görüşlü helikopterlerin olmadığını söylüyor. Hangisininki doğruydu? İkisi de yanlıştı çünkü doğruyu söylemiyorlardı. Bununla ilgili olarak ciddi çalışmaların yapılması lazım, ta ki Hatay'dan Çanakkale'ye kadar. Orman yangınları başlamadan önce yani yaz mevsimi gelmeden önce helikopterler, gece görüşlü helikopterler, uçaklar, gece görüşlü uçaklar hazır olmalı ve de orman muhafaza memurları, sivil toplum kuruluşları bu konuda azami gayret sarf etmek zorundadırlar çünkü geleceğimizi kaybediyoruz. Bu noktada da bir kez daha iktidar partisini uyarma lüzumunu hissediyorum ve bununla ilgili çaba sarf etmeleri gerektiğini söylüyorum.

Kosova'daydım. Kosova Mamuşa, Türklerin yaşamış olduğu bir belde; yüzde 90'ı Arnavut Müslümanlardan oluşuyor, yüzde 8'i Müslüman Türklerden oluşuyor, yüzde 2'si ise Sırplardan oluşan bir yer. Mamuşa'da Uluslararası Domates Festivali yapmışlardı. Mamuşa bölgesi tarımda çok güçlü ve Kosova'nın bütün domates ihtiyacını burası karşılıyor, geriye kalan yüzde 80 domatesi de Balkanlara ihraç ediyorlar fakat burada bir problem var. Nedir? Kosova'dan Türkiye'ye gelip okuyanlar var yani Kosova vatandaşı olan kişiler burada okuduktan sonra, ülkelerine döndükten sonra orada değerlendirilmeleri lazım; mesela din görevlisi gibi. İlahiyat okumuşlar, yüksek lisans yapmışlar ama biz buradan din görevlisi gönderiyoruz. Bir kere orada Arnavutça bilmiyorlar; iki, İngilizce bilmiyorlar, Sırpça bilmiyorlar ama burada hem Arnavutça hem Sırpça hem Türkçe bilen, İngilizce bilen din görevlileri orada görev alabilirler ve 7 bin dolar da buradan gidenlere para veriyorsunuz. O nedenle o coğrafyayı bilen insanların görev almasında fayda var. Bunun değerlendirilmesi gerekir diyorum;

Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminde Sayın Cumhurbaşkanına, Cumhurbaşkanı Yardımcısına ve aynı zamanda Kültür ve Turizm Bakanına da bir çağrıda bulunuyorum, bunları değerlendirin diyorum.

Dün Çankırı Caddesi'ndeydim. Nerede? Ankara Ulus'ta Çankırı Caddesi'ndeydim. Esnafı gezdim, birkaç alışveriş yapalım demiştik ve burada vatandaşlar, esnaf şöyle bir şikâyette bulundular: 15 Temmuzdan sonra, 16-17 Temmuz sırasında yaklaşık 100'e yakın Maliye vergi memuru bunları, esnafı denetlemeye geliyorlar. Çok ilginçtir, lütfen, Adalet ve Kalkınma Partisinin Grup Başkanlığı... 2 Grup Başkan Vekili burada, 2 kişi buradalar, milletvekilleri burada, Sayın Bakan da inşallah dinliyordur ve duyar zaten, duymak zorunda. Buraya giden memurlar, vergi memurları diyorlar ki birisine: "Sen 70 tane fiş kesmemişsin." Diğerine diyorlar ki: "80 tane kesmemişsin." Diğerine diyorlar ki: "100 tane kesmemişsin." "Çekil bakalım oradan, bilgisayar başından." Ki bununla ilgili izin almaları gerekir, izin de almamışlar, gelmişler Ali kıran baş kesen gibi esnaftan haraç topluyorlar, Deli Dumrul gibi "Geçersen 5 akçe, geçmezsen 10 akçe." diyerek. Buradan vatandaş soruyor, esnaf diyor ki: "Benim 70 tane fiş kesmediğimi ispat edebilir misin?" "Ne ispatı? Bak, bu sefer de defterlerini isteriz senin. Defterlerini alır, götürürüz. Şimdi sana 250 bin lira ceza yazacağız. Bu sefer 3-4 milyon, 5 milyon ceza yazarız." diyorlar. İtiraz ediyorlar, doğrudur, uzun sürüyor ama bu paraları ödüyorlar. Lütfen... Bakın, Türkiye'de iş adamlarının vergi borçlarını siliyorsunuz. Pardon, silmiyorsunuz. Burada Sayın Mehmet Şimşek ne demişti? "Silmiyoruz." demişti de Erhan Usta ile bendeniz şöyle demiştik: "Doğru, silmiyorsunuz, şöyle yapıyorsunuz, uzlaşma yapıyorsunuz. O iş adamlarını çağırıp 2 milyon dolar, 3 milyon dolar, 4 milyon dolar borcu olanlara, vergi borcu olanlara 'uzlaşma' adıyla sıfır kuruşa indiriyorsunuz, sıfır paraya indiriyorsunuz." Bunu söylüyorduk. Şimdi, esnafa zulmetmenize gerek yok, esnafa doğruca yaklaşın. Gidin bakın, hakikaten fiş kesmediyse cezasını verin, hakikaten vergi kaçırmışsa cezasını verin ama kalkıp da afaki olarak "70 fiş kesmemişsin." "80 fiş kesmemişsin." "90 fiş kesmemişsin." diyerek bu tür işleri yapmanıza gerek yok. Vatandaş bunun hesabını mutlaka sandıkta soracaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Teşekkür ederim efendim.

Değerli milletvekilleri, yardım kuruluşları... Geçmişte şunlar vardı: KOMBASSAN, JetPA, efendime söyleyeyim, İhlas, YİMPAŞ gibi şeyler vardı. Bunlar Avrupa'da faaliyet gösteriyorlardı, Türkiye Cumhuriyeti devletine "kâfir devlet" diyorlardı -tırnak içinde- sanki devletlerin Müslüman'ı olurmuş, kâfiri olurmuş, Hristiyan'ı olurmuş gibi; öyle olmaz, kişiler din mensubudur, devletlerin dini olmaz arkadaşlar. Devletlerin dini adalettir ve milletlerin dini de adaletle beraber ekmekleridir. Önce bunlarla uğraştık, bunlar milyar dolarları götürdüler, hesap sorulmadı. Ardından bankaların içi boşaltıldı, hatırlayın, off-shorelarla beraber, milyar dolarlar da buradan gitti. Daha sonra bu iktidar döneminde de Kızılayda bir vergi kaçırma oldu, "Vergiden kaçırma değil, vergiden kaçınma." dediler ve bu vergiden kaçınmayla... Daha önce de ben Adalet ve Kalkınma Partisinde Genel Başkan Yardımcısıyken bize AFAD'la ilgili gelen bilgiler vardı, o zamanın Başbakanının ve Cumhurbaşkanının gücü yetmemişti bunlara, açık ve net söylüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Teşekkür ederim.

Sonra bir FETÖ çıktı değerli arkadaşlar, bu FETÖ de dinî duygularımızı, ahiret duygularımızı istismar ederek milyar dolarları da bunlar toplandılar; bunların da yardım kuruluşları vardı, bunlara da bir şey yapmadık. Eğer Türkiye hakikaten bir demokratik ülke olsaydı -cumhuriyet kurulur ama demokrasi inşa edilir- demokrasiyi inşa etmiş olsaydık, hukuk devletini kurmuş olsaydık, üstünlerin hukukunu değil de hukuk devletini inşa etmiş olsaydık ve insan haklarını zirveye taşımış olsaydık, şeffaf bir yönetim olmuş olsaydı, denetlenebilir bir yönetim olsaydı bunların hiçbiri olmazdı. Kime dokunursa dokunsun... Şimdi Adalet Bakanlığı... "Alo Adalet" var ya, bir Adalet Bakanı var, öyle diyor ya "Kime dokunursa dokunsun, ucu nereye değerse değsin." falan. Bunlarla ilgili işlemler yapılırdı, yapılmadı.

Şimdi de bir Ahbap çıktı. Bu Ahbap'la ilgili olarak da birileri bu şekilde ideolojik olarak "A, siz Kızılaya güvenmediniz. O gün 'Kızılay çadır sattı.' diyerek bunu ifsat ettiniz veyahut da bunlarla ilgili zemmettiniz, bunları kötülediniz, ondan sonra Ahbap'a döndünüz." Ya, Ahbap ile daha önce söylediğim bankaların içini boşaltanlar, Kızılayda vergi kaçıranlar arasında ne fark var Allah aşkına?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Çok teşekkür ederim.

Onun için, bu Ahbap'la ilgili olarak da gelin, gerçekten doğru bir şekilde araştırmalar yapalım. Bu araştırmalarla beraber de bunlarla, kimse, bu milleti kandıran kimse, devletin parasını kim alıyorsa bir kuruşundan milyar dolarlarına kadar hepsine gereğini yapalım, hep beraber "Türkiye de bir hukuk devletidir." diyelim ama diyemeyeceksiniz, ben biliyorum. Çünkü şöyle yaklaşılıyor: "Bendensen ben görmem ama benden değilsen senin çöpünü ben çok rahat çöp dağları hâline dönüştürebilirim." diyor iktidar, böyle bir uygulama yapıyor.

İnfaz Yasası... Değerli arkadaşlar, şimdi, bir çerçeve yasa geliyor biliyorsunuz. Bu çerçeve yasayla beraber, burada, aynı noktada, infazla ilgili olarak da bütün mahkûmlar bir şeyler bekliyor. 430 bin kişi cezaevlerinde, 310 bin kişinin yaşayacağı yerlerde. Ben cezaevlerine çok sık gidip geliyorum. 2 kişi yatanlar var, on iki saatte çarşaflarını değiştirerek yatanlar var, yerde yatanlar var. Bunlarla ilgili olarak yeniden ciddi bir infaz yasası düzenlememiz gerekiyor. 31 Temmuz Covid yasasında hatalar yaptınız, sonra düzelttiniz, gene hatalar yaptınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, son dakikayı veriyorum.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Teşekkür ederim.

Çek Yasası da geçmişte hatalıydı, insanlar cezaevine girmiyorlardı ve istismar ediyorlardı vatandaşı alım satımlarda, ticarette. Sonra ceza getirdiniz, hemen tutukluyorsunuz; bunlarla ilgili -borçlara göre- sınırlama getirirseniz "Üç ay sonra, altı ay sonra, bir sene sonra cezaevine girersin." diyerek Çek Yasası'nın da düzenlemeye ihtiyacı var.

TCK 158'de de bazı kısmi düzenlemeler yapıldı, şimdi yapılmadı. Şimdi, aynı şekilde bütün mahkûmlar ciddi bir infaz yasası bekliyor. Bununla ilgili olarak da bir çalışma yapılması gerekmektedir.

Aynı zamanda, Muhsin Yazıcıoğlu davasıyla ilgili burada konuşmalar yaptım, yurt dışında bulunanlardan ses geldi. Hani, Nasrettin Hoca eşeğin kafasına vurmuş da arkadan ses gelmiş; beni bağışlayın, beni mazur görün; bakıyorum, ben burada konuşuyorum Muhsin Yazıcıoğlu davasıyla ilgili, Avrupa'dan, Amerika'dan, Kanada'dan sesler geliyor: FETÖ'cüler... Bakın, Hükûmet, Türkiye'deki kanun hükmünde kararnamelerle binlerce, yüz binlerce insanın işine son verdiniz; beraat edenleri döndürmüyorsunuz, takipsizlik alanları döndürmüyorsunuz, hatta mahkemeden dönenlerle ilgili de buradan bir kanun çıkardınız...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Teşekkür ederim efendim, sağ olun.

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Sayın Uğur Poyraz.

Buyurun Sayın Poyraz.

44.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, Antalya Kaş'ta başlayan orman yangınına, ekonomik krize ve sokaklardaki tehlikeye ilişkin açıklaması

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Selçuk Özdağ'ın da ifade ettiği üzere, dün de buradan ifade ettik, Antalya Kaş'ta başlayan orman yangınına ilişkin ve bu orman yangını, maalesef, bugün Muğla dâhil birçok ilimizde ormanlarımızı kül etmeye devam ediyor. Buna ilişkin müdahale eden tüm ekiplere Allah'tan kolaylıklar diliyorum, zarar gören bütün hemşehrilerimize de geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum. Aynı zamanda, Parlamentonun da bu anlamda üzerine düşen bir sorumluluk var; burada, oturduğumuz yerden bunları kınayıp buna ilişkin iktidarı zora sokma gibi bir amaçta değiliz, bunlarla ilgili bir çözüm bulma amacındayız. Ama bu "Yaparsa AK PARTİ yapar!" bir seçim sloganıydı, fiiliyatta AK PARTİ'nin yapabildiği bir şey yok. Dolayısıyla, böyle seçim sloganından bu kadar... O seçim sloganının bir slogan

olduğunun farkına varıp bir an önce Parlamentoyu, istişareyi, ortak aklı ve uzlaşı kültürünü merkeze alarak... Çünkü bu ormanlar AK PARTİ'nin ormanları değil, orada yaşayan insanların, bu memleketin her bir ferdinin ormanları. Dolayısıyla doğa ve çevre duyarlılığıyla birlikte, başta ormanlarımız olmak üzere, bu ülkenin bütün bu doğal zenginliklerini koruma altına alacak ve bunlara halel gelmeyecek şekilde tedbirlerin neler olması gerektiğine ilişkin Parlamentonun ortak bir akılla hareket etmesi gerekiyor.

Şimdi, 2018 yılını hatırlayalım. O seçimlere giderken patates, soğan tanzim satışları vardı. Tabii, o dönem bir geçici durum olarak düşündü Adalet ve Kalkınma Partisinin seçmeni de teşkilatı da. 2018 yılından geldik 2026 yılına; 2026 yılına geldiğimizde gittikçe derinleşen bir ekonomik kriz hepimizin hayatını bir girdaba çevirdi, bir kaosa çevirdi. Burada sizin alt gelir grubunda olmanız ya da orta gelir grubunda olmanız fark etmiyor, burada herkesin artık ekonomik olarak çok büyük, kendi harcamaları noktasında perişan olduğu bir döneme girildi. Asgari ücretli için, emekli için, şu an ücretliler için de dâhil olmak üzere hayatlarını herkes kısıntıya sokmak; hatta bazıları sadece nefes alıp vermekle yetiniyor. İşte, bu noktada burada en çok pay da gençlerimizin, en büyük pay da gençlerimizin hesabına düşüyor.

Bununla birlikte, bugün organize suç örgütleri, çeşitli çeşitli çizgi film kahramanları isimleri koyan organize suç örgütleri, âdeta, Türkiye genelinde, şehir şehir, mahalle mahalle bu çiğ köftecilere bayilik verilir gibi bayilik veriyorlar. Bugün vatandaşın görmediği, her seferinde burada çoğu komisyon, araştırma önergesi ve taleplerde hep uyuşturucudan bahsediliyor ama sokaktaki cinnet hâlini herkesin bir dikkate alması gerekiyor. Bugün hangi yayın organını takip ediyor bilmiyorum sayın milletvekilleri ama vatandaşlarımızın elinde ideolojik ya da gözlemci sıfatıyla takip ettikleri tüm medya organlarında bir cinnet haberi var. Trafikte millet birbirini gırtlak gırtlağa boğuyor, kiracı ile ev sahibi birbirine girmiş durumda yani hiç kimse sağlıklı düşünüp sağlıklı karar alabilir bir hâlde değil. Sokaklar gittikçe tehlikeli hâle geldi. Yani Güney Amerika ülkeleri gibi motosikletli, 100-150 bin lira civarında bir paraya tedarik edebildikleri ruhsatsız silahlarla... Bakın, diyorum ki ruhsatsız silah tedarik edilebiliyor, bir de piyasa fiyatını söylüyorum, 100-150 bin liraya. 100-150 bin liraya ruhsatsız silah tedarik edip, bir de 100-150 bin liraya aldığınız bir motosikletle kendi işinizi kurabiliyorsunuz; bir bayilik alıp, bir suç örgütünün bayisi olup kendi işinizi kurabiliyorsunuz. Burada bir şeyleri... Teşbihte hata yapmıyorum, bu teşbih de değil, doğrudan rakamsal ve işin sermayesinden bahsediyorum: 100-150 bin liraya bir tane motosiklet, 100-150 bin liraya bir tane ruhsatsız silah. Ondan sonra da diyorsunuz ki: "Ben hazırım -bir suç örgütü bana- günlük 20 bin liraya adam vurabilirim, 15 bin liraya mekân kurşunlayabilirim." Şu an Türkiye Cumhuriyeti devletinin başkentinde birçok galerici, birçok iş insanının iş yeri kurşunlandı. Bunlar kamuya açık kaynaklara yansıdı. Bu bir emniyet zafiyetidir demiyorum çünkü her dükkânın başına emniyet güçleri bir adam koyacak değil; bu bir toplumsal çıldırmışlığın tezahürüdür diyorum, gençlerin bir gelecek umudu kalmamasının ve kendi çözümlerini arayıp kendi çözümlerini bulmaya çalışmalarının bir sonucudur diyorum. Evet, bu suçu işleyenler cezalandırılacak, eline o silahı aldıysa cezalandırılacak, yargı görevini yapacak ama peki, iktidar ne yapacak? İktidar bununla ilgili bir regülatör kurum mudur? Yoksa bu sosyolojik sorunları ve bu sosyolojik sebepleri ortadan kaldırmaya dönük tedbirler mi alacak?

Her şeyle ilgili şöyle bir iktidar tutumu izliyoruz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Parlamentoda uyarıyoruz, soru önergeleri, araştırma önergeleri veriyoruz; televizyon programlarında uyarıyoruz, diyoruz ki: Yahu, kardeşim, bak, bir tehdit var, bir tehlike var, bir tehlike göz göre göre geliyor. Örnek veriyorum, işte, devamlı aynı şeyi sakız gibi çiğnemekten hazzeden bir siyasetçi değilim, parlamenter değilim: Orman yangınlarına dair yani nisan ayında önerge verdik, nisan, daha yağmurlar var, hava ısınmamış, orman yangınları mevsimi başlamamış bir önerge verdik, bu felaket geliyor dedik. Daha önceki önergeler, diğer parti gruplarının verdiği önergeler de dâhil olmak üzere bu önergelerin hepsine ya da bu uyarıların hepsine bu kulaklarını

tıkayıp "Bunlar muhalefetin evhamından ibarettir." gibi bir tutum sergileyip felaket başımıza geldiği zaman da tedbir almak yerine felaketten önce, felaket başımıza gelince yasak koyuyorlar ya.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Kanun çıkarıp yasaklıyor, kanun çıkarıp cezayı artırıyor. Yani bir kere, bu çocukların, gençlerin suç örgütlerinin ağına nasıl düştüğünün, bu suç örgütlerinin ulusal ve uluslararası alanda nasıl bir güce eriştiğinin, nasıl bir kayıt dışı ekonomi yönettiğinin kendileri parlamenter olarak farkına varsınlar. Bırakın bürokratları ya, bürokratlar getirir rapor koyarlar önünüze, raporu okumuyorsunuz çünkü kendinizi ve evlatlarınızı o fanusun içinde koruyorsunuz ama vatandaşın çocuğu; inanın, alt gelir grubu, orta gelir grubu, üst gelir grubu fark etmiyor, vatandaşın çocuğu bu risk alanının içinde. Bu çocuklarla ilgili sadece kanun yapmaya gerek yok; bu ülkede önce sosyolojik bu katmanı iyice deşip bunu yerle bir etmek mecburiyetindesiniz.

Teşekkür ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Poyraz.

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) ÇEŞİTLİ İŞLER

1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Yeşilay Bolu Şube Başkanına ve yöneticilerine "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Yeşilay Bolu Şube Başkanı ve yöneticileri Meclisimizi takip etmektedirler: kendilerine hoş geldiniz diyoruz. (Alkışlar)

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Rahmi Aşkın Türeli.

Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

45.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin, orman yangınlarına, ilan edilen 2026 Yükseköğretim Kurumları Sınavı verilerine, çalışma yaşamındaki sorunlara ve işsizlik oranlarına ilişkin açıklaması

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, yine orman yangınları, yaz dönemi geldiği zaman artık yüreğimiz titrer oldu; gene nerede orman yangını çıkacak, bu yangınlar ne kadar sürecek, can kaybı olacak mı, mal kaybı olacak mı, açıkçası en büyük endişemiz hâle geldi, âdeta yaz gelmesini istemez olduk. Dün Antalya'nın Kaş ilçesinde başlayan orman yangınına müdahale sürerken bu sefer Muğla'nın Seydikemer ilçesinden yeni bir yangın haberi geldi. Yangının söndürülmesinde görev alan vatandaşlarımıza, çalışanlarımıza, emeği geçen herkese çok teşekkür ediyoruz.

Tabii, bu yangınlar yalnızca ormanları değil, bütün bir ekosistemi, tarımsal alanları, zeytinlikleri, hayvancılığı, bağları, bahçeleri ağır şekilde tahrip ediyor. Bununla birlikte, uzun zamandır devam eden sorun, yangınla mücadelede kullanılan araç gereçlerin modernizasyonu, uçak ve helikopter sayısının artırılması, orman köylüsünün desteklenmesi, yangın havuzlarının geliştirilmesi, personel sayısı ve eğitimi gibi konularda alınan önlemler ne yazık ki hâlâ yetersiz. Diğer taraftan, özellikle yer ekiplerindeki personel yetersizliği, koordinasyon sorunları ve liyakatsiz atamalar erken müdahaleyi zayıflatmakta, önleyici bakımlar yerine yalnızca yangını söndürmeye odaklanılmaktadır. Uzmanlar yangınlar çıkmadan alınabilecek tedbirler olduğunu yıllardır yinelemektedir. Bu çerçevede, biraz önce zikrettiğimiz eksiklerin derhâl giderilmesi, onun yanı sıra Orman Genel Müdürlüğü bütçesinin artırılması, orman yangınlarıyla mücadele ulusal kurulunun kurulması ve tüm paydaşları kapsayan bir koordinasyonun sağlanması, Türk Silahlı Kuvvetlerinden ayrılan uzman erbaş ve sözleşmeli erlerin istedikleri takdirde orman işçisi ile muhafaza memuru olarak istihdam edilmeleri ve Türk Hava Kurumunun yeniden yapılandırılıp güçlendirilmesi büyük önem arz etmektedir. Türkiye bu sorunları çoktan aşmalıydı ama bir an önce artık aşılmasına ihtiyaç var.

Diğer taraftan başka bir başarısızlık portresi eğitimde karşımıza çıkıyor. En sonunda yükseköğretim sınavlarında ÖSYM tarafından ilan edilen 2026 Yükseköğretim Kurumları Sınavı verileri acı bir gerçeği ortaya koydu. Açıklanan verilere göre temel yeterlilikte artan sıfır sayısı sistemin öğrencileri nitelikli bilgi ve beceriden kopardığını gösteriyor. Nitekim, sınavda sıfır çeken öğrenci sayısı geçen yıl 40.818 iken bu yıl yüzde 64 artışla 67.087'ye çıkmış. Bu tablo sadece sınav stresiyle açıklanamaz değerli milletvekilleri; bu veriler aynı zamanda birer siyasi değerlendirme değil acil eylem gerektiren somut bir enkazın fotoğrafıdır. Yapılması gereken, tüm çocuklarımızın bilimsel, çağdaş, eğitimde fırsat eşitliğini yeniden sağlayacak bir eğitim sistemine geçilmesidir. Devlet ve ülke genelinde eğitime ayrılan bütçe artırılmalı ve kamusal eğitim parasız olmalıdır. Eğitim sistemi en çok üzerinde durmamız gereken konulardan biridir.

Gene, o kadar çok konu var ki bir türlü çözülmeyen ve âdeta yılan hikâyesine dönen; bakın, bir tanesi de çalışma yaşamındaki sorunlardır. Çok uzun yıllardan beri söylüyoruz, çalışma yaşamı çok büyük problemleri içeriyor. ILO standartlarından son derece uzak, gerekli tedbirlerin alınmadığı, sigorta sisteminin burada çalışmadığı bir yapıyla Türkiye hiçbir yere gidemez. Nitekim, ülkemizde iş kazaları sorunu son derece ciddi olup her yıl birçok çalışanımız hayatını kaybetmektedir.

30 Haziran 2012 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası vardır. Bu yasa büyük iddialarla çıktı; iş kazalarını azaltacağı, can kayıplarını önleyeceği söylendi ama nitekim sonuçlar bunun böyle olduğunu göstermiyor; tam tersine, iş kazaları artıyor, can kayıpları artıyor ve artık kamuoyu bunlara "iş kazası" demiyor "iş cinayetleri" diyor. Rakamını da verelim: Nitekim, İSİG Meclisi verilerine göre 2013-2026 Haziran ayları arasında -on üç buçuk yılda- 25.923 işçi iş cinayetlerinde hayatını kaybetmiş. Çok büyük rakamlar bunlar; ocaklar sönüyor, çocuklar yetim kalıyor yani bu şekilde bir sistemle Türkiye'nin hiçbir yere gitmesi mümkün değil. Bu veriler, aynı zamanda, bu yasanın burada hiçbir rolü olmadığını gösteriyor. Nitekim, yasada ciddi problemler var. Örneğin, iş güvenliği uzmanlarının ve iş yeri hekimlerinin işverenle ücret ilişkisi kurması ve iş sağlığı ve güvenliği sisteminin piyasa yönelimli özel şirketlerce yerine getirilmesine dayalı iş yeri eksenli denetim sisteminin işlemediğini biz açık ve net olarak görüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Yine, kamu kurumlarının bu sisteme dâhil edilmesi gerekirken yapılan yasal değişikliklerle yürürlük tarihi sürekli olarak ileriye erteleniyor ve bunun sonucunda bütüncül bir sistemi ne yazık ki bir türlü devreye sokamadık. O yüzden Türkiye'nin vakit kaybedilmeksizin iş sağlığı ve güvenliği sistemini yeniden gözden geçirmesi, özellikle inşaat, tarım ve madencilik kollarına özel düzenlemeleri bir an önce uygulamaya koyması ve hepsinin genelinde ILO normlarına uygun bir sistemi kurması gerekmektedir.

Tabii, yaşanan bu iş cinayetlerini, çalışma hayatındaki bu sorunları aslında ülkede çok ağır bir biçimde cereyan eden işsizlik oranlarıyla ortaya koyarız. İşsizlik oranları AKP iktidarının açıkladığı gibi yüzde 8'ler seviyesinde değil, yüzde 30'lar seviyesindedir; çok yüksek oranlar söz konusu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Yani, tabii, burada istatistiki sınıflama yaptırdığınızda, sadece iş gücüne katılımlar üzerinden baktığınızda bu yüzde 8'i bulursunuz ama aslında çalışmayıp ama iş bulacağına inanmadığı için ya da değişik nedenle iş gücüne katılmayanları koyduğumuzda da 10 milyonun üzerindeki kişi Türkiye'de işsizdir ve yükseköğretimde de bu işsiz sayısı diğer bütün ortalamaların üzerindedir. Bunlar çok ciddi rakamlar, çok ciddi verilerdir; bunların hızlı bir biçimde ele alınmasına, bu konularda gerekli politikaların oluşturulmasına ve bu sorunların çözülmesine ihtiyaç vardır.

Cumhuriyet Halk Partisi olarak ülkenin sorunlarının çözülmesi için her zaman düşündüklerimizi, politikalarımızı ve somut önerilerimizi hem toplumumuzla hem yüce Meclisimizle hem de vatandaşlarımızla paylaşıyoruz, paylaşmaya devam edeceğiz.

Yüce Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Erkan Akçay.

Buyurun Sayın Akçay.

46.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Türkiye Petrollerinin Kerkük'teki dev petrol sahasına ortak olmasına, krizler çağına ve millî seferberlik ruhuna, terörsüz Türkiye'ye ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Dün Irak Başbakanının ülkemizi ziyaretinde eğitimden ulaştırmaya kadar toplam 5 önemli anlaşma imzalanmıştır. Bunlardan öne çıkan stratejik anlaşma, Türkiye Petrollerinin Kerkük'teki dev petrol sahasına ortak olmasıdır. Türkiye petrollerinin Kerkük'teki petrol sahalarından hisse sahibi olması ve günlük 1 milyon varil petrol tedariki mutabakatı Türkiye'nin enerji bağımsızlığı yolunda atılmış çok önemli bir adımdır. Yüz iki yıl sonra Kerkük'te elde edilen bu stratejik kazanım, sadece ekonomik bir hamle değil, aynı zamanda gönül coğrafyamızla olan tarihî bağlarımızın yeniden ve çok güçlü bir tahkimidir. Küresel krizlerin ve jeopolitik fay hatlarındaki kırılmaların enerji tedarik zincirlerini derinden sarstığı günümüz dünyasında enerji güvenliği artık, doğrudan bir millî güvenlik meselesidir. Böylesi kaotik bir uluslararası konjonktürde hemen yanı başımızdaki komşumuzla kurduğumuz bu doğrudan, dostane ve güvenilir enerji hattı Türkiye'yi dış şoklara karşı koruyan stratejik bir kalkan vazifesi görecektir. Bu tarihî anlaşmayı mümkün kılan temel dinamik, kararlılıkla yürütülen terörsüz Türkiye ve terörsüz bölge vizyonudur. Sınır ötesinde ve bölgemizde terörün, şiddetin gölgesi kalktıkça o karanlık iklim yerini Kalkınma Yolu gibi vizyoner projelere, enerji ortaklıklarına ve refaha bırakmaktadır. Güvenlik olmadan kalkınma, istikrar olmadan enerji arzı sağlanamaz. Bu stratejik adımların ülkemize, komşu ve dost ülke Irak'a ve bölgemize hayırlı olmasını diliyoruz.

Sayın Başkan, içinde bulunduğumuz çağ yalnızca siyasi rekabetlerin değil krizlerin de küreselleştiği bir çağdır. Savaşlar, ekonomik dalgalanmalar, salgınlar, afetler ve siber tehditler bütün devletlerin kurumsal kapasitelerini her gün yeniden sınamaktadır. Bu çağda devlet olmak sadece sınırları korumakla ilgili değildir; devlet olmak, ekonomiyi ayakta tutmak, enerjiyi güvenceye almak, gıdayı temin etmek, teknolojiyi geliştirmek ve milletin geleceğini planlamaktır çünkü devlet, adaletin, güvenliğin ve refahın teminatıdır; adalet olmadan düzen, güvenlik olmadan huzur, refah olmadan güçlü bir gelecek kurulamaz.

Batı âleminin maddeyi manadan ayıran sömürgeci, ırkçı, Darwinist ve materyalist anlayışı, kalkınma gayretlerini adalet, inanç ve ahlak ruhundan mahrum bırakmıştır. Oysa bizim pergelimizin sabit ucunda "Kemiyetin keyfiyete nispeten pek önemi yoktur." anlayışı vardır; madde ile mana, adalet ile refah bir bütündür. İşte bu yüzden, kriz çağında eski kalıpların tekrarı olmayan, piyasanın dinamizmini millî ahlak ve stratejik akılla buluşturan devlet anlayışı çok önemlidir. Bugün "devlet kapasitesi" dediğimiz şey, modern bekanın da kendisidir. Geçmişte beka çoğu zaman sınır boylarında aranırdı, bugün, enerjide, teknolojide, üretimde ve insan kaynaklarında savunulmaktadır. Zayıf devletler ülkesini küresel dalgaların merhametine terk ederken güçlü devletler üreticisini destekler, sanayisini korur ve kriz anında vatandaşının yanında durur. Bu iradeyi hayata geçirmek kapsamlı bir millî seferberlik ruhu gerektirmektedir. Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli'nin işaret ettiği üzere, hem büyümeyi hem sosyal gelişmeyi hem de sosyoekonomik kalkınmayı sağlamak zorundayız. Bu seferberlik üçlü bir sacayağına dayanmalıdır. Birincisi, iktisadi seferberlik yani üretimin büyütülmesi, üretimde verimliliğin artırılması, enerjide bağımsızlık ve gelirin adil bölüşümü. İkincisi, teknolojik seferberlik yani savunma sanayisinde kazanılan özgüvenin yapay zekâya, siber güvenliğe, uzay çalışmalarına ve dijital ekonomiye yayılması. Üçüncüsü, kültürel seferberlik yani tarihî birikimimizin, insani değerlerimizin ve dayanışma kültürümüzün dünyaya etkili biçimde taşınması, bunun bir medeniyet tasavvuru olarak ortaya konulması.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Tüm bu kalkınma hamlelerinin önündeki en büyük engellerden biri olan terör sarmalından kurtulmak ülkülerimizin kilididir. Terörsüz Türkiye yalnızca bir güvenlik meselesi değil boşa harcanmak zorunda kalınan enerjinin çocuklarımıza okul; çiftçimize, esnafımıza

destek, gençlerimize teknoloji merkezi olarak dönmesidir. Güvenlik mecburiyetiyle tüketilen imkânlar artık topyekûn kalkınma seferberliğine dönüşmelidir. Burada mesele, devletin her şeyi yapması değildir; yön göstermesi, stratejik alanları koruması ve millî menfaatleri uzun vadeli bir akılla yönetmesidir. Bir devlet iyi örgütlenemiyorsa krizleri de yönetemez, doğru planlama yapamıyorsa geleceği de okuyamaz. Krizler çağında güçlü devlet, krizler gelmeden hazırlık yapan devlettir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Üretimi, güvenliği, hukuku, adaleti, ahlakı ve millî bağımsızlığı aynı ufukta birleştiren bu bütüncül kalkınma vizyonu bizi 2053'ün lider ülke ve süper güç Türkiye hedefine ulaştıracaktır. Çünkü bugün milletlerin geleceği sadece cephede değil fabrikada, laboratuvarlarda, tarlada ve ahlakla inşa edilmiş adil bir düzende belirlenmektedir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Akçay.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın Gülüstan Kılıç Koçyiğit.

Buyurun Sayın Koçyiğit.

47.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, orman yangınları başlamadan gerekli tedbirlerin alınması amacıyla verdikleri önergelere, tur şoförlerine, İstanbul Valiliğinin 39 ilçe kaymakamlığına gönderdiği yazıya, görüşülmekte olan YÖK kanunuyla ilgili teklife ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, sayın vekiller; ben de Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Şimdi Antalya'yı, Muğla'yı, Antalya ve Muğla'daki yangınları konuşuyoruz, belki daha da çok konuşacağız. Burada biz de muhalefetin diğer partileri gibi önerge verdik, Meclis araştırması komisyonu kurulmasını ve yangınların mevsimi gelmeden, orman yangınları başlamadan gerekli tedbirlerin alınması gerektiğini söyledik ama her zamanki gibi AKP'li vekillerin el kaldırılmasıyla önergelerimiz reddedildi. Bir de vekilleri, hatipleri çıkıp ne kadar çok önlem aldıklarını, ne kadar hızlı müdahale ettiklerini, yangın ekipmanlarını, söndürme uçaklarını anlata anlata bitiremediler ama günün sonunda ne oluyor? Hâlâ ormanlar yanıyor; ormanları söndüren yok, ekipman yok, hâlihazırda erken uyarı sistemi yok ve bu konuda yapılması gerekenler yapılmıyor. Biz bu konuda elimizden geldiğince uyarıcı olmaya ve en önemli ekolojik değerlerden biri olan ormanları korumak için söz kurmaya da devam edeceğiz.

Şimdi Antalya demişken oradan devam edelim. Antalya'nın hep turizmini konuşuyoruz, gelen dövizi konuşuyoruz, gayrisafi yurt içi hasılaya ne kadar büyük katkılar yapıldığını konuşuyoruz ama Antalya'da bir de görünmeyen emekçiler var. Kim bunlar? Tur şoförleri yani aslında havaalanı ile oteller arasında insanları getirip götüren, yolcu taşıyan servis şoförleri ve turizm firmasında çalışan insanlar. Bunlar en ağır koşullarda çalışıyorlar ama ne yazık ki karşılığında insanca bir çalışma ücreti alamadıkları gibi insanca çalışma koşullarında da yaşayamıyorlar, çalışamıyorlar. İşçiler kendileri anlatıyor, diyorlar ki: "Arabada yatıyoruz, tuvaletlerde banyo yapıyoruz." Bakın, 21'inci yüzyılda, insanların gelip tatil yaptığı beş yıldızlı otellere, o yerlere o turistleri götüren insanlar tuvalette yıkandıklarını söylüyorlar, arabada yattıklarını söylüyorlar. Peki, ben gerçekten vicdanı olan herkese soruyorum: Bu, modern kölelik değil de nedir? Bu, karın tokluğuna çalışmaya mecbur etmek değil de nedir? Bu, insanları işiyle, ekmeğiyle sınamak değil de nedir? "Ya işine gelirse çalışırsın, işine gelmiyorsa da kapı orada, senin gibi çalışacak çok insan var." deyip insanları bu koşullarda çalışmaya zorlamanın başka nasıl bir izahı olabilir? Günde on beş saat çalışan, mesai yapan ne demek? Şoförden bahsediyoruz, günde on beş saat çalışıyor; on beş saat direksiyon sallayan bir insanın gerçekten sağlıklı bir şekilde araç kullandığını iddia edebilir miyiz? O sadece araç kullananın sorumluluğu mu, burada bir kamu güvenliği sorunu yok mu, taşıdığı insanların güvenliğiyle ilgili bir sorun yok mu? Neden on beş saat bir şoförün çalışmasına göz yumuluyor ve bu konuda gerekli düzenleme yapılmıyor, fazla mesaileri ödenmiyor, dinlenme hakları tanınmıyor ve en önemlisi patronlar hız baskısı yapıyor? "Hızlı

bir şekilde müşteriyi götür, havaalanı bırak, yeniden gel." diyor, bu sırada ceza kesilince de "Vay, sen misin ceza yiyen! Niye ışıkta geçtin? Niye hız sınırı aştın?" diye bir de o cezaları da yeniden oradaki şoförlerin sırtına yüklemeye çalışıyorlar. Şimdi, bunun adı "çalışma hayatı" değil bu, tam anlamıyla kuralsızlaştırılmış bir emek rejimidir ve AKP'nin en büyük alametifarikası da aslında emeği kuralsız bir çalışma rejiminin içerisinde yaşamaya ve çalışmaya zorlamasıdır.

O nedenle, buradan Kültür ve Turizm Bakanlığına sesleniyoruz: Öncelikle, turizm politikasını yalnızca ziyaretçi sayısı ve döviz olarak görme anlayışından vazgeçin. O dövizin arkasındaki emeği, o dövizi getiren, kazandıran emeği ve onun emekçilerini görmeniz gerekiyor. Bu konuda Çalışma Bakanlığına da büyük sorumluluk düşüyor, denetim yapması gerekiyor değil mi Sayın Başkan? Maşallah, onlar da "Döviz gelsin, turist gelsin, aman tadımız kaçmasın." modundalar ve onlar da hiçbir şekilde denetim yapmıyorlar. O anlamıyla, buradaki haksızlığın giderilmesi ve hızlı bir düzenleme yapılması gerekiyor.

Sayın Başkan, sayın vekiller; şimdi, biz AKP döneminde eğitimin çokça dinselleştirilmesini, dinî meselelerin eğitim müfredatına yedirilmesini ve öğrencilerin bu konuda sürekli tek yanlı bir şekilde enforme edilmesini, aslında belli bir ideolojik, politik anlayışın "din eğitimi" adı altında çocuklara empoze edilmesini konuştuk. Şimdi, bunlarla ilgili çok şey konuştuk; çerez programlarını konuştuk hatırlarsanız, çerez programlar üzerinden pedagoji eğitimi almayan insanların okullarda eğitim vermesi meselesini konuştuk, bunun handikaplarını konuştuk. Yine, küçücük çocukların sabah beşte zorla namaza götürülmesini, camilere zorlanması meselesini konuştuk. Şimdi, İstanbul Valiliği çok önemli bir adım atmış gibi 39 ilçe kaymakamlığına bir yazı göndermiş ve demiş ki: "Yeni yapılacak okullarda cuma namazına uygun kapasitede mescit alanlarının oluşturulması, mevcut okullarda ise uygun mekânların cuma mescidi alanı olarak düzenlenmesi..."

Şimdi, Sayın Başkan, az buçuk eğitim sistemini bilen biri olarak ve 2 öğrenci velisi olan biri olarak söylüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Benim çocuklarım da devlet okuluna gitti, hâlâ 1'i devlet okulunda. Devlet okulunda sabun yok doğru dürüst, tuvalet kâğıdı yok, elini kurulamaya havlu yok; temiz içme suyu yok, çocuklar musluktan içmek zorunda kalıyor; laboratuvar yok, derslik yok, gerçek anlamda eğitim materyali yok ama bakın, sanki eğitimin tek eksiği öğrencilerin aslında cuma namazı kılacağı alanlar, gerçekten öğrenciler bundan yoksunlarmış gibi bir algı. Elbette cuma namazı kılmak isteyen öğrenciler cuma namazını kılsın. Zaten birçok okula yakın yerlerde çokça, yeterli camiler de var; bu konuda sorun olduğunu da düşünmüyoruz fakat meseleyi tamamen ideolojik, politik olarak bir yerden alıp... Oysaki eğitim kurumları aslında insanların dinine göre sınıflandırılmadığı, aslında dinsel anlayışın, dinsel ayrışmanın olmadığı mekânlar, kamusal mekânlardır. Yani bir okula gittiğinizde kimin hangi inançtan olduğunu bilmenize gerek yok, hepiniz öğrencisinizdir, hepiniz oraya eğitim almaya gidiyorsunuzdur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Fakat bu anlayıştan, özgürlükçü laiklik anlayışından vazgeçilmiş ve eğitim tamamen dinselleştirilerek ama daha da önemlisi cemaatlerin, tarikatların etki alanına açılarak; ÇEDES projeleriyle gittikçe içeriği boşaltılan bir hâle gelmiş. O nedenle bu uygulamadan hızla vazgeçilmesi gerekiyor. 4+4+4 sisteminin yarattığı tahribatları hâlâ yaşıyoruz, yeni yaklaşımlara ihtiyaç yok.

Sayın Başkan, izin verirseniz, son olarak şunu söyleyip bitireceğim: YÖK Kanunu'nu görüşeceğiz, tümü üzerine dün konuştuk, çok eksiğini konuşacağız ama 2 temel eleştiri yapmak istiyorum.

Birincisi: Hâlihazırda güvenlikçi anlayışın YÖK gibi bir yasanın aklına da sirayet etmesi. Diyeceksiniz ki "YÖK zaten 12 Eylül bakiyesi bir kurum." Doğru, AKP kaldırmayı vadetmişti, şimdi diyorlar ki: "İşimize geliyor, çok iyi bir kurummuş, buradan üniversiteleri ne güzel denetliyoruz, daha çok tahkim edelim. Ne yapalım? Daha da merkezîleştirelim. Ne yapalım? Alacağımız akademisyenlerin

arşivi var mı, güvenlik soruşturması var mı, bunların çetelesinde ne var? Devlet bir açsın defterleri, baksın, ona göre alalım.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, son dakikayı veriyorum.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Daha başka bir şey yapıyorlar: Öğrencileri affediyorlar ama idari bir kararla irtibatlı ve iltisaklı olan öğrencileri af kapsamına almıyorlar ama en önemlisi, bu düzenlemenin içerisinde olması gereken barış akademisyenlerinin dönüşünün yolunu açmıyorlar. Bakın, 2.200 barış akademisyeni “Bu Suça Ortak Olmayacağız” bildirisine imza attı; 406’sı işinden, ekmeğinden edildi, sadece 18 kişi dönmüş, diğer kalanları nerede? Hani barışı konuşuyoruz ya, toplumsal barışı konuşuyoruz ya, o zaman en önce barış akademisyenlerinin dönmesi gerekmez miydi? Bu yasada neden barış akademisyenleri yok? Neden sadece bir bildiriye imza attıkları ve AYM de hak ihlali kararı verdiği hâlde onlara dair bir düzenleme yok? Biz buradan iktidara sormak istiyoruz: Hangi bahara bıraktınız, hangi yaza bıraktınız? Barış akademisyenlerin hakkını yemekten ne zaman vazgeçeceksiniz?

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Koçyiğit.

Yeni Parti Grubu adına Sayın Gökhan Günaydın.

Buyurun Sayın Günaydın.

48.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın’ın, Üsküdar Belediye Başkanı Sinem Dedetaş’ın gözaltına alınmasına, belediyelere yapılan operasyonlara ve belediye başkanı transferine ilişkin açıklaması

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, evet, bu sabah saat 06.22’de Üsküdar Belediye Başkanı Sinem Dedetaş evinden gözaltına alındı. Ben bir siyasetçiyim ama aynı zamanda yıllarını ceza hukuku alanında geçirmiş bir hukukçuyum. İstanbul Anadolu Cumhuriyet Başsavcılığının yaptığı basın açıklamasına baktım yani Sinem Dedetaş gibi bir belediye başkanı evinden gözaltına alındığına göre orada bir basın açıklamasında somut delillerin varlığını görmeliydim ben, Sinem Dedetaş kaçmak üzere yakalanmalıydı, delilleri karartmaya çalışmalıydı ki saat dokuz buçukta savcılığa davet edilip ifadesinin alınması ya da bilgi alınması yoluna başvurulması yerine, her zamanki gibi polisler koluna girmiş şekilde sabahın 06.22’sinde evinden alınsın, görüntüler de cayır cayır servis edilsin. “Hâlâ bu memlekette bir hukuk varmış gibi böyle konuşmalar yapıyorsun.” diyenler var bana; ne yapalım, hukuktan umudumuzu tümüyle mi keselim? Bu görüntülerin normal olduğunu mu söyleyelim? Şu Mecliste bunu bir kişinin dile getirmemesine ne diyelim? (Yeni Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

Belediye Başkanı Sinem Dedataş gemi inşa mühendisi, 2024 yılında Üsküdar’ı yüzde 50 oyla kazanmış, kendisinden evvel yıllarca orada belediye başkanlığı yapan kişi yüzde 42’de kalmış. Üsküdar’ın iradesi yıllar sonra demiş ki: “Ben belediye başkanı olarak Sinem Dedetaş’a güveniyorum, onun ekibine güveniyorum.” Sinem Dedetaş da gelmiş, orada şakır şakır halkçı belediyecilik uygulamalarını yürürlüğe koymuş, belediyelerin çökülen mallarını teker teker geri almış. Ensar Vakfına, TÜRGEV’e, Aziz Mahmud Hüdayi Vakfına verilen malları “Bunlar belediyenin malı, bir boşaltın bakalım.” demiş, böyle 5 tane malı geri almış, 25 tane protokolü iptal etmiş, “Bunlar kamu hizmeti, tarikatların değil kamunun elinde olacak ve vatandaşa eşit hizmet götürülecek.” demiş ve bu sabah 06.22’de bu yaptıklarının karşılığında Sinem Dedetaş gözaltına alınmış.

Peki, sevgili arkadaşımız Sinem; İstanbul 1’inci bölge milletvekili olarak, Üsküdar Belediyesinin kazanılmasına katkı da sunan bir milletvekili olarak söylüyorum, Sinem tek başına mı? Siz millet iradesini milletin elinden almaya çalışıyorsunuz. 31 Mart 2024’te yüzde 51,14 oy oranıyla İstanbul’u bir kere daha kazandık, dört yıllık iftiralarınıza rağmen 1 milyon fark atarak kazandık. Kaybeden şimdi Çevre ve Şehircilik Bakanı, kazananı İstanbul’da 16 metrekarelik bir hücreye koydunuz Silivri’de. 14 belediyemiz vardı İstanbul’da, dört yıllık iftiralarınız sonrasında İstanbullu “Bunlar İstanbul’u çok iyi yönetiyorlar, 12 belediye daha veriyorum bunlara.” dedi, 26 belediye oldu. İstanbul’un 39

belediyesinden 26'sını bize teslim etti yani her üç belediyeden 2'sini. Sonra siz ne yaptınız? Büyükşehir dâhil 27 belediyenin 16'sına operasyon yaptınız. Kime operasyon yapmadınız? 2019'dan önce AKP'yle yönetilen bir tek belediyeye operasyon yok; 2024'te el değiştiren, 2024'ten evvel AKP'de olan bir tek belediyeye de operasyon yok. Hatta müfettiş diye gönderdikleriniz o kadar işi azıya aldılar ki dosya istiyorlar; dosyayı 2018, 2019, 2020 diye gönderiyorsunuz, adam yazıyla "2019'dan öncekilerin lüzumu yok, bize bunları göndermeyin." diyor, "Bunları araştırmayacağım." diyor.

Peki, arkadaşlar, şu anda 41 CHP'li belediyeye operasyon yapmışsınız, Türkiye genelinde 28 belediye başkanımız tutuklu. Bir tek AKP'li belediyeye operasyon var mı, bir tek tutuklu mevcut belediye başkanı var mı? Keskin Belediye Başkanını göstereceksiniz, o da eskisi. İşte, siz, buna "adalet" diyorsunuz. 6 arkadaşımız tutuksuz yargılanıyor, tutukladınız, bir yıl tuttunuz, serbest kalmış. Zeydan Karalar, Kadir Aydar, İnan Güney, Onur Yiğit, Abdurrahman Tutdere, Ahmet Özer; hangisi kaçmış ya? Kaçsalar memnun olursunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Hangisi kaçmış? Hepsi yiğitçe çalışmaya devam ediyor. Yeniden göreve döndürmüyorsunuz çoğunu ama görülüyor ki pekâlâ tutuksuz yargılama mümkün ama siz tutuksuz yargılamayı reddedip tutuklu yargılamayı bir cezalandırmaya dönüştürmeye çalışıyorsunuz çünkü hukukla en ufak bir irtibatınız kalmamış.

Şimdi, İzmit Belediye Başkanımız Fatma Kaplan Hürriyet tutuklu, Silivri'de; Sinem Dedetaş gözaltına alındı, Vatan Emniyette. 2 Belediye Başkanı daha söyleyeceğim size: Aydın'da Özlem, Afyon'da Burcu. Onlar da tutuklanmasınlar tabii ki, kimse tutuklanmasın ama sadece bu 4 kadın belediye başkanı bile gösteriyor ki sana geçenler açısından sorun kalmıyor ama "Yerimde onurla kalacağım." diyene diyorsun ki: "Hadi, Silivri'nin yolları." (Yeni Parti sıralarından alkışlar) İşte biz buna "adalet" demiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Günaydın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Vatandaş bunları gördüğü için sizleri yüzde 20'lere indirdi, hâlâ uslanmıyorsunuz.

Başka bir şey: Yirmi sekiz ay geçmiş en son yapılan yerel seçimlerden bu yana, belediye başkanı transferiyle övünüyorsunuz yani siyasette zavallı duruma düşenlerin elbette uğrayabildiği son durak burası. Yeniden Refah Partisinden seçilmiş 33 kişi şimdi AKP'li olmuş, CHP'den seçilmiş 25 kişiyi AKP'ye geçirmişsiniz, İYİ Partiden 8 kişi, bağımsızdan 8 kişi, DEVA Partisinden seçilmiş 2 kişi AKP'de şu anda, Saadetten seçilmiş 1 kişi AKP'de, Demokrat Partiden seçilmiş 2 kişi; toplamda 79 belediye başkanı. Millet demiş ki ona "Sana Yeniden Refah için oy veriyorum." "Sana DEVA için oy veriyorum." "Sana CHP için oy veriyorum."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Size geçenler de var.

BAŞKAN - Son dakikayı veriyorum.

Buyurun.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Sonra, seçim bitmiş, şantaja başlamışsınız, tehdide başlamışsınız ve onları kendi belediye başkanınız yapmışsınız. Yav, belediye başkanını transfer ediyorsun da milletin iradesini de transfer edebildiğini mi sanıyorsun? Milletin iradesi seni bekliyor. Nerede, biliyor musun? Sadece sandıkta da değil, sokakta bekliyor, sokakta! Hadi şu turuncu koltuklardan kalkın da bir sokağa çıkın, sokakta vatandaş sizi bekliyor. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

Son söyleyeceğim şudur: Vatandaşın rızasını kazanamayan, kazanamadığı için de zora ve şiddete dayananların sonu her zaman vahim olmuştur. O sandığa sizi gömmek için hep beraber gün sayıyoruz.

Teşekkür ederim. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi adına Sayın Leyla Şahin Usta.

Buyurun Sayın Usta.

49.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Ahbap soruşturmasına, orman yangınlarıyla mücadeleye, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ile İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, ben de Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Dezenformasyon yalnızca yanlış bilgiyi yaymakla sınırlı olmayan; toplumsal huzuru, millî birliği ve demokrasiyi de hedef alan ciddi bir güvenlik tehdidine dönüşmüştür. Özellikle 6 Şubat depremleri sonrasında yaşananlar ve acılar üzerinden yürütülen bilgi kirliliğinin ve siyasi fırsatçılığın boyutlarını açıkça ortaya koymuştur. Son günlerde hepimizin karşısına Ahbap soruşturması kapsamında bir gündem oturmuştur. İşte, birtakım isimler ifadeye çağrılmıştır, birtakım isimler hakkında işlemler yapılıyor diye haberleri görüyoruz. Burada asıl mesele, isimler değil 6 Şubat depremlerinin ilk günlerinde "Devlet burada yok, sadece biz varız." algısı oluşturarak milletimiz arasında güvensizlik oluşturmaya çalışan anlayıştır. Milletimizin yaşadığı büyük acıyı fırsata çevirmeye, devleti itibarsızlaştırmaya çalışanlar bugün hukuk önünde hesap vermektedir ve vermeye de devam edilecektir. Bizim duruşumuz nettir; devlet dün olduğu gibi bugün de yarın da vatandaşını asla yalnız bırakmamıştır, bırakmayacaktır. Depremde, selde, yangında, her türlü afette ilk başından itibaren tüm kurumlarıyla sahada olan devletimiz milletiyle omuz omuza yaraları sarmış ve sarmaya da devam edecektir.

Hakikati korumayan toplumların güçlü bir gelecek inşa etmesi mümkün değildir. Bu nedenle, doğru bilgiye dayalı, güvenilir ve güçlü bir iletişim altyapısı oluşturmak, dijital egemenliğimizi tahkim etmek ve dezenformasyonla etkin mücadele etmek hepimizin öncelikleri arasında olmalıdır.

Bu konuyu neden öncelikle açtığımı da özellikle söylemek istiyorum. Orman yangınları üzerinden yine aynı kampanya yürütülmeye çalışılıyor. Az önce Sayın Grup Başkan Vekillerinden biri daha söyledi: "Şimdi, çıkacaksınız, 'Şu kadar mücadele ediyoruz, şu kadar alet edevatımız var, aracımız var.' diye sayacaksınız." dedi. Elbette ki sayacağım, elbette ki doğru bilgiyi paylaşacağım, elbette ki yaptığımız işleri anlatacağız ki dezenformasyon yerine vatandaşımız gerçek bilgiye ulaşsın. Ahbapta yaşanılanlarla ilgili aynı sonuçları bugün yangınlarla yapmaya çalışmayın lütfen.

Bakın, hava gücümüz; 28 yangın söndürme uçağı, 119 helikopter, 14 insansız hava aracı, aynı zamanda da 462 ton su atma kapasitesi; kara gücü, 1.953 arazöz, 2.766 ilk müdahale aracı, 878 iş makinesi, 25.894 yangın personeli ve 140 bini aşkın da orman yangın gönüllüsü; erken uyarı ve teknolojik altyapı, 776 yangın gözetleme kulesi; bunun 194'ü akıllı yangın gözetleme kulesi olarak da teçhizatlandırılmış.

Türkiye, orman yangınlarıyla mücadelede İHA kullanan, Avrupa'daki ilk, dünyadaki de 2'nci ülkedir. Bir İHA'yla anlık olarak yaklaşık 3,5 milyon hektar alan gözetlenebilmektedir. Yapay zekâ destekli görüntü analiz sistemleri kullanılmaktadır. Yapay zekâ destekli yangın karar destek sistemi, yangın davranış modeli ve meteorolojik erken uyarı sistemleri de aktif olarak kullanılmaktadır. Altyapı, alınan tedbirler; bunların hepsiyle ilgili tek tek saymayı arzu ederim ama vakit kısıtlı.

İHA, kamera sistemleri ve kara ekiplerinden gelen veriler tek merkezde değerlendirilmektedir. Bu yıl ülkemiz genelinde 16.500 kilometre yol güzergâhında bakım ve temizlik çalışması yapılmıştır. Ormanla bitişik ve yangından etkilenme riski bulunan 2.247 yerleşim yerinin çevresinde ise 2.500 kilometrelik bantta yanıcı madde yükü de azaltılmıştır.

Şimdi bir bilgi paylaşmak istiyorum, 28 Temmuz itibarıyla orman yangınları: 1 Ocak 2026'dan bu yana 971 orman yangını meydana gelmiştir. Bunun yanı sıra da 1.759 orman dışı alan yangınına da müdahale edilmiştir. 1 Ocak 2026'dan bu yana 1.786 hektar orman alanı yangınlardan etkilenmiştir. Bugün yangınlarla mücadele eden Fransa ve İspanya'da rakam 1.000 hektar, İspanya'da ise 130 bin hektarın üzerindedir.

2025 yılına göre orman yangınları yüzde 48 azalış gösterirken alansal bazda da yüzde 97 azalma gösterilmiştir.

Uluslararası bir rapordan da bahsedeceğim. Hani siz, bu bilgileri biz verdiğimiz için kıymetli ve doğru bulmuyorsunuz ama uluslararası raporlara hep itibar edersiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Tamamlıyorum Başkanım.

Türkiye, güçlü hava ve kara filosu, İHA teknolojisi, dijital karar destek sistemleri ve tecrübeli personeliyle Avrupa'nın yangınla mücadelede en güçlü ülkelerinden biridir, EFFIS raporlarında da bu durum açıkça görülmektedir. EFFIS raporları, yanan orman alanlarının toplam orman alanına oranını açıklamış: Fransa yüzde 0,26; Yunanistan yüzde 0,03; İtalya yüzde 0,38; İspanya yüzde 0,45; Portekiz yüzde 0,43; Türkiye yüzde 0,01'dir. Ülkemiz bunlarla, bu yaptığımız tedbirlerle ve özellikle yangınlarla mücadeledeki artırdığımız kapasitemizle bu noktaya gelmiştir. Bunları kamuoyunun bilgisine sunuyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Usta.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Kamuoyuyla da lütfen, yanlış algılarla ve dezenformasyonlarla insanlarımızı "Ormanlar yanıyor, hiç kimse bir şey yapmıyor, iktidar seyrediyor." mantığına yürütmeyelim. Ayrıca, kasten ve bilerek orman yakanlara da "müebbet cezası" diye kanunumuzda da yer var, bu kanun da yürürlükte şu anda. Bu dezenformasyonlarla insanlarımızı orman yakmaya da teşvik etmeyin diye özellikle uyarıyorum. Bu, belki amaç dışı bir teşvik de olabilir. İnsanlarımıza şunu söylüyoruz: Orman yangınlarındaki en büyük sebep insan kaynaklı çıkıyor. Hepimizin çok hassas davranması gerekiyor; ufacık bir ihmal bile, ufacık atılan bir sigara izmariti bile binlerce hektar ormanın yanmasına sebep olabiliyor. Bu mücadeleyi veren, şu anda aktif yangınlarla mücadele eden tüm ekiplerimize ve çalışanlarımıza kolaylıklar diliyoruz; Rabb'im yollarını ve güçlerini artırsın ki bu orman yangınlarıyla mücadelemizde hızlı bir sonuç alalım diye çabalıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Son dakikayı veriyorum.

Buyurun.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; çocuklarımızın millî ve manevi değerlerimizle yetişmesinden, dinî değerlerimize bağlı olarak yetişmesinden kimsenin rahatsız olmaması gerektiğini düşünüyorum. Elbette ki herkesin dinî inançlarını yaşama özgürlüğü var hangi dinden olursa olsun. Çocuklarımızın da istediği zaman okullarında namazlarını kılabilecekleri mekânların oluşturulmasıyla ilgili bir rahatsızlık duyulmasını doğru bulmuyorum. Çok doğru bir iş yapılmıştır. Çocuklarımız istedikleri gibi ibadetlerini yapmak istedikleri zaman okuldan çıkmak durumunda kalmazlar, okul içerisinde namazlarını da kılabilirler.

Şimdi, bir belediye başkanının veya CHP'li belediye başkanlarının görevden alınması, soruşturmaların yapılmasıyla ilgili Sayın Gökhan Günaydın konuştu. Sayın Gökhan Günaydın CHP'li belediye başkanlarıyla ilgili konuşuyor, elbette ki herkes istediği şekilde herkesi savunabilir. Ama şunu unutmayın: Bu millet size de CHP diye oy verdi, kendi başınıza oy almadınız, bağımsız aday değildiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Tamamlıyorum Başkanım.

BAŞKAN - Kimseye süre vermiyorum 8'inci dakikadan sonra.

Teşekkür ederim Sayın Usta.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Sayın Başkanım...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Sayın Başkanım, sataşmadan...

BAŞKAN - Sayın Koçyiğit, buyurun.

50.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim Başkanım.

Şimdi, Sayın Grup Başkan Vekili konuştu. Burada bütün muhalefet herhâlde bu konuda ortak yani biz orman yangınlarının araştırılması, gerekli önlemlerin alınması için önerge verdiğimizde kalkıp aynı Leyla Hanım gibi maşallah bize sadece... Günün sonunda ne oluyor? Ormanlar yanmaya devam ediyor. Şimdi, ne diyor? "Zımni olarak siz, orman yangınlarını, kundaklamaların teşvik ediyorsunuz."

diyor. Her ne kadar bunun bilinçli yapmasanız da... Korkunç bir şey söyledi Sayın Başkan, farkında mı bilmiyorum...

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Farkındayım, çok iyi farkındayım.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - ...yani duyuyor mu o kulaklar söylediklerini, bu nasıl bir şey ya! Biz burada ormanlar yanmasın diye cümle kuruyoruz, önerge indiriyoruz Meclise, "Ormanlar yanmasın ey Meclis, önlem alalım." diyoruz, Sayın Grup Başkan Vekili de "Siz orman yangınlarını teşvik edecek, kundaklayanları teşvik edecek söz kuruyorsunuz." diye cümle kuruyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Toparlayacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun, toparlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Acaba biliyor mu bu orman yangınlarının asıl nedeninin iklim krizi olduğunu. COP31'e Antalya'da ev sahipliği yapmak kolay. O COP31 için ne kadar orman kesildiğinin, ağaç kesildiğinin farkında mı?

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Yalan söylüyorsun!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Bu arada, geçen yaz bu Mecliste zeytinlik yasasını çıkarıp zeytinleri talan eden kim? Bütün orman alanlarını, dağı, taşı "maden" adı altında talana, sermayeye açan kim? Orman örtüsünün içine götürüp sosyal tesis yapıp, önce küçük küçük yapıp sonra onları yandaşlara peşkeş çeken kim? Kim ülkedeki Orman Kanunu'nu delik deşik etti, ha bire değiştirdi? Önce bir onlara cevap versin, alınmayan yangın söndürme uçaklarına cevap versin, alınmayan personele cevap versin, geçen yıl Eskişehir yangınında yaşamını yitiren orman köylüsüne, orman işçisine cevap versin, ondan sonra da bize laf söylesin mümkünse.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Özdağ, buyurun.

51.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Leyla Şahin Usta'nın sözleri talihsiz bir söz. Bizim konuşmalarımız tedbir alınsın diyerek... Yoksa bizim konuşmalarımızdan mütevellit insanlar gitsinler de ormanları yaksınlar veyahut da Türkiye'de tabiatı tahrip etsinler diyerek değil. Bu mefhumu muhalifinden bir noktada bizlere hakarettir, hatta ben buradan da Sayın Cumhurbaşkanına, Adalet ve Kalkınma Partisinin Genel Başkanına sesleniyorum: Sayın Usta'ya bir kayyum ataması lazım diye düşünüyorum.

Değerli arkadaşlar, o nedenle, bizim konuşmalarımızla ilgili, dört sene öncesinden... Dört sene öncesinde Muğla'daydım, orman yangınları olmuştu, evimin hemen kenarındaydı. Hatta bir gün uçakla gelirken de indim -Köyceğiz'den- orman yangını başlamıştı ve ben herkesi aradım, her yetkiliyi aradım, o orman yangını sabaha kadar devam etmişti. Oraya helikopterler iki gün sonra, üç gün sonra gelmişti.

İşte, muhalefet sizi uyarıyor, muhalefet sizi tedbir alın diyerek uyarıyor; alamadığınız yerler var, almadığınız zamanlar var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Özdağ.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Bakanınızın adını söyledim yani bir Bakanınız dedi ki: "Bizim gece görüşlü helikopterlerimiz çalışıyor, uçaklarımız çalışıyorlar, gece de sabaha kadar çalışacağız." Hemen ondan sonra gelen Bakanınız ise "Bizim gece görüşlü helikopterlerimiz yoktur." dedi değerli arkadaşlar. Araştırma önergelerimize lütfen burada "evet" oyu verirseniz bunların hepsi sarih bir şekilde, çok rahat bir şekilde, şeffaf bir şekilde ortaya çıkabilir.

Şimdi rakamlar verdiniz. O rakamlarla hangi tarihte, kim aldı bunları, kaç paraya aldınız; bizi, kamuoyunu ve bu Parlamentoyu bilgilendirirseniz memnun oluruz.

Teşekkür ediyorum.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Talebiniz var mı?

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Evet.

BAŞKAN - Buyurun.

52.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, bu orman yangınları konusu uzun zamandır, yıllardır, özellikle son iki üç yıldan beri devamlı dile getirdiğimiz bir konu. Meclis araştırma önergeleriyle, soru önergelerimizle bu konuyu gündemde tutuyoruz.

Sayın Şahin Usta, bu konuyla ilgili yazılı soru önergelerimize cevap verilmiyor. Biz orada bunu bilmek istiyoruz, öğrenmek istiyoruz; bizim ormanlarımız. Yıllardan beri bu sorunu çözmediniz, bunu çözecek olan siyasi otoritedir, iradedir. Bu anlamda, ne yapılması gerekiyorsa muhalefet olarak yapıyoruz, söylüyoruz; gerekli destekleri de verelim, gerekirse bütçeleri artıralım bu konuda. Plan ve Bütçe Komisyonunda ya da Genel Kurulda bütçenin imkân verdiği ölçüler içinde her türlü desteğe hazırız biz. Ama böyle bir şey yok, bu sorun çözülmüyor, devam ediyor. Örnekleri var; İzmir'de çıkan, hemen hemen bütün kıyılarda çıkan yangınlarda ve özellikle İzmir'de çıkan yangınlarda biliyoruz. Gece görüş helikopteri olmadığı için cayır cayır yanan yerlerimizin, orman alanlarımızın olduğunu biliyoruz. Böyle bir şey kabul edilemez.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Bu, iktidarın sorumluluğu, bu sorunları çözeceksiniz, zaten çözmüş olsanız gündeme gelmezdi.

Diğer taraftan, en sonunda tamamlıyordunuz ama belediyeye bir geldi, sözünüz de kesildi. Cumhuriyet Halk Partisi olarak, bakın, uzun zamandır söylüyoruz biz: Türkiye'de CHP'li belediyeler başta olmak üzere yargı operasyonları aralıksız devam ediyor. 31 Mart yerel seçimlerinin ardından CHP'li belediyelere düzenlenen operasyon sayısı 40'ı geçti; belediye başkanlarımız, gözaltına alınanlar, tutuklular... Böyle bir şey olmaz. Defalarca söyledik bunu: Hukuk devletinde -bir kere- masumiyet karinesi önemli bir şeydir, tutuksuz yargılama esas olmalıdır ve varsa birtakım iddialar hızlı bir biçimde yargılama devam etmeli ve sonuçlanmalıdır. Daha iddianamelerin olmadığı, devam eden, neredeyse senelerce devam eden bir kısım konular var. Böyle bir şeyi kabul etmiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Hukuk sisteminde adalet işlemediği zaman vicdanlar kurur. Yapmayalım bunları, buna gerek yok.

Şimdi de en son, Üsküdar Belediye Başkanımız Sinem Dedetaş sabahın köründe evinden alınıyor. Böyle şeyler, böyle bir uygulama olmaz.

Bitireceğim Sayın Başkan.

BAŞKAN - İki dakikayla sınırlı ama buyurun, bitirin konuşmanızı.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Teşekkür ederim. Herhâlde yeni Grup Başkan Vekili olmam nedeniyle verdiniz; çok teşekkür ediyorum size.

Yani gerçekten, bakın, bunları kabul etmiyoruz ve gerçekten baktığımız zaman bütün operasyonlar Cumhuriyet Halk Partili belediyeler üzerine gidiyor. Tamam, hiç kimsenin suç işleme özgürlüğü yok, kabul ediyoruz ama bunların yalnız Cumhuriyet Halk Partisiyle sınırlı kalması, bunların devam etmesi, birtakım iddianamelerin medyada, basın kuruluşlarında elden ele dolaşması; bunlar kabul edilebilir şeyler değil. Demokrasinin en temel belkemiği hukuk devletidir. Hukuk devleti işlemezse demokrasi işlemez; bu kadar açık ve net. Bunu belirtmek istedim.

Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Usta, buyurun.

53.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'ın, Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli ile İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Teşekkür ederim Başkanım.

Öncelikle, Sayın Selçuk Özdağ'ın kayyum atama mevzusunu siyasi bir espri olarak algılıyorum, ciddiye bile almıyorum. Size yakışan bir üslup da değil aslında ama... Bunu espri amaçlı yaptınız ama

işin altında bir ciddiyetin yattığının da farkındayım, ne yapmaya çalıştığınızın da farkındayız ama cevap vermeye bile değmez çünkü bu yaptığınız bir şaka değil, espri de değil ama bu niyetle yaptığınızı düşünerek cevap bile vermiyorum, ciddi bir saygısızlıktır bu.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Cevap verdiniz, daha ne söyleyeceksiniz?

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Bir milletvekiline, bir Grup Başkan Vekiline böyle bir ithamda bulunmanız büyük bir saygısızlıktır, o da sizin kendi kapasitenizi gösterir.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Siz bize "vatan haini" dediniz, "vatan haini".

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - "Vatan haini" demedim efendim, Ahbaptan örnek gösterdim.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - "Vatan haini" dediniz. Bize "vatan haini" dediniz.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Önce Ahbapla ilgili açıklamayı yaptım.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Konuşmalarınızla "Siz yangınları teşvik ediyorsunuz." dediniz.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - "Orada devlet yok, hiçbir şey yapılmıyor, edilmiyor." diye günlerce konuşan insanlara ses çıkarılmadı.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Ağzınızdan çıkanı kulağınız duymuyor sizin!

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Devletin orada olduğu bugün ortaya çıktı. Yangınlarda da şimdi aynı şeyi yapmaya çalışıyorsunuz. Az önce saydım Sayın Gülüstan Kılıç Koçyiğit... Tabii ki açıklayacak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Usta.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Kayyum uygulaması bu kadar kötüyse niye her tarafa kayyum atıyorsunuz?

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Bu milletin kafasında şu yanlış algıyı oluşturmaktan ve dezenformasyondan vazgeçmeniz lazım. Devlet işinin başında. Orman yangınlarına müdahale en geç on bir dakika şu anda, on bir dakikada müdahale ediliyor -en geç süremiz bu da- daha kısa sürede müdahale edilenler de var ama siz bunları görmezden gelerek -bunu tekrar söylüyorum- kısmi de olsa insanların aklında "Bu ormanlar yakılabilir." algısını oluşturuyorsunuz, bu da çok tehlikeli bir şey; bunu yapmayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Asla! Asla!

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Tam tersine, ormanları korumak için...

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Ne konuştuğumuzu anlamıyorsunuz bile! "Kayyum" kelimesi az bile olmuş size!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Sayın Başkan, böyle olur mu ya! Böyle olur mu, lütfen ya! Ne demek böyle bir şey oluşturuyoruz ya!

MEHMET BAYKAN (Konya) - Konuşmacıya müdahale etmeyin efendim, sakin olun!

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Ormanları korumak için bu yapılanları siz de görün istiyorum.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Reddediyoruz, böyle bir şeyi reddediyoruz ya!

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Sayın Başkanım...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Allah Allah! Böyle bir itham olabilir mi ya!

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Ayağa kalkmanıza, bağırmanıza gerek yok; söz istersiniz, cevap verirsiniz Gülüstan Hanım, sakin olun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Ben gayet sakinim.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Şimdi, AK PARTİ'li belediyelere hiç soruşturma...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Söylediğinizi duymuyorsunuz, algı sorununuz mu var, ben anlamadım ki!

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - AK PARTİ'li belediyelere hiçbir şey yapılmadığına dair iddialar var.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Bir duyun şu söylediğinizi, duyun ya! Allah Allah!

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Bakın, AK PARTİ'li belediyelere açılan soruşturma sayısı 677...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Kayyum sayısı, kayyum!

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Tamamlıyorum.

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) - Tutuklama sayısı, gözaltı sayısı, görevden alma sayısı...

(Yeni Parti ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Sayın Başkan, sürekli sözümü kesiyorlar zaten, tamamlamam için süre verir misiniz? Bağırdıkları için...

BAŞKAN - Şimdi, ormanların yakılmasını hiç kimse teşvik etmez Sayın Usta; öyle şey olur mu ya?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - İşte, onu söylüyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun.

Bitirelim, gündeme geçeceğim çünkü.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Elbette kimse teşvik etmez ama bu algıları yürüterek bu yanlışlara da sebep olmamaları gerekir. Bunlar ülkenin... (DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Ekipman sayısından başka bir şey... Orman yangınları engellenmiyor!

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Bunlar, ülkemizin menfaatine olan yatırımlar. Bu uçaklar, bu helikopterler ülkenin orman yangınlarını engellemek için kullanılıyor.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Yanan her ormanın...

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Siz hâlâ çıkıp "Uçak yok, helikopter yok, uğraşma yok, çaba yok; ormanlar yanıyor, kimse yok." diyorsunuz; bundan vazgeçin.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Peki, teşekkür ederim.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - AK PARTİ'li belediyelere açılan soruşturma sayısı 677...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Evi basılan var mı?

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - 371'i CHP'li, 128'i MHP'li, 18'i DEM PARTİ'li, 9'u da İYİ Partili.

(DEM PARTİ ve CHP sıralarından gürültüler)

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) - Evinden alınan var mı?

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Ya, evinden alınan kimse var mı? Aynı şeyleri söyleyip durmaktan vazgeç artık ya! Yazık ya!

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Bakın, gerek olursa evinden de alınır.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Yazıklar olsun!

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) - Neden gerekmiyor o zaman?

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Demek ki evinden alınma gereği duyulanlar var ki evinden alınıyorlar.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Yazıklar olsun yani!

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Hepsi evinden alınıyor Sayın Şahin Usta. Hepsi mi evinden alınacak?

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Bu ülkedeki hukuk sistemini ve yargıyı da çökertmeye çalıştığınızın farkındayız ama arınarak geldiklerinde hiçbir sorun olmayacağını da özellikle söylemek istiyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Sayın Ekmen, buyurun.

54.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Sayın Başkanım, geçen hafta Gülistan Doku vakasını hatırlatarak AK PARTİ'li arkadaşlara dedim ki: Bürokrasiden gelen notlarla savunma duvarları örüyorsunuz...

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Ya, bürokrasiden gelen not değildi ya, bu gerçekti.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - ...ama muhalefet sorun üretmiyor, sorunları görünür kılıyor.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Ya, hâlâ yangınlarla ilgili bu gerçekleri niye kabul etmek istemiyorsunuz? Konu kıyas bile götürmez.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Bakın, şimdi size somut bir örnek veriyorum. Tam bir saattir DEVA Partisi Balıkesir İl Başkanı Salih Oral Övüç beni belki 10 keredir telefonla arıyor.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Mevcut uçak ve helikopter kapasitemizi açıklıyoruz, ona bile tahammülünüz yok.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Diyor ki: "Balıkesir'de orman yangını var. Edremit bölgesinde hava desteği var, Gömeç kırsalında hava desteği yok, muhtarlar arıyor, yangınlar evlere yanaşıyor."

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Hepsine müdahale var.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Buyurun, buradan size sesleniyoruz: Balıkesir'in Gömeç kırsalındaki bölgede hava desteğini sağlayın ve bizi bilgilendirin diyoruz.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Var, orada da hava desteğimiz mevcut.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Buradaki yangını biz mi çıkarmış oluyoruz yoksa yangının maliyetinin artması için size bir tavsiyede mi bulunmuş oluyoruz, vatandaşın derdini mi ifade ediyoruz; takdiri milletimize bırakıyoruz.

BAŞKAN - Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.19

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 16.36

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Nurten YONTAR (Tekirdağ), Rümeysa KADAK (İstanbul)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 117'nci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

YENİ YOL Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VII.- ÖNERİLER

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1.- YENİ YOL Grubunun, İstanbul Milletvekili Elif Esen ve 19 milletvekili tarafından, doğurganlık hızındaki düşüş ile kırsal nüfusun azalması, tarımsal üretimde kuşak yenilenememesi ve kırsal yaşam koşullarındaki bozulma arasındaki ilişkinin neden ve sonuçlarıyla ortaya konulması; evlenme sayısındaki azalma ve boşanmalardaki artışın kırsal çözülmeyle, kentlerdeki barınma, bakım ve yaşam maliyetleriyle ilişkisinin incelenmesi; mevcut tarım, kırsal kalkınma, aile ve nüfus politikalarının birlikte değerlendirilmesi ve gençlerin kırsalda hayat kurmasını, kadınların güvenceli biçimde üretime ve sosyal yaşama katılmasını, çocukların nitelikli kamu hizmetlerine erişimini sağlayacak kalıcı politikaların belirlenmesi amacıyla 29/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Temmuz 2026 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

29/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 29/7/2026 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Bülent Kaya

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

İstanbul Milletvekili Elif Esen ve 19 milletvekili tarafından doğurganlık hızındaki düşüş ile kırsal nüfusun azalması, tarımsal üretimde kuşak yenilenememesi ve kırsal yaşam koşullarındaki bozulma arasındaki ilişkinin neden ve sonuçlarıyla ortaya konulması; evlenme sayısındaki azalma ve boşanmalardaki artışın kırsal çözülme ile kentlerdeki barınma, bakım ve yaşam maliyetleriyle ilişkisinin incelenmesi; mevcut tarım, kırsal kalkınma, aile ve nüfus politikalarının birlikte değerlendirilmesi ve gençlerin kırsalda hayat kurmasını, kadınların güvenceli biçimde üretime ve sosyal yaşama katılmasını, çocukların nitelikli kamu hizmetlerine erişimini sağlayacak kalıcı politikaların belirlenmesi amacıyla 29/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergemizin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 29/7/2026 Çarşamba günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere YENİ YOL Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Elif Esen.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA ELİF ESEN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve ekranları başında bizleri izleyen kıymetli vatandaşlarımız; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Türkiye'nin nüfus meselesi toprağın, üretimin, tarımın, hayvancılığın azalmasından ve kırsal hayatın çözülmesinden, kentlere göçten ayrı düşünülemez. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Sayın Mahinur Özdemir Göktaş doğurganlık hızımızın 1,42'ye gerilediğini ve nüfusumuzun yaşlandığını söylüyor. Profesör Doktor Erhan Afyoncu ise acil tedbir alınmazsa 2100 yılında Türkiye nüfusunun 86 milyondan 25 milyona kadar gerileyebileceğini belirterek 3 çocuk sahibi annelere emekli maaşı bağlanmasını öneriyor. Bu kaygıları dile getirmek kolay elbette ya da palyatif, geçici çözümler önermek. Ancak asıl zor olan, insanların neden evlenemediğini, hatta evlenmeye cesaret edemediğini, kurdukları aileyi neden sürdüremediklerini ve neden istedikleri sayıda çocuk sahibi olamadıklarının altında yatan gerçek sebepleri düşünmek, görebilmek. Yıllardır tarımı zayıflatan, gençleri çiftçilikten, besicilikten uzaklaştıran, köy okullarını kapatan, sağlık ve ulaşım hizmetlerini merkezîleştiren politikaların yalnızca tarımsal değil, demografik ve nüfusumuza olumsuz yansıyan sonuçlarını da aynı hassasiyetle ele almak zorundayız. Kırsalda geçim imkânları daralırken kentlerde kira, kreş, eğitim ve ulaşım maliyetleri aileleri kuşatıyor. Bugün nüfusun kendini yenileyemediği ve hızla yaşlanan ülkemizin içine düştüğü sarmal, başta tarım ve hayvancılık alanındaki yönetim hatalarına bağlı olarak yaşamın diğer alanlarını da çorap söküğü gibi olumsuz bir şekilde etkilemeye devam ediyor. Bu ülkeyi yönetenler şapkayı önlerine koyup bir düşünmeli. Neden kırsaldan şehirlere bu kadar fazla göç oldu? Neden kırsalda yaşam sadece yaşı ileri vatandaşlarımıza özgü planlandı? Neden köy okulları kapandı ve insanlar şehirlerin yüksek maliyetli, zorluklarla dolu yaşamına itildi?

Gençlerin doğdukları yerde üretemediği, çalışamadığı, evlenemediği ve çocuk büyütemediği bir ülkede nüfus politikasını birkaç doğum yardımına indirgeyerek düşünmek yine bu işin kök sebeplerinin görülemediğinin ya da görülmek istenmediğinin açık bir kanıtıdır. Türkiye'de toplam doğurganlık hızı 1,42'ye geriledi. Oysa bir ülkenin nüfusunun kendini yenileyebilmesinin ortalama hız oranı 2,10. 2001 yılında 544 bin evliliğe karşılık yaklaşık 92 bin boşanma yaşanırken 2025'te, geçen yirmi beş yıl içinde evlilik sayısı neredeyse aynı düzeyde seyrediyor fakat boşanma sayısı 2 katından fazla artarak 194 bine çıkıyor. Başka bir ifadeyle, 2001 yılında aynı yıl kayda geçen her bir boşanmaya karşılık yaklaşık 6 evlilik varken bugün bu sayı 3'ün altına düşmüş durumda. Üstelik boşanmaların yüzde 34'ü de ilk beş yıl içinde gerçekleşiyor. Bu veriler bize gençlerin yalnızca çocuk sahibi olmayı değil, evlenmeyi ve aile kurmayı da ertelediğini, kurulan evliliklerin ise çeşitli zorluklarla sınandığını, ekonomik ve sosyal baskılar, zorluklar altında kaldığını ve bir kısmının aile birlikteliğini koruyamadığını gösteriyor.

6360 sayılı Kanun'la büyükşehir sınırları içindeki köyler mahalleye dönüştürüldü. "Köyler boşaldı." denilerek okullar kapatıldı, taşımalı eğitime geçildi; temel kamu hizmetleri de o köylerden geriye çekildi. Oysa bu hizmetlerin azalmasına yalnızca göçün sonucu olarak değil, göçü başlatan ve hızlandıran nedenlerden biri olarak bakmak gerekiyordu. Her şeyden önce devlet kırsaldaki varlığını zayıflattı.

Sayın iktidar yetkilileri, tarla ve cüzdan boşalırken, beşik dolmaz, nüfus artmaz. Nüfus "hadi" demeyle ya da küçük ve geçici sosyal yardımlarla çocuk sayısını da artırmaz. Vatandaş geleceğine dair umut ve güven duymuyorsa, endişeliyse, geçim derdi içindeyse aile kurmaya çekinir; aile kursa çocuk yapmaya korkar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ELİF ESEN (Devamla) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

2025'te IV. Tarım Orman Şurâsı kırsaldaki genç nüfus azaldıkça genç aile oranının, doğurganlığın ve çocuk nüfusunun da azaldığını açıkça tespit etti. Peki, bu gerçek yeni ya da birden mi ortaya çıktı? Tarım nüfusu yıllardır yaşlanırken, gençler yıllardır köylerden ayrılırken, okullar yıllardır kapanırken ne beklendi? Neden bugüne kadar köyde yaşamı, çiftçiyi, besiciyi, üretimi destekleyen bütüncül bir

tarım politikası hazırlanmadı? Neden tarım ve hayvancılık yıl yıl bitirildi, yönetilemedi? Tespit var ama ölçülebilir hedef, bütçe ve takvim yok, uygulama yok; kurullar arası yetki ve görev paylaşımı yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ELİF ESEN (Devamla) - Meclis araştırması komisyonu kırsal çözülmeyi, tarımsal kuşak yenilenmesini, kadın çiftçilerin sosyal güvencesini, 6360 sayılı Kanun'un etkilerini ve kırsal, kentsel yaşam koşullarının evlenme, boşanma ve çocuk sahibi olma kararıyla ilişkisini birlikte incelemelidir; önergemizi desteklemenizi bekliyoruz.

Meclisi, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Saki...

Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

55.- İstanbul Milletvekili Özgül Saki'nin, Adalet Komisyonunda kabul edilen teklife ilişkin açıklaması

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Teşekkürler.

Çocukları yetişkin gibi yargılamayı esas alan düzenleme, tüm itirazlara rağmen Adalet Komisyonunda kabul edildi. Oysa bu konu kök nedenlere odaklanmadan, devletin bu konudaki rolünü incelemeden, öfke ve intikam gibi duyguların araçsallaştırılmasıyla değil çocuğun üstün yararı esas alınarak ele alınmalıydı.

Değerli milletvekilleri, yoksulluk, eşitsizlik, eğitimden kopuş, çeteleşme gibi çocukları suça sürükleyen toplumsal, siyasal zemin; acıları araçsallaştırarak, göz ardı edilerek, manipülasyonlarla, çocuk kavramının yok edilmesiyle çözümlenemez. O yüzden çağrı yapıyorum: Bu teklif geri çekilsin, tüm uzmanların, çocuk hakları örgütleriyle birlikte yeni baştan çocukların üstün yararını ama tüm çocukların üstün yararını; milliyeti, inancı yaşı ne olursa olsun...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Çalışkan...

56.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, İsrail'in saldırganlığına ilişkin açıklaması

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Teşekkür ederim.

Terör devleti İsrail onlarca yıldır süregelen işgal, soykırım ve katliam zincirine her geçen gün bir yenisini ekliyor. Ateşkes palavralarıyla tüm dünya uyutulurken siyonist rejim Filistinli çocuklara bomba yağdırmaya ve alçakça saldırılarına devam ediyor. Gazze'nin gündemden düşürülmesiyle Gazze derinliklerine her geçen gün ilerliyor, Batı Şeria'da baskı ve zulümlerini artırıyor. Şimdi, garantörlükle oyalananlar; NATO'ya, Amerika'ya şirin görünmek için her türlü numaraları yapanlar Gazze'nin, Kudüs'ün bu durumuna asla seyirci kalamazlar. Garantörlük sadece kınama mesajı yayımlamak değildir, ateşkes ihlalleri görmezden gelinemez, derhâl müdahil olunmalıdır. İsrail'in bu saldırganlığına karşı durmak siyasi, dinî, millî, vicdani, insani bir görevdir. Gazze elden gidiyor, susmayın garantörler!

BAŞKAN - Sayın Eren...

57.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, Diyarbakır yerel basınının dünkü ortak manşetine ilişkin açıklaması

SERHAT EREN (Diyarbakır) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Diyarbakır'ın yerel basını dün tarihî bir sorumluluk üstlenerek "Sokaklar çetelere teslim edilemez." ortak manşetiyle çıkmıştır. Kentteki organize suç yapılarına karşı bu ortak duruşu ve duyarlılığı yürekten destekliyor, yerel basınımıza teşekkür ediyorum.

Diyarbakır halkının en büyük beklentisi sokakların korkuyla ve karanlıkla değil, üretimle, huzurla, aydınlıkla anılmasıdır. Diyarbakır halkının can güvenliğini sağlamak, organize suç şebekeleriyle mücadele etmek İçişleri Bakanlığının doğrudan sorumluluğundadır. Kadınların, gençlerin, çocukların sosyal yaşama güvenle katılması; esnafın, çiftçinin, memurun borçları yüzünden çetelerin eline

düşmemesi için devlet koruyucu ve destekleyici rolünü derhâl üstlenmelidir. Bakanlığı görevini yapmaya, kentte çetelerle mücadele etmek için derhâl etkin adımlar atmaya davet ediyoruz.

Teşekkür ederim.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

1.- YENİ YOL Grubunun, İstanbul Milletvekili Elif Esen ve 19 milletvekili tarafından, doğurganlık hızındaki düşüş ile kırsal nüfusun azalması, tarımsal üretimde kuşak yenilenememesi ve kırsal yaşam koşullarındaki bozulma arasındaki ilişkinin neden ve sonuçlarıyla ortaya konulması; evlenme sayısındaki azalma ve boşanmalardaki artışın kırsal çözülmeyle, kentlerdeki barınma, bakım ve yaşam maliyetleriyle ilişkisinin incelenmesi; mevcut tarım, kırsal kalkınma, aile ve nüfus politikalarının birlikte değerlendirilmesi ve gençlerin kırsalda hayat kurmasını, kadınların güvenceli biçimde üretime ve sosyal yaşama katılmasını, çocukların nitelikli kamu hizmetlerine erişimini sağlayacak kalıcı politikaların belirlenmesi amacıyla 29/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Temmuz 2026 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Bursa Milletvekili Sayın Hasan Toktaş.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA HASAN TOKTAŞ (Bursa) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; öncelikli olarak, İYİ Parti olarak biz YENİ YOL Grubunun vermiş olduğu bu çok önemli önergeyi desteklediğimizi ifade etmek istiyorum.

Gerekçede de belirtildiği üzere, Türkiye yalnızca doğumların azalmasıyla değil, genç nüfusun üretimden, toprağından ve geleceğe dair güvenden uzaklaşmasıyla derinleşen çok boyutlu bir demografik sorunla karşı karşıyadır. Evet, işin önemli ve püf noktası da burası: Demografik yapımızın nüfus azalışıyla bozuluyor olması. Burada bir gerçekliği de özellikle ifade etmem gerekiyor. Türkiye'de bu göç dalgasıyla beraber Türkiye'ye gelen sığınmacıların... Ki geçmişte ben bir parti çalışması için Gaziantep'e gitmiştim, orada bir parti yöneticimiz -üniversitede hoca, emekli- şöyle ifade etmişti: Gaziantep'te yaşayan Suriyelilerin nüfus artış hızının yüzde 5,5 olduğunu söylemişti, yüzde 5,5, dikkatinizi çekerim. Az önce konuşmacı sayın milletvekili ifade etti. Türkiye'de TÜİK verilerine göre 2025 yılında Türkiye'de nüfus artış hızı 1,42; bunun tam 4 katı yani Türkiye'de bu kaçakların, sığınmacıların bu nüfus artış hızıyla önümüzdeki yirmi beş, otuz yıl içerisinde şayet ülkelerine hukuki bir şekilde geri gönderilmezler ise Türkiye'de, Anadolu'da gerçekten bir demografik sorun, bir ciddi beka sorunuyla karşı karşıya olduğumuzu da ifade etmek istiyorum.

Bu Büyükşehir Yasası, özellikle kırsal kesimde tarımsal üretimin azalmasında çok önemli bir etkendir, köylerin mahalleye dönüştürülmesiyle bu konu ciddi bir problem hâline gelmiştir. Köy okulları, köylerdeki sağlık ocakları, nüfus azalışına planlı bir şekilde ben bunun yapıldığını düşünüyorum, paralel olarak azalmasıyla da bu tarım sektörünü de bitiren bir gelişme olmuştur. Burada, bu konunun sadece işte desteklerle, teşviklerle "Çocuk doğurursan sana şu kadar para veririm." gibi çok banal bir metotla çözülmesinin mümkün olmadığını düşünüyoruz. Bu konuda eğitim politikalarının mutlaka gözden geçirilmesi gerekmektedir. Ben, 1992 yılında 21 yaşında, üniversiteyi bitirmiş, 22 yaşında evlenmiştim örneğin, benim evde kızım 24 yaşında, hâlâ üniversiteyi bitirmiş, hayata atılmış değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

HASAN TOKTAŞ (Devamla) - Büyükşehir Yasası'nda değişiklik yapılmalı, köy tüzel kişilikleri mutlaka yeniden oluşturulmalı, köy okulları ve sağlık ocakları yeniden açılmalı, şehirlerde kreş sayılarının belediyeler eliyle özellikle artırılması sağlanmalı ve çocuk sahibi olamayan aileler için -bu çok önemlidir- tüp bebek tedavisinde devlet yardımının önündeki tüm engeller ortadan kaldırılmalı, uyuşturucu çeteleri ve çocukları kullanan suç örgütleri ortadan kaldırılmalı, açlık ve yoksulluk sınırının altında yaşayan nüfus hızla azaltılmalı, işe alımlarda nepotizm ve mülakat yoluyla adam kayırma

mutlaka ortadan kaldırılmalı; ayırmayan, kayırmayan, buyurmayan bir kamu yönetimi tesis edilmeli, istihdam artırılmalı, sığınmacıların uygun şartlarda ülkelerine gönderilmesi mutlaka tesis edilmeli, hukukun eşit ve adil bir şekilde tesis edilmesi gibi temel tedbirlerin doğurganlık hızının artırılmasına katkısı olacağı kanaatini taşıyor, heyeti saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Uşak Milletvekili Sayın Ali Karaoba.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ALİ KARAOBA (Uşak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri izleyen vatandaşlarımızı ve tabii ki Uşaklı hemşehrilerimi yürekten selamlıyorum.

YENİ YOL'un vermiş olduğu grup önerisinde doğurganlık hızının düşmesi üzerine konuşacağım. 2001'de 2,8 olan çocuk yapma oranı şu an 1,42'ye düşmüş durumda. Yani doğurganlık oranının düşmesi tek başına ele alınacak bir konu değil, sosyolojik bir analiz zorunluluğu var. "Neden doğurganlık oranı düşüyor?" diye mutlaka bakmak gerekir. Bakın, bir tablo göstereyim: 2001 yılında 2,38 olan doğurganlık oranı bugün 1,42'lere kadar düşmüş. Bunda onlarca parametre var, ben birkaç başlık altında incelemek istiyorum.

Ekonomik sebepler... Bakın, yüksek enflasyon, hayat pahalılığı, ev kiraları ve yeni doğmuş bir çocuğun 1 yaşına gelinceye kadar olan masrafını kısaca size anlatayım: Eğer devlet hastanesinde doğum yaptıysa ücret vermiyor ama özel hastane ortalamalarında ortalama doğum ücreti 50 bin lira. Bebek arabası, beşik, temel ihtiyaçlarını saydığınızda 60 bin TL para gidiyor. Bir bebeğin günde ortalama 7-8 bez tükettiğini düşünün, ilk yıl içerisinde hesaplarsanız ortalama 15 bin lira, ilk altı ayda anne sütüyle beslendiğini -ki öneriyoruz- daha sonra da mamayla beslendiğini düşünürseniz bunların hepsini hesapladığınızda arkadaşlar, Türkiye'nin en ucuz yerinde bile 130 bin lira, büyükşehirlerde ise 300 bin liraya denk geliyor. Peki, asgari ücretli bir insan ne kadar para alıyor? Bir yılda 336 bin lira para alıyor. Bu parayla nasıl doğum yapacak, oturun siz düşünün.

Doğurganlık hızının 2025'te en fazla olduğu il Şanlıurfa 3,15'le; bunu Şırnak ve Mardin izliyor. Daha önce 3 çocuk ve üzeri çocuk yapan il sayısı 2017'de 10 ilin üzerindeyken şu an Türkiye'de sadece 1 tane ilde görüyoruz, o da Şanlıurfa. Bakın, ilkokul mezunlarında doğurganlık oranı 2,51'ken yüksek eğitime çıktıkça bu oran 1,24'e kadar düşüyor yani siz taşrada tarımı, hayvancılığı bitirirseniz insanlar merkeze geliyor ve doğurganlık oranı düşüyor. Bir maaşla geçinemiyorlar. Ev kirasına mı versin, yeme içmeye mi versin, bunun geçimini mi sağlasın? Oturup bunu düşündüğünde insanların çocuk yapması çok zor.

Kadınların eğitim ve iş hayatı... Kariyer çok daha öne geçmeye başladı. Daha önce 20-24 yaşlarında çocuk yaparken şu an 25-39 yaşına kadar gitti. Geç evlilikler doğurganlık oranını ciddi bir şekilde düşürüyor. Yaşam tarzındaki değişiklikler yani Büyükşehir Yasası'ndan tutun da kırsaldaki insanların sigortasını ödemezseniz, orada çalışmasına sebep olmazsanız şehre geliyor ve kariyer daha öne çıkıyor.

Barınma sorunları... Çocuk bakımının maliyeti, doğumun ertelenmesi, toplumsal beklentiler, demografik dönüşümlerin hepsi etkileniyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ALİ KARAOBA (Devamla) - Bunlar yetmiyor, bir de Sağlık Bakanı yüksek sezaryen oranına sahip doktorları, Türkiye'nin en yüksek eğitimine sahip kadın doğum uzmanlarını altı ay görevden alıyor, normal eğitim görsün diye maaş vermeden görevlendiriyor. Hangi meslek grubuna bunu yapıyorsunuz? Kulak burun boğazcı çok bademcik aldı diye tekrar eğitime mi alıyorsunuz ya da Zafer Havalimanı'nı yüzde 97 hatayla yapan mühendisleri tekrar eğitime mi gönderiyorsunuz? Ekonomiyi bu kadar berbat hâle getirmişken doğurganlık hızını konuşan bir Meclisin yapısını çok samimi olarak görmüyorum.

Doğurganlığı arttırmak için iktidarıyla, muhalefetiyle 2030 senesine kadar bu sorunu çözmemiz gerektiğini düşünüyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Sayın Burcugül Çubuk.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Bu konuşmayı, hapishanelerinde çocuklarından ayrı kalmak ya da o koşullarda çocuğuna bakmak zorunda kalan, jinekolojik muayeneye götürülmeyen, götürüldüğünde kelepçe ve jandarma işkencesine maruz kalan kadınlar için yapıyorum.

Meclis düzenli aralıklarla doğum oranlarının düşüşünü tartışıyor. Her şeyden önce şunun altını çizmek isterim: Bir kadının doğurup doğurmayacağına yalnız kadının kendisi karar verebilir. Kadının bedeni üzerinden üretilen siyasetin kendisini bir feminist olarak kabul etmem, ikna olmam mümkün değildir. Bununla birlikte, tıpkı kadınlara çocuk yapmalarını öğütleyemeyeceğimiz gibi yapmak isteyen ama imkânsızlıktan çocuk sahibi olamayan kadınların yaşadığı sorunları da konuşmak zorundayız. Aile Bakanınız çıkıp "Askere gönderecek erkek bulamayacağız." diye doğum oranlarının düşüşüne kaygılanıyor. İktidarınız, kadınların bedenleri üzerinden politikalarını ucuz iş gücü, erkeklerce katledilecek kadın, kendine yaratmak istediği nesil için çocuk, savaşlarda ölmesi için doğsun istediği çocuklar üzerine kuruyor. Bugün kadınların nasıl doğuracağı kararına dair erkek iktidarınızdan sesler yükselirken "Doğurmuyorlar." diye hayıflanmak akıl tutulmasıdır. Yıllardır yarattığınız derin yoksullukta kadınlar bakımını sağlayamayacakları çocukları neden doğursunlar? "Doğuma teşvik" adı altında toplumu borçlandırmak dışında ne yaptınız? İnsanlara "Evlenin, çocuk yapın." demekten başka siyaset üretemeyen iktidarınız bugün kadınlara yaşamını kolaylaştırmak adına hiçbir şey sunmuyor. Yaşamını kolaylaştırmak diyorum da bu sene bir günde 6 kadın öldü. Tesadüfen yaşayan kadınlara "Doğurun." deme haddini kendinizde bulmanıza izin vermiyoruz. Adalet arayan Fatma Nur Çelik için ne yaptınız? Anneleri topladığı hurdaları satarken yanarak ölen 5 çocuğun ardından burada anneyi suçladınız. Bu ülkede 6 kadın fabrikada yanarak öldü. Temel Contada hakları için mücadele eden kadınlar, çalışma koşullarında riskli gebelik ve düşükler yaşayan kadınlar aylarca fabrika önünde direnişteydi.

Senenin ortasındayız ve bu ülkede geçtiğimiz altı ayda en az 212 kadın katledildi erkekler tarafından. Kadınların sokakta, evde, işte güvenli yaşamları elinden alınıp çocuk doğurmalarını, doğum oranlarını nasıl konuşacağız? Bugün hâlihazırda doğan çocukların da durumları ortada. Bu yoksulluk, geleceksizlik en çok onların omuzlarında. Okullarda günde bir öğün ücretsiz yemek hakları yok, 8 yaşında işçileştirildiler, MESEM projelerinde onlarca çocuk katledildi. Sosyal hizmetler, sevgievleri, sokaklar; sorumluluğumuzda ve yalnız çocuklar. Çetelerin eline düşen, kurye, torbacı, tetikçi, istismar edilmiş, bağımlılaştırılmış çocuklar. Savaşların göç yollarına sürdüğü, akıbeti Ege'de boğulmak, iş cinayetine kurban gitmek, organları çalınıp öldürülmek olan çocuklar. Yaşayanların haklarını sağlayalım, geleceklerini kurtaralım. O kadar temel şeylerden bahsediyoruz ki bunun dışına bile çıkamıyoruz. Sosyal imkânlar, iyi eğitime erişim bunları konuşabilmek için önce çocukların hayatta kalmalarını konuşmak zorunda kalıyoruz; yaratılan tablo budur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

BURCUGÜL ÇUBUK (Devamla) - Teşekkürler.

İlan ettiğiniz Aile Yılı'nda evin içinde kadınlar ve çocuklar ailenin reisi tarafından şiddet ve istismara uğrayıp katlediliyorlar. Çocuklara bir hayrınız yok ama doğsunlar istiyorsunuz. Bugün neyi tartışıyoruz biz? "Suça sürüklenen çocuklar yetişkinler gibi yargılansın hatta aileleri de yargılansın." diyorsunuz çünkü sizin için kadınlar doğum ve üretim makinesi, çocuklar da çocuk olma özelliği dışında her türlü kimliğe sahip, hukuken yetişkin gibi yargılanabilir. İktidarınızın ihtiyacıysa fabrikada katledilebilir, savaş varsa askere gidebilir. Çocuk sadece çocuk olamıyor bu ülkede. Kadınlardan, bedenlerinden ve çocuklardan ellerinizi çekin. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Yeni Parti Grubu adına Kocaeli Milletvekili Sayın Mühip Kanko.

Buyurun Sayın Kanko. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

YENİ PARTİ GRUBU ADINA MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Başkanım, teşekkür ediyorum.

Sayın milletvekilleri, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, Yeni Parti Grubumuz adına söz aldım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum. Bu arada, başlangıçta söyleyeyim: Biz bu önergeyi destekliyoruz.

Aslında Türkiye'nin geleceğini konuşuyoruz bugün çünkü nüfus meselesi sadece bir doğurganlık meselesi değil ekonomi, üretim, kırsal kalkınma, sosyal adalet, ve umut meselesi olarak ortaya çıkmaktadır. Bugün Türkiye nüfusunun kendini yenilemesi için gerekli olan doğurganlık hızının 2,10 olması gerekirken maalesef bu Türkiye'de tam 59 ilde 1,50'nin altındadır yani Türkiye'nin büyük çoğunluğunda ortak bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu tablo bize çok açık bir gerçeği gösteriyor. Sorun gençlerin aile kurmak istememesi değil geleceğe güven duymamaları aslında. Çocuk sahibi olmak artık mutlulukla verilen bir karar değil ekonomik risk hesabına dönüşmüştür. Peki, iktidar bu durumda ne yapıyor? Gençlere sürekli "Evlenin, aile kurun, çocuk sahibi olun." çağrısı yapıyor ama evlilik için verdiği yardım 150 bin lira yani sadece düğün salonu tutmak için bile yetmiyor. Peki, soruyorum: Hangi şartlarda çocuklar evlenecekler? Yüksek enflasyonun alım gücünü erittiği, kiraların maaşları geçmiş olduğu bir dönemde toplumun yüzde 70'i asgari ücretle geçinirken bu insanlar nasıl evlenecekler ve nasıl çocuk sahibi olup bu çocuğun geleceğini nasıl garanti edecekler?

Üstelik mesele yalnızca gelir değil, mesele satın alma gücü de aynı zamanda. Mehmet Şimşek'in ekonomi yönetiminde bulunduğu dönemde dünyada gıda fiyatları yüzde 6 artarken Türkiye'de gıda fiyatları maalesef yüzde 196 artmıştır. Aynı dönemde cumhuriyet tarihimizin en yüksek vergi gelirleri sağlanmış ancak buna rağmen sonuç yine nafiledir yani dolayısıyla cumhuriyet tarihimizin en kötü doğurganlık senelerini sizin döneminizde yaşamış bulunuyoruz. Açlık sınırının altında yaşayan bir genç nasıl evlenecek? Yoksulluk sınırının altında olan bir aile nasıl bir çocuk yapacak? Ev sahibi olmayı geçtik, artık kiracı olabilmek bile büyük mücadele gerektirirken nasıl doğum oranlarının düşmesini engelleyebileceğiz? Gençler çocuk sahibi olmak istemedikleri için değil, çocuklarına güvenli, onurlu bir gelecek sunamayacaklarını düşündükleri için çocuk sahibi olmuyorlar çünkü çocuğu doğurttuğunuz zaman güvenle büyütmelisiniz, adaletle büyütmelisiniz, refahla büyütmelisiniz ama maalesef Türkiye'de son yirmi beş yılda bunların hepsi kaybolmuş durumda.

Nüfus politikası ile kırsal kalkınma politikası birbirinden ayrı düşünülemez. Bugün Anadolu'nun köyleri boşaltılıyor, tarım nüfusu yaşlanıyor, gençler toprağını terk ediyor, sağlık hizmetleri azalıyor, üretici yalnız bırakılıyor, ardından çıkıp "Köyler neden boşalıyor?" diye soruyoruz çünkü devlet köyden kendisini çekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MÜHİP KANKO (Devamla) - Köyleri vatandaş terk etmiyor, devlet köylerden çekildiği için kırsalda yaşamın sürdürülebilmesi mümkün değildir. Bunu sağlayamadığımız zaman üretim azalıyor ve kriz derinleşiyor. Bu nedenle, araştırılması gereken yalnızca doğurganlık hızındaki düşüş değildir.

Sayın milletvekilleri, aileyi korumak sloganlarla olmaz; kalıcı nüfus politikası güçlü sosyal devletlerle olur, güçlü tarımla olur, güçlü kırsal kalkınmayla olur. İşte bu araştırma önergesine konu meseleye sadece doğum oranları olarak değil, Türkiye'nin üretimini, kırsalını, aile yapısını ve geleceğini koruma meselesi olarak bakmak lazım. Dolayısıyla, bu araştırma önergesini desteklediğimizi belirtiyor, hepinize saygılar sunuyorum. (Yeni Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve kalkınma Partisi Grubu adına Erzurum Milletvekili Sayın Fatma Öncü.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. YENİ YOL Partisinin vermiş olduğu önerge üzerine grubum adına söz almış bulunuyorum.

Değerli arkadaşlar, bildiğiniz gibi, nüfus konusu sadece Türkiye'nin problemi değil, gelişmiş ülkelerin tamamında özellikle son on yıldır gündemde olan bir konu. Dünyada 1,34'ken şu anda Türkiye'de biz bunu 1,42 olarak korumaya çalışıyoruz ve her konuda ön alan bir yönetim sistemine sahip olduğumuz için bu alanda da biz AK PARTİ olarak Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde önümüzdeki on yıl içerisinde Aile Yılı ilan ederek bu alandaki tedbir politikalarını uygulamaya başladık ki nitekim bu politikaların da geriye dönüşünü çok şükür çok olumlu bir şekilde aldık. 1 milyon 201 bin 173 çocuğumuza destek verdik, Aile ve Gençlik Fonu üzerinden de 200 bin gencimize evlilik

konusunda destek sağladık ve sonuç itibarıyla, 15.400 çocuğumuzun da dünyaya gelmesi gerçekleşmiş oldu.

Şimdi, az önce bu konuyu dile getirirken özellikle kırsaldaki konuda ne kadar geride kaldığımız, ulaşım konusunda büyük problemler yaşadığımız... Bu arkadaşlar köylere gidiyor mu, gitmiyor mu, onu da bilmiyorum ama millî eğitim konusunda da okulların kapandığına dair birtakım söylemlerde bulundular. Değerli arkadaşlar, biz bugüne kadar hakikaten 81 ilin bölünmüş yollarının tamamını gerçekleştirmiş bir hizmet ağını ördük. Ki biz, 2002 itibarıyla hem demokratik anlamda hem kalkınma anlamında yazdığımız kitabın satır satır tamamını "İnsanı yaşat ki devlet yaşasın." şiarıyla yazıyoruz. Dolayısıyla köylerde okullar kapanmıyor arkadaşlar, 1 öğrencisi olan tam 1.142 okulumuz var. Rica ediyorum, bir bakın.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - 7 bin okul kapandı.

FATMA ÖNCÜ (Devamla) - Ayrıca, köylerde öğrencisi olmayan okullardaki değişimden de size bahsedeyim, bundan da haber yok, anlıyorum.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Doğru bilgi vermemişler.

FATMA ÖNCÜ (Devamla) - 3.500 tane okulumuzu köylerde kütüphane, sosyal etkinlik alanı olarak dönüştürdük. Değerli arkadaşlar, dolayısıyla köylerde okulun kapandığı vesaire herhangi bir şey yok. Kaldı ki köyde yaşayan vatandaşlarımızın kendi taleplerinden dolayı taşıma eğitimi gerçekleştiriyoruz, aynı zamanda ücretsiz yemek de veriyoruz.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Uzayda mı yaşıyorsunuz ya, Urfa'da kapandı! Allah'ım ya!

FATMA ÖNCÜ (Devamla) - Biz tarım işçileri için bile mobil okullar oluşturduk -tam 70 tane mobil okulumuz- çocuklarımızın, tarım işçisi çocuklarımızın eğitimlerini o bulunduğu yerde desteklesin diye.

Gelelim sağlık konusuna. Değerli arkadaşlar, siz neredesiniz ya? Doğumdan bahsediyorsunuz, tüp bebek desteğinden bahsediyorsunuz, hastane hizmetinden bahsediyorsunuz. Ya, arkadaş, biz helikopterle 70 bin hasta taşıdık, hasta; 70 bin hasta. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Zamanında ambulans bulamayıp ameliyat için tarlasını satan adamdan bahsediyorsunuz, Türkiye'den bahsediyorsunuz!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FATMA ÖNCÜ (Devamla) - Köyde tarlasını satıyordu baypas ameliyatı olsun diye.

BAŞKAN - Buyurun.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) - Yüz sene önce de elektrik yoktu, ne yapalım!

FATMA ÖNCÜ (Devamla) - Gidin işinize Allah aşkına.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Ya, bu nasıl üslup be "Gidin işinize." falan!

FATMA ÖNCÜ (Devamla) - Gelelim tarım konusuna.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Nasıl bir üslup bu ya!

FATMA ÖNCÜ (Devamla) - Müsaade edersen ona ben karar vereyim. Siz aranızdaki kavgayı bir bitirin.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Ne demek "Gidin işinize." falan! Sabahtan beri bir sürü şey söylüyorsunuz, sabır gösteriyoruz ya!

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) - Sana ne bizim kavgamızdan, sana ne!

FATMA ÖNCÜ (Devamla) - Bizim üslubumuza karışmayın, siz karışmayın. Sizden üslup öğrenecek değilim, sizden üslup öğrenecek değilim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) - Sana ne!

FATMA ÖNCÜ (Devamla) - Şimdi gelelim...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Üsluba sahip değil daha, esastan konuşacak.

FATMA ÖNCÜ (Devamla) - Zorunuza gitmesin beyefendi, biz çalışıyoruz; siz lafla, biz eserle buradayız, biz eserle buradayız.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Nasıl çalıştığın belli, helikopterle taşıyorsun adam ya!

FATMA ÖNCÜ (Devamla) - Şimdi gelelim tarım konusuna.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) - Sizden önce de Taşkesenlioğlu vardı, o da cebine çalışıyordu, o da cebine çalışıyordu!

FATMA ÖNCÜ (Devamla) - Biz tarım konusunda her alanda özellikle genç ve kadınları destekliyoruz. Tam 342 milyar destek sadece bu yıl verdik değerli arkadaşlar. Sadece tarım işçisini ya da çiftçiyi desteklemiyoruz, aynı zamanda her cuma günü ilçe müdürlerimiz, tarım il müdürlerimiz, veterinerlerimiz, ziraat mühendislerimiz köylerde vatandaşımızla bir araya gelip tarım alanındaki sorunları birlikte çözüyorlar, destekleme konusunda da.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Dünyadan bihabersin, dünyadan bihabersin sen.

FATMA ÖNCÜ (Devamla) - Dolayısıyla, sizler daha yeni fark ettiğiniz konuları biz yirmi beş yıl demokrasi kitabında yazdık.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Sen dünyadan bihabersin, ne tarımı biliyorsun ne köyü biliyorsun, sadece üslubunla böyle konuşuyorsun işte.

FATMA ÖNCÜ (Devamla) - Buyurun, kitabımızı okuyun, belki fayda sağlar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

İhtilaf var, ihtilaf olduğu için elektronik oylama yapacağım.

İki dakika süre veriyorum.

Oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Kabul edilmemiştir.

İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

2.- İYİ Parti Grubunun, Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan ve 20 milletvekili tarafından, Türkiye'de yargılamaların makul sürede sonuçlandırılmamasının, uzun tutukluluk uygulamalarının, Anayasa Mahkemesi ve AİHM kararlarına konu olan hak ihlallerinin, yargı sistemindeki sorunların hukuk devleti üzerindeki etkilerinin araştırılması amacıyla 2/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Temmuz 2026 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

29/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 29/7/2026 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Uğur Poyraz
Antalya
İYİ Parti Grubu
Başkan Vekili

Öneri:

Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan ve 20 milletvekili tarafından, Türkiye'de yargılamaların makul sürede sonuçlandırılmaması, uzun tutukluluk uygulamaları, Anayasa Mahkemesi ve AİHM kararlarına konu olan hak ihlalleri, yargı sistemindeki sorunların hukuk devleti üzerindeki etkilerinin araştırılması amacıyla 2/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 29/7/2026 Çarşamba günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere İYİ Parti Grubu adına Kocaeli Milletvekili Sayın Lütfü Türkkan. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün burada sadece bir Meclis araştırması önergesini değil bu ülkenin vicdanını konuşacağız çünkü adaletin gecikmesi sadece dosyaların raflarda beklemesi anlamına gelmiyor. Geciken adalet, geciken hayat demek, geciken umut demek, geciken özgürlük demek.

Hukuk devletinin en temel ilkesi şudur: Suçluluğu kesinleşinceye kadar herkes masumdur. Uzayan mahkemelerle alakalı geçtiğimiz hafta getirilen yasa çok önemliydi, bunun için teşekkür ediyoruz. Duruşmaların en fazla üç ayda bir görüleceğine dair bu teklifi bizler de destekledik ama eksik, orada kalmamalı. Bu araştırma önergemizde bahsettiğim konularda da yeni kanunlara ihtiyaç var. "Masumiyet karinesi" dediğimiz o ilke sadece Anayasa'nın bir maddesi de değil, insanlık tarihinin en büyük kazanımlarından bir tanesi masumiyet karinesi. Bu ilke devletin vatandaşına verdiği en temel güvence. Bu ilkeye göre suçlu kendisinin suçsuz olduğunu ispatlamak zorunda değil, tam tersine suçluluğunu ispat etmek yargıya düşüyor. Peki, bugün durum gerçekten böyle mi? Ne yazık ki hayır. Bugün tutuklama, hukukun öngördüğü istisnai bir koruma tedbiri olmaktan çıktı, fiilî bir cezalandırma yöntemine dönüştü. Kanun diyor ki: "Tutuklama, delillerin karartılmasını veya kaçmayı önlemek için başvurulacak geçici bir tedbirdir." Adam ifade vermek için yurt dışından buraya geliyor, mahkeme de diyor ki: "Bunun yurt dışına çıkma şüphesi var, o yüzden tutuklayacağım." Ya, adam hakkında gözaltı kararı verdiniz diye uçağa binip atlayıp geldi buraya, siz de kaçma şüphesi var diye adamı tutukluyorsunuz, böyle bir garabet olur mu? Yani uygulamaya bakıyorsunuz, insanlar yıllarca tutuklu kalıyor, mahkemeye çıkmayı bekliyor, dosyanın görülmesini bekliyor, hüküm verilmesini bekliyor ve öyle dosyalar var ki insanlar sonunda aldıkları cezadan daha uzun süre tutuklu kalmış oluyorlar. Aykut Erdoğdu bunlardan birisi. Adamın hakkında karar verilmiş olsa yattığı ceza verilen cezanın en az 2-3 misli. Böyle bir hukuksuzluk garabetini burada kaldırmak sizlere düşüyor, bu hukuk değil çünkü, bu adalet değil. Mahkeme kararını beklerken ömründen yıllar çalınan bir insana "Kusura bakma, cezan zaten içeride geçirdiğin süreden daha azmış." dediğiniz zaman bunu yazacak bir hukuk kitabı bulamazsınız, kaybedilen yıllarını o adama kimse veremez. Çocuğunun büyüdüğünü göremeyen babalar var içeride, anne ve babasının cenazesine gidemeyen evlatlar var. İşini, ailesini, itibarını kaybeden vatandaşa hangi mahkeme o zamanı geri verecek? Geçen hafta Meclisten geçen on ikinci yargı paketinde -bahsettim- davaların uzamaması için iki duruşma arasındaki süreyi üç ayla sınırlandırdınız, bu çok önemli bir şeydi ama bunun gerisini getirmeniz için -tekrar ediyorum- bu doğru adımın gerisini getirmeniz için bu tutukluluğa da makul ve kesin bir sınır getirmek zorundayız.

Hukukta daha fazla hukuk fakültesi açtık biz, daha fazla hâkim yetiştirdik, daktilolar gitti, UYAP geldi, SEGBİS geldi, e-tebligat geldi, hatta yapay zekâ geldi. Yapay zekâ öyle bir noktaya geldi ki bazı kararları insaf ve vicdan açısından değerlendirdiğinizde yargının verdiği kararlardan çok daha vicdanlı. Biz hâlâ uzun yargılamalardan, uzun tutukluluktan bahsediyoruz. Dosya yığınlarını konuşuyoruz burada. Demek ki mesele sadece teknoloji değil, mesele adliye yapmak, büyük saraylar yapmak da değil, o büyük sarayların içerisine adaleti yerleştirmek, mesele zihniyet meselesi. Düğmesi olmayan cübbelerin iliklenmeye çalışılmasıdır mesele. Türkiye artık kararların hukuka göre mi yoksa başka saiklerle mi verildiğinin görüşülür, konuşulur hâle geldiği bir ülke oldu. Haksız da değiller insanlar. Silivri orada, bir gün gidin oraya görün. Siz adaleti sadece bir mahkeme kararı zannediyorsunuz herhâlde. Adalet sokakta güven, piyasada istikrar, devlette itibar olarak karşımıza çıkıyor. Bunun için de önce o ülkede hukuk önünde herkes eşit olmalı. Biraz evvel Sayın Leyla Usta AK PARTİ'li belediyelere yapılan soruşturmalardan bahsetti. Hiçbir AK PARTİ'li belediye başkanının bugün Sayın Sinem Dedetaş'ın alındığı gibi sabahın köründe 06.22'de evinden gözaltına alınıp hemen yarım saat sonra da fotoğraflarının basına servis edildiği oldu mu?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) - Sinem Dedetaş'ın neye göre yargılandığını biliyor musunuz, ceza alacağını biliyor musunuz? Masumiyet karinesi nerede? Hiçbir şey yok. Sadece siz istiyorsunuz, sadece intikam uğruna bu tutuklamaları yapıyorsunuz ve yanlış yapıyorsunuz. Önümüzdeki süreçte bu yanlış yaptıklarınızı çok daha iyi anlayacaksınız. Bunu FETÖ tutuklamalarında da söyledik. Buradaki

arkadaşlarımız... Şu anda milletvekili olan Tuncay Özkan'ı altı sene yatırdılar, altı sene sonra beraat ettirdiler. Aynı uygulamalar bugün ismi "FETÖ" değil ama "AK PARTİ iktidarı" ismiyle devam ediyor. Yargının yavaş işlemesinden değil zindana atılıp unutulmaktan korkar hâle geldi insanlar.

Şunu da unutmayın, hep bunu söylüyorum: Zulümle abat olanın akıbeti berbat olur. İnşallah olmazsınız, böyle bir dileğim yok.

Saygılar sunuyorum. (İYİ Parti, Yeni Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına Mersin Milletvekili Sayın Mehmet Emin Ekmen.

Buyurun Sayın Ekmen. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Teşekkür ediyorum.

Ben kıymetli konuşmacının son cümlesini tamamlayan bir sözle konuşmama başlayayım: Küfürle abat olunur belki ama zulümle abat olunmaz. İslam âlimleri tarihte şu mevzuyu çokça tartışmışlar, demişler ki: Bir İslam beldesini kâfir ama adil bir hükümdarın mı yönetmesini tercih etmek lazım yoksa mümin ama zalim bir hükümdarın mı? Vardıkları sonuç şu olmuş: Herkesin imanı kendisinedir, bize lazım olan hükümdarın adaletidir. Dolayısıyla kâfir bile olsa adil bir hükümdar tarafından yönetilmek yeğdir.

Bugün geldiğimiz noktada, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararlarını bir kenara bırakıyorum, uluslararası endeksleri bir kenara bırakıyorum, sadece Anayasa Mahkemesinin 2022 ile 2025 yılları arasında incelemeye değer bulduğu dosyaların yüzde 98'inde vermiş olduğu ihlal kararlarının durumumuzu ortaya koymakta yeterli olduğunu düşünüyorum. Bugün baktığımızda, birçok açıdan yargı sisteminin âdeta tel tel döküldüğünü görüyoruz. Ama galiba en önemli sorun şu: Toplumun adalete olan güveni ortadan kalkmış durumda. Geçen de ifade ettim, PANORAMATR kurumunun bir araştırmasına göre toplumun yüzde 75'i "Mahkemelik olursam haksızlığa uğrayacağım." korkusu içerisinde.

Hem adalet yok hem de adalet çok yavaş işliyor. Ceza mahkemelerinin ortalama yargılama süresi 248 gün, ağır cezada 300 gün, asliye hukuk mahkemelerinde 374 günle karşı karşıyayız, bölge adliye ceza mahkemelerinde 245 gün, Yargıtayda ise 628 günlük yargılama süreleri var. Yani bir dosya yerel mahkemeden istinafa, oradan da Yargıtaya geldiğinde, karar aşamasına geldiğinde 1.121 gün geçmiş oluyor. Eğer Anayasa Mahkemesinin sizin için vereceği yüzde 98'lik ihlal kararlarının içinde dahi olsanız, 511 gün de ortalama Anayasa Mahkemesinde bireysel başvuru için beklemek zorundasınız. Yani hakkınıza kavuşmanız için yedi yıl beklemeniz gerekiyor. Yedi yıl bekleyemeyen vatandaşımız ne yapıyor? Mafya liderlerinin kapısını çalıyor. Şiddete uğrayan bir kadın en yakın karakola gitmeyi değil, bir video çekip bir mafya liderinden yardım istemeyi tercih ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

MEHMET EMİN EKMEN (Devamla) - Alacağına kavuşamayan vatandaş icra dairesine, hukuk mahkemesine başvurmayı değil, yanı başındaki çetelere, mafya gruplarına başvurmayı tercih ediyor ve biz her gün yeni bir çete, yeni bir mafya haberiyle, bunlara yönelik operasyonlarla karşılaşıyoruz. Oysa her gün bir çete ve mafya operasyonu yapmaktan daha kolay bir şey var; toplumda adalete erişimi kolay, mümkün ve yargının işleyişini hızlandırmakla bunu sağlayabilirsiniz. En basit bir karşılaştırmayla; Avrupa'da her 100 bin kişiye düşen hâkim sayısı 25 iken, bizde 21,45. Yani bütün hakimlerin hukuka, adalete, ahlaka ve vicdana göre karar verdiklerini kabul etsek dahi iş yükleri Avrupalı emsallerine göre yüzde 25 oranında daha yüksek.

Önergeyi desteklediğimizi ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Denizli Milletvekili Sayın Gülizar Biçer Karaca.

Buyurun Sayın Karaca. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Aslında bugün tam gününde çok da önemli bir önergeyle sizlerin karşısında konuşma fırsatını bulmuş oldum. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Anayasa Mahkemesi kararlarının büyük bir kısmını ya da başvurularının önemli bir kısmını makul sürede yargılamanın tamamlanamamasına ilişkin bireysel

başvurular oluşturmaktadır. Bunun yanında, uzun tutukluluk süreleri, iddianameler hazırlanmadan geçen ve yargılamayı, savunma yapmayı bekler iken tutukluluğun bir cezai yaptırıma dönüştüğü bir hukuk ve yargılama anlayışını bugün konuşacağız ve eğer böyle devam ederse, "ekonomik kriz" diyoruz, bir adalet krizinin de en önde gelen sebeplerinden birini burada araştırmak durumunda olmalıyız diye düşünüyorum.

Şimdi size bir örnek vereceğim: Bugün bir Belediye Başkanı Sinem Dedetaş'ı, Üsküdar halkının yüzde 50'den fazlasının oyunu alarak seçilmiş birisini siz sabahın altısında, altı buçuğunda alıp derdest edip götürüyorsunuz. Şimdi, Sinem Dedetaş Başkanımızla ilgili söylenecek çok şey var; canınızı neden yaktığını biliyoruz çünkü atı aldınız, biniciyi hazırladınız ama Sinem Başkan o atla Üsküdar'ı geçmenize izin vermedi. (CHP sıralarından alkışlar) Yine kamunun mallarına çökmenize izin vermedi, Üsküdar halkının parasını kendi yandaş vakıflarınıza aktarmaya "Dur!" dedi, canınızı çok yaktı, biliyoruz. Bu nedenle de bugün ona böyle bir muameleyi reva görüyorsunuz.

Adalet Bakanlığı istatistiklerine göre cumhuriyet başsavcılıklarında soruşturma süresi 155 gün. Diyelim ki dava açıldı, ceza mahkemesinde, ilk derece ceza mahkemesinde ortalama 248 gün sürüyor, istinafta 245 gün, Yargıtay Ceza Kurulunda 628 gün, eğer Anayasa Mahkemesinde bireysel başvuru hakkı kullanırsa 533 gün, yetmiyor, AYM'ye giderse 551 gün, toplam 2.360 günde ancak adalete erişebilmek ve haksızlığa uğradığını ispat edebilmek gibi bir durumla karşı karşıya kalacak. Bu böyle olmaz arkadaşlar.

İzmir önceki dönem Büyükşehir Belediye Başkanımız bir yılı aşkın süredir tutuklu, iddianamesi hazırlanmamış ve tutukluluğunun gözden geçirilmesi için her mahkemenin karşısına çıktığında diyor ki: "Suçum ne?" Suçunu dahi bilmeden, hakkında iddianame hazırlanmadan bir yılı aşkın süredir tutuklu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Devamla) - Bunun gibi aslında birçok belediye başkanımız, birçok yurttaşımız maalesef aynı muameleyle karşı karşıya.

Değerli arkadaşlar, koca koca adliye sarayları var ama içinde adalet yoksa, hukuk devletine olan güven -Hukuka Güven Endeksi'nde- yerle bir ediliyorsa o zaman hukuk devletinden de bahsedemezsiniz, o zaman adil yargılanma hakkından da bahsedemezsiniz. Hele ki bütün bu süreçleri geçirip hak ihlaline uğradığını ispat edenler Anayasa Mahkemesi kararı, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarına rağmen adalete erişemiyorsa o zaman hukuk devletinin ruhuna el Fatiha demek lazım.

Ben son olarak diyorum ki: Hukuk devleti varsa ekonomi, toplumsal sorunlar çözülebilir. Demişler ya "Adalet yerini bulsun, isterse kıyamet kopsun." Gelin, adalet yerini bulsun, yeter ki kıyamet kopsun.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Şırnak Milletvekili Sayın Nevroz Uysal Aslan.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi selamlıyorum.

İki hafta önce hukuk yargılamalarında iki duruşma arasında sürenin kural olarak üç ayı aşmamasına, yine yargılama süreleriyle alakalı olarak bilirkişi raporlarına ilişkin düzenlemeleri içeren on ikinci yargı paketi burada kanunlaştı. Bugün ise aynı sorunlara ilişkin bir araştırma önergesini görüşüyoruz çünkü hâkimin bulunmadığı, bilirkişi raporunun gelmediği, dosyaların istinaf ve Yargıtay süreçlerinin yıllarca bekletildiği bir yargı sisteminde sadece süre koymak sorunu çözmez. Avukat olanlar bilir, yıllar önce UYAP sisteminde bir hedef süre düzenlemesi getirildi. Şimdi, bir hukuk davası açtığınızda tevzi formunda çok büyük harflerle dosya için belirlenen tahminî süre yazar, ceza yargılamalarında ise hedef süre olarak belirtilir. Sanırım bu tahminlerle hedeflerin tutup tutmadığını açıklamama çok da gerek yok. Süre koymak başka, o süreyi adaletli bir biçimde yerine getirecek yargısız, tarafsız yargı sistemini kurmak ise çok başka. Hâkim eksikliği, personel yetersizliği, bilirkişi sorunları, yüksek yargıdaki dosya yükü çözülmediği sürece, belki de bundan çok çok daha önemlisi hukukla, adaletle bu ülke yönetilmediği sürece her türlü düzenleme ancak kâğıt üstünde kalacaktır.

Belirtmek gerekir ki uzun yargılamalar sadece yargılamaların uzamasıyla değil, bilhassa tutukluluk meselesinde, siyasi dosyalarda başlı başına bir cezalandırma yöntemi olarak kullanılıyor. Bakınız, en bilineni eski HDP Eş Genel Başkanımız Selahattin Demirtaş ve Figen Yüksekdağ, 2016'dan beri tutuklular; AİHM Büyük Dairenin kararı var, defalarca tutukluluğun siyasi çoğulculuğu bastırma amacı taşıdığını, derhâl serbest kalmaları gerektiğini söyledi. Halkımız soruyor, hukukçular soruyor, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi defalarca ihlal prosedürü başlattı ancak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararlarını ısrarla yerine getirmiyorsunuz. Bu kararlar uygulanmadığı sürece yargılamaları hızlandırmanızın kendisi toplum nezdinde hiçbir karşılık bulamayacaktır.

Bu uzun yargılamaların belki de en ağır sonuçlarından bir tanesi de hüküm özlülük denilen durum. İlk derece mahkemesi bir karar verdi, dosyanız istinaf ya da Yargıtayda; bu esnada siz tutuklu ya da hükümlü değil hüküm özlü olarak kabul ediliyorsunuz ve yıllarca dosya kesinleşmiyor. Kişi hakkında verilen ceza, infaz tamamlanmış olsa bile kişi serbest bırakılmıyor. Yargılamanın uzamasının bedeli sadece mülkiyet hakkı üzerinden değil insanın özgürlüğünden günler, aylar hatta bazı örneklerde yıllar alınarak ödettiriliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Devamla) - Meselenin bir de mahsup boyutu var. Örneğin, beraatle sonuçlanan bir dosyada daha önce yatarı olan bir cezanız var, şu an içeridesiniz ve mahsup ederek tahliye olmayı bekliyorsunuz ancak "Dosya kesinleşmedi." denilerek mahsup işleminiz yapılmıyor ancak aynı cezalandırma ya da dosya gerekçesi sizin tutukluluğunuza gerekçe yapılabiliyor. Kesinleşmemiş kararın bu şekilde sonuç görmesinin en önemli örneklerinden biri Şırnaklı Hüsnü Babat, Trabzon Beşikdüzü'nden. Altı yıl üç ay hapis cezası var, teknik olarak yatması gereken süreyi çoktan aştı, koşullu salıverme süresi de geçti ancak dosyası kesinleşmediği gerekçesiyle mahsup işlemi yapılıp serbest bırakılmıyor. Bununla ilgili Meclis Başkanlığına bir kanun teklifi sunduk. Bugün burada bu kanun teklifinin görüşülmesi hâlinde hem hüküm özlülük hem de mahsup süreçleriyle ilgili telafisi güç olan meseleler dengelenecek. Biz uzun yargılamaların bedelinin ne özgürlük hakkı ne de başka bir hak mahrumiyeti olmaması, adil bir yargılanma olması gerektiğini tekrarlıyoruz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Yeni Parti Grubu adına Karaman Milletvekili Sayın İsmail Atakan Ünver.

Buyurun Sayın Ünver. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

YENİ PARTİ GRUBU ADINA İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizde yargının bağımsız ve tarafsız olmamasının yanı sıra, iş yükünün fazlalığı nedeniyle ortaya çıkan sonuç vatandaşın adaletsiz bir yönetime maruz kalmasıdır. Türkiye'de adli yargıda hâkim başına açılan dosya sayısı 454, savcılıkta bir dosyanın görülme süresi ise 393 gündür. Yargılamanın haksız yere uzaması kişinin itibarını zedeler, bu da lekelenmeme hakkına aykırıdır. Geciken adaletin adalet olmadığını herkes söyler; Türkiye'de adalet gecikmektedir, öyleyse adalet yoktur. Devlet adaletsiz olunca, hukuk devleti olmaktan çıkınca ne kanunlar ne Anayasa ne de Anayasa Mahkemesi kararları bir anlam ifade etmektedir.

Son on yılda kamuoyunca da yakından takip edilen Selahattin Demirtaş, Figen Yüksekdağ, Osman Kavala, Can Atalay ve Tayfun Kahraman'ın başvuruları hakkında verilen ihlal kararlarına uyulmaması Türkiye'nin bir hukuk devleti olmaktan ne denli uzak olduğunu ortaya koymakta, "Herkes adil yargılanma hakkına sahiptir." diyen Anayasa'nın 36'ncı maddesi ile "Anayasa Mahkemesi kararları yasama, yürütme ve yargı organlarını bağlar." diyen Anayasa'nın 153'üncü maddesinin son fıkrasının iktidar ve aparatlaştırdığı yargı tarafından fiilen ilga edilerek geçersiz kılındığı gerçeğini gözler önüne sermektedir.

Anayasa'nın ve Anayasa yargısının etkinliğini yitirmesi vatandaşın Anayasa'da yazılı hak ve özgürlüklerinin hukuk güvencesinden yoksun kalması sonucunu doğurmaktadır. Bu sebeple, 18.450 başvuruyla Türkiye AİHM'de hakkında en çok derdest hak ihlal dosyası bulunan ülkedir. Bugün Türkiye'de hukuki güven ilkesinin üç unsuru yani öngörülebilirlik, istikrar ve geriye yürümezlik

esasları geçerli değildir. Dolayısıyla, yerel mahkemelerin Anayasa Mahkemesinin yetkilerini sorgular ve kararlarını dahi tanımaz hâle geldiği Türkiye'de hukuken her an her şey olabilir.

Bu vesileyle, bir tehlikeye işaret etmek istiyorum. AİHM'in geçmiş tarihli Şahin Alpay kararında belirttiği, Anayasa Mahkemesine verilen yetkilerin başka bir mahkeme tarafından sorgulanması hukuk devleti ve hukuk güvenliğinin temel ilkelerine aykırıdır. Bu ilkeler keyfîliğe karşı sağlanan korumanın temel taşlarıdır. AYM'nin başvurucunun tutukluluğunun Anayasa 19/3 maddesinin ihlali olduğu yolundaki açık kararından sonra tutuklamanın hâlâ devam etmesi bunu hukuka uygun ve yasayla öngörülen bir prosedür olmaktan çıkarmaktadır yani hak ihlali kararından sonra devam ettirilen bu tutukluluk ve hükümlülük artık hukuki değil, fiilî bir durumu ifade etmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Devamla) - AİHM 2018 yılında kabul ettiği Şahin Alpay kararında Anayasa Mahkemesinin etkili bir iç yargı yolu olduğu konusunda ciddi kuşkular olduğunu ve Anayasa Mahkemesi kararları ilk derece mahkemeleri tarafından uygulanmamaya devam ederse Anayasa Mahkemesinin etkili bir iç yargı yolu olmadığı yönünde karar verebileceğini belirtmiştir. Türkiye'yi bekleyen tehlike, özellikle uyulmayan Anayasa Mahkemesi kararları AİHM'ye götürüldüğü takdirde AİHM'in, ilk derece mahkemesinin tutumundan hareketle, Anayasa Mahkemesinin etkili bir yargı yolu olmadığı sonucuna varmasıdır. Bunun anlamı, Anayasa'da düzenlenen bireysel başvuru hakkının defakto ortadan kalkmasıdır. Başta sistemin başoyuncusu Anayasa Mahkemesi olmak üzere hiç kimse bireysel başvuru sisteminin ortadan kalkmasına seyirci kalmamalıdır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Zonguldak Milletvekili Sayın Saffet Bozkurt. Buyurun Sayın Bozkurt. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA SAFFET BOZKURT (Zonguldak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün Genel Kurulumuzda görüşmekte olduğumuz İYİ Parti Grubu tarafından verilen Meclis araştırması açılmasına ilişkin önerge üzerine AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Gazi Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Her şeyden önce şunu ifade etmek isterim ki adalet devletin temelidir; hukukun üstünlüğü güçlü demokrasinin vazgeçilmez şartıdır. Vatandaşlarımızın adalete zamanında ulaşabilmesi, hak arama özgürlüğünü etkin şekilde kullanabilmesi hepimizin ortak sorumluluğudur. Göreve geldiğimiz günden bu yana AK PARTİ olarak adalet hizmetlerinin daha hızlı, daha erişilebilir ve daha etkin hâle gelebilmesi için tarihimizin en kapsamlı yargı reformlarını gerçekleştirdik; hâkim ve savcı sayısını önemli ölçüde artırdık; yeni adliye binaları inşa ettik; bölge adliye mahkemelerini kurduk; UYAP'la dünyanın örnek aldığı dijital yargı altyapılarından birini oluşturduk; ara buluculuk ve uzlaştırma sistemleri sayesinde yaşanan uyuşmazlıklar mahkemeye taşınmadan çözüldü. Son yıllarda hayata geçirilen yargı paketleriyle hem temel hak ve özgürlüklerin güçlendirilmesi hem de yargının etkinliğinin artırılması yönünde çok önemli düzenlemeleri hayata geçirdik. Sorunları görmezden gelen değil, sorunları tespit edip çözüme dönüştüren bir anlayışla hareket ediyoruz.

Değerli milletvekilleri, köklü müktesebatımızın ışığında bundan yirmi dört yıl önce Türkiye'ye hizmet yolculuğumuza başlarken siyasetimizin merkezine kalkınmayla birlikte adaleti yerleştirdik. Partimizin ismini belirlerken yine bu anlayışla hareket ettik. Aziz milletimizin takdiriyle ülkeyi yönetme sorumluluğunu üstlendiğimizde Türkiye'yi üzerinde yükselteceğimiz dört sütundan birinin adalet olduğunu ilan ettik. Yaklaşık yirmi dört yıla ulaşan iktidarlarımız boyunca da bu önceliklerimize hep sadık kaldık. Devletin temel direği, varlık sebebi, meşruiyet kaynağı adalettir. Toplumda huzuru sağlamanın, insanları barış içinde yaşatmanın, refah toplumunu inşa etmenin yolu da yine adaletten geçer. İşte bu anlayışla hareket ediyor, yargının hızını, etkinliğini ve vatandaş memnuniyetini artıracak her adımı atmaya devam ediyoruz. AK PARTİ olarak güçlü devletin güçlü adalet sistemiyle mümkün olduğuna inanıyoruz çünkü bizim siyaset anlayışımızın merkezinde insan vardır, insanın olduğu yerde ise adalet vazgeçilmezdir. Bu vesileyle, mesai mefhumu gözetmeden adaletin tecellisi için fedakârca çalışan yargı teşkilatımızın bütün mensuplarına şükranlarımı sunuyorum.

Bu düşüncelerle milletimizin adalet hizmetlerinden daha etkin şekilde yararlanmasına katkı sağlayacak çalışmalarımıza devam edeceğimizi ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Başkanım, karar yeter sayısı arayalım.

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunacağım ve karar yeter sayısı arayacağım.

Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir, karar yeter sayısı vardır.

Çalışkan, var, var...

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Canın sağ olsun Başkanım!

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

3.- CHP Grubunun, Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve arkadaşları tarafından, mevsimlik tarım işçilerinin yaşam ve çalışma koşullarının iyileştirilmesine, can güvenliklerinin sağlanmasına ve insani standartlara ulaştırılmasına ilişkin gereken önlemlerin araştırılması amacıyla 28/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Temmuz 2026 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

29/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 29/7/2026 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Rahmi Aşkın Türeli

İzmir

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve arkadaşları tarafından, tarımsal üretimin sürdürülebilirliği açısından hayati önem taşıyan mevsimlik tarım işçileri ve ailelerinin düşük ücretten sağlıksız barınmaya, iş kazalarından çocuklarının eğitim ve sağlıktan mahrum kalmasına kadar uzanan bu kronik sorunlarının yerinde incelenmesi ve kalıcı çözümler üretilmesi sosyal devlet ilkesinin bir gereğidir. Bu bağlamda, mevsimlik tarım işçilerinin yaşam ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi, can güvenliklerinin sağlanması ve insani standartlara ulaştırılmasına ilişkin gereken önlemlerin araştırılması amacıyla 28 Temmuz 2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (1945 sıra no.lu) Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 29/7/2026 Çarşamba günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Niğde Milletvekili Sayın Ömer Fethi Gürer. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tarımda sorunlar derinleşiyor. Üreticinin, çiftçinin ürettiği üründen para kazanamamasının yanında tüketicinin de pahalı ürün aldığı sorunlu bir süreç devam ediyor ama bunun yanında, bu işlerde çalışan mevsimlik tarım işçilerinin sorunları da ayrıca yürek sızlatıyor. Gidiyoruz tarlaya, orada çalışan işçilerin durumlarını görüyoruz, onların yaşadığı sorunları yerinde dinliyoruz. Özellikle, ülkemizde farklı iklim özellikleri nedeniyle tarımsal üretim açısından geniş bir potansiyel var, tarımsal üretim yıl boyu da devam ediyor, yıl boyu devam ettiği için de ilden ile göçlerle mevsimlik tarım işçileri yaşamlarını sürdürmeye çalışıyorlar. Yoksulluk içinde olan bu kesim farklı illere göç ederek oradan kazandıklarıyla karın tokluğuna çalışır durumdalar. Dikim, sulama, bakım, hasat dönemlerinde tarla

ve bahçelerde çalışan bu kesimin sorunlarına yönelik Cumhurbaşkanlığı tarafından 2024 yılında bir genelge çıkarıldı, o günden sonra genelge yeni dönemde güncellendi. Orada yer alanların bir an önce gerçekleşmesi, valilerin bu konuda duyarlı davranması ve soruna çözüm üretilmesi gerekiyordu ama gidip gördüğümüz şu: Derme çatma, yaşam olanaklarını sınırlı kılan çadırlarda, temiz suya erişimden elektriğe, tuvaletinden diğer ihtiyaçlarını gidermeye kadar eksikliklerin devam ettiği bir süreç yaşanıyor. Özellikle, çocukların durumları da gördüğünüz zaman içiniz acıyor. Okullarından, eğitimlerinden uzaklaşmak zorunda kalan, yalın ayak, çamur çatlağın içinde aileleriyle birlikte yaşam mücadelesi veren, geleceğini orada arayan insanların evlatları olarak sıkıntılı bir süreç var. Mevsimlik tarım işçilerinin çalışma şartlarına, yaşam alanlarına yönelik çıkarılan genelgeler dahi uygulanmıyor. Ulaşımda yaşanan sorunlarla her yıl birden fazla tarım işçisinin iş cinayetlerinde vefat ettiklerine tanık oluyoruz. Kadın işçiler zor şartlarda, erkeklere göre daha düşük ücretlerle çalıştırılıyor. Tarım işçilerinin sağlık sorunları, yeterince tarama gerçekleşmediği için artıyor. İş kazasından güvenceden yoksun olmalarına kadar devam eden süreçle ilgili yeterli önlemler alınmıyor. Eğitimle ilgili çocukların problemleri yanında kadınların, gençlerin güvencesiz çalışmalarını -sosyal devlet anlayışıyla- ortadan kaldıracak yeni bir çalışmanın gerçekleşmesi bugüne kadar sağlanmadı.

Değerli arkadaşlar, son sekiz yılda tarımda çalışan sayısı 841 bin kişi azaldı. 2017 yılında 5 milyon 401 bin kişi iken 2025 yılında 4 milyon 560 bin kişiye kadar gerileme var. Her veriye nüfus artışı üzerinden baktığımızda bu gerilemenin daha dikkat çekici olduğu sonucu ortaya çıkar. Son on yedi yılda tarım BAĞ-KUR'u yani zorunlu 4/B sigortalılar yarı yarıya azaldı. Tarımda kendi adına çalışan ve sosyal güvenlik kapsamında bulunan çiftçi sayısı son on yedi yılda önemli ölçüde eridi. Sigortalı sayısı 2009 yılında 1 milyon 14 bin 948 iken 2026 yılında 562.127'ye geriledi. Bu, resmî verilerde yer alıyor. 452.821 kişi sistemden çıktı. Tarım sektöründe çalışan kişi sayısındaki bu önemli düşüş de gösteriyor ki tarımda yalnızca üretim aşamasında değil, üretim öncesindeki sorunlar ve üretim sonrasındaki sorunlar da çözüm bekliyor.

Değerli arkadaşlar, tarım, gıda millî güvenlik kadar önemli. Onun için de tarım alanında yaşanan tüm sorunları bir bütün olarak görmek lazım. Üretimdeki girdi maliyetinden, üretimde çalışan çiftçisinden, mevsimlik tarım işçisine kadar her kesimin sorunlarının geleceğimize yönelik, yarınlarda ne yaşayacağımıza yönelik önemli göstergeleri de içerdiği unutulmamalı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ÖMER FETHİ GÜRER (Devamla) - Bugün ülkemizde her ürün yetişebiliyor ama her yetişen ürüne rağmen ithalat bitmiyor. İthalatın var olmasının bir nedeni de çiftçinin doğru zamanda doğru destek ve teşviklerden mahrum bırakılması. Ama mevsimlik tarım işçilerinin yaşadığı sorunlar da gelecekte o çocuklar büyüdüğünde, bu ülkenin bir ferdi olduğunda iyi hatırlayacakları anıları kapsamıyor ya da sağlık koşulları nedeniyle ortaya çıkan problemlerde yarınlarının ne olacağı da şüpheli. Onun için, mevsimlik tarım işçilerinin durumlarının ülke genelinde araştırılmasını; güvencesiz, sahipsiz bırakılan bu kesimin sorunlarını çözmeye yönelik Meclis tarafından düzenlemeler yapılmasını amaçlayan Meclis araştırmamızın desteklenmesini temenni ediyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Sayın Şerafettin Kılıç.

Buyurun Sayın Kılıç. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisi üzerine grubumuz adına söz aldım. Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Türkiye Avrupa'nın en büyük tarım ülkelerinden biri olmasına rağmen tarımın yükünü omuzlayan mevsimlik tarım işçilerine hâlâ insan onuruna yakışır çalışma ve yaşam koşulları sunamamaktadır. Bugün yaklaşık 1 milyon, aileleriyle birlikte ise 2 milyonu aşkın vatandaşımız yılın büyük bir bölümünü iller arasında göç ederek geçirmek zorunda kalıyor. Ülkemizin sebzesini, meyvesini, pamuğunu, fındığını, kayısısını, narenciyesini hasat eden bu insanlar ne yazık ki sosyal devletin korumasından en az faydalanan kesimlerin başında geliyor. Daha önce verdiğimiz

soru önergeleriyle de Genel Kurulda yaptığımız konuşmalarla da mevsimlik tarım işçilerinin yaşadığı sorunları defalarca gündeme taşıdık; barınma koşullarını, çocukların eğitimden kopmasını, kayıt dışı çalışmayı, kadın işçilerin maruz kaldığı ağır şartları ve iş kazalarını dile getirdik fakat geçen zamanda değişen hiçbir şey olmadı, sorunlar çözülmedi, sadece büyüdü. Bugün hâlâ temiz suya, kanalizasyona ve elektriğe erişemeyen binlerce aile geçici çadır alanlarında yaşam mücadelesi vermektedir. Tarım işçileri çoğu zaman sosyal güvence olmadan çalışmakta, asgari iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinden bile mahrum bırakılmaktadır. Özellikle açık kasalı ya da denetimsiz araçlarda yapılan taşımacılık nedeniyle her yıl onlarca vatandaşımız hayatını kaybetmekte, yüzlercesi yaralanmaktadır. Bu acılar artık kader değil, ihmalin ve denetimsizliğin sonucudur.

Değerli milletvekilleri, mevsimlik işçilerin karşı karşıya kaldığı bu tablo yalnızca sosyal bir sorun değildir, aynı zamanda tarımsal üretimin sürdürülebilirliğini tehdit etmektedir. Genç nüfus tarımdan uzaklaşırken kırsal nüfus yaşlanmakta, üretimde çalışacak insan bulmak her geçen yıl daha da zorlaşmaktadır.

Tarımı stratejik sektör ilan edenlerin önce o üretimi mümkün kılan emekçilerin hakkını teslim etmesi gerekir. Bizim çağrımız açıktır: Mevsimlik tarım işçileri için ayrı bir yasal statü oluşturulmalı, kayıt dışılık sona erdirilmeli.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ŞERAFETTİN KILIÇ (Devamla) - Güvenli ulaşım zorunlu hâle getirilmeli, insana yakışır geçici yerleşim alanları kurulmalı, çocukların eğitime erişimi kesintisiz sağlanmalı ve kadın işçilerin çalışma koşullarına yönelik özel politikalar hayata geçirilmelidir. Toprağı işleyenin hakkını teslim etmeyen bir anlayışın tarımı ayağa kaldırması mümkün değildir. Biz alın terinin karşılığını aldığı, emeğin sömürülmediği ve sosyal devletin herkes için hissedildiği bir Türkiye mücadelesini sürdürmeye devam edeceğiz.

Bu düşüncelerle öneriyi desteklediğimizi ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Mersin Milletvekili Sayın Burhanettin Kocamaz. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun mevsimlik tarım işçilerinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla verdiği Meclis araştırması önergesi üzerine İYİ Parti Grubumuz adına söz aldım. Yüce Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Cumhuriyet Halk Partisinin gündeme taşıdığı bu konu yalnızca mevsimlik tarım işçilerinin değil, aynı zamanda tarımsal üretimin geleceğinin de başlıca meselesidir. Bu nedenle, önergenin gerekçelerinde dile getirilen sorunların dikkatle incelenmesi gerektiğine inanıyoruz. Her yaz döneminde yüz binlerce mevsimlik tarım işçisi, geçimlerini sağlayabilmek için yedi, sekiz ay boyunca evlerini barklarını terk ederek aileleri ve eğitim çağındaki çocuklarıyla birlikte çalışacakları bölgelere göç etmektedir. Yerel yönetimler zaman zaman bazı hizmetler sunmaya çalışsa da bu vatandaşlarımız çoğunlukla çadırlarda son derece zor şartlar altında yaşamlarını sürdürmektedir. Barınma, sağlık, eğitim ve sosyal yaşam alanlarında yaşanan eksiklikler artık görmezden gelinemeyecek boyutlara ulaşmıştır.

Ancak burada altını çizmek isterim ki mesele yalnızca işçilerin yaşadığı mağduriyetlerden ibaret değildir. Çukurova başta olmak üzere birçok ilimizde üreticilerimiz de mevsimlik işçi temininde ve çalışma düzeninde ciddi sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır. Tarım ve Orman Bakanlığının yıllardır bu alanda kapsamlı bir düzenleme yapmaması hem işçilerimizi hem de üreticilerimizi mağdur eden bir tablo olarak ortaya çıkmıştır. Çalışma usul ve esaslarının net olarak belirlenmemesi, denetimlerin yetersizliği ve sistemin büyük ölçüde "elçi" olarak adlandırılan aracılara bırakılması çalışma barışını da zedelemektedir.

Öte yandan, çocuk işçiliği konusunda daha kararlı adımlar atılmalıdır. 15 yaşından küçük çocukların mevsimlik tarım işlerinde çalıştırılması önlenmeli, 18 yaşından küçük gençler ağır ve tehlikeli işlerde kesinlikle görevlendirilmemelidir. Çocuklarımızın yeri tarla değil, okuldur. Bu nedenle, mevsimlik

tarım işçilerinin ücretleri, ulaşım bedelleri ve aracı payları hasat dönemi öncesinde kamu otoriteleri tarafından belirlenmeli, çalışma süreleri, yaş sınırları, yeterlilik şartları ve denetim esasları açık bir mevzuata bağlanmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Devamla) - Böylece, hem emekçinin hakkı korunacak hem de üreticilerimizin emeği güvence altına alınacaktır.

Cumhuriyet Halk Partisinin vermiş olduğu araştırma önergesinin bu sorunların tüm yönleriyle ortaya konulması bakımından faydalı olacağını düşünüyor, araştırma önergesine destek verdiğimizi ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Şanlıurfa Milletvekili Sayın Dilan Kunt Ayan. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Arkadaşlar, Türkiye'de yaklaşık 24 milyon hektar tarım arazisi bulunuyor ve 2002 yılına göre 8 milyon insan işte bu bağda, bahçede, tarlada çalışıyordu fakat AKP iktidarından bu yana, 2024'te bu sayı 5 milyona düştü yani 3 milyon insan tarladan, bağdan, bahçeden elini eteğini çekmek zorunda kaldı. Neden? AKP iktidarının tarım politikası yüzünden.

Ve yine, geldiğimiz aşamada insanlar doğdukları yerlerde doyamıyor arkadaşlar, mevsimlik tarım işçisi olarak insani olmayan koşullarda sefalete sürükleniyorlar. Bakın, nedir mevsimlik tarım işçisi, ben buradan size söyleyeyim: Her yıl karnını doyurabilmek için dört beş ay boyunca bulundukları yerlerden göç etmek demektir. Nedir mevsimlik tarım işçisi olmak? Alın terinin karşılığını alamamak ve sefalet içerisinde yaşamak demektir. Nedir aslında tarım işçisi olmak? 45-50 derece kavurucu sıcaklarda, görüyorsunuz, kıldan çadırlarda yaşamak, tuvaletin olmadığı, hijyenin olmadığı koşullarda yaşamak demektir. Nedir mevsimlik tarım işçisi olmak? En az yılda 200-300 bin çocuğun okulundan edilmesi demek, eğitim hayatından koparılıp böylesi sefalete sürüklenmesi demektir. Nedir aslında mevsimlik tarım işçisi olmak demek? Yine, kasalar arkasında, aşırı derecede yüklenmiş kasalarda, yorganını, yastığını almış, insani olmayan koşullarda yola çıkmak demektir ve bu yolun sonunda ölüm de olabilir, yokluk da olabilir, sefalet de olabilir. Kısacası, mevsimlik tarım işçisi demek, bu ülkeyi doyuran ellerin yıllardır yoksulluğa, güvencesizliğe ve görünmezliğe mahkûm edilmesi demektir.

Bakın değerli milletvekilleri, seçim bölgem olan Urfa 11 milyon dönümlük tarım arazisine sahip ya, Türkiye'nin 3'üncü büyük tarım arazilerine sahip bir şehirden bahsediyoruz ama gelin görün ki her yıl binlerce insan mevsimlik tarım işçisi olarak göç ediyor. Rakamlar da var, 200-300 bin kişiden bahsediliyor arkadaşlar, aileleriyle birlikte milyonları buluyor ve gelin görün ki maalesef insani olmayan koşullarda, yokluk içerisinde yaşamak zorunda kalıyor. Defalarca buralardan ifade ettik fakat iktidar bunu gören bir yerde değil değerli arkadaşlar.

Bakın, geçtiğimiz gün, 12 yaşındaki Mehmet, Akçakale'den Antalya'ya doğru ailesiyle birlikte yola çıktı arkadaşlar. Tatile gitmedi Mehmet, Mehmet orada mevsimlik tarım işçisi olarak çalışmaya gitti ve bir kanalda boğularak yaşamını yitirdi. Hatırlarsınız "Mevsimlik tarım işçileri tatile gidiyor." diyen bir AKP gerçekliği var karşımızda ve bunu diyenlere biz üç günlük mevsimlik tarım işçiliği tatil paketini öneriyoruz. Buyursunlar, bir gitsinler bakalım, hangi koşullarda orada çalışıyorlar, "tatil" dedikleri koşullar hangi koşullarmış bir görsünler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

DİLAN KUNT AYAN (Devamla) - Geçtiğimiz hafta biz gittik, Ankara'da Balâ'daydık, yine Urfa'dan gelen mevsimlik tarım işçilerini ziyarete gittik. İnanın, arkadaşlar, elektrik yok, su yok, kıldan çadırlarda yaşıyorlar, mahremiyet yok ya, mahremiyet yok! Ama siz buna ne diyorsunuz? "Tatile gidiyor." diyorsunuz.

Biz buradan bir kez daha ifade ediyoruz, mevsimlik tarım işçiliği ve göçünden en çok mağduriyeti yaşamış bir kentin vekili olarak buradan söylüyoruz: Artık bu sorunları çözmek zorundasınız, bu

sorunların üstesinden gelmek zorundasınız, gerekli yasal adım ve politikaları üretmek zorundasınız. Biz Meclisin bu konuda sorumluluk alması gerektiğini ifade ediyoruz ve en nihayetinde bu önergeye de "evet" oyu vereceğimizi ifade ediyoruz.

Teşekkürler. (DEM PARTİ, Yeni Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Yeni Parti Grubu adına Şanlıurfa Milletvekili Sayın Mahmut Tanal.

Buyurun Sayın Tanal. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

YENİ PARTİ GRUBU ADINA MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Değerli milletvekilleri, tabii, Celal Başkanımız diyecek "Bu Urfa'nın sorunları nedir, bu Urfa'nın kaderi midir?" diye.

Maalesef "mevsimlik tarım işçisi" denilince Değerli Başkanım Şanlıurfa akla geliyor.

Geçen sene mevsimlik tarım işçi sayısı 600 bindi, bu sene 750 bine çıktı. Bu ne demek? AKP eşittir, yoksulluk demek; AKP eşittir, sefalet demek. Eğer bir ülkede mevsimlik tarım işçisinin sayısı artıyorsa orada yoksulluk vardır, o iktidar ülkeyi iyi yönetemiyor demektir. Şimdi, bir ülke düşünün; bir ülkede eğer hırsızlık varsa, soygun varsa, sefalet varsa, adaletsizlik varsa ve işsizlik artıyorsa bu olayların sonucunda mevsimlik tarım işçisinin de sayısı artar. Peki, bu ne demek? Şanlıurfa'da AKP devam ettikçe mevsimlik tarım işçiliği artacak. Bu mevsimlik tarım işçileri kimler? Değerli vekilimiz anlattı, bunların hepsi Şanlıurfalı. Bana bir Yozgat'tan... Şimdi, belki birazdan AKP Grubundan Yozgatlı veya Manisalı veyahut da Ege'den, Trakya'dan bir vekil konuşabilir. Antalya'dan konuştu, Mersin'den konuştu, 2 Şanlıurfa milletvekili konuştuk. Peki, 8 AKP'li Şanlıurfa milletvekili var; nerede AKP milletvekilleri? (CHP sıralarından alkışlar)

SÜLEYMAN ŞAHAN (Yozgat) - Buradayız, burada!

MAHMUT TANAL (Devamla) - Buradaysanız, elektrik konuşuluyorsa niye konuşmuyorsunuz? Su sorunu konuşuluyorsa niye konuşmuyorsunuz? Burada Şanlıurfa'nın mevsimlik tarım işçisi konuşuluyorsa niçin konuşmuyorsunuz? Sizi bu masalara getiren, bu koltuklara getiren bu mevsimlik tarım işçisidir, başka biri değil! 750 bin mevsimlik tarım işçisinin sorununu Urfalı 8 AKP'li burada konuşmuyorsa size verilen oylar zehir zıkkım olsun! Bu kadar açık, net konuşuyorum. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

EJDER AÇIKKAPI (Elazığ) - Üslup sorunu var.

MAHMUT TANAL (Devamla) - Bakın, mevsimlik tarım işçilerinin durumu ne? Sigortasız. Sanayide çalışan sigortalı, fabrikada çalışan sigortalı; onun alın teri hak da onu sigortalı yapıyoruz -sigorta bedeli de düşük, daha fazla olması lazım- neden mevsimlik tarım işçilerini sigortalı yapmıyorsunuz? Bunlar sizin köleniz mi? Niye yapmıyorsunuz? "İş Kanunu... 50'den az olduğu için." diyeceksiniz. Kanun teklifini Yeni Parti olarak verdik, niye kanunlaştırmıyorsunuz? Sayınız yetiyor, Anayasa'yı değiştirebiliyorsunuz.

Çıkıyorsunuz, mevsimlik tarım işçisi... AKP Urfa İl Başkanı ne diyor biliyor musunuz? "Mevsimlik tarım işçileri tatile gidiyor." diyor. Sizin anlayışınız bu. Söyledi, açık, net; AKP Şanlıurfa İl Başkanı dedi ki: "Mevsimlik tarım işçileri tatile gidiyor." Bu zihniyetten bir şey beklenmez. Bu zihniyetin değişmesi lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MAHMUT TANAL (Devamla) - Teşekkürler.

Onun için, Yeni Parti olarak mevsimlik tarım işçilerine diyoruz ki biz: Çocuklarınızı eğitimden koparan, kadınları güvencesiz çalıştıran, hiçbir işçinin sosyal güvencesinin olmadığı bir Türkiye yerine insanca, insan onuruyla yaşanan bir Türkiye'yi size vadediyoruz. Yeni Parti olarak, mevsimlik tarım işçileri 73 ili dolaşmayacak, il il dolaşmayacak; bulunduğu, ikametgâh ettiği yerde çalışacak, karnı doyacak, çocuk okula gidecek, elektriksiz yerde kalmayacak, çadırda yaşamayacak. İnsan onuruna yaraşır bir Türkiye'yi mevsimlik tarım işlerine vadediyoruz.

Mevsimlik tarım işçisi kardeşlerim, AKP'den elinizi çekin, AKP'ye destek vermeyin. Sizi yoksullaştıran AKP iktidarıdır, bu iktidar devam ettiği müddetçe maalesef sefalete devam edeceksiniz -bunu da üzülerek söylüyorum- lütfen, desteğinizi çekin.

Teşekkürler, saygılar. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Yozgat Milletvekili Sayın Süleyman Şahan. Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Başkanım, Urfalılar saklanıyor mu, AKP Urfa Vekilleri?

AK PARTİ GRUBU ADINA SÜLEYMAN ŞAHAN (Yozgat) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; toprağı emekle yoğuran, alın terini berekete dönüştüren, sofralarımıza ulaşan her lokmada payı bulunan çiftçimizin ve mevsimlik tarım işçilerimizin sorunlarını, beklentilerini, çözüm önerilerini dile getirmek amaçlı söz almış bulunuyorum.

Tarım sadece ekonomik bir sektör değil; tarım millî güvenliktir, gıda güvenliğidir, stratejik bir bağımsızlıktır. Bir ülke kendi insanını doyurabiliyorsa güçlüdür. Bir ülke üretimini sürdürebiliyorsa bağımsızdır. Bir ülke toprağına sahip çıkabiliyorsa geleceğine de sahip çıkıyordur.

Türkiye'nin dört bir yanında yaklaşık 300 ila 400 bin çiftçimiz, mevsimlik tarım işçisi, aile fertleriyle beraber yaklaşık 1 milyon vatandaşımızın önemli bir bölümü göç ederek geçinmektedir. Adana'nın pamuğunda, Ordu'nun fındığında, Malatya'nın kayısısında, Ankara'nın soğanında, Yozgat'ın şeker pancarında, Türkiye'nin daha nice illerinde çiftçimizin, mevsimlik işçilerimizin alın teri vardır.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Urfalıların emeği var.

SÜLEYMAN ŞAHAN (Devamla) - Dinleyin.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - E, ne, hikâye anlatıyorsun, Allah Allah! Oturmuşsun Yozgat'tan Urfalıların emeğini sömürüyorsun, neyini dinleyeceğim ben senin!

SÜLEYMAN ŞAHAN (Devamla) - Değerli milletvekilleri, Türkiye İstatistik Kurumunun yayımladığı verilere göre 2025 yılında mevsimlik tarım işçilerinin ortalama günlük ücretinin yüzde 37,8 artışla 1.299 TL'ye yükselmiş olması...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Yalan ya, yalan! 900 liraya çalıştırıyorlar; kadının ücreti 750 lira, erkeğin 900 lira.

SÜLEYMAN ŞAHAN (Devamla) - TÜİK verilerini aç Sayın Tanal.

Bu artış sevindiricidir ancak yeterli olduğunu iddia etmiyoruz.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - TÜİK'e bakıyorsunuz, TÜİK'i bırak! Yozgat'ta mevsimlik tarım işçisi var.

SÜLEYMAN ŞAHAN (Devamla) - Mesele sadece ücret meselesi değildir; asıl mesele insan onuruna yaraşır çalışma şartlarını, yaşam şartlarını güçlendirmektir.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Sayın Vekilim, Yozgat Vekilisin, Yozgat'ta gidin sorun ya!

SÜLEYMAN ŞAHAN (Devamla) - Yozgat Milletvekilinin bunları dile getirmesinden neden rahatsız oluyorsunuz?

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Doğru bilgi vermiyorsun, doğru bilgi vermiyorsun!

SÜLEYMAN ŞAHAN (Devamla) - Türkiye'nin en büyük tarım arazisi Urfa'da, sizin ilgilenmediğiniz vatandaşlarınızı biz Yozgat'ta ağırlıyoruz, onların dertlerini dile getirmek de bana düşer Sayın Tanal.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Ama ağırlamıyorsunuz! Orada tuvalet yok, banyo yok, temizlik yok; bu nasıl ağırlamak, bu nasıl ev sahipliği? Utanın ya, böyle ev sahipliği mi olur?

SÜLEYMAN ŞAHAN (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde AK PARTİ hükûmetleri...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Ya, Cumhurbaşkanına kurban olasın sen, onun dediğini yapmıyorsunuz ki!

SÜLEYMAN ŞAHAN (Devamla) - E, ben susayım, gel sen konuş.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Cumhurbaşkanına kurban olasın, onun dediğini yapmıyorsunuz ki!

AYHAN SALMAN (Bursa) - Bağırma, ne bağırıyorsun ya!

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Yapmıyorsunuz! Ya, ona kurban olasınız, dediğini yapmıyorsunuz!

AYHAN SALMAN (Bursa) - Orada bağırıyorsun, burada bağırıyorsun; bağırma!

SÜLEYMAN ŞAHAN (Devamla) - Mevsimlik tarım işçilerimizin çalışma ve yaşam şartlarının iyileştirilmesi sosyal devlet anlayışının önemli bir sorumluluğu olarak gösterilmektedir.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Yapmıyorsunuz, al sana, genelgesi burada! Al sana, niye yapmıyorsunuz onun dediğini?

SÜLEYMAN ŞAHAN (Devamla) - Bu kapsamda, 2010 yılında hayata geçirilen, METİP projesiyle geçici yaşam alanları oluşturulmuş; barınma, eğitim, sağlık, sosyal hizmet donatıları güçlendirilmiş; 2017 yılında güncellenen düzenlemeler ve 2024 yılında Cumhurbaşkanlığı genelgesiyle...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Al kardeşim, al, yapmıyorsunuz!

SÜLEYMAN ŞAHAN (Devamla) - ...kurumlar arası koordinasyon daha etkin hâle getirilmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SÜLEYMAN ŞAHAN (Devamla) - Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun.

SÜLEYMAN ŞAHAN (Devamla) - Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanımız Vedat Işıkhan'ın da ifade ettiği üzere, çiftçimizin ve mevsimlik tarım işçilerimizin çalışma ve yaşam koşullarının iyileştirilmesi devletimizin öncelikli sosyal politika alanlarından biridir.

Bu hareketle, yüce Meclisimizin dikkatlerine şunları sunmak istiyorum: Mevsimlik tarım işçileri için kalıcı standartlara sahip geçici yaşam alanları oluşturulmalıdır, artırılmalıdır.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Kim yapacak bunu?

SÜLEYMAN ŞAHAN (Devamla) - Elektrik, temiz su, kanalizasyon, elektrik altyapısı tüm konaklama alanlarında standart hâle getirilmelidir.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - E, kim yapacak?

SÜLEYMAN ŞAHAN (Devamla) - Mobil sağlık...

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - "-meli, -malı" sizin işiniz değil!

SÜLEYMAN ŞAHAN (Devamla) - Ya, siz ne söylesem kabul etmiyorsunuz!

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - İktidar "-meli, -malı" dememeli.

SÜLEYMAN ŞAHAN (Devamla) - Hangisini söyleyeyim?

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - İktidarsınız ya!

SÜLEYMAN ŞAHAN (Devamla) - Sizin istediğinizi konuşacak hâlim yok.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Olmaz ama!

SÜLEYMAN ŞAHAN (Devamla) - Ben gördüklerimi dile getiriyorum.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Olmaz ama! "-meli, -malı" diyorsun ama sen yapacaksın, iktidar sensin.

SÜLEYMAN ŞAHAN (Devamla) - Kadınlara ve çocuklara yönelik sosyal destek programları güçlendirilmelidir.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Size yanlış konuşma hazırlamışlar.

SÜLEYMAN ŞAHAN (Devamla) - Kayıtlı istihdam teşvik edilmeli...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Ya, sen iktidarsın, farkında mısın?

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Yanlışlıkla yan odadan konuşma almışsınız.

SÜLEYMAN ŞAHAN (Devamla) - ...sosyal güvenlik kapsamı genişletilmelidir.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Bu konuşmayı muhalefet yapar!

SÜLEYMAN ŞAHAN (Devamla) - Tarım aracıları ve ücret ödemeleri etkin şekilde denetlenmelidir diyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - E, kim yapacak?

SÜLEYMAN ŞAHAN (Devamla) - Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Başkanım, olacak iş değil! Başka kim yapacak?

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Grup önerisinin oylamasından önce yoklama yapılmasına yönelik bir önerge gelmiştir.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Başkanım, yan odanın konuşmasını almış iktidar, "-meli, -malı" diyor ya!

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Sayın Tanal, yerinizden söz veriyorum.

Buyurun.

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) - Sayın Başkanım, on dakika söz hakkı verin, dinlemeye doyamıyoruz kendisini.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Sen onun fikirlerini beğenmeyebilirsin, böyle bir itiraz olmaz ki ya!

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

58.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Yozgat Milletvekili Süleyman Şahan'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Teşekkür ediyorum Değerli Başkanım.

AKP Yozgat Milletvekili Şanlıurfalı mevsimlik tarım işçilerinin adına konuştu burada, keşke samimi olarak konuşsaydı. Cumhurbaşkanının genelgesi burada. İktidardasınız, iktidar milletvekilisiniz "Efendim, bunlar olmalı." diyorsunuz, niye yapmıyorsunuz? Yirmi beş yıl geçti, yirmi beş yıl geçtiği hâlde mevsimlik tarım işçilerine Cumhurbaşkanının bu genelgesini niye uygulamıyorsunuz iktidar olarak? Kimden bunu istiyorsunuz siz, yani başka bir iktidar mı var? Çıkıyorsunuz "Cumhurbaşkanı... Cumhurbaşkanı..." Cumhurbaşkanının dediğini niye yapmıyorsunuz? Millî Eğitim Bakanlığı burada genelge yayımlamış "Bu çocuklar okula gidecek." diyor. Niye yapmıyorsunuz bunu?

BAŞKAN - Peki, teşekkür ederim.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Yani genelgeye uymuyorsunuz, Anayasa'ya uymuyorsunuz, kanunlara uymuyorsunuz, dinî kurallara uymuyorsunuz; ya neye uyacaksınız siz?

Teşekkürler Başkanım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

3.- CHP Grubunun, Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve arkadaşları tarafından, mevsimlik tarım işçilerinin yaşam ve çalışma koşullarının iyileştirilmesine, can güvenliklerinin sağlanmasına ve insani standartlara ulaştırılmasına ilişkin gereken önlemlerin araştırılması amacıyla 28/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Temmuz 2026 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Grup önerisinin oylamasından önce yoklama yapılmasına yönelik bir önerge gelmiştir.

Şimdi, önergeyi okutup imza sahiplerinin salonda bulunup bulunmadıklarını arayacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanına

Grup önerisi oylaması öncesi toplantı yeter sayısı talebimiz vardır.

Arz ederiz.

Selçuk Özdağ

Muğla

Grup Başkan Vekili

BAŞKAN - Selçuk Özdağ? Burada.

Mehmet Karaman? Burada.

Mehmet Atmaca? Burada.

Necmettin Çalışkan? Burada.

Şerafettin Kılıç? Burada.

Birol Aydın? Burada.

Elif Esen? Burada.
Mustafa Kaya? Burada.
Sema Silkin Ün? Burada.
Serkan Sarı? Burada.
Ömer Fethi Gürer? Burada.
Ali Karaoba? Burada.
Vecdi Gündoğdu? Burada.
Hüsmen Kırkpınar? Burada.
Selcan Taşcı? Burada.
Şenol Sunat? Burada.
Ayyüce Türkeş Taş? Burada.
Burak Dalgın? Burada.
Rıdvan Uz? Burada.
Yavuz Aydın? Burada.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN - Elektronik cihazla yoklama yapacağız.
Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.
(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)
BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı yoktur.
Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.15

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 18.33

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Nurten YONTAR (Tekirdağ), Rümeysa KADAK (İstanbul)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 117'nci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisinin oylamasından önce, istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı vardır.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

3.- CHP Grubunun, Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve arkadaşları tarafından, mevsimlik tarım işçilerinin yaşam ve çalışma koşullarının iyileştirilmesine, can güvenliklerinin sağlanmasına ve insani standartlara ulaştırılmasına ilişkin gereken önlemlerin araştırılması amacıyla 28/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Temmuz 2026 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

4.- DEM PARTİ Grubunun, Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren ve arkadaşları tarafından, demokratik siyasetin önündeki yargısal engellerin araştırılması amacıyla 29/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Temmuz 2026 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

29/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 29/7/2026 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Gülüstan Kılıç Koçyiğit

Kars

Grup Başkan Vekili

Öneri:

29 Temmuz 2026 tarihinde Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren ve arkadaşları tarafından (19219 grup numaralı) demokratik siyasetin önündeki yargısal engellerin araştırılması amacıyla Türkiye

Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 29/7/2026 Çarşamba günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Sayın Serhat Eren.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SERHAT EREN (Diyarbakır) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye'de demokratik siyasetin uzun yıllardır yargı kıskacı altına alındığını biliyoruz. Bu durumun en somut örneklerinden biri de Kobani davasıdır, Kobani kumpas davasıdır. Bu siyasi intikam davası olan Kobani kumpas davasında AİHM, Demirtaş ve Yüksekdağ'la ilgili daha önce karar vermişti, en son 9 Haziran tarihinde aynı dosyada yargılanan Ali Ürküt'le ilgili de bir karar verdi. Her 3 dosya için de Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi aynen şunu söylüyor: Bu 3 dosyada da yargılanan arkadaşlarımızın tamamen siyasi faaliyetleriyle ilgili, tamamen konuşmaları ve basın açıklamalarıyla ilgili yargılandıklarını, bunların suç teşkil etmediğini ve bu kapsamda da bu arkadaşlarımızın derhâl tahliye ve beraat etmesi gerektiğine ilişkin tespit yapmıştı. Şimdi, bu kürsüden soruyoruz Sayın Adalet Bakanına: Kesinleşmiş ve bağlayıcı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararı olmasına rağmen hâlâ tahliye ve beraat kararına direnen yargı mensuplarına, yargıya daha ne kadar çok çanak tutmaya devam edeceksiniz? Arkadaşlarımızı daha çok ne kadar rehin tutacaksınız? Bu soruların yanıtını bekliyoruz.

Yine, yargının, daha doğrusu iktidarın yargı eliyle siyasete yapmış olduğu darbelerden biri de Can Atalay darbesidir. Bakın, Can Atalay bu Mecliste milletvekili olması gereken, bu kürsülerde olması gereken biri; hakkında Anayasa Mahkemesi kararı olmasına rağmen hâlen cezaevinde.

Yine, CHP'li ve Yeni Partili siyasetçilere ilişkin siyasi operasyonlar devam ediyor. Muhaliflere, sol, sosyalist partilere yönelik operasyonlar hız kesmiyor. AİHM kararı olmasına rağmen, en az bin kişiyi aşkın, bakın, bin kişiyi aşkın umut hakkına ilişkin karara dair atılmış tek bir adım yok.

Yargının demokratik siyasete müdahalesinin başka bir örneği, Özgür Kadın Hareketi eski sözcüsü Ayşe Gökkan. Bakın, iddia makamı beraata ilişkin mütalaa vermesine rağmen mahkeme hukuka aykırı gerekçelerle, çok uyduruk gerekçelerle ceza verdi.

Bir başka örnek, yine yargının demokratik siyasete müdahalesine ilişkin çarpıcı bir örnek: Leyla Güven ve DTK dosyası, Demokratik Toplum dosyası ki 2012 yılında bu Meclisin bizatihi kendisi DTK adına Leyla Güven'in gelip Anayasa Komisyonunda Anayasa'ya dair önerisini alan bir Meclis. Sırf bu siyasi faaliyetlerinden dolayı, Demokratik Toplum Kongresi ve bunun adına görüş ifade eden, siyasi faaliyette bulunan Leyla Güven bugün cezaevinde ve hâlen siyasi faaliyetleri cezalandırılmaya devam ediliyor.

Şimdi, yargının demokratik siyasete müdahalesi, tasfiye anlayışı bununla da bitmiyor. Bakın, önceki dönem Eş Belediye Başkanlarımızdan Sayın Selçuk Mızraklı; yine, Mehmet Sıddık Akış; yine, Bekir Kaya yargının demokratik siyasete olan müdahalesi ve darbesinden dolayı hâlen cezaevindeler. İktidarın yargı eliyle seçme seçilme hakkını ortadan kaldıran kararı hâlen yürürlükte. Birçok belediyeye atanmış kayyımlar hâlen yerini koruyor ve bu kayyımlar bizatihi halkın kaynaklarını talan etmeye devam ediyor maalesef.

Yine, siyasi faaliyetleri nedeniyle yüzlerce il, ilçe yöneticimiz hâlen cezaevinde. Peki, siyaset alanına yapılan bu müdahaleler sonuç aldı mı? Bilakis, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin, Anayasa Mahkemesinin kararlarına uymamakla, özellikle demokratik siyaset alanına müdahale etmekle bu ülkeyi nereye götürdünüz? Bakın, demokrasi, insan hakları, hukuk, adalet, ifade özgürlüğü, örgütlenme özgürlüğü endekslerinde dünya sıralamasında en sona götürdünüz. Bakın, Dünya Özgür Ülkeler Endeksi'nde Türkiye'yi "özgür olmayan ülkeler" statüsüne soktunuz. Biz de diyoruz ki: Gelin, buradan çıkalım. Bu durum bu ülkeye yakışmıyor. Buradan bir çıkış sağlamamız lazım; bunun yolu daha fazla demokratikleşmek, bunun yolu hukukun üstünlüğü ilkesini esas almak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SERHAT EREN (Devamla) - Bunun yolu bağımsız yargıdan geçer, bunun yolu yerel demokrasiden geçer, bunun yolu Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararlarını hayata geçirmekten geçer.

Bakın, şunu söylüyoruz: Gelin, bir başlangıç yapalım, yeni bir başlangıç yapalım, bir yol açalım. Bu başlangıcı da özellikle Kobani dosyasında on yıldır haksız bir şekilde, hukuka aykırı bir şekilde, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararlarına rağmen içeride rehin olarak tutulan Sayın Selahattin Demirtaş'ı, Sayın Figen Yüksekdağ'ı ve Kobani dosyasında haksız bir şekilde tutulan arkadaşları serbest bırakmakla yapalım; bu arkadaşları özgürlüklerine kavuşturalım.

O nedenle, biz bugün burada vermiş olduğumuz bu önergeyle, tam da iktidar eliyle demokratik siyasete yapılan darbelerin tasfiyesinin araştırılmasını sağlayacak bir komisyon kurulmasını istiyoruz. Bu komisyona da bütün siyasi partilerin destek vermesini talep ediyoruz.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu Muğla Milletvekili Sayın Selçuk Özdağ.

Buyurun Sayın Özdağ. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DEM PARTİ'nin grup önerisi üzerine grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

"Minareler süngü, kubbeler miğfer/Camiler kışlamız, müminler asker." Ziya Gökalp böyle söylüyordu Kurtuluş Savaşı öncesinde. Niye bunu söylüyordu Ziya Gökalp? Mermi bulamıyorduk ve bir şahıs Mustafa Kemal'e dedi ki: "Camilerin kubbelerinde kurşunlar var. Bunların sökülmesi gerekiyor ve bunlarla kurşun yaparız, mücadele ederiz." "Sizi Millî Savunma Bakanı yapıyorum." demişti ve onlar böyle bir mücadele... Aradan yıllar geçti. Yıllar sonra Sayın Recep Tayyip Erdoğan İstanbul Büyükşehir Belediyesi Başkanıydı ve bu metni okudu, Ziya Gökalp'ın bu şiirini okudu. Yani "Minareler süngü, kubbeler miğfer/Camiler kışlamız, müminler asker." diyordu.

Şimdi, oradan geliyoruz. Nereye doğru geliyoruz? O zaman AİHM'e gidiyordunuz, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine. Gerçi, birileri, geldiğiniz gelenekte, bu AİHM'i falan "Aman canım, bunlar bizi mi denetleyecekler? Bunlar bizim kararlarımıza mı bir müdahalede bulunacaklar?" diye istemiyorlardı ama siz buna rağmen gittiniz. Doğru işler yaptınız ama şimdi Anayasa Mahkemesi (AYM) kararlar veriyor. Kiminle ilgili karar veriyor? A şahsıyla, B şahsıyla ilgili, öbür tarafta Selahattin Demirtaş'la ilgili veriyor, bir diğer tarafında Hatay Milletvekili Can Atalay'la ilgili veriyor ama Anayasa Mahkemesi kararlarına uymuyorsunuz. Anayasa Mahkemesi kararları Anayasa'yla tadat edilmiş ve belirlenmiş mi? Belirlenmiş. Ne diyor? "Anayasa Mahkemesi kararlarına yürütme, yasama ve yargı, idare derhâl uyar." diyor. Uyuyor musunuz? Uyuyorsunuz, işinize gelene uyuyorsunuz, işinize gelmeyene de uymuyorsunuz, sonra da buraya "demokratik hukuk devleti" diyorsunuz. İşinize gelene uyarken de şöyle yapıyorsunuz: Anamızdan emdiğimiz sütü burnumuzdan getiriyorsunuz. Bu noktada bir kamuoyu oluşuyor, muhalefet burada sizi sıkıştırıyor, ardından sizin kendi tabanınızda da homurtular başlıyor, şikâyetler geliyor, şekvacılar çoğalmaya başlıyor, "Uygulayalım." diyorsunuz. Uyguladınız, Enis Berberoğlu olayında olduğu gibi veyahut da burada Balbay olayında olduğu gibi veyahut da Gergerlioğlu'nda uyguladınız.

Gelin arkadaşlar, Türkiye'de demokrasiyi inşa etmek istiyorsanız eğer bugün Türkiye'de hukuku asla siyasallaştırmayın. Hukuk siyasallaşıyor mu? Evet, siyasallaşıyor hukuk. Bu hukuk siyasallaşırken yargı mensuplarının bir kısmını tenzih ediyorum, bu noktada bir kısmı da siyasallaşmaya karşı sessiz kaldıkları gibi siyasallaşmanın yanında da yer alıyorlar, durumdan vazife çıkarıyorlar daha iyi yerlere gelebilmek için veyahut da burada aynı şekilde siyasallaşırken ideolojilerin esiri oluyorlar, idraklerimize giydirilen deli gömleklerinin esiri oluyorlar veyahut da korkutuluyorlar veyahut da korkuyorlar. Bir yanda sopa var, bir diğer yanda da havuç var. Hatırlarsanız eğer, burada Hâkimler ve Savcılar Kuruluna üye seçimimiz vardı, ya, baktım ki bütün hâkim üyeler, kaç tane üye varsa buradan Komisyona gitmiş olan, herkes buraya geliyordu arkadaşlar, bizim yanımıza geliyorlardı, bizden yardım istiyorlardı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - O nedenle diyoruz ki biz: Gelin, Türkiye'de yargı bağımsız olsun, objektif olsun, tarafsız olsun ve asla gözünü açmasın, o Themis tanrıçasının gözü hep kapalı olsun, kimsenin kimliğine bakmasın, kimsenin mezhebine bakmasın, kimsenin ırkına bakmasın, kimsenin

cinsiyetine bakmasın, kimsenin, hiçbir kimsenin herhangi bir dünya görüşüne bakmasın arkadaşlar, nüfuzuna da bakmasın yani maddi durumuna da bakmasın, objektif davransın. Hatırlarsanız eğer, Voltaire şöyle söylüyordu, İngiltere'de veya Roma'da konuşurken kürsüde, birisine şöyle sesleniyordu arkadaşlar: "Senin düşüncelerinin, konuştuklarının hiçbirine katılmıyorum, fikirlerinin hiçbirine iştirak etmiyorum ama senin bu kürsüde fikirlerini rahat bir şekilde ifade edebilmen için ben canımı bile veririm." Bırakın, buralar hür kürsü olsun ve aynı zamanda yasama, yürütme ve yargı erki bağımsız olsun arkadaşlar. Görüyorum ki yürütme, yasamaya ve de aynı zamanda yargıya müdahale ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Vesayetçiliğe soyunuyorsunuz, soyunmayın vesayetçiliğe. "Vesayet kötü." diyordunuz. Vesayet kötüdür, yargı bağımsızlığı iyidir. Devletlerin dini adalettir, milletin ekmeği de adalettir diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Afyonkarahisar Milletvekili Sayın Hakan Şeref Olgun.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hukuk devletinin temel ilkesi, hukukun üstünlüğü, masumiyet karinesi, soruşturmaların gizliliği ve devlet kurumlarına duyulan güvendir. Eğer vatandaş adaletin tecelli edeceği mahkeme salonlarından önce sosyal medya hesaplarına bakmaya başlamışsa orada yalnızca bir iletişim sorunu değil, çok ciddi bir hukuk ve devlet yönetimi sorunu vardır. Maalesef, insanlar artık mahkemelerin vereceği kararlardan önce sosyal medyada dolaşan iddiaları konuşuyor, soruşturmaların içeriğini resmî açıklamalardan önce anonim hesaplardan öğrenmeye çalışıyor. Bu tablo, demokratik hukuk devletinde kabul edilebilecek bir tablo değildir. İşte, bugün de kamu vicdanını derinden yaralayan böyle bir olayla karşı karşıyayız. Bir X sayfasında Ankara Büyükşehir Belediyesine yönelik bir operasyon yapılacağı, hatta bu operasyon kapsamında tutuklanacak bürokratların ve Meclis üyelerinin isim listeleri açıkça zikrediliyor. Burada sormamız gereken çok açık bir soru var: Bu bilgi operasyon daha gerçekleşmeden nasıl biliniyor? Bu bilgiyi kim, nereden, hangi yetkiyle paylaşıyor? Neden tek bir resmî açıklama yapılmıyor? Yoksa bu operasyon için adına "çerçeve" denen yasanın Meclise gelmesi ve bunun gölgesinde operasyon yapılması mı bekleniyor? Devlet dedikoduyla, sosyal medya söylentileriyle, ima ve işaretlerle yönetilemez. Türkiye Cumhuriyeti muz cumhuriyeti değildir. Hukuk devleti öngörülebilirlik, şeffaflık ve hesap verilebilirlik ister. İnsanların isimleri sosyal medyada dolaşıma sokulup ardından da kamuoyu bu iddialarla baş başa bırakılıyorsa burada ciddi bir yönetim zafiyeti vardır. Devlet ciddiyeti böyle bir suskunluğu kabul edemez. Buradan açıkça söylüyorum: Eğer adı geçen kişilerle ilgili yakın zamanda gerçekten bir operasyon gerçekleşirse bu bilginin kaynağı mutlaka ortaya çıkarılmalıdır. Adalet Bakanının ve Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının kamuoyunu tatmin edecek açık ve net bir açıklama yapması artık bir tercih değil devlet ciddiyetinin gereğidir. Sessizlik iddiaları ortadan kaldırmaz; aksine, büyütür. Eğer bu iddialar doğru değilse ki listede yakinen tanıdığımız, hukuk camiasında hiçbir kimsenin yolsuzluk yapacağına ihtimal dahi vermediği eski Afyonkarahisar ve Sincan Ağır Ceza Mahkemesi Başkanlığı yapan Sayın Osman Kaçmaz'ın adının olması bile bizce tek başına soruşturmanın asılsız olmasına karine teşkil eder. O zaman da derhâl yalanlayın ve kamuoyunu aydınlatın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Devamla) - Eğer doğruysa bunun nasıl ve kim tarafından önceden öğrenildiğini ortaya çıkarın ve sorumlular hakkında gereğini yapın. Bizim mücadelemiz kişiler için değil hukuk içindir. Talebimiz nettir: Devlet dedikoduyla değil hukukla yönetilsin; yargı sosyal medyanın yönlendirmesiyle değil, Anayasa'nın ve kanunların emriyle hareket etsin çünkü hukuk zedelenirse adalet yara alır, adalet yara alırsa devlet zayıflar.

Bu devlet birilerinin değil tüm Türk milletinindir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Oğuz Kaan Salıcı.

Buyurun Sayın Salıcı. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yarım asırdır Türkiye'nin yüreğini yakan ve enerjisini tüketen büyük bir meselede belki de en kritik dönemece girmiş bulunuyoruz. Terörle mücadeledeki kararlılığımız ne kadar netse Kürt meselesini şiddetten, terörden, silahtan tamamen arındırma irademiz de o kadar nettir, bunda en ufak bir şüphe yok. Şimdi tam da bu aşamada sürecin ruhuna uygun bir uyarıyı milletimiz adına dile getirmek istiyorum. PKK'nın ilk eyleminden bugüne 14 başbakan, 6 cumhurbaşkanı ve 11 Meclis değişti, binlerce milletvekili geçti bu sıralardan. Bize çözümün adresi sorulduğunda biz her zaman Türkiye Büyük Millet Meclisini işaret ettik, meseleyi güvenlik ihtiyacımızın yanı sıra demokrasimizin gelişmişlik seviyesiyle iç içe ele aldık. 12 Eylül sonrasında, partimizin kapalı olduğu dönemde aynı geleneğin devamı Sosyaldemokrat Halkçı Parti Doğu ve Güneydoğu Raporu'nu yayınladığında sene 1989'du. Bakın, o gün şunu söylüyorduk: Doğu ve Güneydoğu Anadolu sorunu da Kürt sorunu da Türkiye'nin demokratikleşme ve demokratik haklar sorunuyla iç içedir. Nitekim, sorunların yoğunlaşarak arttığı dönem demokrasinin askıya alındığı dönemdir. 1990'lı yıllarda çözüm için bazı girişimler oldu. Keşke o girişimler başarılı olabilseydi. Aradan geçen sürede mesele bölgesel bir hâl aldı. İran, Irak ve Suriye'deki Kürt meselesi Türkiye'nin güvenlik politikalarıyla iç içe geçti.

Şimdi, soru şu: Peki, ya bugün de çözemezsek yarın bu meseleye hangi yabancı güçler müdahil olacak? Dolayısıyla ciddiyetle ele almamız gereken çok değerli bir süreci konuşuyoruz ve bu barış bürokratik bir iradenin değil siyasi bir iradenin eseri olmalıdır. Bizler, hepimiz bu ülkenin siyasetçileriyiz. Meclise şu sıralar bir çerçeve yasa teklifi gelecek. Aranızda yasa teklifinin metnini bilen var mı? Ben Komisyon üyesiyim, Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu üyesiyim, ben bilmiyorum. Değerli arkadaşlar, o kanun teklifinde ne olduğunu bilmiyoruz, Komisyon bilmiyor, milletvekilleri bilmiyor. Basına sızdığı kadarıyla biliyoruz. Milletin vekilinin görmediği bir metinle barışın toplumsallaşabilmesi zordur. Meclisin kapanmasına şunun şurasında iki hafta kaldı. Elli yıllık bir meselenin yasal çerçevesini iki haftaya sıkıştırmak size normal geliyor mu? Şimdi, diyebilirsiniz ki: "Muhataplar aralarında anlaşmışlar. Biz pişmiş aşa su katmayalım." Değerli arkadaşlar, zamanla yarıştığımızın farkındayım, zaman değerlidir ama ortak akıl da değerlidir, ne yaptığımızı bilelim diyorum. Böylesi bir meselede aramızdaki anlayış farklarını azaltmamız gerekiyor ki "Biz şimdi ne yapıyoruz?" diye sorduklarında anlattıklarımız körün fili tarifine benzemesin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

OĞUZ KAAN SALICI (Devamla) - Sözlerimin sonunda merhum Dışişleri Bakanımız Turan Güneş'in bu kürsüde dile getirdiği sözlerini anımsatmak istiyorum. Turan Güneş "Bazı ülke sorunları vardır ki o ülke sorunlarını insanlar veya partiler tek başına çözemezler, o konularda birbirleriyle yarışa giremezler, girerlerse Türk demokrasisine çok büyük bir maliyet yüklemiş olurlar." diyor. İşte, bu mesele de öyle bir meseledir.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Yeni Parti Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Sayın Mustafa Sezgin Tanrıkulu.

Buyurun Sayın Tanrıkulu. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

YENİ PARTİ GRUBU ADINA MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Evet, değerli arkadaşlar, önemli bir uyarı var bu araştırma önergesinde. Sonuçta Türkiye'nin Kürt meselesini çözme konusunda bu Parlamento bir irade ortaya koydu, bir komisyon kurdu. Bu Komisyon bence yakın tarihimizin en değerli ortak çalışmasını yaptı ve bir rapor hazırladı. O raporda bütün siyasi partilerin imzası var Komisyona katılan ve o raporun 6'ncı ve 7'nci başlıkları var. 6'ncı başlığı silahsızlanma, çerçeve yasa, şiddetin sona erdirilmesine ilişkin, 7'nci başlığı ise demokratikleşmeye ilişkin. Kuşkusuz Kürt meselesi sadece bir silah meselesi değildi, bir çatışma, şiddet meselesi değildi, aynı zamanda bir demokrasi meselesiydi. O nedenle, bu raporun 6'ncı ve 7'nci başlıklarında bu Parlamentoya önerilerde bulunuldu. Numan Kurtulmuş'un, Parlamento Başkanının sözleri şöyle: "Komisyonumuz tarafından titizlikle hazırlanan rapor bundan sonraki süreçte atılacak adımlara

istikamet çizen ve ortak hedefler doğrultusunda yol gösteren kıymetli bir başvuru metni olma özelliğini taşımaktadır. Komisyon raporumuz bu anlamda bir nihayet değil bilakis, atılan ve atılacak kararlı adımların mihenk taşı olarak kabul edilmelidir." Peki, siz ne yaptınız? Aradan bir yıl geçti, bu rapordan sonra da yaklaşık altı ay geçti; bu raporun gereğini yerine getirdiniz mi? Hayır. Herhangi bir adım atıldı mı? Hayır. Aksine, Türkiye'de demokrasiyi zora sokan yargı uygulamalarının taşıyıcısı hâline geldiniz.

Bakın, yine, araştırma önergesinde geçen Ali Ürkütle ilgili olarak haziran ayında verilen karar var değerli arkadaşlar. Sizin iktidarınızla ilgili söylüyor, sizin iktidarınızla ilgili olarak aynen kullandığı cümleler şunlar; bakın, bir siyasetçiyle ilgili olarak, sizin iktidarınızla bağlantılı olarak kullandığı cümleler şunlar: "Tutuklama önleminin sözleşmenin 5'inci maddesinde öngörülenin dışında amaçlarla uygulandığını tespit etmektedir mahkeme. İtiraz edilen tedbirlerin demokratik bir toplum kavramının özünü oluşturan çoğulculuğu boğma ve siyasi tartışma özgürlüğünü kısıtlama gibi örtülü amaçlara hizmet ettiği sonucuna varılmaktadır."

Arkadaşlar, bu karar sizinle ilgili ve uygulamalarınızın çoğulcu siyasi hayatı boğduğunu ifade ediyor yani bunu yapan Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarı. Şimdi, bunları neden söylüyoruz? Siyasetsiz hâle geldikçe yargı uygulamalarının, ağır yargı uygulamalarının, hukuka aykırı yargı uygulamalarının taşıyıcısı hâline geldiniz ve onlardan medet umar hâle geldiniz yani yargı uygulamaları sizin siyasetinizin esas noktası hâline geldi.

Bakın, sizler, yeni iktidar olmadınız, yirmi beş yıldır iktidardasınız; her gün bir operasyonla uyanıyoruz, her gün. Peki, bu suçlar ya da bu iddialar ne zaman işlendi? Sizin dönemizde.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamla) - Şunları ifade etmek zorundayım: Biraz önce Sayın Grup Başkan Vekilini dinledim. Leyla Şahin/Türkiye Kararı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarihinde önemli kararlardan bir tanesidir ve kendisi de karşımızda Grup Başkan Vekilidir. Odamda izlerken gerçekten üzüldüm, nasıl bu kadar zalim hâle geldiniz? Siz bir kadın siyasetçisiniz, gözaltına alınan bir kadın siyasetçiyle ilgili olarak aynen şunu söylediniz: "Gerekirse evinden de alırlar sabah erken saatlerde." Aynen bunu söylediniz: "Gerekirse sabah da evlerinden alınırlar."

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - "Gerekirse" demişim.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamla) - Ya, bu, size bir kadın siyasetçiyle ilgili olarak bu sözleri söyleme hakkını veriyor mu gerçekten, bakın, İnsan Hakları Mahkemesine ismen geçmiş bir kadın siyasetçi olarak? Bakın, son derece üzücü. Buradaki ortamın siyaseti savunması lazım, siyaseti; hukuku ve insan haklarını savunması lazım ama siz bir Grup Başkan Vekili olarak, gözaltına alınan bir kadınla ilgili olarak burada bu ağır sözleri söyleme durumunda kaldınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Hırsızı savunmayın! Hırsızlığı, yolsuzluğu savunmayın! Hiç bunları savunmayın!

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamla) - Dünya siyaset literatürüne ve Türkiye siyasi literatürüne sizin siyasi partiniz şunu kazandırmıştır: "Çalıyorlar ama çalışıyorlar." (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Peki, teşekkür ederim, sağ olasınız.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Rize Milletvekili Sayın Harun Mertoğlu.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA HARUN MERTOĞLU (Rize) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisimizi ve ekranları başında bizleri takip eden aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlarken, bölgemizde devam etmekte olan ikinci sürgün yaş çay alım sürecine yönelik birkaç hususa değinmek isterim. Son zamanların en sorunsuz çay sezonunu geçirmekteyiz, hatta özel sektör belirlenen taban fiyatın üzerinden alım yapmaktadır. Tüm paydaşlara teşekkür ediyorum. İkinci sürgün yaş çay alım sürecinin tüm üreticilerimiz için bereketli geçmesini temenni ediyorum.

Değerli milletvekilleri, gündemimizde bulunan araştırma önergesi "demokratikleşme" ve "hukukun üstünlüğü" gibi parıltılı kavramların arkasına gizlenmiş, esasen yargı mercilerince yürütülen

hukuki süreçleri siyasi bir tartışma malzemesi hâline getirmeyi amaçlamaktadır. Hukuk devletinin en temel ilkesi yargı süreçlerinin siyasetin gölgesinden uzak tutulmasıdır. Yasama organının asli görevi mahkemelerin yerine geçerek kararları tartışmaya açmak ya da belirli davalar üzerinden hüküm üretmek değildir. Bu tartışma, maalesef tüm yargı sistemimizi töhmet altında bırakan haksız genellemeler içermektedir. Mahkemelerimiz bağımsızdır, kararlarını kanunlara ve hukuka uygun olarak belirler.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Türkiye bir hukuk devletidir(!)

HARUN MERTOĞLU (Devamla) - Bir mahkeme kararına hukuki çerçevede katılmamak meşru bir haktır fakat tüm adalet sistemini siyasi saiklerin güdümündeymiş gibi göstermek devletin kurumlarına yapılacak en büyük haksızlıktır. Elbette Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları hukuk sistemimiz açısından önemlidir ancak bu kararların uygulanmasına ilişkin usuller de yine kendi Anayasa'mız ve ulusal mevzuatımız çerçevesinde yürütülmektedir. Hukuki süreçler kendi mecrasında akarken Meclisin bir araştırma komisyonu eliyle yargı kararlarını masaya yatırması kuvvetler ayrılığı ilkesini zedeleyecek tehlikeli bir emsal yaratmaktır.

Değerli milletvekilleri, belediyelere yönelik idari ve hukuki tedbirler muhataplarının siyasi kimliklerinden dolayı değil, tamamen yürürlükteki mevzuat ve haklarındaki adli dosyalar kapsamında alınmaktadır.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Evet, evet, evet; çok doğru(!)

HARUN MERTOĞLU (Devamla) - Kamu hizmetlerinin kesintisiz yürütülmesi ve vatandaşlarımızın hizmetten mahrum bırakılmaması devletin en temel sorumluluğudur. Hukuki şartlar oluştuğunda yapılan bu geçici görevlendirmeleri demokrasiye yönelik topyekûn bir müdahale gibi sunmak hakikatlerle bağdaşmamaktır. Suçla mücadele yürüten hiçbir demokratik devlet şiddeti meşrulaştıran gri alanları görmezden gelemez. Demokratik siyaset ile suç arasına aşılmaz ve kalın bir çizgi çekmek demokrasimizi güçlendirmenin ön şartıdır. Zira, meşru siyaset ancak şiddetten ve her türlü vesayet anlayışından arındırılmış temiz bir zeminden anlam kazanır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

HARUN MERTOĞLU (Devamla) - Değerli milletvekilleri, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde yargı alanında attığımız reformlar ortadadır. İnsan hakları eylem planı, yargı reformu strateji belgeleri, bireysel başvuru mekanizmasının güçlendirilmesi ve birçok yasal düzenleme bunun en somut örnekleridir. Eksiklikler varsa bunların giderileceği yer de yine hukuk devleti mekanizmalarıdır, belirli davalar üzerinden siyasi sonuç üretmeyi hedefleyen araştırma komisyonları değildir.

Bu gerekçelerle, yargı kararlarını siyasi bir zemine çekmeyi amaçlayan bu Meclis araştırması önergesine katılmadığımızı ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Koçyiğit, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

59.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Rize Milletvekili Harun Mertoğlu'nun DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bu, Kobani kumpas davasıyla ilgili indirdiğimiz kaçıncı önerge, inanın ki biz sayısını unuttuk ama AKP "copy paste" metinlerle gelip burada konuşmayı hâlihazırda kendisi için bir yöntem şey yapmış.

Şimdi, hatibin söylediği "Parıltılı sözlerin arkasına gizlenmiş hukuki metinleri siyasallaştırma..." Çok açık bir soru soruyoruz, diyoruz ki: "Demirtaş ve Yüksekdağ hakkında AİHM kararı var. Ey AKP, sen kendi hukukun olarak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesiyle bağlısın ya, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne tarafsın ya, AİHM kararlarını neden uygulamıyorsun?" Çok basit bir soru. Cevap bekliyoruz, lütfen versinler.

İkincisi, diyoruz ki: "AYM kararlarını neden uygulamıyorsun? AYM senin için, senin lehine karar verdiğinde onu uyguluyorsun ama AYM muhalefet lehine karar verdiğinde niye bunu uygulamıyorsun?"

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Tamamlayacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Üçüncüsü, -hiçbir şeyi siyasallaştırmıyoruz Sayın Başkan- AİHM kendi kararında -madde 18- "Bu dava kesinlikle hukuksal bir dava değil. Bu dava siyasi saiklerle açılmış bir dava. Bu dava, iktidarın kendisine rakip olan partiyi diskalifiye etmek için uydurduğu, siyasi saiklerle açtığı ve yürüttüğü bir dava." diyor. Hadi bize inanmıyorsunuz, şimdi, Sayın Leyla Şahin Usta başörtüsü özgürlüğü için AİHM'e gittiğinde o kararı benimsiyor, biz, Selahattin Demirtaş için, Figen Yüksekdağ için AİHM'e gidiyoruz, aynı AİHM bizim için de ihlal kararı veriyor ama o zaman diyor ki: Yok efendim, onlar dış mihrak, orası olmaz." Bunu açık ve net bir şekilde çıkıp açıklasınlar. Niye AİHM kararını uygulamıyorlar? Niye Demirtaş'ı, Yüksekdağ'ı cezaevinde tutuyorlar? Niye Kobani kumpas davasını hâlâ burada utanmadan, sıkılmadan hukuka rağmen savunuyorlar? Biz yanıt arıyoruz. Sorumuz açık ve net, çok basit.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

5.- Yeni Parti Grubunun, Mersin Milletvekili Talat Dinçer ve arkadaşları tarafından, esnafın yaşadığı sorunların araştırılması ve çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla 29/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Temmuz 2026 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

BAŞKAN - Yeni Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

29/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 29/7/2026 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Gökhan Günaydın

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Mersin Milletvekili Talat Dinçer ve arkadaşları tarafından, esnafın yaşadığı sorunların araştırılması ve çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla 29/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (2 sıra no.lu) Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 29/7/2026 Çarşamba günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Yeni Parti Grubu adına Mersin Milletvekili Sayın Talat Dinçer.

Buyurun Sayın Dinçer. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

YENİ PARTİ GRUBU ADINA TALAT DİNÇER (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Yeni Partinin verdiği grup önerimizin gerekçesini açıklamak üzere huzurunuza gelmiş bulunuyorum. Öncelikle, Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri izleyen vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bugün bahsedeceğimiz kesim bu ülkenin gerçekten emek yoğun çalışan, kendi öz sermayesiyle iş yapan esnaf grubunun sorunlarını dile getireceğiz. Bu kesim ülke nüfusunun bugün dörtte 1'ini oluşturuyor, çalışanları ve ailesini de işin içerisine katacak olursak yaklaşık

ülke nüfusumuzun üçte 1'ine hitap ediyor. 2018'den bu tarafa yaşanan krizin neticesinde derin bir sıkıntıyla karşı karşıya kaldı bu kesim ancak bugüne kadar esnafı rahatlatacak, onların sorunlarını biraz çözebilecek bir adım atılamadı maalesef.

Değerli milletvekilleri, bugüne kadar, son beş yıl içerisinde Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonunun verilerine göre aşağı yukarı 600 binin üzerinde esnaf iş yeri kapattı, son beş yılda. Bu yıl sadece haziran ayı sonuna kadar yine TESK verilerine göre 60 binin üzerinde esnaf kepenk kapattı. Burada istatistik yarıştırmıyoruz, kapanan esnafın durumuna baktığımızda sönen ocaklar olarak görüyoruz, hem sermayesini kaybetti hem işini kaybetti hem geleceğini kaybetti.

Teşkilatın sorunları çok, her şeyden önce, finansman sorununa değinecek olursak esnaf finansmana ulaşamıyor. Daha dün itibarıyla limitleri yükselttiniz, Allah razı olsun, iyi de iş yaptınız ama burada sıkıntı şu: Esnaf kredi kullanamıyor çünkü bugüne kadar birikmiş vergi, SGK ve kamu alacaklarından dolayı, kooperatiflere müracaat ettiğinde "Senin borcun var, bu borcunu öde, ondan sonra kredi kullandıracağız." diyorlar. Yahu, adam ödeyecek olsa, ödeyebilecek gücü olsa zaten öderdi. E, ne diyor? "Gidin, yapılandırın." Yahu, cumhuriyet tarihinde faizin faiziyle yapılandırma ilk defa burada gündeme geldi. Zaten insanlar bu kredilerini ödeyemiyordu, faiz çok yüksekti, vergide de böyle çok yüksek, SGK'de de böyle, çok yüksek, kredilerde de bu böyle, çok yüksek ama şimdi yapılandırmaya gidiyorsun, anapara, faiz, artı, üstüne bir de yüzde 29 faiz; böyle yapılandırma olmaz. Bunu hiç bir esnaf da yerine getiremedi ve maalesef kredi kullandırılamadı. Şimdi, istediğimiz kadar limiti artıralım yine krediye erişimde zorlanacak.

Değerli milletvekilleri, bu esnafı bu kadar ezmeye gerçekten bu Hükûmetin hakkı yok. Bu esnaf bu ülkede istihdamı yaratan, her şeyden önce kendini çalıştıran, yanında eleman çalıştırarak bu ülkeye katkı sunan, istihdama katkı sunan, vergiyle ekonomiye katkı sunan bir kesim ama o kadar böyle kanıksanmış sorunları var ki hiç kimse dile getirmiyor. Yarınlarda çıkacaksınız, yarın bu Meclis kapandığında yine sokağa çıkacağız, seçim çalışmasını nerede yapacaksınız? Sokakta, esnafla yapacaksınız ama esnafın hiçbir sorununa çare bulmadınız ki. Finansman sorunu var, değişik vergi yükleriyle vergi altında ezilen bir esnaf kitlesi var. Öbür taraftan, baktığınızda, çıkardığınız yeni uygulamalarla sürekli esnafa yok belge ücretiydi, yok bilmem falan vergi diye ekstra yük çıkarıyorsunuz ama esnafın hangi sorununu hallettiniz? Yahu 7200'ü söz verdiniz, Sayın Cumhurbaşkanı söz verdi, 6 Mayıs 2023, dört yıl oldu "İlk işimiz bu, halledeceğiz." dediniz, hallettiniz mi? Esnaf maalesef prim gün sayısını 7200'e düşüremedi, 9000'in üzerinden işlem görüyor. Yanında çalıştırdığı adam 7200'den emekli oluyor ama maalesef bu ülkeye katkı sunan, hem yanında çalıştırdığını emekli eden esnafa 9000 prim gün sayısını dayattınız, hâlâ halledilmedi, ortada duruyor daha bu sorun. Emekliliğine bakıyorsunuz, bu ülkeye ekonomide katkı sunmuş, istihdamda katkı sunmuş esnaf maalesef en düşük emekli maaşını alıyor. Ya, böyle bir sistem olabilir mi? Ya, bu insanlar hem vergi verdi hem adam çalıştırdı emekli etti, ekonomiye katkı sundu ama hâlâ 9000'den emekli ediyorsunuz ve en düşük emekli maaşını veriyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

TALAT DİNÇER (Devamla) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Şimdi, şunları şöyle bir göz önüne almak lazım: Bu ülkede nükleer santralin yapımı için Rus firmalarına milyar dolarlık, 100 milyar dolarlık teşvik sundunuz. Öbür taraftan, bakıyorsunuz "BYD bu ülkeye yatırım yapacak." dediniz, milyar dolarlık imkânlar sundunuz, yüz binlerce araç sattı, yatırımını götürdü Macaristan'a yaptı. Özellikle "Trendyol" diye dijital bir platform vardı, 100 milyar, 150 milyar para ödeyecekti bu ülkenin ekonomisine maalesef ona da teşvik verdiniz, o da Çinlilere gitti. Ya Ruslara, Çinlilere, bilmem nerelere milyar dolarlık katkı sunuyorsunuz da bu ülkenin işçisine, çiftçisine, emeklisine, memuruna neden katkı sunmuyorsunuz, hak etmedi mi bu insanlar bunu?

Dolayısıyla, değerli milletvekilleri, esnafın sorunları çok. Gelin bu araştırma önergesine "evet" deyin, sahaya çıktığımızda bu insanların yüzüne bakacak yüzümüz olsun diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına Samsun Milletvekili Sayın Mehmet Karaman.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA MEHMET KARAMAN (Samsun) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; esnaf ve sanatkârlar Türkiye'nin ekonomik ve sosyal hayatının vazgeçilmez unsurlarındandır. Mahalle kültürünü yaşatan, üretimi destekleyen, istihdam sağlayan ve toplumsal dayanışmayı güçlendiren esnaf yalnızca ticaret yapan bir kesim değil, şehirlerin kimliğini oluşturan, ekonomik canlılığı ayakta tutan ve sosyal dokuyu koruyan temel aktörlerden biridir. Esnaflarımızın karşısına çıkan başlıca sorunlar; yüksek enflasyon ve hayat pahalılığı. Yüksek enflasyon nedeniyle işletme giderleri artmıştır. Kira bedelleri, elektrik, doğal gaz, akaryakıt, ham madde ve lojistik maliyetlerindeki yükseliş, esnafın üretim ve hizmet maliyetlerini ciddi artırmıştır. Finansmana erişim sorunu, esnafın en önemli sorunlarından biri uygun finansmana ulaşamamaktır. Finansmana erişimde yaşanan güçlükler yatırımların ertelenmesine, üretimin daralmasına, ticaret hacminin küçülmesine neden olmaktadır. Bankacılık uygulamalarının oluşturduğu yük, kartlı ödeme sistemlerinin yaygınlaşmasıyla birlikte pos cihazları, işletmeler için zorunlu hâle gelmiştir. Yüksek komisyon oranları, tahsilatların bloke edilmesi ve banka masrafları esnafın gelirini azaltmaktadır. Ekonomik daralma nedeniyle gelirleri azalan birçok işletme, vergi ve sosyal güvenlik primlerini zamanında ödeyememektedirler. 2026 yılının ilk beş ayında, yaklaşık 53 bin esnafın iş yerini kapattığı, bunun günlük, ortalama 354 işletmeye karşılık geldiği belirtilmektedir. Bu tablo, yalnızca esnaf açısından değil istihdam, üretim ve şehir ekonomileri açısından da dikkatle değerlendirilmesi gereken önemli bir göstergedir.

Değerli milletvekilleri, bir iş yerinin kapanması, istihdamın azalmasına, genç girişimcilerin ticaretten uzaklaşmasına, yerel ekonomilerin zayıflamasına, mahalle kültürünün zarar görmesine, sosyal dayanışmanın zayıflamasına, kayıt dışı ekonominin büyümesine ve şehir merkezlerinde ticari canlılığın azalmasına neden olmaktadır.

Esnaf ve sanatkârların güçlendirilmesi amacıyla aşağıdaki adımların atılmasını öneriyoruz: Esnafın vergi borcu sürdürülebilir hâle getirilerek yapılandırılmalıdır. Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatiflerinin kaynakları güçlendirilmelidir. Faizsiz ve uzun vadeli işletme kredileri verilmelidir. Poskomisyon oranları düşürülmeli, ödeme bloke süreleri en aza indirilmelidir. Esnafın enerji, kira ve işletme maliyetlerini azaltacak destek mekanizmaları geliştirilmelidir. Yerel üretimi ve mahalle esnafını destekleyen kamu politikaları güçlendirilmelidir. Küçük işletmelerin dijital dönüşümünü destekleyen eğitim ve teşvik programları yaygınlaştırılmalı, vergi sistemi küçük işletmelerin sürdürülebilirliğini destekleyecek şekilde gözden geçirilmelidir. Zincir marketler ile küçük esnaf arasındaki rekabet koşulları adil bir zemine kavuşturulmalı, küçük işletmelerin varlığını sürdürülebilmesini sağlayacak düzenlemeler hayata geçirilmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

MEHMET KARAMAN (Devamla) - Esnaf temsilcilerinin karar alma süreçlerine daha etkin katılımı sağlanmalı, sektörün sorunları istişare kültürü içerisinde çözüme kavuşturulmalıdır. Bugün yaşanan ekonomik sorunlar yalnızca esnafın gelirini değil, şehirlerin ticari canlılığını, mahalle kültürünü ve toplumsal refahını da olumsuz etkilemektedir. Bu nedenle esnafın sorunlarına yönelik çözümler kısa vadeli desteklerle sınırlı kalmamalı, üretimi, yatırımı ve ticareti teşvik eden kalıcı politikalar hayata geçirilmelidir. Esnafın güçlü olduğu şehirlerde üretim artar, ticaret canlanır, istihdam büyür ve toplumsal dayanışma güçlenir çünkü güçlü esnaf güçlü şehirlerin, güçlü şehirler ise güçlü bir toplumun en sağlam temelidir.

Bu öneriyi destekliyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Balıkesir Milletvekili Sayın Burak Dalgın.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA BURAK DALGIN (Balıkesir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Son dört buçuk senede yarım milyon esnafımız kepenk kapattı. Yarım milyon deyince bunu bir sayı olarak düşünmeyin; her biri ayrı bir hane, her biri evde yanan ayrı bir ışık, her biri ayrı bir mahallede âdeta bir iş üretim merkezi. Bugün de 2,5 milyon arkadaşımız işlerini devam ettirme

gayretinde hayatlarını sürdürüyorlar. Bu niye oldu? Niye olduğu gayet açık; Türkiye bir üçgene hapsedildi, bu üçgenin bir kenarı yüksek vergi, bir kenarı yüksek faiz, bir kenarı yüksek ceza. Bu üçgen yüksek maliyet ekonomisidir. Yüksek maliyet ekonomisinden çıkmadan biz bu işi çözemeyiz. Size 2 tane örnek vereyim: Maliyet nasıl oluşuyor? Maliyetin en temel meselelerinden bir tanesi ulaştırma. Bakın, ulaştırmada bugün uluslararası basına yansıyan bir haber var "Yolları, köprüleri satacağız, bir Fransız firma ihaleye girecek." diyor. Bu ne demek biliyor musunuz? Bu ülkenin varlıklarını factoring masasında kırdırmak demek, başka hiçbir şey değil. Bu bir özel tekel yaratmak demek. Özel tekeller kamu tekelinden daha iyi demek değil. Özelleştirmeyi daha fazla rekabet için yapabilirsiniz ama özel tekel yaratmak için yapamazsınız. Bunun neticesinde ne olur? Vatandaş müşteri olur, hizmet ticaret olur, aynı uzunluktaki İstanbul-Ankara yolunu 340 liraya giderken aynı uzunluktaki İstanbul-İzmir yolunu 2.500 liraya gider hâle gelirsiniz. Aradaki fark budur, bu maliyet de vatandaşın cebine yansır, esnafın rekabetçiliğine yansır.

Başka bir örnek daha vereyim, bunu da faizden vereyim: Faizler zaten yüksek, buna alışığız ama en temel meselelerden bir tanesi esnafın, KOBİ'nin, sanayicinin parasına devletin âdeta el koyması. 1 trilyon liradan daha fazla KDV alacağı devletin kasasında bekliyor. Arkadaşlar, cilalı teşvik paketleri açıklayacağınıza esnafın, KOBİ'nin, sanayicinin KDV alacağını bir ödeyin Allah aşkına, piyasaya bir para gelsin, bir kan gelsin, bir canlansın, bolluk, bereket gelsin, ondan sonra teşviklere falan bakarsınız ama önce borcunuzu ödeyin.

Değerli arkadaşlar, Türk ekonomisine kırk sekiz saatte nefes aldırabiliriz, kırk sekiz saatte. 5 tane adım söylüyorum:

1) Esnafa makul bir SGK ve vergi yeniden yapılandırmasını getirin, vergisini tam ödemiş olanlara bir bonus ödemesi yapın.

2) KOBİ ve sanayicinin KDV alacağını ödeyin.

3) Çiftçiden ve şehir içi ulaşımdan; buradaki mazottan ÖTV, KDV, hiçbir vergiyi almayın.

4) Teknoloji girişimcilerinin geçen yıldan kalan teşviklerini artık ödeyin.

5) Çalışanların gelir vergisi dilimlerini güncelleyin, vatandaşın cebinde daha çok para kalsın.

Bunun neticesinde, talebi kısan değil, arzı artıran, hür teşebbüsün prangalarını çözen, israfı kesen bir ekonomi modeline de geçersek Türkiye'yi ileriye taşıyabiliriz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti, Yeni Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Kırklareli Milletvekili Sayın Vecdi Gündoğdu... (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA VECDİ GÜNDOĞDU (Kırklareli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün, ekonominin belkemiği olan orta direğin, esnaf ve sanatkârlarımızın aslında çığlığını konuşuyoruz; 2 milyon 555 bin iş yeri, aileleriyle birlikte yaklaşık 18 milyon insanımızın yirmi üç yılda çözemediğiniz sorunlarını konuşuyoruz. Kısacası, sabah dükkânını açamayan, acaba akşama kadar bir satış yapabilecek miyim diye kaygılanan bakkalın, siftahsız kepenk kapatan terzinin, elektrik faturasını ödeyemeyen berberin, kirasını çıkaramayan kasabın, maliyetleri artan kahveci, şoför, minibüsçü, taksici, kamyoncunun; vergiye, faize ve borca sürüklenen milyonlarca küçük esnafımızın aslında feryadını konuşuyoruz. Esnafın sorunu yalnızca ekonomik değil, artık toplumsal bir beka meselesi hâline de gelmiştir. Bir dükkân kapandığında sadece bir iş yeri kapanmaz değerli arkadaşlar, bir ailenin geçim kapısı kapanır, bir mahallenin ışığı söner, yılların emeği ve umudu da yok olur.

Değerli milletvekilleri, 2026 yılı ilk altı ayında 63.392 esnaf kepenk indirdi yani her gün 252 esnafımız kepenk kapatmak zorunda kaldı. Bu, sadece bir istatistik değildir; bu, alın terinin de tükenmesidir; bu, umudun da tükenmesidir. Buradan iktidar sıralarına bakarak bir kez daha uyarıyoruz: Esnafın finansman erişimini artık kolaylaştırın, borcu nedeniyle krediye ulaşamayan on binlerce esnaf için acil adım atın, vergi ve SGK borçlarını yeniden yapılandırın, sicil affını çıkarın, sicil affını, küçük esnafı zincir marketler karşısında koruyacak yasal düzenlemeleri yapın, vergi ve sosyal güvenlik yükünü artık hafifletin. BAĞ-KUR'da 7200 prim gününün sözünü derhâl yerine getirin. Pos komisyonlarına acil müdahale edin ve makul seviyeye çekin.

Değerli arkadaşlar, esnaf lüks yaşamak için kredi istemiyor; elektrik faturası için, kirası için, çalışanlarının maaşını ödemek için kredi istiyor. Esnaflarımız sadece ticaret yapan insanlar değildir, aynı zamanda Türkiye'nin, bu ülkenin vicdanıdır, toplumsal dayanışmanın en güçlü unsurudur. Esnaf ayakta kalırsa inanın ekonomi de ayakta kalır. Esnaf çökerse üretim de çöker, umut da çöker, hiçbir iktidar ekonomisini yaşatamaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

VECDİ GÜNDOĞDU (Devamla) - Kepenklerin indiği bir ülkede yalnız dükkânlar değil, güven de kapanır, umut da kapanır. Bir ülke saraylarıyla, gökdelenleriyle değil de emeğinin karşılığını alan, yüzü gülen esnafıyla, ışığı yanan cıvıl cıvıl sokaklarıyla, caddeleriyle, dükkânlarıyla güçlüdür. Esnaf güçlü olursa, inanın, Türkiye de güçlü olur.

Saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Uçar...

Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

60.- Van Milletvekili Zülküf Uçar'ın, 1943 yılında Van Özalp'ta yaşananlara ilişkin açıklaması

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

1943 yılında Van Özalp'ta 33 yurttaş katledildi. O gün bu katliam emrini veren Mustafa Muğlalı adında bir orgeneraldi ama bu katilin beslendiği koskoca bir zihniyet dünyası ve kurumsal bir yapı vardı. Bugün bu karanlık yapı, imha aklı ve onun kurumsallaşması yenildi, Mustafa Muğlalı ismi ve zihniyeti tarihin karanlık sayfalarında yerini aldı. Kürt halkı ise hâlen bütün varlığıyla ayakta ve bu katliamla yüzleşilmesi çağrısında bulunuyor. Kürt halkının bu çağrısına cevap olunmalı. Sefo Deresi katliamıyla yüzleşilmeli, Mustafa Muğlalı'nın ismi tüm kamusal alanlardan silinmelidir.

Teşekkür ederim.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

5.- Yeni Parti Grubunun, Mersin Milletvekili Talat Dinçer ve arkadaşları tarafından, esnafın yaşadığı sorunların araştırılması ve çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla 29/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Temmuz 2026 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Van Milletvekili Sayın Mahmut Dindar.

Buyurun Sayın Dindar. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA MAHMUT DİNDAR (Van) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Cezaevlerindeki yoldaşlarıma selam ve saygılarımı gönderiyorum.

Ülkede derin bir ekonomik kriz ve enflasyon, işsizlik sarmalı yıllardır devam ediyor. Bu ağır durum tüm toplumu derinden etkilemektedir. Türkiye tarihinde icra ve iflas dosyası sayısı bu yıl ilk defa 25 milyon bandını aşmış durumdadır. Halkımız bu borç-kredi batağında yaşam mücadelesi veriyor. Bu ülkede 45 milyon yurttaş kişisel kredi kullanarak yaşamını idame ettiriyor. Maalesef, kredi borçlarını ödeyemeyen illerin başında ekonomik sömürge hâline getirilmiş bölge illerimiz yer oluyor. En riskli illerin içerisinde Mardin, Diyarbakır, Şırnak, Urfa ve Batman geliyor. Bu illerde borcunu ödeyememe oranı ülke ortalamasının 2 katından fazladır. Bölge halkı, temel ekonomik gelirden, üretimden, istihdam ve yatırımdan mahrum bırakılmış durumdadır.

Değerli milletvekilleri, esnafın sorunu halkın sorunudur. Esnafın vergi, prim, fatura ve enflasyon sorunu doğrudan halka yansımaktadır. Türkiye Bankalar Birliği verilerine göre toptan ve perakende sektöründeki tasfiye olunacak kredilerin miktarı son bir yıl içerisinde yüzde 155 oranında artmıştır grafikte gördüğünüz gibi.

Esnaf borcunu ödeyemiyor ve binlerce esnaf kepenk indiriyor. Esnafın en önemli sorunlarından birinin ana nedeni, bu iktidarın mantar gibi çoğalmasına izin verdiği zincir marketlerdir. Bu zincir marketler esnafın eline kelepçe, emeğine zincir vurmuş durumdadır. AKP iktidarı bu zincir marketleri fonlamakta, esnafa gelince vergi primlerini artırmaktadır. Bu bağlamda halkımıza çağrımızı da yapıyoruz: Kentinizi ve esnafınızı yoksullaştıran, sizin emeğinizi ranta ve sermayeye taşıyan bu üç harfli zincir marketlerden, devasa AVM'lerden alışveriş yapmayın. Herkesin gerekli duyarlılığı göstermesi gerekir.

Değerli milletvekilleri, ülke genelinde esnafın sorunları zaten ağır ama Vanlı esnaf ilave olarak hem kayyum mağduru hem de merkezî hükûmetin, altyapı yetersizliklerinin mağdurudur. Yanı başımızdaki İran-ABD/İsrail savaşı Vanlı esnafın yaşadığı krizi derinleştirmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MAHMUT DİNDAR (Devamla) - Mevcut politikalar nedeniyle sınır ticareti olması gereken düzeyde değildir. Hava yolu ve kara yolu taşımacılığının Van'da sınırlı olması yazın açılması gereken turizm sektörünü de baltalamıştır. Geçen gün de ifade ettim, İstanbul'dan Van'a gelmek Paris'e gitmekten daha pahalı olmamalıdır. Vanlı yurttaş ve esnaf ülkenin en pahalı yakıtını harcıyor, en pahalı su faturasını ödüyor. Sizin 77 TL'ye aldığınız mazotu bir Vanlı 80 liraya alıyor, depo başına ilave vergi ödüyoruz. Bu adaletsizliktir. Son on yılda kayyum ve AKP politikalarıyla Van göç veren, yoksul bırakılan bir kente dönüştü; gençlerimiz iş bulabilmek için metropollere, hatta yurt dışına göç ediyor. Her hafta bir iş cinayeti nedeniyle Van'a cenazeler geliyor. Vanlılar iktidarınıza çok kırgın, çok kızgın ve çok öfkeli Sayın Türkmenoğlu.

Bu ağır tablonun acilen değişmesi gerekmektedir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Burdur Milletvekili Sayın Mustafa Oğuz.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MUSTAFA OĞUZ (Burdur) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Yeni Parti Grubu tarafından esnafımızın sorunlarının araştırılması amacıyla verilen Meclis araştırması önergesi üzerine AK PARTİ grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle ifade etmek isterim ki esnafımız bu ülkenin üretim gücü, ticaret hayatının omurgası ve ekonomimizin en önemli aktörlerinden biridir. Alın teriyle çalışan, istihdam sağlayan ve ekonomimize katkı sunan tüm esnaf ve sanatkârlarımızın emeği bizim için son derece kıymetlidir. Ancak önümüzdeki önergeye baktığımızda dile getirilen hususların zaten Hükûmetimiz, ilgili bakanlıklarımız ve meslek kuruluşlarımız tarafından yakinen takip edildiğini görüyoruz. Sorunlar bilinmektedir, önemli olan çözüm üretmektir. Nitekim AK PARTİ iktidarları döneminde esnafımıza yönelik çok önemli düzenlemeler hayata geçirilmiştir. Basit usule tabi esnafımızın ticari kazançları gelir vergisinden istisna edilmiş, beyanname ve defter tutma yükümlülükleri önemli ölçüde azaltılmıştır. Yine, evlerinde ürettikleri ürünleri internet üzerinden satan vatandaşlarımız için esnaf muafiyetinin kapsamı genişletilmiş, genç girişimcilere 400 bin liraya kadar gelir vergisi istisnası sağlanmıştır. Yanında işçi çalıştıran esnafımızın yükünü hafifletmek amacıyla asgari ücret tamamen vergi dışı bırakılmıştır. Ayrıca, kamuya olan borçların taksitlendirilmesinde tecil süresi yetmiş iki aya kadar çıkarılmış, teminatsız tecil tutarı 10 milyona kadar yükseltilmiş ve taksitlendirme faiz oranı da düşürülerek önemli kolaylıklar sağlanmıştır.

Değerli milletvekilleri, bazı çevrelerce gündeme getirilen hurda teşviki konusunda ise Hükûmetimiz popülist değil kamu mali disiplinini, enflasyonla mücadeleyi ve cari dengeyi gözeten sürdürülebilir politikalar izlemektedir. Akaryakıt fiyatlarının önemli ölçüde uluslararası petrol fiyatları ve döviz kurundan etkilendiği de bilinmektedir. Buna rağmen Hükûmetimiz eşelmobil sistemiyle vatandaşlarımız üzerindeki yükü azaltmış, motorinde litre başına ÖTV'yi sübvanse ederek önemli bir destek sağlamıştır.

Yirmi dört yıllık AK PARTİ iktidarlarımız döneminde bunlara benzer onlarca teşvik ve destek sağlanmıştır, bundan sonra da ticari hayatın can damarı olan esnaflarımıza desteklerimiz devam edecektir. Elbette hiçbir zaman esnafın sorunu yoktur demiyoruz, tam aksine, her dönemde olduğu gibi bugün de esnafımızın yanında olmaya devam ediyoruz. Ekonomide yaşanan küresel gelişmelerin etkilerini azaltmak, üretimi, ticareti ve istihdamı güçlendirmek için çalışmalarımızı kararlılıkla sürdürüyoruz. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da esnafımızın taleplerini dinlemeye, ihtiyaçlarını karşılamaya ve Türkiye Yüzyılı hedefleri doğrultusunda güçlü bir ticaret altyapısını oluşturmaya devam edeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

MUSTAFA OĞUZ (Devamla) - Bu düşüncelerle, Türkiye ekonomisinin mevcut sorunlarının zaten Hükûmetimiz tarafından yakinen takip edildiğini, gerekli tedbirlerin kararlılıkla alındığını ve bu nedenle Meclis araştırması açılmasını gerektirecek bir durum bulunmadığını ifade ediyor, söz konusu öneriye AK PARTİ Grubu olarak katılmadığımızı belirtiyorum.

Genel Kurulu ve yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Oğuz.

Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

BAŞKAN - Gündemin "Seçim" kısmına geçiyoruz.

Komisyonlarda boş bulunan ve Yeni Parti Grubuna düşen üyelikler için seçim yapacağız.

Adayları okutup oylarınıza sunacağım.

VIII.- SEÇİMLER

A) KOMİSYONLARDA AÇIK BULUNAN ÜYELİKLERE SEÇİM

1.- Anayasa Komisyonunda boş bulunan üyeliklerine seçim

BAŞKAN - Anayasa Komisyonu:

Anayasa Komisyonu (4 üye)

1) Umut Akdoğan (Ankara)
2) Bülent Tezcan (Aydın)
3) Servet Mullaoğlu (Hatay)
4) Gökçe Gökçen (İzmir)

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2.- Adalet Komisyonunda boş bulunan üyeliklerine seçim

BAŞKAN - Adalet Komisyonu:

Adalet Komisyonu (4 üye)

1) Süleyman Bülbül (Aydın)
2) Turan Taşkın Özer (İstanbul)
3) İsmail Atakan Ünver (Karaman)
4) Cumhur Uzun (Muğla)

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3.- Millî Savunma Komisyonunda boş bulunan üyeliklerine seçim

BAŞKAN - Millî Savunma Komisyonu:

Millî Savunma Komisyonu (4 üye)

1) Uğur Bayraktutan (Artvin)
2) Aşkın Genç (Kayseri)
3) Metin İlhan (Kırşehir)
4) Eylem Ertuğ Ertuğrul (Zonguldak)

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4.- İçişleri Komisyonunda boş bulunan üyeliklerine seçim

BAŞKAN - İçişleri Komisyonu:
İçişleri Komisyonu (4 üye)

1) Evrim Karakoz (Aydın)
2) Melih Meriç (Gaziantep)
3) Mehmet Salih Uzun (İzmir)
4) Murat Çan (Samsun)

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5.- Dışişleri Komisyonunda boş bulunan üyeliklerine seçim

BAŞKAN - Dışişleri Komisyonu:
Dışişleri Komisyonu (4 üye)

1) Bilal Bilici (Adana)
2) Talih Özcan (Düzce)
3) Namık Tan (İstanbul)
4) Utku Çakırözer (Eskişehir)

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6.- Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunda boş bulunan üyeliklerine seçim

BAŞKAN - Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu:
Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu (4 üye)

1) İsmet Güneşhan (Çanakkale)
2) Hikmet Yalım Halıcı (Isparta)
3) Yüksel Taşkın (İzmir)
4) Suat Özçağdaş (İstanbul)

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7.- Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunda boş bulunan üyeliklerine seçim

BAŞKAN - Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu:
Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu (4 üye)

1) Şeref Arpacı (Denizli)
2) Ednan Arslan (İzmir)
3) Nail Çiler (Kocaeli)
4) Talat Dinçer (Mersin)

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8.- Dilekçe Komisyonunda boş bulunan üyeliklerine seçim

BAŞKAN - Dilekçe Komisyonu:
Dilekçe Komisyonu (2 üye)

1) İbrahim Arslan (Eskişehir)
2) Mustafa Erdem (Antalya)

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9.- Plan ve Bütçe Komisyonunda boş bulunan üyeliklerine seçim

BAŞKAN - Plan ve Bütçe Komisyonu:
Plan ve Bütçe Komisyonu (5 üye)

1) Cavit Arı (Antalya)
2) Ümit Özlale (İzmir)
3) Özgür Karabat (İstanbul)

4) Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu (Manisa)
5) Tahsin Ocaklı (Rize)

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

10.- Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonunda boş bulunan üyeliklerine seçim

BAŞKAN - Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu: Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu (5 üye)

1) Orhan Sümer (Adana)
2) İzzet Akbulut (Burdur)
3) Mustafa Sarıgül (Erzincan)
4) Mehmet Tahtasız (Çorum)
5) Deniz Yavuzyılmaz (Zonguldak)

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

11.- Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda boş bulunan üyeliklerine seçim

BAŞKAN - Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu:
Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu (4 üye)

1) Gamze Taşcıer (Ankara)
2) Aliye Timisi Ersever (Ankara)
3) Türkan Elçi (İstanbul)
4) Ayça Taşkent (Sakarya)

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

12.- Avrupa Birliği Uyum Komisyonunda boş bulunan üyeliklerine seçim

BAŞKAN - Avrupa Birliği Uyum Komisyonu:
Avrupa Birliği Uyum Komisyonu (4 üye)

1) Özgür Erdem İncesu (Ardahan)
2) Yüksel Taşkın (İzmir)
3) Mehmet Salih Uzun (İzmir)
4) Fahri Özkan (Kırklareli)

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

13.- Dijital Mecralar Komisyonunda boş bulunan üyeliklerine seçim

BAŞKAN - Dijital Mecralar Komisyonu:
Dijital Mecralar Komisyonu (3 üye)

1) Okan Konuralp (Ankara)
2) Hasan Öztürk (Bursa)
3) Ahmet Tuncay Özkan (İzmir)

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

14.- (10/4004, 4005, 4006, 4007, 4008, 4009) esas numaralı Şanlıurfa ve Kahramanmaraş'ta Okullarda Meydana Gelen Olaylar ile Çocukların Dijital Ortamlarda Karşılaştıkları Riskler ve Olumsuz Etkilerin Tüm Yönleriyle Ele Alınarak Araştırılması, Çözüm Önerileri Geliştirilmesi ve Benzer Olayların Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunda boş bulunan üyeliklerine seçim

BAŞKAN - Şanlıurfa ve Kahramanmaraş'ta Okullarda Meydana Gelen Olaylar ile Çocukların Dijital Ortamlarda Karşılaştıkları Riskler ve Olumsuz Etkilerin Tüm Yönleriyle Ele Alınarak Araştırılması, Çözüm Önerileri Geliştirilmesi ve Benzer Olayların Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu:

Şanlıurfa ve Kahramanmaraş'ta Okullarda Meydana Gelen Olaylar ile Çocukların Dijital Ortamlarda Karşılaştıkları Riskler ve Olumsuz Etkilerin Tüm Yönleriyle Ele Alınarak Araştırılması,

Çözüm Önerileri Geliştirilmesi ve Benzer Olayların Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu (3 üye)

1) Hikmet Yalım Halıcı (Isparta)
2) Suat Özçağdaş (İstanbul)
3) Mahmut Tanal (Şanlıurfa)

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birleşime otuz dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.37

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 20.25

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Nurten YONTAR (Tekirdağ), Rümeysa KADAK (İstanbul)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 117'nci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor, gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

1'inci sırada yer alan, Niğde Milletvekili Cevahir Özkurt ve Kocaeli Milletvekili Sadettin Hülagü ile 109 Milletvekilinin Yükseköğretim Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- Niğde Milletvekili Cevahir Uzkurt ve Kocaeli Milletvekili Sadettin Hülagü ile 109 Milletvekilinin Yükseköğretim Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3755) ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 282)[1]

BAŞKAN - Komisyon? Yerinde.

Dünkü birleşimde İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülen 282 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştı.

Şimdi birinci bölümün görüşmelerine başlıyoruz.

Birinci bölüm 1 ila 14'üncü maddeleri kapsamaktadır.

Birinci bölüm üzerinde, İYİ Parti Grubu adına Edirne Milletvekili Sayın Mehmet Akalın konuşacaktır.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA MEHMET AKALIN (Edirne) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün bu kürsüde 282 sıra sayılı Yükseköğretim Kanunu Teklifi'nin birinci bölümünü görüşeceğiz. Önümüzdeki düzenlemeler üniversitelerimizin yönetiminden akademik kadrolarına, araştırma kapasitesinden gençlerin gelecek beklentilerine kadar geniş bir alanı etkilemektedir. Bu nedenle meseleye birkaç maddelik idari düzenleme çerçevesinden bakmak yeterli olmayacaktır. Türkiye'nin bilim üretme gücünü, üniversitelerimizin kurumsal yapısını ve yükseköğretimin küresel rekabet kapasitesini birlikte değerlendirmek zorundayız.

Yükseköğretim Kurulunun 2025-2026 istatistiklerine göre, Türkiye'de 208 yükseköğretim kurumu, 6 milyon 300 bin öğrenci ve 190 bin öğretim elemanı bulunmaktadır. Bu ölçekteki bir sistem Avrupa'nın en büyük yükseköğretim yapılarından birini ifade etmektedir ancak kurumsal büyüklük tek başına bilimsel başarı anlamına gelmez. Asıl ölçüt, üniversitelerin ne kadar özgür, üretken, adil, yenilikçi ve sürdürülebilir çalıştığıdır. Evet, bilimsel yayınlarda bir ilerleme vardır. YÖK'ün 2024 Raporu'na göre endeksli dergi ve kitaplarda kurum adresli yayın sayısı 2023 yılında 90 bine ulaşmıştır. Aralık 2025'te yayınlanan ve 2020-2024 verilerini değerlendiren son rapor, ulusal ve uluslararası yayın sayılarındaki artışın sürdüğünü, yayınların niteliğini ölçen kategori atıf etkisi değerlerinin dünya ortalamasına yaklaştığını göstermektedir. Evet, bu gelişme de önemlidir. Bununla birlikte, bilimsel

[1] *282 S. Sayılı Basmayazı 28/7/2026 tarihli 116'ncı Birleşim Tutanağı'na eklidir.*

yayında dünya ortalamasına yaklaşmak ile bilimsel etkinin bütün üniversitelere yayılması ve bilimsel etkinin zenginliğe dönüşmesi arasında hâlâ önemli bir mesafe bulunmaktadır.

Patent alanında da artış görülmektedir. Üniversitelerimizde 2023 yılında 1.096 patent başvurusu olumlu sonuçlanmış iken 2024 yılında bu sayı 1.411'e çıkmıştır. Bu, yaklaşık yüzde 29'luk artış seviyesindedir. Fakat patentin tescil edilmesi sürecin başlangıcıdır. Lisanslama, yatırım alma, şirketleşme, üretime geçme ve ihracat geliri oluşturma aşamaları yeterince güçlenmediğinde, bilgi, ekonomik ve toplumsal değere dönüşememektedir.

TÜBİTAK'ın Mayıs 2025'te açıkladığı Girişimci ve Yenilikçi Üniversite Endeksi de üniversiteleri yalnızca yayın sayısına göre değerlendirmemektedir. Bilimsel ve teknolojik araştırma yetkinliği, fikrî mülkiyet havuzu, iş birliği ve etkileşim ile ekonomik ve toplumsal katkı birlikte ölçülmelidir. Bu yaklaşım bize açık bir gerçeği göstermektedir; üniversitenin başarısı, makale ve patent üretiminin yanında üretilen bilginin toplumla, sanayiyle ve ekonomik hayatla kurduğu bağ üzerinden değerlendirilmelidir.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'nin bilimsel rekabet gücünü sınırlayan temel sorunların başında araştırmaya ayrılan kaynak gelmektedir. TÜİK'in en güncel yıllık verisine göre Türkiye'nin toplam AR-GE harcamasının gayrisafi yurt içi hasılaya oranı 2024 yılında yüzde 1,46'dır. Bu, tabii ki TÜİK verileridir. Gerçekte bu rakam yüzde 1'i bile bulmamaktadır. Aynı yıl Avrupa Birliği ortalaması yaklaşık yüzde 2,2'dir; Almanya'da 3,1; Finlandiya'da yüzde 3,2; İsveç'te yüzde 3,6 seviyesindedir. Bilim insanından dünya çapında sonuç beklerken araştırmaya ayrılan kaynağı rakip ülkelerin oldukça altında tutmak büyük bir çelişkidir. Bu fark, patent verilerinde de daha görünür hâle gelmektedir. Avrupa Patent Ofisinin 2025 verilerine göre Türkiye kaynaklı Avrupa patent başvuruları bir yılda yüzde 21,6 artarak 659'a yükselmiştir. Bu artış değerlidir ancak milyon kişi başına düşen Avrupa patent başvurusu Türkiye'de 7,7'dir, aynı gösterge Almanya'da 300'e yakın, Hollanda'da 400'e yakın, İsveç'te 450 civarı, Finlandiya'da ise 600'ün üzerindedir. Türkiye'nin başvuru sayısındaki artışını kalıcı bir teknoloji atılımına dönüştürebilmesi için üniversite, sanayi, finansman ve ticarileşme zincirinin tamamının güçlendirilmesi gerekmektedir.

Sorunun bir diğer boyutu, akademisyenlerin çalışma koşulları ve üniversitelerdeki nepotizmdir. Aşırı ders yükü, idari görevler, proje hazırlama baskısı ve sürekli değişen kadro koşulları akademisyenin araştırmaya ayırabileceği zamanı azaltmaktadır. Üniversite öğretim faaliyetlerini yürütürken bilim üretmek, laboratuvar geliştirmek, proje oluşturmak, öğrenci yetiştirmek ve toplumsal katkı sağlamak zorundadır. Bu görevlerin tamamı için yeterli insan kaynağı, öngörülebilir kariyer yapısı ve güçlü araştırma bütçesi gerekir. Genç akademisyenler yıllarca eğitim aldıktan sonra kısa süreli sözleşmeler, belirsiz kadro süreçleri ve kişiye göre biçimlendirildiği yönünde tartışma yaratan ilanlarla karşılaşmaktadır.

Akademik kadrolar açık rekabet, ölçülebilir yeterlilik ve denetlenebilir değerlendirme esaslarına dayanmalıdır. Kayırmacılık iddiaları, tek tek kişilerin yaşadığı mağduriyetle sınırlı kalmaz; kurumsal güveni aşındırır, nitelikli araştırmacıların sistemden uzaklaşma riskini artırır ve gençlerin akademik kariyere olan inancını zedeler. Üniversitenin adalet duygusu zedelendiğinde bilimsel üretim kültürü de zarar görmektedir. Üniversite özerkliği bu güvenin temel unsurlarından biridir.

Avrupa Üniversiteler Birliği 31 Temmuz 2025 tarihli açıklamasında rektör atama yetkisini Cumhurbaşkanında merkezîleştiren düzenlemenin Avrupa standartlarıyla uyum fırsatını kaçırdığını ifade etmiştir. Üniversite topluluğunun kendi yönetim süreçlerinde etkili olmadığı bir yapı akademik katılımı ve kurumsal sorumluluğu zayıflatmaktadır. Örneğin, rektör atamalarında neredeyse partili olma şartı aranmaktadır; bu, doğru değildir. Siz böyle yaparsanız yarın Cumhurbaşkanı değiştiğinde rektör atamalarında o Cumhurbaşkanının partisinden olma şartı aranır.

Sayın milletvekilleri, görüşülen teklif öğretim elemanlarının güvenlik soruşturmasına ve arşiv araştırmasına tabi tutulmasını da öngörmektedir. Kamu görevine ilişkin güvenlik kriterleri hukuk devleti ilkeleri içinde ele alınabilir ancak kapsamı belirsiz, ölçütleri açıklanmamış veya bilimsel yeterliliğin önüne geçen değerlendirmeler akademik özgürlük üzerinde baskı oluşturabilir. Bu süreçler, nesnel ölçütlere, açık gerekçeye, kişisel verilerin korunmasına ve etkili yargısal denetime dayanmalıdır.

Bu teklifin birinci bölümü yükseköğretimin yapısal sorunlarını çözmek için gereken kapsamlı reform yaklaşımını maalesef ortaya koyamamaktadır. Parçalı yetki düzenlemeleri, merkezî planlama ve kadro cetvelleri, akademik liyakat, araştırma finansmanı, üniversite özerkliği ve ticarileştirme sorunlarıyla birlikte ele alınmadığında kalıcı bir sonuç üretmeyecektir. Üniversite araştırma bütçeleri performans, alan ihtiyacı ve uzun vadeli bilim politikasıyla ilişkilendirilmelidir. Teknoloji transfer ofislerinin başarısı düzenlenen toplantı ve imzalanan protokol sayısıyla ölçülmemelidir. Lisans geliri, patent devri, kurulan girişim, çekilen yatırım, sanayi iş birliği ve ihracat çıktısı temel performans göstergeleri hâline getirilmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MEHMET AKALIN (Devamla) - Sözlerimi tamamlarken şunu özellikle vurgulamak istiyorum: Türkiye'nin üniversite altyapısı vardır; genç araştırmacısı, bilim insanı, girişimcisi ve üretim kapasitesi ve bilim üretmektedir. İhtiyaç duyulan yapı nepotizmden uzak, liyakati koruyan, akademik özgürlüğü güvenceye alan, araştırmayı yeterli kaynakla destekleyen ve bilgiyi toplumsal değere dönüştüren kurumsal düzendir. Bilim insanına güven sağlamadan beyin göçünü yavaşlatamayız. Üniversite topluluğu karar süreçlerine katılmadan kurumsal aidiyeti güçlendiremeyiz. Bilgi ürüne, teknolojiye ve refaha dönüşmeden kalkınma sürdürülemez.

Güçlü Türkiye'nin yolu nepotizmden uzak, özgür üniversiteden, liyakatli akademiden, nitelikli araştırmadan ve üreten bilimden ve bilimin zenginliğine dönüşmesinden geçmektedir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu Ordu Milletvekili Sayın Mustafa Adıgüzel.

Buyurun Sayın Adıgüzel. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; yükseköğretim sistemi, bilimsel üretimin niteliğini artıran, etik ilkeleri güçlendiren, liyakati esas alan ve kamu kaynaklarının etkin kullanımını sağlayan bir şekilde yeniden düzenlenmelidir. Bu kanun teklifinde katılımcı yönetim yerine merkezî idare güçlendirilmekte, üniversitelerin bilimsel kapasitesini güçlendirecek, özerkliğini artıracak bir yaklaşım ise görülmemektedir.

Buradaki bazı düzenlemeler oldukça tartışmalıdır. Mesela, öğretim elemanlarına güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması ile akademik yeterlilik yerine idari ve siyasi bir yaklaşım üniversitede bilimsel özgürlüğün ve düşünce zenginliğinin aleyhinedir. Geçmişte güvenlik soruşturmalarının yol açtığı mağduriyetler hâlâ hafızalarda. Anayasa Mahkemesi daha önce bu alandaki düzenlemeleri iptal etmiş olmasına rağmen şimdi de bunu akademiye mi taşıyacağız? Üstelik sınırları tam belirlenmemiş düzenlemelerin fişlenme endişesiyle otosansüre yol açması da kuvvetle muhtemeldir.

Eğitim alanında birçok sorunumuz var, bu torba kanun teklifine dâhil edip çözebilirdik ama maalesef görmezden gelindi. Mesela, bu teklif, üniversite öğrencilerinin barınma sorununa kalıcı bir çözüm üretiyor mu? Hayır. Bugün üniversite öğrenci sayısı 7 milyonu aşmıştır. Buna yetecek kadar yurt ve yatak var mı? Hayır. Öğrenciler ya özel yurtlara gitmekte ya da eğitime ara vermekteler. Son yıllarda kira artışı ve burs ve kredi artışları arasındaki makas giderek açılmıştır. Öğrencilere verilen destekler yeterli düzeyde değildir. Kayyum rektör uygulamasına bir çözüm var mı? Hayır. Rektör atama sistemi olarak üniversite bileşenlerinin iradesini esas alan demokratik bir seçim yerine mevcut merkezî atama sistemi aynen korunmaktadır. Üniversitelerin akademik iradesi yoksa gerçek anlamda bilim de üretemezler. Özel eğitim öğretmenlerine bir çözüm var mı? Hayır. Bu öğretmenler uzun yıllardır düşük ücret, güvencesiz ve ağır çalışma koşullarıyla karşı karşıyadır. Yıllardır bekledikleri taban maaş güvencesi, iş güvencesi ve sendikal haklara ilişkin hiçbir düzenleme getirilmemektedir.

Ücretli öğretmenlere bir çözüm var mı? Hayır. Eşit işe eşit ücret kuralı gereği aynı görevi yapan öğretmenler arasında kadrolu, sözleşmeli, ücretli ayrımı kabul edilebilir değildir. Bu öğretmenler düşük ücretle, iş güvencesinden ve sosyal haklardan yoksun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Eğitim ve temel bir hizmet güvencesiz istihdam modeliyle sürdürülemez.

Mülakat mağduru öğretmenlere bir çözüm var mı? Hayır. KPSS'de yüksek puan alan öğretmen adaylarının mülakatlarda elenmesi yıllardır kamu vicdanını yaralamıştır. Sınav başarı sıralamasını

değiştiren ve denetlenemeyen sözlü sınav sistemi liyakat ilkesini zedelemiştir. Bu nedenle, sayılarının 1.611 olduğu ifade edilen mülakat mağduru öğretmenlerin haklarının iade edilerek atamalarının derhâl yapılması, sorunun kalıcı bir şekilde çözülmesi ise şarttır.

Engelli üniversite öğrencilerinin sorunlarına bir çözüm var mı? Hayır. Teklifte, engelli öğrencilerin üniversite yaşamını kolaylaştıracak herhangi bir yapısal düzenleme bulunmamaktadır. Oysa erişilebilir kampüsler, uygun fiziki altyapı, ders materyallerinin erişilebilir formatlarda hazırlanması ve akademik destek hizmetleri çağdaş eğitimin vazgeçilmez unsurlarıdır.

Kamusal ve nitelikli yükseköğretime dair bir şey var mı? Hayır. Yükseköğretim sistemi yalnızca sınavlardan ve idari düzenlemelerden ibaret değildir, öğrencilerin barınma, beslenme, ulaşım, sağlık ve eğitim giderleri de bu sistemin ayrılmaz parçalarıdır. Gerçek reform, öğrenciyi merkeze alan, kamusal niteliği güçlendiren, fırsat eşitliğini sağlayan ve sosyal destekleri insanca yaşam düzeyine çıkaran bir anlayışla mümkündür.

Şimdi de teklifin birinci bölümünde yer alan maddelere kısa kısa değinmek istiyorum.

Teklifin 1'inci maddesinde, tıp ve diş hekimliği alanında öğrenim gören yabancı uyruklu uzmanlık öğrencilerine döner sermaye ek ödemesi yapılmayacağı öngörülmektedir. Oysa Anayasa Mahkemesinin daha önce verdiği kararlar var; aynı klinikte çalışan, aynı nöbeti tutan, aynı emeği veren, aynı mesleki riski paylaşan kişiler arasında yalnızca vatandaşlık statüsü nedeniyle ücret bakımından ayrım yapılmamalıdır.

Teklifin 3'üncü maddesinde, üniversitelerin sözleşmeli öğretim üyelerine ilişkin teklif yetkisi görüş bildirme seviyesine indirilmektedir. İlk bakışta yalnızca terminolojik gibi gözüken bu değişiklik, karar yetkisini daha da merkezîleştirmekte, yükseköğretimin ihtiyaç duyduğu esnekliği ve kurumsal özerkliği zayıflatmaktadır.

Teklifin 5'inci maddesinde, azami öğrenim süresini dolduran son sınıf öğrencilerine ek sınav ve tamamlama hakkı verilmesi, özellikle tıp fakültelerinin intern öğrencilerinin yaşadığı mağduriyetlerin giderilmesi bakımından önemlidir. Ancak sorun sadece son sınıf öğrencileriyle sınırlı değildir. Bugün birçok öğrenci ekonomik kriz, barınma ve beslenme güçlüğü nedeniyle eğitimine ara vermek zorunda kalmaktadır. Bu yüzden ara sınıflardaki öğrenciler bakımından da bir düzenleme daha hakkaniyetli olacaktır. Özellikle tıp fakültelerinde internlük döneminin niteliği dikkate alınarak bu dönemin azami öğretim süresi hesabının dışında tutulması daha kalıcı bir çözüm olacaktır.

Teklifin 6'ncı maddesinde gelirsek, akademik etik güçlendirilmeli ancak hukuki belirsizlik oluşturulmamalıdır. Kanun koyucu hangi katkının bilimsel destek, hangisinin etik ihlal olduğunu tereddüde yer bırakmayacak şekilde belirlemelidir.

Madde 7'de disiplin hukuku fikir ve ifade özgürlüğünü baskılamayacak şekilde uygulanmalıdır. Geçtiğimiz günlerde NATO zirvesi sırasında gerçekleştirilen protestolar nedeniyle çok sayıda üniversite öğrencimiz tutuklandı. Mesela Zelina Yavuz ODTÜ Havacılık ve Uzay Mühendisliğini dereceyle kazanmıştır ve şimdi tutuklu bulunan 16 kızımızdan 1'idir, çok sayıda erkek öğrencinin de tutuklulukları devam etmektedir. Gelişmiş ülkeler bu gençleri el üstünde tutarken biz ise kodeslere tıkıyoruz.

Madde 8'de tüm hastanelerin döner sermaye sisteminde köklü bir reforma ihtiyaç vardır. Bugün hem üniversite hem de devlet hastanelerinde sağlık çalışanları bilimsel ve nitelikli sağlık hizmeti üretmek yerine performans öncelikli bir çalışmanın baskısıyla karşı karşıyalar. Sağlık çalışanlarının gerçek ihtiyacı ise emekliliğe yansıyan, tek kalemde ödenen ve akademik emeği esas alan adil bir ücret reformunun hayata geçirilmesidir.

Madde 10'da kamusal kaynaklarla üretilen bilgi ve teknolojilerin denetimsiz bir şekilde özel şirketlere aktarılması riskine karşı gerekli güvenceler oluşturulmalıdır. Ayrıca, buluşlardan elde edilen gelirin en az üçte 1'inin araştırmacıya bırakılması yönündeki düzenleme de tartışmaya açıktır çünkü her araştırma projesinin maliyeti, riski ve ticarileşme potansiyeli birbirinden farklı olduğu için sabit bir oran yerine daha esnek ve hakkaniyetli bir model oluşturulması gerekmektedir.

Madde 11'de devlet üniversitelerinin yurt dışında yerleşke açmasına ilişkin karar yetkisi büyük ölçüde Cumhurbaşkanına bırakılmaktadır. Buna karşılık, üniversitelerin karar mekanizmalarına

ne ölçüde ve bu süreçlere ne kadar katılacağı açık bir şekilde düzenlenmemektedir. Hangi ölçütlere göre belirleneceği, hangi ülkelerde faaliyet göstereceği, akademik denetimin nasıl yapılacağı ve bu yatırımların hangi bütçeyle finanse edileceği gibi meseleler teklif metninde açıklığa kavuşturulmamıştır.

Madde 12'de akademik sahteciliğin önlenmesi desteklenmektedir. Bilimsel ünvanların emekle kazanılması üniversitenin saygınlığı açısından vazgeçilmezdir ancak teklif metninde kullanılan "kısmen yazdırma" "aracılık etme" gibi kavramlar yeterince açık değildir. Bilimsel danışmanlık, ortak araştırma, editörlük, metodolojik katkı veya akademik iş birliği ile etik ihlal oluşturan fiiller arasında sınırlar kanunda net olarak tanımlanmamıştır. Bu belirsizlik uygulamada farklı yorumlara ve keyfî değerlendirmelere yol açabilir.

Değerli arkadaşlarım, hazır yeri gelmişken Bakan Yusuf Tekin önce ortaya bir şey atıyor her zaman, sonra biz cevap verince de rahatsız olup bizi mahkemeye veriyor. Şimdi de "Kurtuluş Savaşı" ifadesinden rahatsız olmuş, müfredattan çıkarılacağını söylemiş ve eklemiş: "Neyden kurtuluyoruz? Ondan önce koskoca Osmanlı İmparatorluğu vardı." demiş. Şimdi, Kurtuluş Savaşı'yla neyden kurtulduğumuzu bir asır sonra Millî Eğitim Bakanına yeniden anlatmaktan hicap duyarım ama Yusuf Tekin bilmelidir ki biz orada sadece işgalcilerle değil, saltanat ve hilafet adına millî güçleri sırtından vuran bozguncu ve bölücülerle de çarpıştık. Osmanlı Devleti vardı evet ama Şeyhülislam Mustafa Sabri ve Anzavur da vardı, İsmet İnönü de vardı ama Ethem ve Ali Kemal de vardı. Yusuf Tekin şimdi söyle bakalım: Kurtuluşun mu tarafındasın yoksa Yunan uçaklarıyla bildirisi atılan Mustafa Sabri'nin mi tarafındasın?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Samsun Milletvekili Sayın İlyas Topsakal.

Buyurun Sayın Topsakal. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA İLYAS TOPSAKAL (Samsun) - Sayın Başkan, aziz milletimizin kıymetli vekilleri; Yükseköğretim Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Muhterem milletvekilleri, bilindiği üzere, maarif tarihimiz boyunca Türk maarif sisteminin en önemli meselesi eğitim gören yavrularımızın hayatlarını idame etmelerini temin edecek, başarılarında onlara yön verecek eğitim, öğretim, program ve içerikleri olmuştur. Bizim geleneğimizin en önemli amacı da çocuklarımızın kendi kültür ve medeniyetini bilen ve geleceklerini estetik ve zarafetle süsleyen nesiller olarak yetiştirmektir. Bu vesileyle, son yıllarda personel dengesi ve üniversite kontenjanlarının devletimizin ihtiyacına göre planlamada üstün gayret gösteren Yükseköğretim Kurulumuzun bu konuda yaptıkları çalışmaları da olumlu bulduğumuzu ifade etmek isterim. Ayrıca, ihtiyacımızın gittikçe arttığı mesleki eğitim konusunda da son yıllarda yapılan çalışmaların güvenlik meselemiz olduğunu da belirtmek istiyorum. Millî Eğitim Bakanlığımızın bu konuda yapacağı çalışmaların önemine dikkat çekmek isteriz ayrıca.

Bütün bunlar planlanırken gelecek nesillerin Türkiye Cumhuriyeti'ne aidiyeti ve ülkelerinin başarısı için çalışan bireyler olarak yetiştirilmeleri de elbette oldukça önemlidir. Her bireyin içinde olduğu milliyete aldığı eğitimle bağlandığını hepimiz biliyoruz. Eskiler tedrisatın içinde terbiyeyi çok önemli görürlerdi; tedrisat ise bilim, terbiye, kültürle ifade edilirdi. Bizlerin kültürü binlerce yıllık tecrübe ve irfanı içinde barındıran aslında hayatımızın hem geçmişi hem de geleceğidir. Söylediğimiz ezgilerin, kullandığımız çalgıların, anne ve babalarımızın kulağımıza üflediği ezcümle her şeyin geleceğe aktarılmasıdır aslında bu tecrübe. Bu aktarım binlerce yılın içinden süzülerek gelen inancımızın ve duygularımızın da mirasıdır. Bu miras bizlere ancak kendi dilimizle aktarılabilir. Bu nedenle Cumhurbaşkanlığımız 2023 yılındaki Strateji Belgesi'ne Türkçenin güzel kullanımını ekleyerek önemli bir iş gerçekleştirmiştir. Liselerimizde en önemli ders görülen araç hâline getirilerek bir aşama da kaydedilmiştir. Bunlar övülesi, takdir edilesi çalışmalardır.

Milletimizin aziz vekilleri, üniversitelerimiz yabancı dille eğitim ve öğretim meselesini yeterince idrak edememekte, İngilizce bilim dili olarak kabul edilmekte, Türkçemiz ise öksüz bırakılmaktadır. Bir ülke düşünün, bütün ilmî yayınlarını başkasının diliyle yapıyor ve kariyer planlamasını bu dile

göre planlıyor. Teknik konularda bu çaba ve ihtiyaç anlaşılabilir, mazur da görülebilir ancak sosyal bilimler ve düşünce alanlarında, hele hele dil ve tarih alanlarında bunun olmasını hangi akıl ve düşünce çerçevesinde oturturuz, anlamak da mümkün değil. Bu alanda yapılacak çok şey var. Başta bilimsel çalışmaları yayınladığımız dergiler olmak üzere köklü bir zihinsel dönüşe çağrı yapmalıyız. Aksi durumda, yaptığınız hiçbir bilimsel çalışma ülkenize ve size bir katma değer vermez.

Dillerin gelişimi aslında tamamen kültürel dünyamızla ilgilidir. Mesela, İngilizce kilise ve ona bağlı üniversitelerde gelişirken hakeza Fransızca, Almanca ve Batı dilleri de bu şekilde olgunlaşmışlardır. Rusça, Hristiyan olmadan Rusların kullandığı bir dildi ancak literatürü Ortodoks Kilisesi'yle vuku buldu. Türkçe de öyledir; cami, medrese, tekke, zaviye ve ona dair kurumlarda büyüdü, gelişti, Osmanlı Dönemi'nde bir medeniyetin ortak terennümü oldu; imparatorluklar bitince, ulus devletler kurulunca bu doğrultuda bugün kullandığımız resmî dilimiz oldu. Dilimizdeki binlerce yılın birikimini ve ayrıntısını görmemiz gerekir yani aslında diliniz, tarihiniz ve tarihte yaşadığınız bütün tecrübeyi içinde barındırır. İnancınız, töreniz, gelenek ve hafızanız aslında ifade edebileceğiniz duygulardır.

Bilimde kullandığımız literatür de literatürle birikir, bu birikimler de dünyadaki yerinizi belirler. Örnek vermem gerekirse başkalarının dillerini kullanarak başarılı olunsaydı Afrika, Orta Doğu ve Uzak Doğu'daki ülkeler Batı seviyesine ulaşırdı. Bu mesele devlet ve millet olmanın temelidir, ülkemizin kurum ve kuruluşları bu meseleyi ciddiyetle ele almalıdır.

Bir diğer önemli ve belki de üniversitelerimizin gelecek yapılanmasında olmazsa olmaz meselemiz doçentlik sözlü sınavının yeniden yürürlüğe konulmasıdır. Yapay zekâ ve teknolojinin gelişmesi bilimsel yayınlarda etik meselesini beraberinde getirmiştir. Her programın bir üst versiyonu vardır. Yaptıracağınız denetim programlarını yüzde 100 sonuç veremez, veremeyecektir. En azından doktoraya ilave olarak doçentlik sınavında adayların yüz yüze kendini anlatması eskiye göre daha da elzemdir. Mesela, tıp alanını düşünün, aday yayınlarıyla doçent olurken alanında ameliyat performansını kim ölçüyor? Canımızı emanet ettiğimiz hekimlerimiz, geleceğimizi emanet ettiğimiz bilim insanlarımız ülkemiz için en kıymetli varlıklarımızdır. Eski medeniyetimizdeki icazet kurulan jürilerdi, bu geleneğimiz tıpkı dünya milletlerinde olduğu gibi geçmişten geleceğe önemli birikimin tezahürüdür. Ezcümle, sözlü sınav mutlaka geri getirilmelidir; bu, bilim insanlarımızın geleceği ve liyakati için oldukça mühimdir.

Yeri gelmişken, üniversitelerimizdeki kadro planlaması her geçen gün yeniden düşünülürken ve planlanırken gelişen üniversitelerimizin paralelinde maddi imkânlarını da artırmalıyız. Bir ülkenin gelişmişliği ve başarısı bilim insanlarının refah ve huzuruyla ölçülür, bu konuda çalışmalar yapan YÖK ve ilgili kurumlarımızı desteklemek vazifemizdir.

Son yıllarda bir de yayın yapma meselesi akademisyenlerimizi bir hayli meşgul etmektedir. Binlerce dolar ödeyerek yayın yapma geleneği akademiyi sarmıştır. Bu anlayış maalesef 2016 öncesi anlayışın devamıdır ve hiçbir bilimsel kriteri yoktur. Zira parayla yayın yapmak etik bir durum değildir, hele hele bilimsel literatürün şirketleştirilip dünya çapında organize edilmesi de bir gerçekliktir. Bu konuda üniversitelerimiz olağanüstü çabayla yüzlerce dergi kurmuş ve kurdukları bilimsel bilgi ağını geliştirmeye çaba göstermektedir. TÜBİTAK ve benzeri kurumlarımız da bu konuda kurumlarımıza destek olmaktadırlar ancak bu yeterli değildir. Yayın yapma usul ve kuralları yeniden gözden geçirilmeli, kurumlar Yükseköğretim Kurumumuzla entegre olarak genç araştırmacılarımızın bu meselesini öncelikli görmelidir.

Sosyal bilimlerde kitap yazma geleneği gittikçe ölmekte, spesifik makaleler kitabın yerini almaktadır. Üniversiteler düşünce merkezidir, dolayısıyla düşünceye ve kültüre dair eserleri konu bazlı çözümlerin üzerinde görmek anlayışı değiştirilmelidir. Bunu lütfen bir eleştiri olarak görmeyin, çağın gereği yaptığımızın aslında düşünceyi kısırlaştırdığını düşünün. Batı'da geleneği olan üniversitelerde sorular basittir ve talebenin düşüncesini ve ufkunu ölçer ancak özellikle teknoloji çağı pratik ve çözüm odaklıdır ama bu anlayışın sonu insani ve irfani olamaz; zamanla derinlik ve vicdan kopar, insan insani olmaktan çıkar. Bu nedenle "eser" denilen dolu düşünce üniversitenin temeli olmalıdır. Matematik, fen alanlarında felsefe, mantık ve düşünceye dair derin bilgi programlarına ihtiyaç vardır.

Değerli milletvekilleri, bugün görüştüğümüz Yükseköğretim Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin, ihtiyacımız olan bu kanunların ülkemize, milletimize hayırlı olmasını temenni ediyoruz ancak Komisyon sürecinde ifade ettiğimiz gibi, bazı maddelerin daha iyi düşünülmesi gerekir. Mesela, 1'inci maddenin üçüncü fıkrasındaki "Yabancı uyruklu uzmanlık öğrencilerinin herhangi bir kurumda kadroları ve kadroya bağlı maaş ve özlük hakları yoktur." gerçeğinden hareketle Anayasa Mahkemesi döner sermayeden alınan ücretleri iptal etmişti, bu vesileyle yeni bir düzenlemeyi yüce Meclisimizden talep etti. Bu talep Komisyonda görüşüldü, maalesef olumlu bulundu ve çocuklarımızın parası kesildi ancak toplam sayıları aslında sınırlı olan bu öğrencilerimizin bütçemize yük getirmeyen durumlarını da düşünürsek yeniden değerlendirilmesi gerekir diye düşünüyoruz.

Evet, Sağlık Bakanlığımızın haklı gerekçelerini de dinledik, hak da verdik, döner sermayelerimizin imkân olarak sıkıştığını da biliyoruz ancak ülkemizin çevremizdeki kardeş ve dost ülkelerden gelen öğrencilerin haklarına dair bir misyonunu da siz milletvekillerine hatırlatmak zorundayız. Bizim ülkemiz sadece tarihî misyonu büyük olan bir devlet değil, aynı zamanda "vakıf devlet" diyebileceğimiz, hakkın ve hukukun yanında vicdanı olan devlet misyonuna sahiptir. Hak dediğiniz şey her zaman vicdan ve irfanı karşılamaz, bazen haktan önce vicdan ve sorumluluklar vardır. Bu duygular her devlette baki değildir; bu, sadece ve sadece bize özgü bir histir ve büyüklüğümüz buradan gelir. Gelen öğrencilerin birçoğu Türk Cumhuriyetleri ve çevremizdeki kardeş coğrafyalardan, belki de mazideki hatıraların yüzü suyu hürmetine buraya gelmekteler; ülkemizdeki tecrübelerini ülkelerine taşıyan ve ülkelerimiz arasında kardeşliğin mimarı olarak görülmelidirler.

Yükseköğretim Kurulumuzun yaptığı bir diğer çalışma emeklilik yaşlarına dairdir. Bu çalışmanın ihtiyacımıza dair olduğunu biliyoruz; buna göre, haklı gerekçeleri olan bu çalışmayı önemli görüyoruz.

Bir diğer önemli çalışma ise 2547 sayılı Kanun'daki 44'üncü maddeye dair; değişiklikle öğrencilerimizin azami öğrenim süreleri, uygulamalı eğitim ve internlük gibi programların yapısı düzenlenmekte, uygulamada olabilecek aksaklıklar giderilmekte, ilişiği kesilen öğrencilere yeni imkânlar verilmektedir. Her iki düzenleme de oldukça önemli ve geçmişe dönük uygulamada olan eksiklikleri tamamlayacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

İLYAS TOPSAKAL (Devamla) - Yine, yapılan yeni düzenlemeyle intihal meselesi düzenlenmiş, bu suçu işleyenler için disiplin ve cezai yaptırımlar karara bağlanmıştır.

Teknoloji transfer ofislerinin yapısı yeniden ele alınarak üniversite-sanayi iş birliğinin geliştirilmesi de bu çerçevede önemlidir.

Üniversitelerimizde öğretim üyesi, öğretim görevlisi ve asistan kadrolarının dengesi yıllar içinde bozulmuştu. Yani profesörlük kadrosundaki toplanma doçent ve aşağı kademelere göre oldukça yoğundu. Bu çalışma, alttan yukarıya doğru olması gereken piramit YÖK tarafından yapılmıştır, çabaları için teşekkür ediyoruz. Yine, YÖK'ümüzün gelecek ihtiyaçlarına göre yeni açtığı bölüm ve kurumların hayırlı olmasını diliyoruz.

Bu vesileyle, bugün burada bizlerin önerilerini ve eleştirilerini sabırla dinleyen Meclisimizin kıymetli vekillerine başarılar diliyor, yasamızın devletimiz ve milletimiz için hayırlara vesile olmasını temenni ediyor, yüce heyetimize saygılarımızı sunuyoruz. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Iğdır Milletvekili Sayın Yılmaz Hun.

Buyurun Sayın Hun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA YILMAZ HUN (Iğdır) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Yükseköğretim Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, yükseköğretim sisteminin farklı alanlarına ilişkin çeşitli düzenlemeler içermektedir. Teklifte öğrenci affından akademik disiplin hükümlerine, üniversite hastanelerinin finansmanından akademik etik düzenlemelerine kadar birçok başlık yer almaktadır. Ancak ne yazık ki bu teklif, üniversitelerin uzun yıllardır biriken temel sorunlarına çözüm üretmekten uzaktır çünkü

yükseköğretimin ihtiyacı yalnızca yükseköğretim sistemdeki bazı kanunlarda değişiklik yapmak değildir; bilimsel özgürlüğü, üniversite özerkliği, liyakati ve eğitim hakkını güçlendirecek kapsamlı bir anlayış değişikliğidir. Ancak ne yazık ki iktidar yine bildiğini yapıyor, birbiriyle doğrudan ilgisi olmayan birçok düzenlemeyi tek bir teklifin içine dolduruyor. Böyle olunca ne yazık ki ne bir yasama faaliyeti yürütülebiliyor ne de üniversitelerin gerçek sorunları gerektiği gibi tartışılabiliyor. Yükseköğretim gibi milyonlarca öğrenciyi, yüz binlerce akademisyeni ve aileyi ilgilendiren bir alan torba yasa mantığıyla yönlendirilemez, yönetilemez. Üniversiteler için kalıcı çözümler üretilecekse bunun yolu katılımcılıktan, şeffaflıktan ve ortak akıldan geçmektedir.

Teklifin 1'inci maddesi, tıpta ve diş hekimliğinde yabancı uyruklu uzmanlık öğrencileri açısından yeni bir hak kaybı yaratmaktadır. Üstelik, bu düzenleme, Anayasa Mahkemesinin daha önce hak ihlali tespit ettiği bir konuda yeniden eşitsizlik üreten bir yaklaşım ortaya koymaktadır. Tıpta ve dış hekimliğinde yabancı uyruklu uzmanlık öğrencileri Türkiye vatandaşı meslektaşlarıyla aynı hastanelerde çalışıyor, aynı nöbeti tutuyor, aynı hastalara hizmet veriyor. Emeği de sorumluluğu da aynı olan insanlar arasında ücret ve özlük hakları bakımından böylesine büyük bir ayrım yapılmasını doğru bulmuyoruz. Teklif yasalaştığında birçok yabancı uyruklu uzmanlık öğrencisinin gelirinin yaklaşık 17 bin lira seviyesinde kalacağı ifade edilmektedir. Bu, bir hekimin insanca yaşamını sürdürebileceği bir gelir değildir. Sağlık sistemini ayakta tutan hekimlerin emeği değersizleştiren bu anlayıştan vazgeçilmelidir. Aynı işi yapan, aynı sorumluluğu taşıyan hekimler arasında ayrım yaratan bu madde yeniden düzenlenmeli, Anayasa Mahkemesinin ortaya koyduğu eşitlik ve hak ihlali tespitleri dikkate alınmalıdır.

Teklifin 15'inci maddesinde yer alan öğrenci affı düzenlemesi eğitim hakkının yeniden kullanılabilmesi bakımından önemli fırsat sunmaktadır ancak düzenlemede yer verilen "terör örgütleriyle iltisakı veya irtibatlı olduğu değerlendirilenler" şeklinde belirsiz ifadeler affın kapsayıcılığını zayıflatmakta ve eğitim hakkı üzerinde ciddi hukuki sakıncalı doğurmaktadır. "İltisak" ve "irtibat" kavramları ceza hukukunda kesin sınırları çizilmiş ve mahkûmiyet kararlarıyla tespit edilen hukuki statüler değildir. İdarenin değerlendirmesine açık bu ifadelerin kişilerin yükseköğrenime devam hakkını sınırlandırmak için kullanılması hukuk devleti ilkesi, masumiyet karinesi ve eğitim hakkı bakımından ciddi tartışmalar yaratmaktadır. Üniversiteler idari değerlendirmelerle öğrencilerin dışlandığı kurumlar olmamalıdır; üniversiteler düşüncenin, bilimsel özgürlüğün ve eşit yurttaşlığın güvence altına alındığı eğitim kurumları olmalıdır. Eğitim hakkı ancak Anayasa'nın ve uluslararası insan hakları sözleşmelerinin öngördüğü açık, belirli ve öngörülebilir sınırlamalarla kısıtlanabilir. Bu nedenle, öğrenci affı düzenlemesi belirsiz ve keyfî uygulamalara zemin hazırlayacak "iltisak" ve "irtibat" ifadelerinden arındırılmalıdır. Eğitim hakkından yararlanacak öğrencilerin kapsamı hukuk devleti ilkesine uygun, nesnel ve yargı denetimine açık ölçütlerle belirlenmelidir.

Teklifte yapılan bir diğer önemli değişiklik ise eğitim elemanlarının atanmasında güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasının belirleyici bir şart hâline getirilmesidir. Biz bu anlayışı da kabul etmiyoruz, üniversiteler sadakatin değil liyakatin esas alındığı kurumlardır. Bir akademisyenin geleceğini güvenlik değerlendirmelerine değil bilimsel yeterliliğine, akademik üretimine ve etik duruşuna göre belirlemek gerekir; iktidar ise bilimsel ölçütleri geri plana itiyor. Akademide güvenlikçi bir anlayış hâkim kılınmaya çalışılmaktadır. Türkiye bu uygulamaların sonuçlarını daha önce yaşadı, barış akademisyenleri sürecinde binlerce akademisyen düşüncelerinden dolayı üniversitelerinden uzaklaştırıldı, daha sonra Anayasa Mahkemesi ifade özgürlüğünün ihlal edildiğine dair karar verdi. Bu kanun teklifiyle aynı anlayış bu kez kanunlaştırılmaya çalışılmaktadır. Güvenlik soruşturması bilimsel liyakatin yerine geçemez. Farklı düşünen akademisyenleri potansiyel tehdit olarak gören bir anlayışın özgür bilim üretmesi de mümkün değildir. Bilimin olduğu yerde korku olmaz, fişleme olmaz, siyasi sadakat aranmaz. Üniversitelerde esas alınması gereken ölçüt güvenlik soruşturması olamaz; esas alması gereken nokta bilimsel yeterlilik, liyakat ve akademik özgürlük olmalıdır çünkü özgür olmayan üniversitelerin özgür bilim üretmesi de mümkün değildir.

Değerli milletvekilleri, bir diğer konu: Üniversitelerde yaşanan temel sorunların önemli bir bölümü kanun metinlerinden değil yükseköğrenimi şekillendiren yönetim anlayışından kaynaklanmaktadır. Üniversitelerin en temel sorunlarından biri de kayyum rektör anlayışıdır. Üniversiteler bilimsel özerkliğin

ve akademik özgürlüğün hayat bulduğu kurumlardır. Bir üniversitenin gelişebilmesi için yalnızca güçlü binalara ya da bütçelere değil özgür bir akademik ortama ihtiyacı vardır. Akademisyenlerin düşüncelerini korkmadan ifade edebildiği, öğrencilerin yönetime katılabildiği ve bilimsel kararların siyasi tercihlerle değil akademik ölçütlerle alındığı bir üniversite iklimi oluşturulmadan yükseköğretimde gerçek bir reformdan söz edilemez. Ancak son yıllarda bunun tam tersine tanıklık ediyoruz. Rektörler üniversite bileşenlerinin iradesi dikkate alınmadan belirlenmektedir. Akademik kadrolarda liyakatten çok siyasal yakınlık tartışmaları gündeme geliyor. Üniversitelerin kendi yöneticilerini belirleme iradesi giderek zayıflarken merkezî idarenin etkisi her geçen gün daha da artırılıyor. Bunun sonucu olarak üniversiteler, bilimsel başarılarıyla değil öğrencilerin ve akademisyenlerin demokratik itirazlarıyla, protestolarıyla ve bu protestolara yönelik müdahalelerle gündeme gelir hâle gelmiştir. Oysa Anayasa'nın 130'uncu maddesi, üniversitelerin bilimsel özerklik esasına göre faaliyet göstermesini öngörmektedir. Bilimsel özerklik yalnızca ders anlatma serbestîsi değildir, aynı zamanda üniversitelerin kendi akademik geleceğini belirleyebilme, yöneticilerini özgür bir akademik iradeyle şekillendirebilme ve bilimsel kararlarını dış müdahalelerden bağımsız alabilme güvencesidir. Kayyum anlayışı ise tam tersine üniversiteleri tek merkezden yönetilecek idari yapılara dönüştürmektedir. Bu anlayış, akademisyenlerin yönetime olan güvenini zayıflatmaktadır; öğrencilerin üniversitelerine aidiyet duygusunu hızla aşındırmakta ve bilimsel üretimi olumsuz etkilemektedir. Bilim, baskının olduğu yerde değil özgürlüğün, çoğulculuğun ve katılımın olduğu yerde gelişir.

Değerli milletvekilleri bu teklif, yükseköğretime ilişkin birçok düzenleme içeriyor ancak üniversitelerin yıllardır kanayan yaralarına yine sessiz kalıyor. Bunlardan biri de OHAL döneminde kanun hükmünde kararnamelerle görevlerinden ihraç edilen barış akademisyenlerinin ve binlerce KESK üyesi kamu emekçisinin yaşadığı ağır hak ihlalleridir. Aradan yıllar geçmesine rağmen bir bildiriye imza attıkları ya da eleştirel düşüncelerini ifade ettikleri için üniversitelerden, çalıştığı kurumlardan uzaklaştırılan çok sayıda akademisyen ve kamu emekçisi hâlâ görevlerine dönememiştir. Anayasa Mahkemesi ve AİHM kararlarına rağmen akademik yaşamda oluşan bu tahribat bütünüyle giderilememiştir. Binlerce öğrenci deneyimli hocalarından mahrum bırakılmış, üniversiteler ise farklı düşüncelerin bir arada ürettiği bilimsel iklimi kaybetmiştir. Üniversiteler farklı fikirlerin özgürce tartışıldığı kurumlar olmalıdır. Bilim ancak eleştirel düşüncenin, ifade özgürlüğünün ve akademik güvencenin olduğu ortamlarda gelişebilir. OHAL KHK'lerinin üniversitelerde bıraktığı adaletsizlikler, barış akademisyenlerinin ve kamu emekçilerinin yaşadığı mağduriyetler giderilmelidir; KHK uygulamasına son verilmeli, KHK mağdurlarının tüm mağduriyetleri de giderilmelidir.

Yükseköğretim, yalnızca üniversite kampüslerinden ibaret değildir. Bu sistemin ayrılmaz bir parçası olan öğretmen yetiştirme politikaları ve eğitim emekçilerinin çalışma koşulları da aynı bütünün içindedir. Özel sektör öğretmenleri düşük ücretlerle, güvencesiz sözleşmelerle ve ağır çalışma koşulları altında mesleklerini sürdürmeye çalışmaktadır. Aynı eğitimi veren, aynı müfredatı uygulayan öğretmenler, yalnızca çalıştıkları kurum farklı olduğu için farklı haklara sahip olmaktadır. Bu durum eğitim emekçileri açısından açık bir eşitsizlik yaratmaktadır. Uzun süredir hak arama mücadelesi veren özel sektör öğretmenlerinin talepleri bu teklifte de karşılık bulamamıştır. İktidar, eğitim sisteminin niteliğini yükseltmek istiyorsa eğer önce eğitim emekçilerinin insanca çalışma ve adil ücret hakkını güvence altına almak durumundadır çünkü eğitimin geleceği onu ayakta tutan emekçilerin geleceğinden bağımsız düşünülemez.

Değerli milletvekilleri, üniversiteler, özgür düşüncenin, bilimsel üretimin, demokratik yaşamın, toplumsal eşitliğin temel kurumlarıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

YILMAZ HUN (Devamla) - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Bu nedenle üniversiteleri daha bağımlı hâle getiren değil daha özgür kılan, öğrencileri dışlayan değil eğitim hakkının genişleten, liyakati zayıflatan değil güçlendiren, kamusal yüksek üretimi gerileten değil destekleyen düzenlemelere ihtiyaç vardır.

Bu teklifin bazı olumlu yönlerini teslim etmekle birlikte eksik ve sakıncalı hükümlerinin yeniden değerlendirilmesi gerektiğini ifade ediyor; üniversitelerin, öğrencilerin ve akademisyenin ortak geleceğini önceleyen değişiklik önergelerimizin dikkate alınmasını bekliyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Dindar...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

61.- Van Milletvekili Mahmut Dindar'ın, orman yangınlarına ve yaz döneminde artan boğulma vakalarına ilişkin açıklaması

MAHMUT DİNDAR (Van) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Aşırı sıcakların yaşandığı bir dönemi yaşayacağız. Bugün 11 yerde yangın olduğu bilgisi geldi. Muhtemelen ağustos ayında bu sayı daha da çok olacaktır. Her yıl yüzlerce canlının yaşam alanlarının yok olduğu orman yangınlarına dair acil tedbir alınması, ilgili bakanlık ve belediyelerin bu konuda desteklenmesi ve tedbirlerin alınması gerekiyor.

Diğer önemli bir konu da her yaz döneminde artan boğulma vakalarına yönelik yine tedbir alınması gerekiyor. Sıcaklardan bunalan halkımızın yaşam haklarının korunması, gerekli duyuru ve çalışmaların yürütülmesi, ölüm vakalarının önüne geçilmesi gerekir. Bu konuda genel bilinçlendirme çalışmaları yeterli değildir.

Hem halkımıza hem de ilgili kurumlara duyarlılık çağrımızı yineliyoruz, yaşam hakkını koruyalım diyoruz.

BAŞKAN - Sayın Genç...

62.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, Kayseri'deki barınma sorununa ilişkin açıklaması

AŞKIN GENÇ (Kayseri) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Seçim bölgem Kayseri'de dar gelirlinin en yakıcı sorunlarından biri barınmadır. Haziran 2026 verilerine göre kentimizde ortalama konut kirası 18.628 liraya ulaşmıştır. Net asgari ücret ise 28.075 liradır. Bir asgari ücretli maaşının yüzde 66'sını yalnızca kiraya vermekte, bütün bir ayı geçirmek için elinde sadece 9.447 lira kalmaktadır. En düşük emekli aylığı 23.552 liraya çıkarılsa bile bunun yüzde 79'u kiraya gitmektedir. Emeklinin elektrik, su, doğal gaz, gıda, ilaç ve ulaşım için elinde yalnızca 4.924 lira kalmaktadır. Kayseri'de mesele artık ev sahibi olmak değil, kirayı ödedikten sonra hayatta kalabilmektir. Asgari ücret ve emekli aylıkları yurttaşlarımızın giderlerini karşılayabileceği, kimseye muhtaç olmadan insan onuruna yaraşır biçimde yaşayabileceği bir düzeye çıkarılmalıdır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Niğde Milletvekili Cevahir Uzkurt ve Kocaeli Milletvekili Sadettin Hülagü ile 109 Milletvekilinin Yükseköğretim Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3755) ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 282) (Devam)

BAŞKAN - Yeni Parti Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Fethi Açıkel.

Buyurun Sayın Açıkel. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

YENİ PARTİ GRUBU ADINA FETHİ AÇIKEL (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Yükseköğretim Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerine Yeni Parti Grubum adına söz almış bulunmaktayım. Yüce Meclisi ve vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün Genel Kurulda görüşmekte olduğumuz kanun teklifi AKP hükûmetlerinin Türkiye'de en fazla zarar verdiği üç temel alandan birincisi yani eğitim ve yükseköğrenim alanı üzerindedir. AKP'nin son yirmi beş yılda yükseköğrenim kadar zarar verdiği diğer iki alan, şüphesiz, adalet ve hukuk sistemi ile ekonomi, üretim ve bölüşüm alanlarıdır. Bilhassa AKP eliyle geçtiğimiz on yıllar boyunca yürütülen öngörüsüz ve plansız yükseköğretim politikaları yüzünden istihdam, mesleki beceri ve kalkınma stratejileriyle entegrasyon sağlanamamış ve ciddi kurumsal kopukluklar yaşanmıştır. Akademi dünyamızda ortaya çıkan ve yaygınlaşan siyasi kayırmacılık, ahbap

çavuş yerleştirmeleri ve akademik sahtecilikler yüzünden akademik kadrolarda ciddi nitelik ve liyakat kaybı yaşanmıştır. Bir günde ilan edilen paraşüt kadrolarla bölümler doldurulmuş, muhalif olduğu düşünülen akademisyenler ise hem kadrosuz bırakılmış hem de mesnetsiz soruşturmalarla yıldırılmıştır. Bu vesayetçi müdahalelerin belki de en çarpıcı örneklerinden biri Boğaziçi Üniversitesidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, oysaki üniversite sistemi, evrensel anlamda bir ülkenin muasır medeniyet kriterleri açısından nerede olduğunun en önemli göstergelerinden biridir. Yükseköğrenim, bir ülkenin hukuk sistemiyle birlikte istihdam politikaları, sektörel ihtiyaçlar, rekabet gücü, yurttaşlık ve demokrasi kültürü açısından ulusal kalkınma ve insani gelişmişlik üzerinde en fazla etki bırakan çarpanlardan biridir. Bu açıdan, maalesef durumumuz parlak değildir. Zira, Türkiye, dünyanın 16'ncı ekonomisi konumunda olmasına rağmen bilimsel makale üretim hacmi açısından 19'uncu sıradadır. Ancak yirmi yıl önce bile ilk 500'de 5 üniversitemiz var iken bugün, 2026'da bu sayı sadece 1 üniversite artarak 6'ya yükselmiştir. ODTÜ URAP ölçümlerine göre ilk 1000 üniversite arasında sadece 15 üniversitemiz vardır ancak atıf etkisi, toplumsal ve sektörel etkiler açısından ilk 500'e girebilen tek bir üniversitemiz dahi yoktur. Dünya ekonomisinde ve akademik üretimde vasata çıpa atılmış durumdadır. Ancak daha da vahimi, ülkelerin demokrasi düzeyini ölçen V-Dem Endeksi'ne göre Türkiye, 179 ülke içinde 140'ıncı sıraya düşmüş, seçimli otokrasi konumuna gerilemiştir.

Değerli milletvekilleri, bugün Üsküdar Belediye Başkanımız ve Türkiye'nin az sayıdaki yüksek gemi mühendislerinden biri olan Sevgili Sinem Dedetaş Başkanımız gözaltına alınmıştır. Bu gözaltına alınış süreci de bu seçimli otokrasi statüsüne gerileyişimizin göstergesidir. Sinem Dedetaş uzmanlığı ve kamu yönetimi tecrübesiyle öne çıkmış bir kadın bürokrat ve başarılı bir kamu yöneticisidir. Bu sabah bu büyük hukuksuzluğun mağduru olmuştur tıpkı daha önce büyük bir hukuksuzluğun mağduru olan milyonların Cumhurbaşkanı adayı Sayın Ekrem İmamoğlu'nun üniversite diplomasının üniversite özerkliğinin ve kurumsal bağımsızlığının hiçe sayılarak iptal edilmesi örneğinde olduğu gibi. Bu iki örnek Türkiye'de üniversitelerin özerkliğine vurulan vesayetin vahim iki göstergesidir.

Bugün Hükûmetin YÖK Kanunu'na dair mevcut teklifleri, bu kötüleşen demokratik ve ekonomik göstergeler göz önünde bulundurularak tartışılmalıdır. Zira, mevcut yasa teklifi, akademik sahtecilik ve hırsızlıkla ilgili teklifi de göstermektedir ki AKP iktidarı süresince akademik sahtecilik maalesef bir ekonomik sektör ve kariyer kanalı hâline gelmiştir. Master, doktora tezleri yazdırma, akademik hırsızlık ve sahte yayıncılık âdeta sektörleşmiştir. Türkiye akademisi, maalesef, Avrupa Konseyi GRECO ve OECD FATF kriterlerine benzer bir tabirle neredeyse en istisnai akademik yolsuzluk ve sahtecilik ülkesi konumuna gerilemiştir. İktidarın akademik sahtecilikle ilgili teklifi de göstermektedir ki Türkiye'de akademik üretim ciddi bir çürümeyle karşı karşıyadır. Bizatihi bu yasa teklifi AKP'nin inşa ettiği akademik düzene dair âdeta bir itirafname niteliğindedir. Peki, sormak gerekir: AKP eliyle doçentlik yabancı dil sınavı dahi 65'ten 55 puana düşürülürken ve akademik yayın kriterleri geçtiğimiz on yıllar boyunca sulandırılırken ve merdiven altı yayın sektörünün semirmesine göz yumulurken bu süreçlerin sorumlusu kimdir, bu iktidar değil midir?

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu torba kanun teklifinde öğrenci affı gibi, denklik düzenlemeleri gibi yani bizlerin Yeni Parti Grubu olarak desteklediğimiz, haklı bir karşılığı olan; öğrencilerimizin, ailelerin ve eğitim camiasının uzun zamandır dile getirdiği beklentileri bir ölçüde karşılayan düzenlemelere tabii ki destek veriyoruz ancak öğrenci affı gibi olumlu tek tük düzenlemelere karşı bu yasa teklifi AKP'nin yükseköğretimde yarattığı tahribatı gizlemeye dönük ve üniversitelerde vesayeti arttırmayı amaçlayan temel kanunun arasına serpiştirilmiş kısıtlayıcı düzenlemeler içeren bir torba kanun niteliğindedir. Zira bu kanun teklifi, ne yazık ki Türkiye'de yükseköğrenim stratejileri açısından çok yaşamsal olan gençlerin meslek ihtiyaçlarına, mesleki beceri taleplerine hitap eden bir nitelik taşımamaktadır. Üniversite mezunu tüm beyaz yakalıları tehdit eden yapay zekâ devrimi karşımızda dururken, Türkiye'de sadece eğitim fakültelerinden ve iktisadi idari bilimler fakültelerinden mezun 1 milyondan fazla işsiz gencimiz iş ararken bir planlama ve stratejik uzgörü geliştirilme çabasına girişilmemiştir. Bakınız, ne eğitimde ne istihdamda olan gençlerimizin oranı yüzde 30'lara dayanmıştır, OECD'de bu rakam yüzde 14, Avrupa Birliğinde ise yüzde 12'dir. İşte bu mesleki ve eğitimsel planlama

eksikliği yüzünden doktorlarımız, mühendislerimiz, akademik kadrolarımız, akademik yolsuzlukla ve fason yayınlar yapan sahteci adaylarla rekabet edip yarışamadıkları ve kadrosuz bırakıldıkları için umutlarını, geleceklerini Avrupa'da, Batı'da arıyorlar. Bu yüzden akademik camia içinde büyük bir nitelik, kadro ve ücret eşitsizliği ortaya çıkıyor, bölgesel ve kuşaklar arası eşitsizlikler akademinin içinde bile derinleşiyor.

Değerli milletvekilleri, bu yasa teklifinin getirmek istediği güvenlik ve arşiv soruşturması da göstermektedir ki Anayasa'ya, temel hukuk ilkelerine ve masumiyet karinesine aykırı olarak sadece siyasi intibaya, iftiraya, jurnalciliğe, gizli tanıklara ve mesnetsiz şikâyete bağlı olarak akademik atanma kriterleri rahatlıkla suistimal edilebilecektir. Getirilmek istenen güvenlik soruşturması mekanizmaları, Türkiye'de akademinin içine sokulduğu siyasi kastlaşma ve ideolojik dışlama mekanizmalarına yeni bir halka ekleyecektir. Tıpkı geçtiğimiz günlerde TEMA gönüllüleriyle birlikte gözaltına alınıp ardından tutuklanan Ankara Üniversitesi Mülkiye hocası Doçent Doktor Emel Memiş'in mesnetsiz ve müphem gerekçelerle tutuklanması örneğinde olduğu gibi, akademisyenlerin iftira, şikâyet bir intibaya bağlı olarak soruşturma geçirmeleri Anayasa'ya ve hukuk ilkelerine aykırıdır. Bu yaklaşım, Türkiye'de bilim insanlarına ve üniversitelere duyulması gereken güvenin eksik olduğunun, kampüslerde ve bürokratik mekanizmalarda demokratik çoğulculuk prensiplerinin çalıştırılmadığının bir göstergesidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bina yapmak, beton dökmek; eğer iyi bina yapabilirseniz depreme dayanıklı, beton dökebilirseniz kolaydır. Zor olan, evrensel kriterlere uygun, nitelikli akademisyenlerin istihdam edildiği, istihdam hedefi olan üniversiteler kurmaktır; zor olan, mesleki ve akademik planlamayla gençleri istihdama yönlendirebilmektir. Türkiye'nin ihtiyacı olan, yeni tabelalar ya da kayyım rektörler için tahsis edilen yeni makamlar, paraşütle atanmış yeni kadrolar değildir. Türkiye'nin ihtiyacı, yeni yükseköğretim politikasıdır, yeni bilim politikasıdır. Türkiye'nin ihtiyacı, 21'inci yüzyılın yeni bir kalkınma ve sanayileşme hamlesiyle uyumlu çalışacak liyakatli akademisyenlerdir. Yeni bir ekonomik modeldir Türkiye'nin ihtiyacı. Türkiye'nin ihtiyacı, 21'inci yüzyıl Atatürk cumhuriyetimizin kendine yeterlilik modelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

FETHİ AÇIKEL (Devamla) - Türkiye'nin ihtiyacı, bilimsel özgürlüktür, özerkliktir; yeni nesil kamu iktisadi teşekkülleri, üniversitelerle, teknokentlerle birlikte çalışan yeni planlamacılık modelidir, tüm bunlara uygun olarak inşa edilmiş yeni bir üniversite reformudur. Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye'nin ihtiyacı, "istiklal" kavramından kaçınan değil iftihar eden millî eğitim bakanlarıdır. (Yeni Parti sıralarından alkışlar) Türkiye'nin ihtiyacı, Hasan Âli Yücel gibi bakanlardır. Türkiye'nin ihtiyacı, İsmail Hakkı Tonguç gibi eğitimcilerdir; Refik Saydam gibi, Türkan Saylan gibi kendini mesleğine adamış, akademik ve mesleki uzmanlığı en üst düzeyde olan vatanseverlerdir.

Yeni Parti Grubu olarak bilim insanlarının, uzmanların, araştırmacıların ve öğrencilerin yanındayız. Muasır medeniyet gereklerine göre çalışan bir üniversite reformunun yanındayız.

Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına Muğla Milletvekili Sayın Selçuk Özdağ.

Buyurun Sayın Özdağ. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yine bir torba yasayla karşı karşıyayız. Bir YÖK yasası ve öğrenci affıyla ilgili içerisinde bazı konular var, YÖK'le hiç alakası yok veya öğrenci affıyla hiç alakası olmayan bir kanun.

Şimdi, bu kanunla ilgili neler söyleyeceğiz? Bir, değerli arkadaşlar, Bilim ve Sanat Vakfı vardı, Şehir Üniversitesi diye bir üniversite vardı biliyorsunuz. Bu üniversite bir kararnameyle kapatıldı. Her zaman söylüyorum burada... Siz, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemini getirirken ne diyordunuz? "Biz Türkiye'yi daha demokratik bir ortamda yöneteceğiz. Parlamenter sistemde yapamadığımız, bize ayak bağı olan şeyleri ortadan kaldıracağız. Bürokratik işlemlere, bürokratik oligarşiye 'Dur!' diyeceğiz ve de aynı zamanda bürokrasi, hantal bürokrasi çok ciddi şekilde aciliyet kesbedecek ve aynı zamanda hukuk devletini inşa edeceğiz." diyordunuz. Ya, siz bir kararnameyle Bilim ve Sanat

Vakfına bağlı Şehir Üniversitesini niye kapattınız? Sizin Ahmet Davutoğlu'na olan siyasi rekabetiniz, burada öğrencilerden ve öğretim elemanlarından intikam almayı mı gerektiriyordu? Neden kapattınız, ne gerekçeniz vardı, söyler misiniz bana? Sonra diyordunuz ki siz... Bakın, size özellikle söylüyorum Adalet ve Kalkınma Partililer: Kin ile din bir arada olmaz. Kin ile siyaset de bir arada olmaz; siyasette küslük olur, dargınlık olur, rekabet olur, zaman zaman aykırılıklarımız olabilir ama siyaset ile kin bir arada olmaz. Siz siyasete kin bulaştırdınız, bu doğru değildi.

Sonra, hatırlarsanız, iktidara geldiğinizde şöyle söylüyordunuz siz: "YÖK bir vesayet kurumudur ve kaldıracağız." diyordunuz. Kaldırdınız mı? Niye kaldırmadınız şimdiye kadar? 2 defa YÖK kanunu hazırlandı bu Parlamentoda, sizler hazırladınız Adalet ve Kalkınma Partisi, iktidar olarak hazırladınız. Ne yaptınız o YÖK kanununu? Hiçbir şey yapmadınız ve getirmediniz burada. Vesayet eğer başkalarındaysa, başkaları vesayetçiyse kötü ama siz vesayetçi olursanız iyi, öyle mi? Bu, çok ciddi şekilde bir tenakuzdur arkadaşlar.

İkinci bir husus, Bilgi Üniversitesi. Bakın, kanun hükmünde kararnamelerle neler yaptığınıza çok somut, çok müşahhas bir örnek vermek istiyorum. Bilgi Üniversitesi bir kararnameyle gece yarısı kapatıldı, değil mi? Kapattınız Bilgi Üniversitesini. Niye kapattınız, gerekçeniz neydi? Özel bir üniversiteydi değil mi bu? Ardından ne yaptınız bu sefer? Bu sefer bu keyfîliğe karşı, bu ciddiyetsizliğe karşı, bu denetimsizliğe karşı, "ben yaptım oldu" mantığına karşı "A, yanlış yapmışız, o zaman biz bunu tekrar geri alalım..." Başka bir kararnameyle de -Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle- tekrar yeniden açılmasını sağladınız değerli arkadaşlar. Bakın, hatırlarsanız eğer İkinci Meşrutiyet'in son dönemleri ve de aynı zamanda cumhuriyetin ilk yıllarında Sakallı Celâl var, şöyle söylüyordu: "Meşrutiyet'i ilan ettik, olmadı, cumhuriyeti ilan ettik, olmadı; hiç olmazsa ciddiyeti ilan edelim de belki bir şeyler yapabiliriz." Ben sizlerden ciddiyetle konulara eğilmenizi istirham ediyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi, Türkiye'de rektör atamaları var, değil mi? Bu rektör atamaları geçmişte nasıldı, hatırlayın lütfen. Neydi? 6 kişi belirliyordu üniversiteler. Ben yirmi sene Karadeniz Teknik Üniversitesinde, şurada, burada öğretim üyeliği yaptım. Siz bu 6 kişiyi YÖK'e gönderiyordunuz, YÖK bunu 3'e indiriyordu ve Cumhurbaşkanı bunların içinden 1'isini seçiyordu. Burada ideoloji de vardı, burada parti taassupları da vardı, aynı zamanda burada kendi dünya görüşüne uygun olarak da birilerine karşı tasarruf da vardı, değil mi? Yani Ahmet Necdet Sezer olursa 3'dekini 1'e alıyordu, Abdullah Gül olursa 3'dekini 1'e alıyordu veya Sayın Cumhurbaşkanı olursa 3'dekini 1'e alıyordu veya 1'dekini de 3'e indiriyorlardı; bu keyfîlik değil miydi, bu demokrasi mi, bu liyakat mı, bu ehliyet mi? Ardından ne yaptınız? Bunu beğenmediniz, dediniz ki: "Şöyle yapalım: Biz bu sefer seçimle değil de müracaat edenler arasından seçelim." Ya, bakınız, devlet kimsenin arkabahçesi değildir arkadaşlar, devleti arkabahçeniz yapmaya çalışıyorsunuz. Geçmişte arkabahçesi yapmak isteyenlerle, yargıyı, bürokrasiyi, üniversiteleri arkabahçesi yapmak isteyenlerle mücadele ettiniz. Bazen bir mezhep oldu, bazen bir etnisite oldu, bazen bir ideoloji oldu değerli arkadaşlarım ve "Bunlar kötüydü." diyerek de meydan okudunuz ve bu meydan okumanın karşısında bedeller ödediniz. Zaman zaman insanlar üniversitelerden atıldılar. Şimdi aynısını siz yapıyorsunuz; geliyorsunuz, istediğiniz kişileri rektör olarak atıyorsunuz. Peki, rektör olarak atadıktan sonra... Bunlar hakikaten liyakatli, ehliyetli, çok değerli bilim adamları mı? Ya, bu göreceli bir husus ama çoğunlukla değil. Bunun kriteri nedir? Dünyada ilk 500 üniversitenin arasına girebiliyor musunuz? Çok nadir, 1-2 üniversite; ilk 1.000'e 3-5 üniversite.

Peki, siz, 86 milyonluk ve aynı zamanda bin yıllık bir devletin çocukları olarak, beş bin yıllık milletin çocukları olarak kültürü medeniyete taşımış, bilgi ve teknolojiye zamanında hâkim olmuş insanların, milletin çocukları olarak şimdi niye böyle bir yola tevessül ediyorsunuz? Yani rektör sizden olursa iyi öyle mi? Doğru değil ki arkadaşlar. Bakın, bunları değiştirin. Yarın bir başkası gelecek bu sistemde, yarın geldikten sonra onlar da aynı şekilde yapacaklar, onlar da kendi dünya görüşüne uygun insanları getirecekler. Olan maalesef milletimize olacak, bizim bilgi toplumumuza olacak, bizim "academia"mıza olacak arkadaşlar. Kazandığınızı zannedeceksiniz veya başkaları kazandıklarını zannedecekler ve bunun kayıplarını Türkiye ödeyecek. Bugün bilgi toplumunda, bilgi çağında, teknoloji çağında çok gerideyiz değerli arkadaşlar ve değerli çocuklarımız bizim... Liyakate

ve ehliyete önem vermeden bugün mülakatı ön plana çıkardığınız için ve aynı zamanda da istisnai kadrolarla istediğinizi memur yaptığınız için, aynı zamanda da mülakatın ötesinde istediğinizi alabilme kriterlerine veya alabilme yetkisine sahip olduğunuz için de Türkiye'de güya kendiniz kalkındığınızı zannediyorsunuz. Zaman zaman savunma sanayisinden bahsediyorsunuz. Belki 20 misli büyüyecektik, belki 30 misli büyüyecektik. Bugünkü büyümeyi geçmişle kıyasladığınızda siz bunu büyüme olarak gösteriyorsunuz değerli arkadaşlar.

Sonra öğretim elemanları alımları... Burada, işte, yetkililer de var. Ben söyleyeyim size, bu öğretim elemanları alımlarıyla ilgili ÖYP'yi getirmiştiniz; Öğretim Üyesi Yetiştirme Programı. Çok değerli bir programdı, araştırma görevlileri bu şekilde gireceklerdi, hiçbir torpil yoktu. Çok değerli kriterler vardı, objektif kriterler ve şeffaf bir şekilde. Ve geldiniz, önce ne yaptınız? Önce 1 araştırma görevlisi alırken 4 kişiyi mülakata çağırıyordunuz; 2'yse 8'di, 3'se 12'ydi. Ardından ne yaptınız? ÖYP'yi getirdiniz. Helal olsun, işte böyle olur, Müslüman böyle olur, devlet adamı böyle olur, bin yıllık devletin çocukları böyle olur dedim. Ve "academia"ya, öğretmen olamayan arkadaşlar "academia"ya girmemeli dedim. Öğretmen olma kriterine sahip değil; "academia"ya giriyor, öğretmen yetiştiriyor, mühendis yetiştiriyor, mühendislik fakültesinde hoca oluyor, tıp fakültesinde hoca oluyor. Gerçi tıpta biraz, tıpta uzman uzmanlık sınavıyla, TUS'la beraber geçmişte yapıldı; Kenan Evren ve arkadaşlarına karşıyız ama onların yapmış olduğu hayırlı bir iş vardı değerli arkadaşlar. Ardından ne yaptınız? ÖYP'yi kaldırdınız, Öğretim Üyesi Yetiştirme Programı'nı kaldırdınız. Bu sefer ne yaptınız? 1 kişi alıyorsanız 10 kişi. Bu sefer ne yaptınız? 1 kişi alıyorsanız 20 kişiyi mülakata çağırıyorsunuz. İlla sizin adamınız olacak, illa partiden referans getirecek, illa mezhebe bağlı olacak veyahut da partiye bağlı olacak, cemaate, derneğe, vakfa bağlı olacak. Yapmayın arkadaşlar! Peygamber Efendimiz böyle mi söylüyordu? Kâbe'nin anahtarlarını kime vermişti, hatırlayın lütfen. Kâbe'nin anahtarlarını Osman bin Sabit'e vermişti; müşrikti. Niye amcası Abbas'a vermedi de ona verdi? "Onlar liyakatli." dedi, "Onlar ehliyetli." dedi. "Allah bana şöyle bir ayet gönderdi: 'Emaneti ehline verin.' dedi." Emaneti ehline verin arkadaşlar. Ne olur, emaneti ehline verin. Üniversiteye hoca alırken ne olur ÖYP'yi tekrar yeniden getirin. Bunların hesabını vereceksiniz; bakın, vereceksiniz. Belki bu dünyada vermeyeceksiniz; aldım, oldu, bitti, zaten kanunlar geriye işlemez ama "basübadelmevt" var, öldükten sonra dirilme var, hesap verme günü var değerli arkadaşlarım ve bunun ardından ne yapıyorsunuz siz? Mülakatları getirdiniz. Neydi mülakat? Eskiden bir mülakat yapıyordunuz. Ardından bir Millî Eğitim Bakanı geldi, "Millî Eğitim Akademisi oluşturalım." dediniz. Ya, eğitim fakültelerine öğrenci alıyorsunuz. Bunlar geliyorlar, üniversite sınavlarına giriyorlar; liselerde çalışıyorlar, ortaokullarda çalışıyorlar. Anneler-babalar yemiyorlar, içmiyorlar, giymiyorlar, gezmiyorlar; çocukları için harcıyorlar. Bunlar üniversiteyi kazanıyorlar, ardından beş yıl, dört yıl okuyorlar eğitim fakültelerinde. Öğretmenlik hakkını elde edecekler; "Yok, KPSS'ye gireceksin." Eskiden giriyorlardı, mülakatla eleniyorlardı. Doğru değildi ama yine de hadi neyse, bu mülakata yine bir mülakat... Şimdi, onlarca mülakat yapıyorsunuz arkadaşlar bu Millî Eğitim Akademisiyle beraber. Oradaki derslerle yapıyorsunuz, davranış notlarıyla yapıyorsunuz; bu da doğru değil kardeşlerim benim. Arkadaşlarım, milletvekilleri ve kamuoyuna sesleniyorum: Doğru işler yapmıyorsunuz. Maalesef, üniversite fikir anarşistlerinin yeri olması lazımken üniversite eş dost, akrabaların yeri.

Gelin, bir araştırma önergesi verelim, hep beraber araştıralım bu 204 üniversiteyi; 204 mü, 205 mi, sayısını da unuttum. 205 üniversite yanılmıyorsam eğer vakıf üniversiteleriyle beraber. Ve gelin, buralardaki akrabaları araştıralım; utanırız, vallahi utanırız, billahi utanırız ya. Baba üniversite hocası, hanım da üniversite hocası. Ya, baba, anne üniversite hocası, çocuk da üniversite hocası. Baba, anne, çocuk üniversite hocası, teyze de üniversite hocası, hala da üniversite hocası, dayı da üniversite hocası veyahut da onun akrabaları, birinci, ikinci derece akrabaları da üniversite hocası. Ne bereketli bir aile, ne zeki çocuklar, ne yetenekli insanlar, değil mi arkadaşlar? Onun için, gelin arkadaşlar, bununla ilgili de bir araştırma önergesi verelim. Ayıptır, ayıp, ayıp! İnanın, ayıptır!

Değerli arkadaşlar, bir denklik meselesi var, bu denklik meselesini de halletmemiz gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Bununla ilgili olarak da açık ve şeffaf olması lazım YÖK'ün.

Ardından "50/d" var; araştırma görevlisi alıyorsunuz, sözleşmeli olarak alıyorsunuz ve bunlarla ilgili de problemler çıkıyor. Şimdi, burada da torba yasada işte belli yaşa gelenler daha sonra üniversitede üniversite rektörünün görüşüyle YÖK'e gönderilecek, YÖK de bunların, iki yıl, iki yıl uzatacak sözleşmelerini. Vallahi billahi buralarda da kriterleriniz bilimsellik olmayacak. Vallahi billahi tallahi burada da kriterleriniz ilim olmayacak, teknoloji olmayacak, bilgi olmayacak, mutlaka ve mutlaka ya duygusallık olacak veyahut da akraba kayırmaları olacak değerli arkadaşlar.

Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu üç yıldır fiilen atıl arkadaşlar. Burada, Millî Eğitim, Kültür, Gençlik Komisyonunda görüşülmesi gereken yasalar neden Plan ve Bütçe Komisyonuna gidiyor? Üç yıldır bu Millî Eğitim, Gençlik, Kültür ve Spor Komisyonu neden atıl, hiç mi işiniz yok sizin? Ya, bu Komisyon toplanmaz mı? Bu Komisyon Türkiye'nin eğitim problemlerini, kültür problemlerini, gençlik problemlerini, spor problemlerini konuşmaz mı arkadaşlar? Konuşmuyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Üçte 1'le İç Tüzük gereği toplanması gerekir; imza topluyoruz, toplantıyı yapmıyorsunuz, ondan sonra da demokrasiden bahsediyorsunuz, hukuktan bahsediyorsunuz. Geçirin bu yasaları, geçirin; elbet, gün ola harman ola diyor, teşekkür ediyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Gruplar adına yapılan konuşmalar tamamlanmıştır.

Birinci bölüm üzerinde şahısları adına ilk olarak Çanakkale Milletvekili Sayın İsmet Güneşhan.

Buyurun. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle Dünya Milletler Ligi'nde 2'nci kez Dünya Şampiyonu olan Atatürk cumhuriyetimizin sultanları, Kadın Voleybol Millî Takımı'mızı yürekten kutluyorum. (Yeni Parti sıralarından alkışlar) Gençlerimize fırsat eşitliği sağlandığında, liyakat sahibi federasyon yöneticileri iş başına geldiğinde ne başarılar ortaya çıktığını görüyoruz. Onlara bir kez daha yürekten teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin, ülkemizde kendisini en yalnız hisseden, gelecek kaygısıyla yaşayan milyonlarca gencimizin temel sorunlarına çözüm olmaktan oldukça uzak olduğunu görüyoruz. Üstelik Komisyonumuz da asli görevini maalesef yerine getirememektedir. Biz, Komisyon üyeleri olarak defalarca toplantı talebinde bulunduk, gerekli imzaları topladık ancak bu taleplerimiz karşılıksız bırakıldı. Ne yazık ki Komisyonumuz -şaka gibi- iki yıl sonra ancak toplanabildi, herhâlde dönem sonuna kadar bir daha toplanmayız, bu bizim son toplantımız olur.

Teklifin içeriğine baktığımızda, YÖK Denetleme Kurulu üyelerinin özlük haklarına ilişkin düzenlemeler yapıldığını, emekli olduktan sonra çalışmaya devam eden öğretim üyelerine çeşitli mali haklar tanındığını görüyoruz; eyvallah, bunlara bir itirazımız yok. Peki, şimdi buradan sormak istiyorum: Ya üniversite öğrencilerinin barınma sorunu var mı bu teklifte? Tabii ki yok. Peki, ya genç akademisyenlerin düşük ücretleri, ağır ders yükleri ve maruz kaldıkları mobbing var mı? Onlar da yok bu teklifte. Yani bu teklif bunların hiçbirine maalesef cevap veremiyor.

Bu teklif, ayrıca, başkasına tez yazdıranlara ve para karşılığı tez hazırlayanlara yaptırım öngörüyor. Elbette akademik sahteciliğe karşı mücadele edilmelidir, bunda hemfikiriz, buna itirazımız yok. Ancak burada sormamız gereken temel soru şudur değerli arkadaşlar: Yıllardır sahte diploma iddiaları gündeme gelirken, akademik ünvanlar tartışılırken, parayla tez hazırlayan şirketler âdeta sektör hâline dönüşürken neden sessiz kalındı? Akademik etik kurallar bu kadar aşınırken bugüne kadar hangi etkin mücadele yürütüldü? Bunları buradan iktidara sormak istiyorum.

Yine, ayrıca bu kanun teklifinde öğrenci affı da var, onu da desteklediğimizi belirtmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, değerli arkadaşlar; Türkiye bugün eğitimde, gençlik politikalarında, kültürde ve sporda ciddi sorunlarla karşı karşıya. Bugün sabah okula aç giden çocukların olduğu bir ülkeden bahsediyoruz; okulunda sabun bulunmayan, güvenlik görevlisi olmayan eğitim kurumlarından

bahsediyoruz; çocuklarını spor altyapısına yönlendiremeyen ailelerden bahsediyoruz. Büyük devlet olmanın ölçüsü yalnızca görkemli binalar yapmak değildir, aynı zamanda çocuklarına iyi bir gelecek sağlamak için onlara iyi bir altyapı oluşturmaktan geçiyor. Eğer bir çocuk açsa, bir öğrenci maddi imkânsızlık nedeniyle okulunu bırakıyorsa, gençler geleceklerini başka ülkelerde arıyorsa orada artık çok büyük bir sorun var demektir. Bugün ne eğitimde ne istihdamda olan gençlerin oranı yüzde 31'e dayanmıştır. Yani her 3 çocuğumuzdan 1'i evde oturuyor, ev genci olarak anılıyor. Bu tablo hepimizin ortak sorumluluğudur, bu sorumluluktan hiçbirimiz vazgeçemeyiz. Biz bütçe görüşmelerinde, okullarda ücretsiz bir öğün verilmesini defalarca teklif ettik, ne yazık ki bu önerilerimiz sizlerin oylarıyla reddedildi.

Diğer taraftan, dijital bağımlılık büyüyor, okul çevrelerinde uyuşturucu tehdidi her geçen gün daha da artıyor, sanal bahis gençlerimizi kuşatıyor ancak bu alanlarda kapsamlı ve etkili politikalar maalesef iktidardan göremiyoruz.

Değerli milletvekilleri, değerli arkadaşlar; bu teklif, özel öğretim kurumlarında çalışan yaklaşık 200 bin öğretmenin de sorunlarına çözüm getirememektedir. 1965 yılında verilen bu hak 2014 yılında yani sizin iktidarınız döneminde kaldırılmıştır. Öğretmenlerimiz günlerce mücadele etmiş, açlık grevinde bulunmuş ve seslerini iktidara duyurmaya çalışmış fakat bunun sonucunda bu taleplerin hiçbir tanesi karşılık bulamamıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

İSMET GÜNEŞHAN (Devamla) - Değerli milletvekilleri, Türkiye'nin günü kurtaran düzenlemelere değil, gençlerini önceleyen, eğitimi güçlendiren, öğretmenini koruyan, üniversitelerini özgürleştiren ve çocuklarını yoksulluktan uzaklaştıran gerçek reformlara ihtiyacı vardır. Biz millet adına, 85 milyon yurttaşımız adına burada görev yapıyoruz. Bu nedenle, sorunları erteleyen değil çözen bir anlayışa ihtiyaç vardır.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum tekrar. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Canbey...

Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

63.- Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey'in, Balıkesir'in Edremit, Ayvalık, Burhaniye, Gömeç ve Kepsut ilçelerinde çıkan yangınlara ilişkin açıklaması

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) - Kıymetli Başkanım, teşekkür ediyorum.

Bugün Balıkesir'imizin Edremit, Ayvalık, Burhaniye, Gömeç ve Kepsut ilçelerinde aynı anda çok sayıda yangın çıkmıştır. Devletimiz yangınlardan hemen sonra bütün önlemleri almış ve yangınların söndürülmesiyle alakalı büyük bir mücadele verilmiştir, herhangi bir can kaybı olmamıştır. Vatandaşlarımıza geçmiş olsun diyoruz. Tabii, burada, büyük bir mücadele veren itfaiyecilerimize, yine, vatandaşlarımıza ve gönüllülerimize hassaten teşekkür ediyoruz. Allah ülkemizi her türlü felaketten ve yangından korusun diyoruz.

Devletimizin yetersiz kalmasıyla alakalı herhangi bir durum söz konusu değildir. Bugün Balıkesir'imizin dört bir tarafında hem uçaklar hem arazözler hem greyderler hem de itfaiye erleri büyük bir mücadele vermişlerdir; bu mücadele de ancak takdiri hak etmektedir.

BAŞKAN - Sayın Ok...

Buyurun.

64.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok'un, Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

İSMAİL OK (Balıkesir) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Bugün, YENİ YOL Grup Başkan Vekilimiz özellikle Gömeç'teki yangınlarda hava müdahalesi olmadığını ifade etmişti. Valimiz kamuoyuna açıklama yaptı, ben de hemen kendisiyle görüştüm. Özellikle Edremit ilçesinde, Altınoluk Mahallesinde ve Gömeç ilçemizde çıkan yangınlara hemen 6 uçak, 5 helikopter, 30 arazöz, 13 itfaiye aracı, 22 su tankeri, 7 müdahale aracı, 67 hizmet aracı, 4 dozer,

4 kepçe, 2 TOMA, 6 otobüs ve 658 personelle müdahale edilmiştir. 210 konut tedbiren tahliye edilmiş olup herhangi bir can kaybı yoktur. Yangından etkilenen vatandaşlarımızın her türlü ihtiyaçları AFAD, Kızılay ve UMKE ekiplerimiz tarafından karşılanmaktadır. Kısacası, devletimiz yangın bölgesindedir. Bu vesileyle, kamuoyuna duyurulur.

Hemşehrilerimize tekrar geçmiş olsun diyorum.

BAŞKAN - Sayın Dalgın...

Buyurun.

65.- Balıkesir Milletvekili Burak Dalgın'ın, Balıkesir'in çeşitli bölgelerinde çıkan yangınlara ilişkin açıklaması

BURAK DALGIN (Balıkesir) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Ben de hemşehrilerimize geçmiş olsun diliyorum. Balıkesir'in çeşitli bölgelerinde çıkan yangınlar maalesef hepimizin içini yaktı. Yazlık dönemlerde maalesef bu risk, bilinen bir risk, bunun önüne geçmemiz gerekiyor. Yangından sonra gerek Büyükşehir Belediye Başkanımızla gerek İlçe Belediye Başkanımızla irtibatdaydık. Orada ciddi bir efor sarf ediliyor. Ben de gönüllülerimize, devlet kurumlarımıza Allah kolaylık versin diyorum. Bu tip afetlere yönelik hazırlıklarımızın da artırılmasını temenni ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Niğde Milletvekili Cevahir Uzkurt ve Kocaeli Milletvekili Sadettin Hülagü ile 109 Milletvekilinin Yükseköğretim Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3755) ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 282) (Devam)

BAŞKAN - Şahısları adına ikinci konuşmacı Kocaeli Milletvekili Sayın Sadettin Hülagü.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SADETTİN HÜLAGÜ (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yükseköğretim sistemimizin niteliğini, akademik üretim kapasitesini, üniversitelerimizin kurumsal işleyişini ve öğrencilerimizin eğitim hakkını güçlendirmeyi amaçlayan kanun teklifimiz hakkında şahsım adına söz almış bulunmaktayım.

Yükseköğretim sistemi eğitim ve öğretim faaliyetlerinin niteliği, akademik etik ve liyakat ilkeleri, bilimsel üretimin teşviki, kamu kaynaklarının etkin ve hakkaniyete uygun kullanımı bakımından sürekli gelişimi ve güncellemeyi gerekli kılan bir yapıya sahiptir. Hazırlanan bu teklifle, yükseköğretim kurumlarımızın işleyişinde ortaya çıkan sorunların giderilmesi, yargı kararları doğrultusunda ihtiyaç duyulan yasal düzenlemelerin hayata geçirilmesi, üniversitelerimizin bilimsel ve kurumsal kapasitesinin güçlendirilmesi hedeflenmiştir. Kanun teklifi öğrencilerimizin eğitim hakkını, akademisyenlerimizin emeğini, üniversite hastanelerimizin işleyişini, yükseköğretim kalitemizi daha da ileri götürmeyi merkeze alan kapsamlı bir çalışmanın ürünüdür.

Ülkemiz yükseköğretim alanında son yıllarda önemli bir gelişme kaydetmiş, öğretim alanı, elemanı ve öğrenci sayısı, program çeşitliliği, yayın potansiyeli ve uluslararası öğrenci kapasitesi bakımından güçlü bir noktaya ulaşmıştır. Yükseköğretim alanındaki birikim ve tecrübemizi yakın iş birliği içindeki bulunduğumuz ülkelere taşıyacağız ve bu durum ülkeler arasındaki etkileşimi güçlendirecektir.

Değerli milletvekilleri, kanun teklifimizde önemli bulduğumuz birkaç madde üzerinde durmak isterim.

Yalnız, konuşmalar öncesinde, bir milletvekilimizin Eğitim Komisyonuna girerken "Sağlık Komisyonuna mı girdim?" diyerek böyle sitem etmesini anlamakta zorluk çekiyorum. Çünkü devlette kırk yıllık hizmetini tamamlamış, Türk Silahlı Kuvvetlerinde başlayan, Kocaeli Üniversitesinde yurt dışı eğitimlerine gidip katılmış, Japonya'da, Amerika'da, İtalya'da eğitimini tamamlamış, Yabancı Diller Yüksekokulu Müdürlüğü yapmış, iki dönem rektörlük yapmış birisi olarak, Üniversitelerarası Kurul Başkanlığı, Üniversite Hastaneleri Birliği Başkanlığı, YÖK üyeliği, Cumhurbaşkanlığı

Başdanışmanlığı sonrası milletvekilliği yapmamın yanında başka ne aranıyor, ben bilemiyorum. Onun için böyle bir sitem edeyim dedim sayın vekilimize.

Yükseköğretim Kuruluyla ilgili yapılan teklifler de öğrenci affıyla ilgili teklifler; azami sürelerinin uygulamalı eğitimde internlük dâhil bunlarla ilgili ilişiği kesilen öğrencilere yönelik geçiş hükümleri ve eğitim haklarıyla ilgili tamamen verilmektedir.

Yükseköğretim kurumlarımızın ilk 500'e giremediğiyle ilgili dün bir söylemde bulunmuştu bir sayın vekilimiz. Ben bugün Yükseköğretim Kurulumuzdan aldım, 2027'de ilk 500'e giren 6 tane üniversitemiz var; bunlar, İstanbul Teknik Üniversitesi, ODTÜ, Koç, Boğaziçi, Sabancı ve Bilkent; sıralamalarını vermiyorum. Yani doğru bir bilgiyi söylemek açısından da bunu söylemeden geçemedim.

Yükseköğretim kurumlarında hazırlık sınıfları dâhil lisansüstü düzeyde eğitim görmekte olan, çeşitli sebeplerle ilişiği kesilen öğrencilerimize yönelik af düzenlemesi hayata geçirilmektedir; bu önemli bir şey.

Asıl önemli olan, akademisyenlerin çalışma yaşının uzatılması. Üniversiteler yalnızca ders verilen binalar değil, tecrübenin yeni kuşakla buluştuğu, geçmişin birikiminin geleceğin umutlarına dönüştüğü kurumlardır. Bir üniversiteyi güçlü kılan, modern kampüsleri ya da teknolojik altyapısı yanında, asıl güç olan yetişmiş insan kaynağının düzgün yönetilebilmesidir. Yıllarını bilime, araştırmaya, insan yetiştirmeye adamış akademisyenlerin 67 yaşına geldiğinde takvimde bir yaprak düştüğünü öne sürerek sistem dışına çıkarılması kaynak israfına verilebilecek en iyi örnektir. Akademisyenlik bedensel güçten çok zihinsel üretimle ilgilidir. Bilim insanının en kıymetli dönemi çoğu zaman ileri yaşlarıdır. Bilgi yalnızca kitap okuyarak kazanılmaz, yılların deneyimi, araştırmaları, yetiştirilen öğrenciler ve yaşanan akademik mücadelelerle olgunlaşır. Üniversitelerin hafızasını ve ilmin sürekliliğini korumak çok önem arz etmektedir. Burada önemli olan üretkenliktir, sağlık durumudur, akademik katkıdır. Hazreti Ali'ye atfedilen "Bana bir harf öğretenin kırk yıl kölesi olurum." şeklindeki bu derin anlamlı söz kadim medeniyetimizde ilme, bilgiye ve öğretmene duyulan saygının en zarif sembollerinden biridir. Biz de bu teklifimizde öğretim üyelerimizin, akademik devamlılığı olanların 75 yaşına kadar çalışmalarını sağlıyoruz.

Bir diğer olumlu gördüğüm şey, üniversitelerin proje tabanlı teknolojik transfer ofislerinin güçlendirilmesi. Bu gerçekten önemli.

Vakıf üniversitelerinin tam burslu öğrenci verme noktası önemli fakat bunların bünyelerindeki tıp fakültelerinin hastanelerini yapmamaları nedeniyle son bir kez uzatılma süresi verilmekte. Bunun mutlaka takipçisi olacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

SADETTİN HÜLAGÜ (Devamla) - Türkiye'deki devlet yükseköğretim kurumlarının Cumhurbaşkanımızın kararıyla yurt dışında yerleşke, akademik birim, program ve ihtiyaç duyulan tesisleri kurabilmesi de oldukça önemlidir.

Asıl bir diğer şey de teklifimizle, kişisel emeğe, akademik birikime dayanmayan, başkaları tarafından hazırlanan tez, makale, kitap ve proje gibi çalışmalarda mutlaka takip ve cezalandırma sistemi yapılacaktır.

Büyük mütefekkir Ayaşlı Şakir Efendi'nin güzel bir sözüyle bitirmek isterim. "Derlerse ibadet ne demek? Söyle bi-şek: Bilmek, yine bilmek, yine bilmek." Bilgi toplumu olmak zorundayız. Bilgi olmadan, düşünmeden yapılan bir ibadetin de getirisi olmaz.

Bu nedenle, kanun teklifimizin yükseköğretim camiamıza, öğrencilerimize, akademisyenlerimize, ülkemize ve aziz milletimize hayırlı olmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sağ olun, var olun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Birinci bölüm üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi, birinci bölümde yer alan maddeleri, varsa o madde üzerindeki önerge işlemlerini yaptıktan sonra ayrı ayrı oylayacağım.

1'inci madde üzerinde aynı mahiyette 5 önerge vardır, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3755) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Selçuk Özdağ — Muğla
Bülent Kaya — İstanbul
Sema Silkin Ün — Denizli
Haydar Altıntaş — İzmir
Mustafa Kaya — İstanbul

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Mustafa Cihan Paçacı — İstanbul
Mehmet Akalın — Edirne
Şenol Sunat — Manisa
Hasan Toktaş — Bursa
Burak Dalgın — Balıkesir
Mehmet Satuk Buğra Kavuncu — İstanbul

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Mahmut Dindar — Van
Mehmet Rüştü Tiryaki — Batman
Mehmet Zeki İrmez — Şırnak
Ali Bozan — Mersin
Onur Düşünmez — Hakkâri
Nejla Demir — Ağrı

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Hüseyin Yıldız — Aydın
Cevdet Akay — Karabük
Ömer Fethi Gürer — Niğde
Nermin Yıldırım Kara — Hatay
Ali Fazıl Kasap — Kütahya
Mustafa Adıgüzel — Ordu

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Leyla Şahin Usta — Ankara
Ümmügülşen Öztürk — İstanbul
Radiye Sezer Katırcıoğlu — Kocaeli
Fuat Oktay — Ankara
Hüseyin Altınsoy — Aksaray

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

MİLLÎ EĞİTİM, KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR KOMİSYONU BAŞKANI AYŞEN GÜRCAN (Eskişehir) - Takdire bırakıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı İzmir Milletvekili Sayın Haydar Altıntaş.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

HAYDAR ALTINTAŞ (İzmir) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu arada, YENİ YOL Partisine yeni siyaset hayatında başarılar diliyorum.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Yeni Parti artık.

HAYDAR ALTINTAŞ (Devamla) - Özür dilerim, Yeni Partiye, geri aldım, Yeni Partiye...

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Bu Yeni Partililer bu karışıklığın sebebi oldular.

HAYDAR ALTINTAŞ (Devamla) - Evet, Yeni Partiye, kusura bakmayın.

Değerli arkadaşlar, Türkiye Cumhuriyeti devletinin Osmanlı Devleti'nden bu yana sürdüregeldiği belediyecilik hayatı 170'inci yılını doldurmak üzeredir ancak son iki yılda uygulanan belediyecilik Türk siyasetini domine edecek hâle gelmiş ve bloke etmiştir.

Türkiye'de belediyeler kamunun vazgeçilmez unsurlarından biridir ve meşruiyetini halktan alan, seçimle gelen kurumlardır. Dolayısıyla bu belediyelerin üzerinde oynanan siyasi tasarruflar hukuk dışı, kanun dışı olursa ne ahlaka ne vicdana ne de demokrasiye yaraşır. Özellikle son iki yılda silkeleme operasyonuyla başlayan, daha sonra 19 Mart sendromuyla süren ve iki yıla yakın süreden bu yana hiçbir hukuk dinlemeden süregiden bu olay Türk siyasetine ciddi manada zarar vermiştir ve aynı tempoyla devam ederse zarar giderek büyüyecektir.

Şimdi Türk belediyeciliğinin ve belediye başkanlığının ehemmiyet ve önemini anlamak için Türkiye'de, Anadolu'da söylenilen bir söz vardır. "Belediyeler ve belediye başkanları bir para basamaz, bir de adam asamaz." derler. Bu iki ilke bu uygulamayla yerle bir olmuştur. Evet şimdi adam asmak yok ama belediye başkanları gecenin bir saatinde evlerinden kaldırılarak, ters kelepçeyle, sorgusuz sualsiz cezaevine atılır, iki yıl müddetle sorgusu ve yargısı bitirilmeden bekletilebilir. Ancak belediyeler dediğimiz zaman yanlış anlaşılmasın, iktidar belediyeleri bu sorgudan muaftır, bütün sorgulamalar muhalefet belediyelerinin üzerine yüklenmektedir. Buradaki hadise, burada meydana gelen temel meseleleri, kök meseleleri konuşmadan sadece sonuçlar üzerinde faaliyeti sürdürmeye devam edersek hiçbir yere varamayız.

Şimdi, değerli milletvekilleri, mevcut düzen çerçevesinde belediyeler ve belediye başkanları para basabilirler. Neyle basacaklar? Ellerinde bir İmar Kanunu var. Bunu kullanarak kat artışı, efendim, emsal artışı vesair gibi sebeplerle, hem de çok sıfırlı rakamlardan ibaret para basabilirler. Bu, denetlemeye açık olmalı, yanlış yapıldığı zaman bu yanlışı yapanlar bunun hesabını vermelidir ama ne yazık ki Türkiye'de siyasetin, sporun ve diğer giderlerin finansmanına belediye idaresi alet edildiği için çok sıfırlı basılan bu rant paralarının hesabı kimseye sorulmamaktadır. Sadece "Yaptınız mı?" diye muhalefet belediyelerine sorulmuş olması da doğru bir şey değildir. Ayrıca, Türkiye'de belediyeler... Özellikle bu büyükşehir belediyesi hikâyesiyle birlikte, eskiden KİT'ler vardı, bu KİT'leri yok ettik ama şimdi BİT'ler var. BİT kaç tane var Türkiye'de belediyecilik sisteminde? Bir rivayete göre bin, bir rivayete göre 1.500. Ne yapıyor bu BİT'ler? Belediye bütçesinden aldıkları paraları belediyenin adına diğer kurumlarda, Kamu İhale Kanunu'nun şartları içerisinde harcamaya devam ediyorlar. AK PARTİ iktidarında Türkiye'de 200 defanın üstünde Kamu İhale Kanunu değiştirildikten sonra, bu kanunun uygulaması sonucunda meydana gelen olaylardan dolayı onu bunu suçlu tutarak yola devam etmemiz asla ve asla mümkün değildir. O zaman eğer Türkiye bu modelle, kamu idaresinin dışındaki yerel idareleri vesayet altına alarak, halkın seçme hakkını kadük hâle getirerek belediyeciliği sürdürecekse isterseniz gelin, bu belediyeleri kapatalım. Yok, aksi takdirde "Türkiye'nin belediye kurumuna, yerel idareye ihtiyacı var ve buradaki yöneticileri halk seçecek." diyorsanız; bugün, yasaların boşluklarından istifade edildiğini iddia ediyorsanız ve burada birtakım sorumluluklar görüyorsanız; gelin, yeni ve modern bir belediye yasası yaparak, insanları töhmet altında bırakmaktan kurtaralım.

İkincisi, vesayet müessesesi Belediye Kanunu'na aykırı bir şeydir. Belediye başkanını bir suçtan dolayı görevden alıyorsanız meclis içerisinde seçebilirsiniz. Bütün bunların usul ve esaslarını bir kenara bırakarak "Ben güçlüyüm, her şeyi yaparım." diye düşünebiliyorsanız, bu işlerin tamamını devlet idaresini deruhte ederken bütün işlerin arkasına koyarsanız o zaman Türkiye'de ne demokrasi kalır ne ahlak kalır ne maliye kalır ne ekonomi kalır, bütün kurumlar yerle yeksan olur. Bu Türk milletinin hayrına bir iş değildir. Bu yanlıştan vazgeçilmesi doğru olacaktır.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (Yeni Parti, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Balıkesir Milletvekili Sayın Burak Dalgın.

Buyurun Sayın Dalgın. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BURAK DALGIN (Balıkesir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. Teklifin ilk maddesi üzerine söz almış bulunuyorum ve bu maddenin kanun teklifinden çıkarılmasını heyetinize teklif ediyorum.

Zira bu maddeyle, tıpta ve diş hekimliğindeki yabancı uyruklu asistan çalışanların, hekimlerin döner sermayeden ek ödeme alması yasaklanıyor. Neden bu yapılıyor? Anayasa Mahkemesinin bir kararı var, bir ihlal kararı var, diyor ki: "Metinde 'yasak' ifadesi yok." Siz de bunun etrafından dönmek

için metinde açıkça yasaklama ifadesini kullanıyorsunuz. Bu, çalışma hukukunun en temel prensibine aykırı; eşit işe eşit ücret ödenmesi icap eder. Aynı hastanenin iki farklı odasında aynı hastaya damar yolu açmaya çalışan, röntgenine bakan, başında nöbet bekleyen iki hekime iki farklı ücret ödeyemeyiz. Bunu yaparsak bütün çalışma barışının içine bombayı koyarız. Zira bu ikisinin arasında fark yaratmak, eşit işe eşit ücret prensibinin üzerinden geçmek olur. Ha, bu insanların çalışması istenmiyorsa, bu insanlar çalışamıyorsa zaten istihdam edilmemeleri gerekir ama istihdam edilecek kalibredelerse aynı ücreti almaları icap eder. Deniyor ki: "Bu yabancı öğrenciler okullardan mezun olduktan sonra mecburi hizmet yapmıyorlar." Ama onlar da başka bir ücret tarifesine tabiler. O bakımdan, elma ile armutları mukayese etmememiz lazım. Daha önemlisi, bu teklif maddesi aslında ülkemizin sağlık sektöründeki büyük gerilemenin üstünü örtme çabası. Neden? OECD'ye göre, o standartlara göre ülkemizde 400 kişiye 1 hekim düşüyor, OECD ortalaması bizim 1,5 katımız daha iyi. Biz millî gelirimizin yüzde 4,7'sini sağlık sistemine ayırıyoruz, OECD ortalaması bunun 2 katı. AK PARTİ'nin ilk yıllarında sağlık sistemi çok memnun kalınan bir alandı, hatta bu vesileyle AK PARTİ seçimler de kazandı, memnuniyet oranları yüzde 80'i gördü. Şimdi, bu memnuniyet oranı indi yüzde 40'a yani o meşhur deyişle, nereden nereye!

Değerli arkadaşlar, esas sorun bizim hekimlerimize sahip çıkamamamız. Çok önemli, çok pahalı ve çok da iddialı bir eğitimden sonra hekimlerimizin yurt dışına gitmesi, aynı şekilde, diğer sağlık personelimizin de yurt dışına gitmesi diye bir meselemiz var. Buradan çıkan açığı da yabancı hekimlerle, yabancı sağlık personeliyle tamamlama yoluna giden bir zihniyet var. Aramızdaki fark şudur: Biz kayıt içi ve nitelikli personel istiyoruz; siz kayıt dışı, niteliksiz ve dolayısıyla ucuz personel istiyorsunuz. Bu sadece sağlık sektöründe değil sanayide de böyle. Bakın, geçenlerde Ankara'daki sanayi bölgelerindeydim, orada gördüğüm tablo çok enteresan: Pek çok alanda ama bilhassa emek yoğun işlerde ciddi şekilde Güneydoğu Asyalı çalışanlar var; Hindistan'dan, Nepal'den gelenler var. Neden? Çünkü ucuz emekle orada işler döndürülmeye çalışılıyor. Çok açık söylüyorum, rekabet avantajı köle emeğiyle sağlanamaz. O bakımdan biz her alanda daha kalifiye, daha kaliteli personeli çekmek, yetiştirmek ve tutmak durumundayız. Türkiye'nin amacı, hedefi, başarısı ucuz emek veyahut da köle emeği veyahut da dışarıdan insanları getirip üç kuruşa çalıştırmak olamaz; nitelikli insanları tutmak ve geliştirmek olur, tersine beyin göçü olur, hatta bilakis dünyanın yeteneklerini gerekirse Türkiye'ye çekmek olur. Biz hekimlerimize, mühendislerimize, kalifiye personelimize "Giderseniz gidin." diyemeyiz, biz onlara "Gelin, ülkemizi beraber kalkındıralım." diyebiliriz, biz onlara "Gittiğiniz yerde de düzgün bir diaspora kurun, Türkiye'ye hizmet verin." diyebiliriz, biz kalifiye insanlara "Gelin, Türkiye'de işinizi yapın, Türkiye'nin kalkınmasına omuz verin." diyebiliriz ama bunu eşit işe eşit ücret vererek yapabiliriz; bu, bu işin ilk adımıdır.

Değerli arkadaşlar, Türkiye'yi dünyanın cazibe merkezi yapacaksak buna uygun bir yetenek politikası geliştirmek durumundayız. Bu vesileyle, sağlıkta da sanayide de meselenin ucuz emek değil, meselenin nitelikli iş gücü olduğunu tekrar hatırlatıyorum.

Bu vesileyle, bu teklifin ilk maddesinin çekilmesini heyetinize arz ediyorum.

Teşekkür ediyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde üçüncü konuşmacı Hakkâri Milletvekili Sayın Onur Düşünmez.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve ekranları başında bizleri izleyen değerli halklarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu madde bir ek ödeme cümlesi gibi sunuluyor, oysa meselenin özü bir cümleden çok daha büyük. Aynı serviste sabahlayan, aynı nöbete giren, aynı ameliyatı yapan insanların emeği arasında sınır çizilmesi, bir ameliyathanede aynı hastaya birlikte müdahale eden uzmanlık öğrencilerinden birinin emeğini görünür, ötekinin emeğini görünmez sayan bir anlayışla karşı karşıyayız. Eşitlik ilkesi aynı durumda olanların aynı muameleyi görmesini ister; hizmet aynıysa, yük aynıysa, alın teri aynıysa hukuk da aynı ağırlıkta konuşmak zorundadır yani eşit emek varsa eşit ücret ödenmelidir. Sağlık

hizmeti emekle yürür; bir hekimi sabah sekizde hastanenin kapısından içeri sokup gece yarısına kadar çalıştırıp sonra o emeğin mali karşılığını statü gerekçesiyle silerseniz ortada adalet değil, ayrımcılık üretmiş olursunuz. Emeğin rengi, pasaportu, kökeni olmaz; esas olan hizmetin niteliği, emeğin karşılığı ve hukukun vicdanıdır. Emeğin pasaportu olmaz, adaletin de sınırı olmaz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tıp ve diş hekimliğinde görev yapan yabancı uzmanların eşitsiz şekilde ücretten pay almaması Anayasa'ya açıkça aykırı olmasına rağmen bu kanun teklifine konuldu ve muhalefetin itirazlarıyla geri çekiliyor. Bu, görünüşte olumlu bir adım olarak görünse de AKP'nin yasa yapma mantığını gözler önüne seren yeni bir örnektir. Sizlere defalarca hatırlattık, yine hatırlatalım: Anayasa'ya açıkça aykırı olan maddeleri kanunlara, torba yasalara serpiştirmekten vazgeçin.

Sayın Başkan, biz öğrenim görürken bizlere üniversitenin özerk olacağı, kendi yöneticilerini kendilerinin seçeceği öğretilmişti ama ne yazık ki günümüzde görüyoruz ki kayyum pratiğiniz her yere dadandı, üniversitelere, akademilere de el attınız. Bu, açıkça bir zulüm politikasıdır; buna karşı direnen akademisyenleri buradan saygıyla selamlıyorum. Yine, bizler öğrenim görürken burs alıyorduk ve bu burs bizim yurt paramıza yetiyordu yani barınmayı çözebiliyorduk, bir nebze de beslenmeyi halledebiliyorduk; bugün verdiğiniz burs bir öğün yemeğe yetmiyor. Öğrenciler beslenmek için çalışmak zorunda kalıyor, barınmak için daha fazla mesai yapmak zorunda kalıyor ve üniversite öğrenimlerine böyle devam etmek zorunda kalıyorlar. Hasbelkader üniversiteyi bitirebilenler olursa sizler onları da elemek için bir sadakat sistemi getirmişsiniz, mülakat getirmişsiniz. Öğrenci üniversiteye girmek için çokça emek veriyor, yıllarca çalışıyor, üniversite sınavını kazanıyor, üniversitede öğrenimini tamamlamak için yıllarca emek veriyor, çalışıyor, bazen barınamıyor, bazen geçinemiyor, bazen beslenemiyor, dişini tırnağına takarak üniversite öğrenimini bitiriyor, siz onları mülakata sokuyorsunuz yani "Yandaş değilseniz çalışamazsınız." diyorsunuz. Yine, diyelim ki mülakattan geçti ve bir iş buldu, geçimini sağladı, bu sefer de yıllarca dua etmek zorunda kalıyor "Aman Allah'ım, bir tane KHK yayınlanmasın, bir zulüm daha ortaya konulmasın, KHK'yle ihraç olmayayım." diyorlar, sizler o zulmü de yapıyorsunuz. Binlerce KHK'li ürettiniz, binlerce KHK mağduru oluştu ama siz gözlerinizi KHK mağdurlarına kapattınız.

Buradan KHK mağdurlarına da seslenmek istiyorum: Bizler DEM PARTİ olarak sizlerin yanındayız, mücadelenizi mücadelemiz biliyoruz ve haklı mücadelenizde başarıya ulaşmanız için elimizden gelen her şeyi yapacağız.

Şimdi, ben kendi öğrenim hayatımdan örnekler verdim. Yurt ücretimizi ödeyebildiğimiz, beslenebildiğimiz, hasbelkader üniversiteyi bitirebildiğimiz yıllardan bahsettim. Tahmin edersiniz ki yaşım o kadar büyük değil, bahsettiğim süre 2012-2016 yani bundan on dört yıl ve on yıl önce. On yıl önceye kadar üniversite öğrencileri geçinebiliyordu ama bugün yeterli olanaklara sahip değiller çünkü bir ayrım çizgisi var; sizlere yandaş olanlar sizin yurtlarınıza girebiliyor, sizin kaynaklarınızdan faydalanabiliyor, yandaş olmayanlar da sokakta yatmak zorunda kalıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Devamla) - Biz bu tezahürü daha önce de biliyorduk, bir çeteye bağlı olanlar onların yurtlarında barınabiliyordu, sonuç ortada.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yine öğrencilerin geleceksizliğinden bahsetmek istiyorum: Adını sanını bilmediğimiz iş yerlerinden bozma binlerce üniversite var. Üniversiteler sadece diploma dağıtma kurulları hâline getirilmiş, sadece diploma veriyorlar. Adını sanını bilmediğimiz binlerce fakülte var, buralardan öğrenciler mezun ediliyorlar ama biliyoruz bu işsizlik ordusunun başını yine üniversite mezunu işsizler çekiyor. Bu, bir zulümdür, bu politikanızı derhâl gözden geçirin. Bu torba yasalar ne öğrencilerin sorununa çare oluyor ne akademiyi düzenliyor ne de halkımıza bir umut vadediyor. Gelin umudu birlikte var edelim diyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde dördüncü konuşmacı Kütahya Milletvekili Sayın Ali Fazıl Kasap.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) - Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; "Ayinesi iştir kişinin lafa bakılmaz." der bir atasözümüz, Sayın Hülagü demin bir söylemde bulunmuştu, mensubu bulunduğu, daha önce rektörlük yaptığı üniversitenin dünya sıralamasındaki yeri 1.791. Peki, gönül istemez miydi ki Türk üniversitelerinden biri Hacettepe olsun, vesaire, ilk 500'de olsun, hatta ilk 100'de olsun?

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Söyledik.

ALİ FAZIL KASAP (Devamla) - Bakın, sadece ve sadece Hacettepe Üniversitesi 458'inci sırada.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Hayır, ODTÜ de var.

ALİ FAZIL KASAP (Devamla) - Başka hiçbir üniversitemiz yok ilk 500'de.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Var, var; az önce söyledik.

ALİ FAZIL KASAP (Devamla) - Yok; bakın, bilimsel atıf sıralamasında... Geçelim o kısmı.

Bakın, bu kanun teklifinde, 28 maddelik bu kanun teklifinde sizin getirdiğiniz şey, ana madde bu; vakıf üniversitelerine hastane sağlamak, hastane şartını yerine getirmeyen... 2020'de bir kanun teklifi çıkmış, geçici madde, üç yıl süre, iki yıl süre tanıyorsunuz, bu arada öğrenci alıyorlar, asistan alıyorlar, hasta bakıyorlar, beş yıl olmuş, şartları yerine getirmemiş, öğrencileri taşımanız gerekiyordu devlet üniversitelerine, taşımadınız. Ne yapıyorsunuz? "Bir üç yıl daha verelim." Ya, on yıl boyunca başlangıçtaki taahhütlerini yerine getirmeyen hastanelerin... Bu vakıf üniversitesi kanun teklifinin tamamı, içeriği... Gerçekten torba kanunun ana maddesi budur. Vakıf üniversitesi patronlarına peşkeş çekiyorsunuz, yol veriyorsunuz. On yılın sonunda, üç yıl sonra yine hastane yükümlülüklerini yerine getirmeyecekler, yine öğrenci alacaklar, yine 70-80 bin liraya "asistan" adı altında hekim arkadaşları çalıştıracaklar, karın tokluğuna, açlığa çalıştıracaklar. 3 milyon liraya öğrenci alacaklar, 3 milyon liraya, eğitimi doğru dürüst vermeyecekler, öğrenciye yemek vermeyecekler, öğrenciye yemeği ücretli verecekler, öğrenciye maaş vermeyecekler ve siz bu kanun teklifinin, 28 maddelik torba kanun, çorba kanun teklifinin içinde... Koskoca bu kanun vakıf kanunudur, birilerine peşkeş çekmedir, hastanesi olmayan yerlerin öğrenci almasına göz yummadır ve Türkiye Büyük Millet Meclisini, üç gündür Komisyon da dâhil meşgul etmektir, zamanı boşa harcamaktır.

Yabancı öğrencilere gelince... Ya, 1'inci madde bomboş bir madde, bomboş bir madde. Dünyanın hiçbir yerinde bir hekim olarak çalışan bir yere -Amerika'dan örnek verdim, İngiltere'den verdim, Fransa'dan verdim, Almanya'da 5 ila 7 bin euroya çalışıyorlar, örnek verdim- bu insanlara maaş vermezseniz o hastanelerde korsan çalışırlar, gece nöbeti tutarlar, yenidoğan cinayetleri olur. Bunların hepsinin müsebbibi bu kanun teklifleridir ve bomboş getirilmiş olan torba kanundur. Bu kanundaki tek ana can alıcı madde bu vakıf üniversitelerine tanınan peşkeştir.

ALİ KARAOBA (Uşak) - Medipol Hastaneleri...

ALİ FAZIL KASAP (Devamla) - Buradaki Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları garını vermedir, Atatürk Orman Çiftliği'ni vermedir. Hiç mi kalbiniz sızlamıyor ya, hiç mi sızlamıyor? Rektörünüz burada yok şu anda zannedersem, ayinesi iştir dedim, başarınız, YÖK başarınız yok, içerik yok. Bakın, Türkiye'ye gelen asistanlar da yabancı öğrenciler de başka Avrupa ülkelerinden vize alamayan öğrenciler, üçüncü dünya ülkesinin vatandaşları ve yarı, düşük kriterlerle giriyorlar.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Ayıp, ayıp! İnsanları böyle etiketlemeniz yanlış!

ALİ FAZIL KASAP (Devamla) - Evet, öyle geliyorlar, TUS'ta yarı puanla giriyorlar, Yabancı Öğrenci Sınavı'nda yarı puanla giriyorlar. Eminim, ben de biliyorum, siz de biliyorsunuz, inkâr etmenize gerek yok -rektör beyin de söylediği gibi, sayın vekilin söylediği gibi- ilk 500'de 1 tane üniversitemiz var; Hacettepe Üniversitesi, o da tıp fakültesi yoğunluğundan dolayı. Bilimsel Yayın İndeksi'nde, Leiden İndeksi'nde 1 tane üniversite var. Gönül isterdi ki ilk 100'de olsun, gönül isterdi ki 10 tane üniversite olsun. Maalesef, ilk 500'de üniversitemiz yok ve biz burada başkalarına üniversiteleri peşkeş çekiyoruz. Vasıfsız vakıf üniversitelerine, binası olmayan hastanelere ruhsat verilmesi için, ruhsatın devam etmesi için kıvranıyorsunuz. Bu üniversitelerin, bu vakıf üniversitelerinin tıp fakültelerini kapatın, kamu üniversitelerine ve kamu devlet hastanelerine verin; öğrencileri de mağdur etmeyin,

asistanları da mağdur etmeyin, hastaları da mağdur etmeyin. Bu bomboş kanun teklifine de maalesef af yasasından dolayı "evet" verilecektir ama, hak etmiyor, hak etmiyor, hak etmiyor.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki son önerge üzerinde söz talebi yok.

Gerekçesini okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle, madde yeniden değerlendirilmek üzere teklif metninden çıkarılmaktadır.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda madde metinden çıkarılmıştır. Herhangi bir karışıklığa mahal vermemek için teklifin görüşmelerinde mevcut sıra sayısı ve metindeki madde numaraları üzerinden devam edilecek, kanun yazımı esnasında madde numaraları teselsül ettirilecektir.

2'nci madde üzerinde 4 önerge vardır, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 282 sıra sayılı Yükseköğretim Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinde yer alan "Üyelerin yaş haddinde, üye seçilmeden önceki kadronun yaş haddi esas alınır" cümlesinin "Üyelerin yaş haddinde, üye seçilmeden önceki ya da sonraki kadrolarından lehine olanın yaş haddi esas alınır." şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Hüseyin Yıldız	Cevdet Akay	Ömer Fethi Gürer
Aydın	Karabük	Niğde
Nermin Yıldırım Kara	Ali Fazıl Kasap	Mustafa Adıgüzel
Hatay	Kütahya	Ordu

Kadri Enis Berberoğlu

İstanbul

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ EĞİTİM, KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR KOMİSYONU BAŞKANI AYŞEN GÜRCAN (Eskişehir) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen İstanbul Milletvekili Sayın Kadri Enis Berberoğlu.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) - Efendim, tabiatım gereği alerjilerimi pek saklayamam, en alerjik olduğum kurumların başında da YÖK gelir. Maalesef YÖK'ü kuruluşundan bu yana izleyen bir kardeşinizim, ağabeyinizim ve bu konuşmayı yaparken de genel bir çatı üzerine kurmayı doğru buldum. Ben Türkiye'nin 10'uncu yılına yetişemedim, yaşım müsait değil ona, o zaman 5 üniversite varmış. Ben mezun olduğumda, 12 Eylül darbesi sırasında üniversite sayısı -yani kırk yedi yıl sonra- toplam 20 oldu. YÖK kuruldu 1982'de, 2026'ya geldiğimizde üniversite sayısı 10 katına çıktı; 208 oldu. Üniversiteye giden öğrenci sayısını Türkiye Cumhuriyeti genç bir nüfusa sahip bir ülke olduğu için aileler halletti, 6-7 milyon civarında bir öğrenciye sahip şu anda bu üniversiteler. Peki, bu üniversitelerin "müşterisi" diye tabir edebileceğimiz öğrenci sayısı buyken acaba hoca sayısı ne diye merak ettim, baktım. Mesela profesörler, çok yakın zamana kadar profesör sayısı Türkiye Cumhuriyeti üniversitelerinde topu topu 20 binlerdeymiş; bugün de çok parlak değil, vakıf üniversiteleri dâhil 42-43 bin. Aşağıdan gelenlere baktığınızda öğretim üyesi sayısı giderek azalıyor yani piramidin tabanı tavanı besleyemiyor. Hâl böyleyken biraz daha merak ettim; bu profesörlerin, özellikle son zamanlarda yetişen profesörlerin mesela piyasa değeri nedir diye. Çünkü malum üniversite havuzunun üçte 1'i şu anda vakıf üniversitelerine ait ama profesör sayısı vakıf üniversitelerinde devlet üniversitelerinin altıda 1'i. Yani nevzuhur kıymetli profesörlerimiz özel sektörde pek kolay iş bulamıyorlar. Ama ne beis var? Onların da yeni iştigal alanı belli ki üniversite ekranları. Her gün açtığınızda haber kanalı adı altında yayın yapan propaganda ve dezenformasyon merkezlerinde sayısız profesör ahkâm kesiyor,

dezenformasyon yapıyor, propaganda yapıyor. Aralarında bazıları var ki kanalı zaplayarak izlememe keyfine varabilirsiniz ama o insanların üniversitede genç beyinleri etkilemesinden korkarım. Peki, devletimiz bu işi yaptığına göre, bu kadar profesör yetiştirdiğine göre tarlada yetişir gibi acaba başka nerede istihdam ediyor diye merak ettim. Onun da cevabı var: Mesela bir üniversiteyi taktınız kafaya, hasbelkader benim de okuduğum ve mezun olduğum Boğaziçi Üniversitesi gibi. Ne yaparsınız? Onlarca yıldır rüştünü ispatlamış bu üniversiteye yeni bir fakülte kurarsınız, yetmez bir tane daha kurarsınız, yetmez işte devamı. Oraya paralı askerlerinizi profesör ünvanıyla gönderirsiniz, ondan sonra o üniversitenin müfredatından idaresine kadar ele geçirir, keyfini çatarsınız.

Şimdi, hiç mi iyi bir şey yok diye bazen düşünüyorum, açıkçası bulamıyorum çünkü sadece benim için değil, herkes için zararlı bir kurum. Bir AKP kurumu değil YÖK, YÖK 12 Eylül darbesinin bir ürünü ve icadıdır. Yani sadece KHK'lerle adamların atıldığı, insanların, hocaların işsiz bırakıldığı bir kurumun icraatından bahsetmiyoruz; geçmişe doğru gidersek sakalı sebebiyle hocalıktan atılmış Emre Kongar'ı hatırlıyorum. Mesleki liseliler, imam-hatipliler üniversiteye girmesin diye katsayıyla engelleyen ve o sebeple de mesleki liseleri cezalandırmakta beis görmeyen bir YÖK'ten bahsediyorum. Şu anda bir mahalleye dönük verdiği hasar azaldı diye bunun, YÖK'ün temize çekilip yeniden karşımıza çıkarılmasına karşıyım. Bu Kurumun baştan sonra yok edilmesi lazım, öyle böyle değil. E, onu yapmaya da şimdiye kadar kimsenin cesaret edemediğini görüyorum ve biraz da üzülüyorum açıkçası.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (Devamla) - Teşekkür ederim.

Son olarak, öğrenci affında bir ayrıntıya dikkatinizi çekmek istiyorum ve sözlerimi tamamlamak istiyorum, o da şudur: Bakın, son öğrenci affı 2022'de çıktı. O zaman da yine bugünküne benzer kısıtlar vardı ve en önemlisi, daha evvel yararlanmama koşulu vardı ama 2022'den bu yana bir 2023 depremini yaşadık biz, zatıalilerinizin tabiriyle asrın felaketini yaşadık. O dönemde şöyle veya böyle eğitimine ara vermiş insanlar, çocuklar eğer bu madde sebebiyle, bu kısıt sebebiyle ikinci defa mağdur edilirlerse vebali hepimizin üzerine kalır.

Çok teşekkür ediyorum efendim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 282 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinde yer alan "tabi oldukları özel kanun hükümlerine göre" ibaresinin "tabi bulundukları özel kanun hükümleri uyarınca" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Selçuk Özdağ	Bülent Kaya	Sema Silkin Ün
Muğla	İstanbul	Denizli
	Mustafa Kaya	
	İstanbul	

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ EĞİTİM, KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR KOMİSYONU BAŞKANI AYŞEN GÜRCAN (Eskişehir) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen İstanbul Milletvekili Sayın Mustafa Kaya.

Buyurun Sayın Kaya. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

MUSTAFA KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; 2'nci madde üzerinde grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle sizleri saygıyla selamlıyorum.

2'nci madde YÖK Denetleme Kurulu üyelerinin özlük hakları ve hizmet süreleri hakkında. Burada görevlendirme nedeniyle 3 üyenin mesleki kıdem kayıplarının önlenmesine ilkesel olarak karşı çıkmadığımızı ifade etmek istiyorum ancak YÖK Denetleme Kurulunun sıradan bir birim olmadığını,

üniversiteler ve akademisyenler hakkında ağır idari sonuçlar doğurabilecek raporlar hazırlayan bir denetim organı olduğunu da buradan hatırlatmam gerekir. Kurul üyelerine ilişkin statü, güvence verilmesi sağlanırken bağımsızlık, etik denetim, çıkar çatışması, üyelerin dosyadan çekilmesi ve raporların şeffaflığı konusunda hiçbir güvence getirilmemesini kabul edemeyeceğimizi de ifade etmem gerekir. YÖK Denetleme Kurulunun hesap verebilirliğini sağlayacak hükümler eklenmeden eksik ve tek taraflı kalacağı da açıktır.

Ben burada maddede bu değerlendirmeleri yaptıktan sonra yabancı öğrencilerle ilgili birkaç noktada dikkatinizi çekmek istiyorum. Yabancı öğrenciler tabii, ülkeler arasında artık rekabet konusu hâline geldi. Bizler de kendi çocuklarımızı fırsat bulursak, imkân olursa yurt dışında okutmak, farklı zaviyelerden meslek sahibi olmalarını temin etmek için özel gayret gösteriyoruz. Tabii, ekonomik, akademik, kültürel ve diplomatik katkı açısından da yabancı öğrencilerin önemli boyutu olduğu ifade edilmelidir. 2020 yılı itibarıyla dünya genelinde sayıları 7 milyona ulaşan uluslararası öğrencinin küresel ekonomiye yaklaşık 370 milyar dolar katkı yaptığı bilinmektedir. Türkiye ise bugün 360 binden fazla uluslararası öğrenciyle yabancı öğrenci sayısında ilk 7 ülke arasındadır, ülke ekonomisine katkısı da yaklaşık 3 milyar dolar civarındadır. Üniversitelerdeki eğitim ve araştırma ortamını zenginleştirmeye ve akademik çeşitliliğin artırılmasına yabancı öğrenciler önemli katkılar sağlamaktadır. Şimdi, tam da bu noktada yabancı öğrencilerin bazı meseleleri var, bu kadar önemli olan, bu kadar katkı sağlayan öğrencilerin staj problemleri var. Bu staj problemlerinden bahsederken işte kendi çocuklarımızın da staj problemleri, sıkıntıları var, doğru, sadece kendi çocuklarımızın problemlerini çözmek tabii ki boynumuzun borcu ama yabancı öğrencilerin, böyle önemli statüde olan ve bir açıdan yumuşak güç şeklinde değerlendirebileceğimiz yabancı öğrencilerin staj problemlerinin çözülmesi farklı boyutlarıyla Türkiye'nin gücüne güç katacaktır ve o noktada Türkiye'nin onları daha iyi değerlendirmesini sağlayacaktır.

Uluslararası öğrenciler çoğu zaman eğitim aldıkları veya uzmanlaşmak istedikleri alanlarda staj imkânı bulamıyor, mühendislik, sağlık bilimleri, tıp, eczacılık, hemşirelik alanlarında bu sıkıntıları yaşamaya devam ediyorlar. Bazı iş yerlerinde öğrenciler mesleklerine uygun görevler yerine yardımcı işler veya günlük operasyonel işlerde görevlendiriliyorlar. Bu durum stajın eğitim ve mesleki gelişim amacına ulaşmasını engelliyor. Sanayi odaları, iş insanları, dernekler, sektör temsilcileri, iş birlikleri; bunların protokoller yaparak bu çocuklara, bu gençlere bir katkı verecek altyapıyı oluşturmaları lazım. Uluslararası öğrenci kabul eden, staj imkânı sağlayan kurum ve işletmelere teşvik mekanizmaları oluşturulmalı, İŞKUR ve benzeri istihdam mekanizmaları içerisinde uluslararası öğrencilerin faydalanabileceği özel yönlendirme ve destek programları oluşturulmalı. Sonuç olarak uluslararası öğrenciler Türkiye'nin ekonomik kalkınmasına, akademik gelişimine, kültürel çeşitliliğine ve kamu diplomasisine önemli katkılar sağlayan stratejik bir insan kaynağıdır. Bu öğrencilerin eğitim süreçlerinin ayrılmaz bir parçası olan staj faaliyetlerine etkin ve eşit şekilde erişebilmeleri hem öğrencilerin mesleki gelişmelerine hem de Türkiye'nin uluslararası yükseköğretim alanındaki rekabet gücüne katkı sağlayacaktır. Bu doğrultuda, kamu kurumları, üniversiteler, özel sektör temsilcileri, meslek kuruluşları, sivil toplum kuruluşları arasında güçlü iş birliklerinin kurulması, uluslararası öğrencilerin staj süreçlerini destekleyecek, sürdürülebilir, kapsayıcı ve teşvik edici mekanizmaların geliştirilmesi büyük önem arz etmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MUSTAFA KAYA (Devamla) - Saygıdeğer milletvekilleri, yabancı öğrencilerin bu sorunlarını dile getirdim. Tabii, kendi çocuklarımızın, kendi gençlerimizin de bu tür sıkıntılarını sizler de birer milletvekili olarak her gün gelen taleplerle beraber daha iyi anlıyorsunuz ama olaya bir bütüncül yaklaşmamız gerekir. Olayın sadece yabancı öğrenciler üzerinden değerlendirilmesi gibi bir durum söz konusu değil ama bir bütün olarak baktığımızda, bunların, bu yabancı öğrencilerin Türkiye'ye katkılarını da düşündüğümüzde tam anlamıyla onların dertlerinin, sıkıntılarının, problemlerinin, staj ihtiyaçlarının çözüleceği bir altyapı oluşturulmalı diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Sayın Hülagü...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

66.- Kocaeli Milletvekili Sadettin Hülagü'nün, Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın 282 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

SADETTİN HÜLAGÜ (Kocaeli) - Sayın Başkanım, Genel Kuruldan kısa süreli bir ayrıldıktan sonra, bu, ilk 500'e giren üniversitelerle ilgili, sayın vekilimiz böyle bir şey olmadığını, 1 tane olduğunu söylemiş. Gerçi yine ilerleme var, dün "Hiç yok." diyordu, bugün 1'e çıktıysa o da olumlu bir gelişme. Ben bu rakamları Yükseköğretim Kurulumuzdan, YÖK Başkan Vekilimiz Metin Bey'den rica etmiştim. Şimdi, buradaki sıralamalarda The Times Higher Education, QS ve CWUR sınıflamalarında araştırma kalitesi, akademik, işveren itibarı, yayın, atıf, performans, uluslararası görünürlük; bir sürü kriterler yapılıyor. QS 2027; İstanbul Teknik Üniversitesi 279'uncu, Orta Doğu Teknik Üniversitesi 305, Koç 329, Boğaziçi 345, Sabancı 357, İhsan Doğramacı Bilkent 454'üncü sırada.

ALİ KARAOBA (Uşak) - Hocam, diğer sınıflamada ilk 500'de yoklar ya, yapmayın.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) - İlk 500'de yok Hocam, ilk 500'de yok.

ALİ KARAOBA (Uşak) - Hülagü Hocam, 666'yla sadece Hacettepe var, başka yok.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) - AD Scientific Index'te bir tane, 458'de Hacettepe.

ALİ KARAOBA (Uşak) - ADS'ye giren yok Hocam ya! Yapmayın ne olur ya!

SADETTİN HÜLAGÜ (Kocaeli) - Yani, bunun örnekleri var, 2026'da da var. Bu 5 üniversitemiz sıralamadan hiçbir zaman eksik olmuyor.

BAŞKAN - Hocam, inşallah 1'inci olur.

SADETTİN HÜLAGÜ (Kocaeli) - İnşallah.

ALİ KARAOBA (Uşak) - İnşallah ama yok yani.

BAŞKAN - Sayın Ergun...

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) - Sayın Başkanım...

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Daha neyi tartışıyoruz?

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) - İç Tüzük'e göre cevap vermek istiyorum.

BAŞKAN - Bir şey demedi sana, aldığı bilgiyi söyledi Sayın Kasap.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) - Hayır, yalan bilgi, yanıltıcı oluyor.

BAŞKAN - Bilgiyi buradan aldı.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) - Hayır, orası doğru mu, teyit mi ediyor?

Ben yerimden konuşabilir miyim?

BAŞKAN - Yerinize oturun, söz vereceğiz. Söz verdim bir arkadaşa.

Biz söz isteyen bütün milletvekillerimize söz veriyoruz Sayın Milletvekili.

Sayın Ergun...

67.- Muğla Milletvekili Metin Ergun'un, Muğla'nın Seydikemer ilçesinde çıkan orman yangınına ilişkin açıklaması

METİN ERGUN (Muğla) - Teşekkür ederim.

Bu sabah Muğla'nın Seydikemer ilçesinde büyük bir orman yangını çıkmıştır, şiddetli rüzgârın tesiriyle de hâlâ daha söndürülememiştir. Bir an önce kontrol altına alınarak söndürülmesini temenni ediyorum. Yangınlardan zarar gören bütün vatandaşlarımıza geçmiş olsun diyorum. Yangına karşı seferber olan ve fedakârca mücadele eden tüm görevlilerimize ve gönüllülere teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Kasap...

68.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, Kocaeli Milletvekili Sadettin Hülagü'nün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) - Sayın Başkanım, ben isterdim ki Türkiye'nin ilk 10'da, ilk 100'de üniversitesi olsun.

BAŞKAN - İnşallah, inşallah.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) - Yani herhangi bir polemiğe girmek istemiyorum, gerçekten gerçeğin bir yansıtmasıdır. Bir tek 458 var, bir sene öncekine göre de 666'ncı sırada, tek Hacettepe var; ilk 1.000'de, 500'de demiyorum. Yani bizim buradaki göstermek istediğimiz şey farklı.

Sayın Hülagü'ye ben şöyle söyleyeyim; Hekim olarak kendim eğer karnımda bir ağrı olsa, bir rahatsızlık olsa ilk gideceğim hekimdir, saygı duyarım. Ama şunu sormak istiyorum Sayın Hülagü'ye: Seçimle mi geldi, atamayla mı geldi? Liyakat önemli.

Teşekkür ediyorum.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Allah aşkına ya, bunu mu söylüyorsunuz?

BAŞKAN - Şimdi ne yapacağız Hocam? Zaten takdir ettiniz kendisini.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) - Hekim olarak başka, yöneticilik başka, liyakat başka.

BAŞKAN - Ama hekim olması kolay değil. İyi hekim olması kolay mı yani?

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) - Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Siz takdir edince mi doğru oluyor, siz tayin edince mi doğru oluyor? Yapmayın böyle ya!

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) - Ya, bu polemiğe girmeye gerek yok ki. Bakın, gerçekten durumumuz belli.

SADETTİN HÜLAGÜ (Kocaeli) - Başkanım, müsaade buyurun hemen cevap vereyim.

BAŞKAN - Buyurun, cevap verin.

69.- Kocaeli Milletvekili Sadettin Hülagü'nün, Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

SADETTİN HÜLAGÜ (Kocaeli) - Çok merak ediyorsanız söyleyeyim; sizin Milletvekiliniz orada, Mühip Bey'e de sorabilirsiniz.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Partileri karıştırdınız galiba.

SADETTİN HÜLAGÜ (Kocaeli) - Ben en fazla oy alarak atanan rektörüm, atamayla atandım yani.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) - Tebrik ediyorum Hocam. Ama 1.791'inci olmuş Kocaeli Üniversitesi, ilk 100'e girseydi.

SADETTİN HÜLAGÜ (Kocaeli) - Ama yok, soru soruyorsunuz, cevap veriyorum işte.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) - Kocaeli Üniversitesinin ilk 100'e girmesini isterdim.

SADETTİN HÜLAGÜ (Kocaeli) - Yani rektörlük seçimi yapılırken en fazla oy alıp atanan... Mühip Hoca da beraber çalıştığım arkadaşım, sorabilirsiniz yani.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Niğde Milletvekili Cevahir Uzkurt ve Kocaeli Milletvekili Sadettin Hülagü ile 109 Milletvekilinin Yükseköğretim Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3755) ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 282) (Devam)

BAŞKAN - Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 282 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinde yer alan "süreler" ibaresinin "müddet" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mahmut Dindar	Mehmet Rüştü Tiryaki	Mehmet Zeki İrmez
Van	Batman	Şırnak
Nejla Demir	Sinan Çiftyürek	Ali Bozan
Ağrı	Van	Mersin

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ EĞİTİM, KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR KOMİSYONU BAŞKANI AYŞEN GÜRCAN (Eskişehir) - Katılamıyoruz.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Van Milletvekili Sayın Sinan Çiftyürek. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

SİNAN ÇİFTYÜREK (Van) - Sayın Başkan, sayın vekiller; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün iki nedenle faili meçhul cinayetler üzerine konuşacağım, onlarla ilgili görüş ve önerilerimi sizinle paylaşacağım. Birincisi, Adalet Bakanı Sayın Gürlek'in "Faili meçhul cinayetler bürosunu kurduk, oluşturduk, bugüne kadar 28 tane dosyayı aydınlığa kavuşturduk, 680 dosya ise inceleme konusu." demesi üzerine. İkincisi, silahlar bırakıldı, bu çerçeve yasanın Meclise gelmesinin eli kulağında, bu nedenle bu faili meçhul cinayetler üzerine birkaç noktayı sizinle paylaşmak istiyorum.

Öncelikle, cumhuriyet tarihi boyunca kim, hangi amaçla işlemiş olursa olsun bütün siyasal cinayetleri şiddetle lanetliyorum. Somutta Sabahattin Ali'den Gün Sazak'a, Kemal Türkler'den Hamit Fendoğlu'na, Vedat Aydın'dan Ape Musa'ya, Tahir Elçi'den Mehmet Sincar'a ve Uğur Mumcu'dan Çetin Emeç'e, Bahriye Üçok'tan Doğan Öz'e varana kadar işlenmiş olan bu cinayetleri şiddetle lanetliyorum, hepsini saygıyla anıyorum.

Şimdi, "siyasi cinayetler" denildiği zaman tabii ki Anadolu ve kürdistan coğrafyasına aynayı tutacağız ama esas itibarıyla bunun ağırlık merkezini hepimiz biliyoruz ki kürdistan kentleridir. Sadece şahsiyet olarak değil, şahıs ya da kişi olarak değil, aynı zamanda toplu katliamlar yaşanmıştır. Bunlara aynanın tutulması lazım ki bunların hemen hemen tamamı sivil, silahsız; ya bir "Nevroz" etkinliğinde ya herhangi bir haksızlığa karşı bir kentte yürüyüş yaparken, mesela Digor, mesela Cizre "Nevroz" etkinliği ya da Roboski'de olduğu gibi tamamıyla sivil, silahsız, halkın demokratik tepkisinin dile getirildiği sırada saldırıya uğramışlardır. Bu nedenle, komisyon hangi amaçla kurulursa aynanın bunlara tutulması lazım.

Sayın Bakanın atmış olduğu adım önemlidir ama eksiklidir; devlet merkezli yani Adalet Bakanlığı merkezli bir komisyon hakikatleri gerçek manasıyla orta yere koyamaz çünkü devlet bir biçimiyle taraftır onda. Taraf olduğunu size somut Sayın Demirel üzerinden aktarayım ben. Ne demişti Sayın Demirel? Hatırlarsınız, Tansu Çiller Başbakan iken "Elimizde PKK'ya yardım eden Kürt işverenleri listesi var, bunlar 60 kişi. PKK'yla mücadele edildiği gibi bunlarla da mücadele edilecektir." denmiş ve arkası yağmur gibi gelmişti. Malum, Sapanca-Gebze ve Hendek üçgeninde ki ona "ölüm üçgeni" deniyordu, orada sayısız cinayet işlendi. Sadece orada işlenmedi, paralelinde, aynı zamanda Kürt kentlerinde sayısız cinayet işlendi. Bunun üzerine Sayın Demirel'e soru sorulmuş, Sayın Demirel de ne demişti? Hatırlıyoruz hepimiz, bir itiraftı o. Demişti ki: "Devlet gerektiğinde rutinin dışına çıkar." Yani bu işlenmiş olan gerek kitle katliamlarında gerekse şahsi, bireysel katliamlarda, şahsi cinayetlerde devletin bir kanadı, bir kolu bir biçimiyle doğrudan ya da dolaylı olarak taraftır, işin içindedir. Bu nedenle bir araştırma komisyonu ya da hakikatleri araştırma komisyonu mutlaka kurulmalıdır. Bu komisyonda sağıyla, soluyla farklı siyasi görüşlerden, eğilimlerden, insan hakları dernekleri, barolar, farklı cephelerden anneler yani gözyaşı döken annelerimiz, aynı zamanda Adalet Bakanlığından da bir temsilci olmalıdır. Meclis bunu gündemine almalı. Bu illaki önümüzdeki süreçte Meclisin gündemine kaçınılmaz olarak gelecektir diyorum.

Son olarak, girilen süreç hakikaten zor bir süreç, kritik bir süreç. Bir bütün olarak bir dönem sorgulanacak ki Meclise geldiği zaman bunun üzerinde konuşulacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SİNAN ÇİFTYÜREK (Devamla) - Burada hepimiz ama hepimiz annelerin gözyaşlarını döktükleri yakınının siyasi kimliğine bakmadan yani gözyaşı döken annenin oğlunun, kardeşinin, damadının, kızının siyasi kimliğine bakmadan meseleye bakmamız gerekir. Yoksa gerçekten kalıcı barış ve demokrasiyi bu topraklara getiremeyiz diyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Doktorlar... Güzel bir şeye şahitlik ediyoruz.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) - Biz iyi geçiniriz, sıkıntı yok.

BAŞKAN - Peki, hayırlı olsun.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Yükseköğretim Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinde yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "ilave edilmiştir" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mustafa Cihan Paçacı	Şenol Sunat	Hasan Toktaş
İstanbul	Manisa	Bursa
Burhanettin Kocamaz	Mehmet Akalın	Mehmet Satuk Buğra Kavuncu
Mersin	Edirne	İstanbul

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ EĞİTİM, KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR KOMİSYONU BAŞKANI AYŞEN GÜRCAN (Eskişehir) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Mersin Milletvekili Sayın Burhanettin Kocamaz.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz kanun teklifi üzerine İYİ Parti Grubumuz adına söz aldım. Yüce Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Ancak, konuşmaya başlamadan önce, biraz evvel konuşan hatibin bazı kişilerin üzerine devletin âdeta kumpas kurduğunu ve cinayetlere sebep olduğunu belirtmesini ben tek taraflı bir açıklama olarak görüyorum. Elbette bu ülkede kim cinayet işlediyse onlara lanet olsun ama sadece tek taraflı olarak bunun değerlendirilmesini, 35 bin hatta bazı tevatürlere göre 50 binin üzerinde insanın katledildiği bir dönemde, onların da mutlaka en ince noktasına kadar araştırılması gerektiğini özellikle belirtmek istiyorum; bunu şehit ve gazilerimize karşı borcumuz olduğu için bu kürsüden ilan etmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, bu kanun teklifinin merakla beklenen ve uzun süredir herkesin beklenti içerisine girdiği en önemli maddesi 5'inci maddesi. Teklifin 5'inci maddesi, yükseköğretim kurumlarında azami öğrenim süresini dolduran öğrencilere ek sınav ve tekrar hakkı verilmesini düzenlemektedir. Son sınıf öğrencilerine başarısız oldukları veya alamadıkları teorik ve uygulamalı dersler için iki ek sınav hakkı tanınmakta, internlük eğitimini tamamlayamayan tıp fakültesi öğrencilerine de eğitimlerini tamamlama imkânı getirmektedir. Öncelikle öğrencilerin mağduriyetlerini gidermeyi amaçlayan bu düzenleme, af bekleyen öğrenciler için olumlu bir gelişmedir ancak bu maddeyi değerlendirirken yalnızca sonuçlara değil öğrencileri bu noktaya getiren sebeplere de bakmak gerekir çünkü bugün karşımızdaki tablo yükseköğretim sisteminde yıllardır biriken sorunların doğal sonucudur.

İlk olarak şunu sormak gerekir: Neden her yıl binlerce öğrenci azami öğrenim süresini doldurmasına rağmen eğitimini zamanında tamamlayamıyor? Bunun cevabını yalnızca öğrencilerde aramamız doğru bir yaklaşım değildir. Bugün üniversite öğrencilerimizin çok önemli bir kısmı ağır ekonomik şartlar altında eğitim hayatını sürdürmeye çalışmaktadır. Artan kira fiyatları, yetersiz yurt kapasiteleri, yüksek ulaşım giderleri ve hayat pahalılığı gençlerimizin eğitim sürecini doğrudan etkilemektedir. Birçok öğrenci gündüz üniversiteye, akşam ise işe çalışmaya gitmek zorunda kalıyor. Gençlerimiz derslerine değil, geçim derdine odaklanmak zorunda bırakılmış durumda. Bunun yanında, üniversitelerdeki akademik ve fiziki altyapı eksiklikleri de önemli bir sorundur. Yeterli akademik kadrosu olmadan açılan üniversiteler, kontrolsüz biçimde artırılan kontenjanlar, zaten yetersiz öğretim elemanı problemleri, eksik laboratuvarlar ve uygulama alanları eğitim kalitesini düşürmektedir. Özellikle uygulamalı eğitim gerektiren bölümlerde öğrenciler kendi kusurlarından kaynaklanmayan sebeplerle mezuniyetlerini geciktirmek zorunda kalıyor.

Değerli milletvekilleri, bu maddede dikkat çeken ve adil olmayan bir başka husus ise son sınıf öğrencilerine ek hak tanınırken ara sınıf öğrencilerinin kapsam dışında bırakılmasıdır. Oysa eğitim hayatında yaşanan aksaklıklar yalnızca son sınıfta olan öğrencileri etkilemiyor. Ekonomik sıkıntılar,

sağlık sorunları, ailevi sebepler veya eğitim altyapısındaki eksiklikler nedeniyle öğrenimini uzatan öğrenciler arasında ayrım yapılması hakkaniyete uygun değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Devamla) - Öte yandan, uygulamaya ilişkin bütün usul ve esasların Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenecek olması da ayrıca değerlendirilmelidir. Üniversitelerin akademik özerkliğinden söz ettiğimiz bir dönemde her konuda merkeziyetçi anlayışı güçlendiren düzenlemeler yapmak çelişkili bir yaklaşım değil midir? Üniversiteler daha fazla söz sahibi olmalı, karar süreçlerine daha etkin katılmalıdır.

Değerli milletvekilleri, gençlerimizin ihtiyacı sürekli aflar, ek sınavlar veya geçici düzenlemeler değildir. Asıl ihtiyaç güçlü burs sistemleri, yeterli yurt kapasitesi, nitelikli eğitim altyapısı ve mezuniyet sonrasında umut verecek istihdam politikalarıdır.

Sayısını artırmakla övündüğünüz üniversitelerimizi sorun üreten değil çözüm üreten kurumlar hâline getirmek en öncelikli görevimiz olmalıdır diyor, yüce Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

2’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 2’nci madde kabul edilmiştir.

3’üncü madde üzerinde 4 önerge vardır, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 282 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 3’üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mahmut Dindar	Nejla Demir	Ali Bozan
Van	Ağrı	Mersin
Zülküf Uçar	Mehmet Zeki İrmez	Mehmet Rüştü Tiryaki
Van	Şırnak	Batman

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ EĞİTİM, KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR KOMİSYONU BAŞKANI AYŞEN GÜRCAN (Eskişehir) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Gerekçeyi okutalım.

BAŞKAN - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Maddeyle, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’nun 30’uncu maddesinde değişiklik yapılarak sözleşmeli öğretim üyelerinin görevlendirilmesinde yükseköğretim kurumlarının “teklifi” ibaresi “görüşü” şeklinde değiştirilmekte, nihai karar yetkisi Yükseköğretim Kuruluna bırakılmakta ve ayrıca Yükseköğretim Kuruluna bölüm, program ve yükseköğretim kurumu bazında çalıştırılacak sözleşmeli öğretim üyesi sayısını belirleme yetkisi verilmektedir.

Anayasa’nın 130’uncu maddesi üniversitelere bilimsel özerklik tanımaktadır. Bilimsel özerklik, üniversitelerin akademik kadrolarını, eğitim ve araştırma faaliyetlerini kendi akademik ihtiyaçları doğrultusunda planlayabilmelerini de kapsamaktadır. Düzenlemeyle yükseköğretim kurumlarının akademik kadrolarına ilişkin belirleyici iradesi zayıflatılmakta, üniversitelerin teklif yetkisi bağlayıcılığı bulunmayan görüş düzeyine indirgenmekte ve karar yetkisi tamamen Yükseköğretim Kurulunda merkezîleştirilmektedir. Bunun yanında, bölüm ve program bazında çalıştırılacak sözleşmeli öğretim üyesi sayısının Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenmesi, üniversitelerin kendi akademik ihtiyaçlarını ve kadro planlamalarını yapabilme yetkisini önemli ölçüde sınırlandırmaktadır. Bu durum, üniversitelerin anayasal özerkliğiyle bağdaşmadığı gibi yükseköğretimde merkeziyetçi yönetim anlayışını daha da güçlendirmektedir.

Teklifin 3'üncü maddesiyle yapılan değişiklikler, Anayasa'nın 130'uncu maddesiyle güvence altına alınan üniversitelerin bilimsel özerkliğiyle bağdaşmamaktadır. Bu nedenlerle, teklifin 3'üncü maddesi teklif metninden çıkarılmalıdır.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 282 sıra sayılı Yükseköğretim Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"MADDE 3- 2547 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan 'Geçici 55 inci maddenin ikinci fıkrası hükmü saklı kalmak kaydıyla,' ibaresi 'Öğretim üyelerinden,' şeklinde değiştirilmiş, 'fayda görülenler' ibaresinden sonra 'verdiği dersler, akademik yayınları, bilimsel faaliyetleri, yürütülen proje ya da danışmanlıklar gibi bölümüne yaptığı objektif katkılar temelinde, ilgili bölümdeki öğretim üyelerinin salt çoğunluğunun olumlu görüşü üzerine' ibaresi eklenmiş, 'birer yıllık sürelerle' ibaresi 'ikişer yıllık sürelerle' şeklinde değiştirilmiş, birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiş, mevcut ikinci cümlesinde yer alan 'Bunlarla,' ibaresi 'Bu fıkraya göre çalıştırılacaklarla,' şeklinde değiştirilmiş ve cümleye 'belirlenmiş olan ek ödemenin' ibaresinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

'Bunlar ayrıca, en son bulundukları kadro esas alınarak; 58 inci maddeye göre ek ödeme ile 2914 sayılı Kanunun 11 inci maddesine göre ek ders ücreti, 14 üncü maddesine göre geliştirme ödeneği ve ek 4 üncü maddesine göre de akademik teşvik ödeneğinden yararlanabilir.'"

Gökhan Günaydın	Turan Taşkın Özer	Şeref Arpacı
İstanbul	İstanbul	Denizli
Aliye Timisi Ersever	Mühip Kanko	Asu Kaya
Ankara	Kocaeli	Osmaniye
	Suat Özçağdaş	
	İstanbul	

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ EĞİTİM, KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR KOMİSYONU BAŞKANI AYŞEN GÜRCAN (Eskişehir) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Kocaeli Milletvekili Sayın Mühip Kanko.

Buyurun. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Başkanım, teşekkür ediyorum.

Kanunun 3'üncü maddesi hakkında Yeni Partinin görüşlerini aktarmak üzere huzurunuzdayım. Hepinize saygılar sunuyorum.

3'üncü madde aslında her ne kadar öğretim üyelerinin, sözleşmeli öğretim üyelerinin yani 67 yaşından sonra üniversitede devam eden sözleşmeli öğretim üyelerinin özlük haklarını göz önüne alan bir madde olsa bile aslında bu, yıllarca Türkiye'de yükseköğretim sisteminin plansızlığı, akademik insan kaynağındaki politikasızlığı ve üniversitelerin kronik sorunlarını ortaya çıkaran bir madde.

Öncelikle şunu belirtmek isterim: Yeni Parti olarak ömrünü bilime adamış insanlara, öğrenci yetiştirmiş, akademik çalışma yapmış, bilimsel araştırma yapmış herkese saygımız sonsuz. Bunların bilgilerinden, birikimlerinden yararlanmak tabii ki çok kıymetli, buna kimse itiraz edemez ama bizim itirazımız bu problem yıllardır yönetilen, yanlış yönetilen yükseköğretim politikalarının ortaya çıkardığı bir sonuç. Bunu da ancak böyle günü kurtaran birtakım önlemlerle çözmeye çalışıyoruz. Bu aslında itiraz edilmesi gereken bir durum.

Burada teklifle ne getiriliyor? Yaş haddinden sonra sözleşmeli olarak çalışan öğretim üyelerinin mali haklarında düzelme yani bunlara ek ders ücretleri, akademik teşvik, bunları vermek için sanki normal statüde çalışan öğretim üyeleriyle aynı statü getiriliyor. Bu çok önemli bir şey fakat burada Yükseköğretim Kurulunun bir baskısını görüyoruz yani Yükseköğretim Kuruluna bırakıyoruz her şeyi. Bir bölüm kimi alacak, nasıl alacak, hangi kriterleri arayarak, neleri dışlayarak ya da neleri kabul ederek alacak, bunu tamamen Yükseköğretim Kuruluna bırakıyoruz. Buna itiraz ediyoruz çünkü bir bölümün içinde eğer birisi alınacaksa ve bu çalıştırılacaksa bölüm içindeki kişilerin oylarına, onların görüşlerine, alınacak kişilerin niteliğine bağlı olarak mutlaka bunun değerlendirilmesi gerekiyor. Yani eğer siz bölümde buna onay verirseniz ve oylama yaptınız, öğretim üyelerinin çoğu buna katılırsa bunu çalıştırmanızda sakınca yoktur, bunu da YÖK'e onay için sunarsınız, kabul edilir ama burada tamamen YÖK'ün belirlediği kriterlere göre almak çok doğru değildir. O zaman birtakım subjektif ve liyakate bağlı olmayan atamalar ortaya çıkacaktır. Bütün arkadaşlarımız bu konuya değinecektir. O zaman belki yandaşlık, belki size oy vermiş ya da sizinle birlikte davranan arkadaşlarımıza öncelik vermek gündeme gelebilecektir.

Soruyoruz: Bugüne kadar aynı işi yapan, aynı dersi veren, aynı öğrenciyi yetiştiren bir sürü insan vardı. Bugüne kadar bunlar sözleşmeli olarak çalışıyorlardı. Bugüne kadar bunların hakları niye verilmedi? Eğer bunu yaptıysa bu mali haklar niye sakınıldı bu insanlardan? Demek ki burada baştan beri bir adaletsizlik vardı; o adaletsizliği düzeltmek yerine, yeni bir sistemi tartışmak yerine sadece sonuçlarını makyajlıyoruz. Yani geçmişe yönelik bir şey çıkarıyoruz, bundan sonra artık bu olsun diyoruz ama yıllardır bu insanlar çalıştılar ve emek verdiler ama bunların bir karşılığı yok.

Asıl mesele şu: Türkiye'de 75 yaşına kadar bir öğretim üyesi neden çalışmak ister ya da öğretim üyesini Türkiye Cumhuriyeti devleti neden 75 yaşına kadar çalıştırmak ister, bunu düşünmek lazım. Bunun nedeni, yıllarca üniversitelerde maalesef akademik insan kaynağının iyi planlanmamasından kaynaklanmakta. Genç akademisyenler liyakat yerine başka kriterlerle atandılar. Doktor öğretim üyeleri, doçentler yıllarca kadro beklediler. Bugün binlerce bilim insanı işsiz ya da yurt dışında kariyer arıyor. Beyin göçünü konuştuğumuz bir dönemde, genç akademisyenlere güven veren bir sistem kurmak yerine emeklilik sonrası istihdamı genişletmek sorunun kaynağını çözemez çünkü akademide bir sürü kadro bekleyen insan var. Dolayısıyla, elbette, deneyimli akademisyenlerden yararlanalım ancak bu, genç bilim insanlarının önü kapatılarak yapılamaz. Üniversite sadece tecrübeyle değil aynı zamanda gençliğin dinamizmiyle gelişir. Gençliğin dinamizmini mutlaka üniversiteye getirmemiz lazım. Akademide kuşaklar arasında sağlıklı bir geçiş sağlanamazsa bilim üretimi de sürdürülemez. Yıllardır üniversite özerkliğinden söz ediyoruz ki ancak her yeni düzenlemede üniversiteler biraz daha merkezîleştiriliyor, biraz daha otokratikleştiriliyor ve biraz daha merkeze bağlı olarak davranmak zorunda kalıyor. Üniversiteler YÖK'ten gelecek kontenjan kararlarını beklemeyen kurumlar olmalı, üniversiteler kendi akademik planlamalarını yapabilmeli, gerekirse o personellerini kendileri alabilmelidir.

En büyük sorun, bilimsel özgürlüğün gerilemesi. Akademik liyakat zedelenmiştir. Araştırma bütçeleri yetersizdir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

MÜHİP KANKO (Devamla) - Uluslararası sıralamalarda gerileyen üniversitelerimizi sadece maaş düzenlemesiyle bilim dünyasında ayağa kaldıramayız. Nitelikli bilim üretmek istiyorsanız akademik özgürlüğü güvence altına almak lazım, liyakati esas almak lazım. Genç kadrolara umut ve kadro verilmelidir. Üniversiteleri siyasi müdahalelerden mutlaka uzak tutmak lazım.

Biz Yeni Parti olarak deneyimli akademisyenlerimizin haklarının korunmasını destekliyoruz. Ancak bu düzenlemenin yükseköğretim sistemindeki yapısal sorunları çözemediğini, yalnızca günü kurtarmaya yönelik geçici bir adım olduğunu düşünüyoruz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3755) esas numaralı Yükseköğretim Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinde yer alan "Bu fıkra kapsamında çalıştırılacak" ibaresinin "Bu fıkra uyarınca çalıştırılacak" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Selçuk Özdağ (Muğla) Bülent Kaya (İstanbul) Sema Silkin Ün (Denizli)

Mustafa Kaya (İstanbul) Necmettin Çalışkan (Hatay)

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ EĞİTİM, KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR KOMİSYONU SÖZCÜSÜ LATİF SELVİ (Konya) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Hatay Milletvekili Sayın Necmettin Çalışkan.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Millî Eğitim Komisyonunun hazırladığı bir kanun teklifini, YÖK Kanunu Teklifi'ni görüşüyoruz. Elhak, bu kanunun işe yarar bir tarafı var, o da öğrenci affı. Ama düşünün ki aylarca bütün milletimizin beklediği bir kanun çıkıyor, sonunda hemen hiç kimse sevinemiyor. Bu çıkan yasadan memnun olan Yükseköğretim Kurulunun YDK üyeleri hariç tek bir tane akademisyen gösteremezsiniz.

Bugün başöğretmen elbette yüksek almalı ama bir doçentten fazla maaş aldığı bir dönemdeyiz. Her şeyden önce YÖK zaten 12 Eylül darbesi ürünü, aynen de varlığını sürdürüyor.

Teklifte iyi bir şey 75 yaşına kadar birikimi olan hocalarımızın değerlendirilmesi, zaten vardı ama rektörlük karar veriyordu, şimdi yetki merkeze, YÖK'e gönderildi. Burada esas sorulması gereken soru şu: Yükseköğretimdeki hangi kronik sorunu çözüyor? Bakın, şu anda araştırma görevlileri 50/d kapsamında çalışıyor. Senelerce, beş sene, altı sene çalışıp hiçbir hak imkânı olmadan kapı önüne konuluyor, işsiz bırakılıyor. Bir üniversitede doçent kadrosu alıncaya kadar araştırma görevlisi, öğretim görevlisi, doktor öğretim üyesi her yıl yeniden sözleşmesi imzalanarak işe başlıyor, her yıl atanmama korkusunu yaşıyor; bu yok ve sözleşmeler bir yıl, iki yıl uzatılıyor.

Bugüne kadar olmayan hangi kötülükler geldi? Şimdi, bir güvenlik soruşturmasıyla karşı karşıyayız. Zaten sözleşmesi bir bahane bulunup uzatılmamaktayken şimdi, yeterince araştırmalar yapıldığı hâlde, güvenlik soruşturmasıyla baskı biraz daha fazla artırılıyor. Burada mesele şu: Diploma ticareti yapan merdiven altı apartman üniversitelerine, vakıf üniversitelerine hangi tedbir? Ortada bir tedbir yok. Kasabalardaki meslek yüksekokullarının durumu ne olacak belli değil; yüz binlerce mezun mağdur, işsiz bekliyor, çözüm yok. Ne bulmuşlar? İstiklal Üniversitesi devredilecekmiş, adı değiştirilecekmiş, bazı fakülteleri kapanacakmış. Ya, daha yeni açıldı. Allah rızası için, bu Meclis bu kadar mı boş, eften püften işlerle meşgul ediliyor. Bir taraftan sahte tezle ilgili düzenlemeler elbette önemli ama bugüne kadar pek çok kanunda gördüğümüz gibi bunda da ucu açık, yetkiyi yönetime veren, üstü kapalı ifadelerle kanun çıkarılıyor.

Onun için bu yasa teklifi ücretli öğretmenlerin sorununu çözmediği sürece, mülakat mağdurlarının sorununu çözmediği sürece, eylemde bulunan insanların sesine kulak vermediği sürece boştur. Evet, Komisyonla ilgili söylendi, üç yıldan beri 3 defa toplanmayan Komisyon ağustos ayında toplanarak bula bula işte karşımıza bu yasa teklifini getirdi.

Evet, öğrencilerle ilgili af getirilmeli ama af ek haklarıyla beraber gelmeli, öğrenci burs imkânlarından da, yurt imkânlarından da, her şeyden yararlanmalı.

Tabii, çok geniş olduğu için kısaca şunu arz edeyim: Ülkemizde yüzlerce üniversite var, hepsinin işleri bitti, şimdi yurt dışına fakülte açacağız. Niye açacağız, hangi amaçla açacağız? Bilgi Üniversitesinde yaptığınız gibi, bir gece ani bir kararla kapattınız, yetmiş iki saat sonra aynı üniversiteyi geri açtınız. Buna benzer hadiseleri eğer yurt dışında da yaparsanız bu ülkenin onuruyla oynamış olursunuz. İçeride insanlar bu korku ikliminden dolayı yapılan hiçbir şeye ses çıkaramıyor ama dışarıda aynı durum olmaz.

Şimdi, yine, akademisyenlerle ilgili, yerinde yükselme olmadığı sürece, ünvan alan bir akademisyen direkt kendi üniversitesine atanmadığı sürece yaptığınız her iş boş. Evet, yüksek disiplin kurulu üyesinin özlük hakkını düşünürsünüz ama kasabadaki, Anadolu'daki bir akademisyenin geleceği ne yazık ki gündemde hiçbir şekilde yok. Onun için...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Yine, akademisyenlerin tayin hakkı yok. Burada rektörlük yapmış hocalarımız var, bu kanunlara imza attılar ama hiçbir meslektaşının sorunlarını nasıl çözeriz, bunu düşünmediler. Bu yasa teklifi, bürokrasinin taleplerini çözmek üzere öğrenci affı kılıfında getirilmiş bir yasa. Otuz yıl, kırk yıl boyunca, akademisyenler okulda tanışmışlar, evlenmişler, iki ayrı fakültede görev yapıyorlar, kırk yıl ayrı illerde yaşıyorlar. Artık çağ dışı bu yasağa son verilmeli. Üniversiteler arasında da diğer kurumlarda olduğu gibi tayin hakkı getirilmeli. Ne yazık ki şu anda bu yasayı seyreden hiçbir akademisyen kendisine zerrece fayda getirecek bir şey görmüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Yurt dışına üniversite açılacak, sonra yabancıların döner sermaye paylarını nasıl keseriz? Ne yazık ki haksızlığa imza atan bir yasayla karşı karşıyayız.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Kaç kişi var öyle?

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Onun için diyorum ki: Daha vakit geç değil, hiç olmazsa şu akademisyenlerimizi sevindirecek ek maddeler koymak için elinizden fırsat var. (YENİ YOL, Yeni Parti, DEM PARTİ ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

X.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, Niğde Milletvekili Cevahir Uzkurt'un soyadına ilişkin konuşması

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, birikimlerinden istifade ettiğimiz hocamız Sayın Cevahir Uzkurt, soyadının yanlış kullanıldığını bana söyledi.

Hocam, siz değerlisiniz, soyadınız: "Özkurt"

CEVAHİR UZKURT (Niğde) - Teşekkür ediyorum Başkanım, siz de değerlisiniz.

BAŞKAN - Peki Hocam "Uzkurt".

Yani "Özkurt" da fena değil "Uzkurt" da fena değil.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Niğde Milletvekili Cevahir Uzkurt ve Kocaeli Milletvekili Sadettin Hülagü ile 109 Milletvekilinin Yükseköğretim Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3755) ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 282) (Devam)

BAŞKAN - Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Yükseköğretim Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinde yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "ilave edilmiştir" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mustafa Cihan Paçacı	Mehmet Akalın	Şenol Sunat
İstanbul	Edirne	Manisa
Mehmet Satuk Buğra Kavuncu	Hasan Toktaş	Turan Yaldır
İstanbul	Bursa	Aksaray

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ EĞİTİM, KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR KOMİSYONU SÖZCÜSÜ LATİF SELVİ (Konya) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Aksaray Milletvekili Sayın Turan Yaldır.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

TURAN YALDIR (Aksaray) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti Grubum adına söz almış bulunuyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Eğitimde köklü çözümler üretmek yerine her zamanki gibi pansuman niteliğinde bir öğrenci affı kanun teklifiyle karşı karşıyayız. Bu arada, üniversite sınavına giren 2,5 milyon gencimizin de sonuçları açıklandı. Sınava girenlerden sadece 750 bin gencimiz üniversitelere yerleşiyor, mezun olan 900 bin gencimizden ise kamuya yerleşebilenlerin sayısı sadece 100 bin diyebiliriz. Özel üniversite fiyatlarının ise dünyanın en köklü üniversiteleriyle yarışır durumda olduğunu görüyoruz. Aileler evladını okutabilmek için varını yoğunu tüketiyor. Göreve geldiğiniz 2002 yılından bugüne üniversite sayısı 78'den 208'e çıktı. Siz gençlerimize en büyük kötülüğü eğitim politikanızla yaptınız, plansızca açtığınız tabela ve vasıfsız birçok üniversiteyle işsizler ordusuna binlerce yeni nefer kattınız. Bu memleketin her bir ferdi değerlidir ancak her fidan aynı toprakta boy vermez. Türk milletinin evlatları duvar süsü niteliğindeki diplomalarla kendi alanlarında iş bulamazken ata yadigârı mesleklerimizi yani tarımı, hayvancılığı, inşaatı, sanayiyi, turizmi ve daha nicelerini göçmenler yapıyor. Gelişmiş dünya ülkeleri böylesine genç bir nüfusa sahip olmanın eksikliğini yaşarken biz ise iyi olan hiçbir şeyin kıymetini bilmediğimiz gibi genç nüfusun kıymetini de bilmiyoruz. Oysaki okumaya yatkın olanlar üniversiteye, mesleğe yatkın olanlar modern meslek liselerine yönlendirilmeliydi ve bu öngörüsüzlükle pırlanta gibi gençlerimize kıyılmamalıydı. Efendiler, gelin, inat etmeyin, bu yanlıştan dönün, bu kadar üniversite açmanın hata olduğunu kabul edip bazı üniversite kampüslerinin tam donanımlı modern meslek lisesine dönüşmesinin önünü açın. Gençlerin bu meslek liselerini tercih etmesini sağlamak adına barınma, ücretsiz yemek ve sınırsız internet gibi imkânlarla oraları cazip hâle getirelim; böylelikle, teknik kabiliyeti yüksek gençlerimizi keşfedip yetiştirelim.

Sayın milletvekilleri, bu vatan uğruna bedeninden bir parçayı feda eden, on yedi gündür hak arama mücadelesi veren kahramanlarımızın sesine kulak vermek adına bugün İYİ Parti heyeti olarak Genel Başkanımız Sayın Müsavat Dervişoğlu'yla birlikte Güvenpark'taydık. Bu insanlar canları pahasına terörist kurşununun üstüne atılırken siz iktidar olarak neyin hesabını yapıyorsunuz? Oysa vatan uğruna verilen canın rütbesi, gaziliğin statüsü, şehitlik makamının astı, üstü olmaz. Kimi er gazimizin protezi verilmiyor, kimi er şehit annemiz sosyal tesisin kapısından çevriliyor, kimi şehit olan erimizin statüsü şehit subayımızla denk görülmüyor. Bu mudur devletin vefası, bu mudur şehitlik ve gazilik hukukuna gösterdiğiniz saygı? Kardeşlerimizin katilleri olan soysuz teröristleri içeriden çıkarmak için birleşip ballı düzenlemeler hazırlayacağınıza sayelerinde kafamızı yastığa rahat koyabildiğimiz kahramanlarımızın hakkını teslim edin. Tedaviden ÖTV'siz araç alımına, tüm çocuk ya da kardeşlerin kamu istihdamından faydalanmasına ve konut desteğine kadar rütbe ve statü ayrımını kaldıran kapsamlı bir şehitlik ve gazilik kanunu çıkarmalıyız.

Sayın milletvekilleri, toplumumuzun her kesimi çok ağır bir ekonomik kriz yaşıyor. Yıllarca faiz lobisine savaş açtığını iddia eden iktidar, gelinen noktada ne yazık ki esnafı, sanayiciyi, işçiyi, çiftçiyi, kısacası IBAN numarası olan herkesi faiz lobisinin kurbanı hâline getirmiştir. Şöyle etrafınıza bir bakın; bankalardan başka para kazanan, mutlu olan hiçbir sektör var mı?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

TURAN YALDIR (Devamla) - Esnafımız o kadar mutsuz ki siftahsız dükkân kapatmasına mı, yüzde 50 faiz oranıyla kredi kullanmasına mı, yoksa yüzde 4 POS komisyonu kesintisi vermeye mi yanmalıdır? Günümüzde ticaretin önemli bir bölümü kartlı ödeme sistemi yani POS üzerinden yürütülmektedir. Bugün, esnafımızın günlük yaptığı 20 bin liralık kartlı satışın ortalama yüzde 4'ü POS komisyonundan kesildiğinde günlük 800 TL, aylık ise 24 bin TL kesintiye uğramaktadır. Bu ne demektir biliyor musunuz? Holdingler ve dev marketler bankalarla oturup POS pazarlığı yaparken küçük esnaf ise kaderine terk edilmiştir. Derhâl esnafa can suyu niteliğinde uygun faizli kredi verilmeli; ayrıca, POS

komisyonlarına makul bir üst sınır getirilmelidir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 3'üncü madde kabul edilmiştir.

4'üncü madde üzerinde 2 önerge vardır, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 282 sıra sayılı Yükseköğretim Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Hüseyin Yıldız	Ömer Fethi Gürer	Nermin Yıldırım Kara
Aydın	Niğde	Hatay
Cevdet Akay	Mustafa Adıgüzel	Ali Fazıl Kasap
Karabük	Ordu	Kütahya

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ EĞİTİM, KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR KOMİSYONU BAŞKANI AYŞEN GÜRCAN (Eskişehir) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Aydın Milletvekili Sayın Hüseyin Yıldız. (CHP sıralarından alkışlar)

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün burada yalnızca üniversiteleri değil Türkiye'nin geleceğini konuşuyoruz çünkü bir ülke üniversitelerde üretilen bilim, yetişen gençler ve hâkim olan özgür düşünce kadar güçlüdür.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 4'üncü maddesi yükseköğretimin amacını açıkça ortaya koymaktadır; Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı, hür ve bilimsel düşünce gücüne sahip bireyler yetiştirmek. Peki, biz bugün bu hedefe ne kadar yakınız? Ne yazık ki son yirmi üç yılda yükseköğretim sistemimiz nicelik olarak büyürken nitelik olarak gerilemiştir. Üniversite sayısı arttı ancak eğitim kalitesi bilimsel olarak düştü.

Bir zamanlar dünyanın saygın bilim merkezleri arasında gösterilen üniversitelerimiz, bugün uluslararası sıralamalarda çok gerilere düşmüştür. Dünyanın en iyi üniversiteleri listesinde Hacettepe 666, İstanbul Üniversitesi 707, Ankara Üniversitesi 733, Orta Doğu Teknik Üniversitesi 736, Boğaziçi Üniversitesi 785, İstanbul Teknik Üniversitesi 813, Marmara Üniversitesi 939 ve Koç Üniversitesi 989'uncudur. Cumhuriyetin eğitim devriminin simgesi olan bu köklü üniversitelerin ilk 500'de dahi yer almaması yükseköğretim politikalarının yeniden sorgulanması gerektiğini açıkça göstermektedir çünkü siz üniversite açmayı eğitim politikası zannettiniz. Her şehre üniversite açabilirsiniz ama her üniversiteyi bilim yuvasına dönüştüremezsiniz; bina yapmak kolaydır, üniversite olmak zordur. Bugün yüz binlerce gencimiz üniversiteden mezun oluyor ancak diplomasıyla iş bulamıyor. Plansız bir eğitim maalesef yirmi üç yıldan beri bu şekle getirdi üniversiteleri.

Değerli arkadaşlar, bugün üniversiteden mezun olan... Özellikle son yirmi üç yılda, özel üniversitelerin apartmanlarda dahi açılmasıyla beraber çok ciddi derecede üniversite mezunu var. Bu üniversitelerden mezun olan arkadaşlarımız maalesef iyi eğitilmediği için binlerce üniversite mezunu arkadaşımız işsiz. Şu an işsizlik oranı üniversite mezunlarında yüzde 40 arkadaşlar. Bugün üniversiteyi bitiren öğrencilerimiz -üzülerek söylüyorum- asgari ücretle bile çalışmaya razılar ama maalesef ve maalesef yine iş bulamıyorlar, nitelikli olan öğrencilerimiz de maalesef yurt dışına kaçıyorlar.

Bunun için bizim yapmamız gereken tek şey var değerli arkadaşlar: İlk önce üniversitelerimizi dizayn etmemiz gerekiyor, oraya bilim getirmemiz lazım. Bugün üniversitelerin çoğunda profesör yok, çoğunda okutmanlar okutuyor öğrencilerimizi. Oradaki öğrencilerimiz Türkiye'yi tartışamıyorlar çünkü her şeyi yasakladınız, özgürce konuşamıyorlar çünkü tutukluyorsunuz. O yüzden, eğer üniversitelerde özgürce konuşulamıyorsa ve oradaki hocalar, oradaki profesörler, oradaki eğitimciler

özgürce konuşamıyorlarsa ve baskı altında ise burada bilim üretemezsiniz, teknoloji üretemezsiniz. Oradan mezun olan arkadaşlarımızın, gençlerimizin hiçbirisi de memnun değil arkadaşlar. O yüzden, bizim yapmamız gereken tek şey var önümüzde: Özgür üniversiteler açmak. Rektörlerin iktidar partisinin atamasıyla değil veya Cumhurbaşkanının atamasıyla değil mevcut oradaki birikimi olan, üniversitede okuyan öğrencilerimizle beraber, oradaki bilim adamlarıyla beraber seçiminin yapılması lazım. Eğer her parti kendi rektörünü atarsa maalesef ve maalesef, bu şekilde üniversitedeki eğitimler düşecek değerli arkadaşlar. Bu çocuklar hepimizin çocukları, Türkiye'nin geleceği; güçlü devlet güçlü üniversitelerden geçer arkadaşlar, gerçekten bilimsel üniversitelerden geçer güçlü devlet. Gerçekten iyi bir eğitim alamadıktan sonra çocuklarımız geleceğimizi kimse kurtaramaz. Bu yüzden, özellikle buradan bütün siyasi partilere sesleniyorum: Bu üniversiteler bizim üniversitelerimiz, bu gençler bizim gençlerimizdir ve üniversitelerde olan bu sıkıntıları hep beraber çözmemiz gerekiyor. Buraya yasa getiriyoruz, üniversite öğrencileri tartışılmıyor; yasayı getiriyoruz, bu yasaya sebep olan üniversiteler ortada yok; getiriyorsunuz, torba yasada geçirmeye çalışıyorsunuz arkadaşlar. Bu şekilde kanun çıkaramazsınız. Onun için, özellikle buradan bütün siyasi partilere sesleniyorum: Eğer bir kanun birileri için çıkarılıyorsa üniversite rektörlerini, üniversitedeki bilim adamlarını, hocaları, öğrencileri getirip burada tartışmalıyız.

Hepinize iyi akşamlar diliyorum.

Saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 282 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinde yer alan "bünyesinde" ibaresinin "kapsamında" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mahmut Dindar	Mehmet Rüştü Tiryaki	Mehmet Zeki İrmez
Van	Batman	Şırnak
Nejla Demir	Ali Bozan	Zülküf Uçar
Ağrı	Mersin	Van

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ EĞİTİM, KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR KOMİSYONU BAŞKANI AYŞEN GÜRCAN (Eskişehir) - Katılamıyoruz.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Van Milletvekili Sayın Zülküf Uçar.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Başkan, teşekkür ederim öncelikle.

Ben ekran başında bizi izleyen değerli halkımızı ve cezaevindeki yoldaşlarımızı ve yine bilimsel özgürlük ve akademik özerklik için mücadele eden tüm akademisyen ve öğrencileri buradan saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, öncelikle, şunu vurgulayarak başlamak istiyorum: Hakikatle bağ kurmak doğru toplum ve birey olmanın çok önemli bir ayağıdır. Bu anlamda, özgür araştırma ve ifade etme şartlarının oluşturulması kritik bir rol oynar. İşte, hakikatlerin araştırıldığı ve çoğu zaman üretildiği yerler olarak akademi ve üniversiteler ise tam da bu sürecin merkezinde yer alır. Her şeyden önce akademik özgürlük ve bilimselliği bu bağlamda değerlendirmek gerekir. Akademik üretim sürecinin doğrudan toplumsal ve siyasal etkiler yaratabileceği unutulmamalıdır. Bugün üniversitelerin en büyük sorunu akademik çalışma özgürlüğünün olmamasıdır. Bu, hem öğrenciler hem akademisyenler bakımından en temel sorunlardan biridir. Örneğin, bir yüksek lisans ya da doktora öğrencisi kendi araştırma konusunu belirlerken önce kendi danışman hocasına, ardından yönetim kurulu kararlarına, senatonun belirlediği bilimsel araştırma esaslarına ve YÖK Kanunu'na bağımlıdır. Danışman hoca, kurul ya da senato hâkim siyaset ve ideoloji algısına göre konuları kabul ediyor ya da reddediyor. Bu,

akademik özgürlük ve bilimselliğin önündeki en temel engellerden biridir. Bakın, bunu hemen test edebileceğimiz bir konuya değineyim. Mesela, bir öğrenci demokratik modernite kuramına ilişkin bir araştırma yapmak istese buna onay verecek tek bir üniversite dahi yok. Şimdi diyeceksiniz ki: "Böyle bir yasal engel yok, isteyen çalışabilir." Ancak hepimiz de biliyoruz ki böyle bir pratik söz konusu değil. Bir kere, bu konuyu çalışmayı kabul edecek olan hocaları maalesef bulamazsınız çünkü çalıştığı anda üniversite yönetiminin ya da YÖK'ün mobbingine maruz kalacağını biliyor, bu konunun meslekten men edilme riskini bile taşıdığını biliyor. Ya da başka bir örnek vereyim: Kürdistan tarihini objektif ve akademik özgürlük bağlamında çalışmak istese buna onay verecek tek bir üniversite yok. Araştırma konuları ya daraltılarak yukarıdan belirleniyor ya da tümüyle engelleniyor. Aslında bu, sadece bir tez ya da makale konusu meselesi değil bir bütün olarak Kürt gerçekliğinin ve kürdistanın akademinin gündeminden dışlanması meselesidir. Bir toplumun tarihi, dili, siyaseti ve düşünsel birikimi üzerine özgürce araştırma yapılamayan merkezîleşmiş bir yükseköğretim sisteminin bilimsel olmayacağı da tümüyle aşikârdır.

İşte, üniversitelerdeki baskı yalnızca öğrencilerle sınırlı da değildir. Akademisyenler de aynı ideolojik çerçevenin dışına çıktıklarında ağır bedeller ödüyor. KHK zulmünün bir ayağı olarak barış akademisyenleri bunun en açık örneklerinden biridir. "Bu Suça Ortak Olmayacağız" bildirisini imzalayan yüzlerce akademisyen hakkında disiplin soruşturmaları açıldı, yüzlercesi ihraç edildi, pek çok akademisyen yıllarca ekonomik ve sosyal tecride mahkûm edildi. Anayasa Mahkemesi sonradan ifade özgürlüğünün ihlal edildiğine karar vermiş olsa da bu karar istisnalar dışında uygulanmadı. Hâlen akademisyenleri hedefe koyan, üniversitelere geri dönüşleri engelleyen bir akım maalesef ki hâkim, bugün elimizdeki teklif de bu anlayışı sürdürüyor.

Bakın değerli milletvekilleri, bilimsel özgürlük ve akademik özerkliğin bir diğer yüzü de antidemokratik ve merkezî işleyiştir. YÖK, 12 Eylül faşizminin damgasını taşıyan bir kurumdur, üniversiteler üzerinde bir tahakküm aygıtı olarak çalışır. YÖK aracılığıyla üniversiteler üzerinde kurulan merkeziyetçi tahakküm, bugün özgür araştırma ve bilimsel çalışmaların önündeki başlıca engellerden biridir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

ZÜLKÜF UÇAR (Devamla) - Akademik özgürlük, YÖK merkeziyetçiliğini aşmayı ve üniversitelerde demokratik karar arama yönteminin gelişmesini şart koşar. YÖK'te yoğunlaşan karar ve yönetim tekeli akademik özerkliği imkânsız kılıyor. Bu kanun teklifi de tekeli ve merkeziyetçiliği besleyeceği gibi akademide güvenceli çalışmayı da baltalayacaktır. Örneğin, sözleşmeli öğretim görevlisi uygulaması bir yandan akademisyenleri güvencesiz çalışmaya sürüklüyor, diğer yandan mesleği kaybetme riski ve tehlikesi altında özgürce araştırma yapma ve araştırmalarını savunma olanaklarını kısıtlamaya sürüklüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ZÜLKÜF UÇAR (Devamla) - Dolayısıyla yasamayı üniversiteler üzerinde bir baskı aracına dönüştürmekten vazgeçin diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

4'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 4'üncü madde kabul edilmiştir.

5'inci madde üzerinde 1 önerge vardır.

Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 282 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesiyle 2547 sayılı Kanun'un 44'üncü maddesinin (c) fıkrasının üçüncü paragrafının dokuzuncu cümlesinin "Azami öğrenim süresini dolduran öğrencilere, bulundukları sınıf düzeyine bakılmaksızın başarısız oldukları veya alamadıkları

teorik ve uygulamalı dersler için iki ek sınav veya tekrar hakkı verilir.” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mahmut Dindar	Necla Demir	Ali Bozan
Van	Ağrı	Mersin
Mehmet Zeki İrmez	Osman Cengiz Çandar	Mehmet Rüştü Tiryaki
Şırnak	Diyarbakır	Batman

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ EĞİTİM, KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR KOMİSYONU BAŞKANI AYŞEN GÜRCAN (Eskişehir) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Diyarbakır Milletvekili Sayın Osman Cengiz Çandar. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

OSMAN CENGİZ ÇANDAR (Diyarbakır) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; YÖK Kanunu Teklifi’nin 5’inci maddesi üzerine DEM PARTİ adına söz almış bulunuyorum.

Kanun teklifi, 5’inci maddesiyle azami eğitim süresini doldurmuş olan son sınıf öğrencilerine ek sınav hakkıyla uygulamalı eğitimlerini tamamlama imkânı tanınmaktadır. Bu düzenleme, eğitimini yalnızca birkaç ders eksikliği nedeniyle tamamlayamayan öğrencilere mezuniyet imkânı vermesi bakımından olumludur ama bu madde bu olumlu yönüne rağmen eksik bir maddedir, öylesine eksiktir ki eksiklik olumlu yönünü de gölgeleyecek niteliktedir. Bu eksikliği, daha doğrusu, bunun nedenlerini şimdi dikkatinize getireyim.

YÖK’e göre hâlihazırda 6,7 milyon yükseköğrenim öğrencisi var, 6 milyon 700 bin. Peki, son on yılda eğitimini yarıda bırakmak zorunda kalan öğrenci sayısı ne kadardır biliyor musunuz? Bir o kadar. YÖK’ün 17 Eylül 2025 tarihli açıklamasına göre, son on yılda başka hiçbir programa devam etmeksizin kendi isteğiyle kaydını sildirip eğitim dışına çıkan öğrenci sayısı 1 milyon 400 binin üzerindedir. Ders kaydı yenilememe, üst üste başarısızlık veya eksik belge gerekçesiyle üniversitelerce ilişkisi kesilen öğrenci sayısı ise 4 milyon 400 bin dolayındadır yani son on yılda 6 milyona yakın öğrenci mezun olamadan veya başka bir okula geçemeden eğitim sistemi dışına itilmiş durumda. Yani son on yılda şu andaki toplam öğrenci sayısı kadar öğrenci eğitimi bırakmış durumda. Bu durum iktidarın izlediği politikaların sonucudur ve bunun sorumluluğunu üstlenmek zorundasınız. Dolayısıyla, bu maddeyi, 5’inci maddeyi yeniden düzenleyelim, tüm öğrencilere eğitime dönme hakkı tanıyalım.

Bu arada, TÜİK tarafından hazırlanan İstatistiklerle Gençlik 2025 Bülteni’ndeki şu bilgilere bir dikkat edelim: Ne eğitimde ne istihdamda olan gençlerin oranı 2025 yılında yüzde 23,3; genç erkeklerin yüzde 16,3’ü, genç kadınların yüzde 30,9’u yani yüzde 31’i ne okuyor ne çalışıyor; boştalar yani. Bu oran Avrupa Birliği ortalamasının 2 katının üzerinde. Öğrencilerin barınma krizi var, geçim krizi var, eğitime erişememe sorunu yaşayan milyonlarca genç var, farkında mısınız pek anlaşılamıyor ama bu ülkede “genç yoksulluğu” diye bir gerçeklik var. Kira ödeyemediği, yurt bulamadığı için, cebinde okula gidip gelecek yol parası olmadığı için, üç kuruşa gece gündüz çalışmak zorunda olduğu için okulu bırakmak zorunda kalan öğrencileri neden böyle bir yasa getirirken kapsam dışı bırakırsınız? Bu sebeple, eğitimini yarıda bırakmak zorunda kalan, eğitime devam edemeyen milyonlarca öğrenciye neden eğitime geri dönme fırsatı yaratmazsınız? Son sınıf öğrencilerine eğitimi tamamlama ve mezun olma hakkı sağlarken azami öğrenim süresini dolduramadan eğitimin dışına itilmiş öğrencilere de aynı hakkı tanımazsak eksik bir iş yapmış oluruz; adaletsizliğe, eşitsizliğe, milyonlarca genç için belki de geleceksizliğe sebep olmuş oluruz.

Bu nedenle bu maddeyi yeniden tanzim edelim, yeniden düzenleyelim, eğitime dönme hakkını tüm öğrencilere tanıyacak bir düzenlemeyi kabul edelim.

Size, Genel Kurula saygılar sunuyorum. (DEM PARTİ ve Yeni Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

5’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 5’inci madde kabul edilmiştir.

6’ncı madde üzerinde 1 önerge var, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 282 sıra sayılı Yükseköğretim Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 6’ncı maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 6-2547 sayılı Kanunun 53 üncü maddesinin (b) fıkrasının (5) numaralı bendinin (b) alt bendine ‘kullanmak’ ibaresinden sonra gelmek üzere ‘, bu kapsamdaki yayın ve veya çalışmaları ücretli ya da ücretsiz olarak, kısmen yahut tamamen başkaları adına yapmak veya bunlara aracılık etmek, denetleme ve soruşturma görevi olduğu halde bunlara göz yummak, yetkilerini amaçları dışında kullanmak’ ibaresi eklenmiştir.’”

Gökhan Günaydın	Turan Taşkın Özer	Şeref Arpacı
İstanbul	İstanbul	Denizli
Aliye Timisi Ersever	Yüksel Taşkın	Ayça Taşkent
Ankara	İzmir	Sakarya
	Suat Özçağdaş	
	İstanbul	

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ EĞİTİM, KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR KOMİSYONU BAŞKANI AYŞEN GÜRCAN (Eskişehir) - Katılamıyoruz.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen İzmir Milletvekili Sayın Yüksel Taşkın.

Buyurun. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) - Sayın milletvekilleri, ilgili kanun teklifinin 6’ncı maddesi üzerine konuşmak için söz aldım.

Konuşmama başlamadan önce, Üsküdar Belediyemize, Başkanımız Sinem Dedetaş’a yapılan operasyona dair birkaç cümle etmek istiyorum. İktidar Üsküdar Belediyesini kaybetmeyi bir türlü hazmedemedi. Neden? Orası sizin tapulu araziniz mi? Keşke Üsküdar’ı niye kaybettik diye oturup düşünseydiniz, birazcık bu konuları derinlemesine ele alsaydınız. Üsküdarlılar ve halkımız, gözaltı görüntüleri utanmadan servis edilen, özel hayatına saldırılan Başkanımıza sahip çıkmak için ilk fırsatta size gereken dersi verecektir. Geçen hafta da bu konuda benzer bir konuşma yaptım, milletimiz atanmışlar üzerinden millî iradeye yaptığınız tüm saldırılara gereken yanıtı mutlaka verecek.

Bir çift sözüm de cübbelerinin ardına saklanarak siyaset yapmaya çalışanlaradır. Eğer siyaset yapmak istiyorsanız cübbelerinizi çıkarın.

Gelelim 6’ncı maddeye: Bu madde yükseköğretimde disiplin ve ceza işleriyle ilgili 53’üncü maddeye ekleme yapıyor. Üniversitelerde başkasının atama, yükselme, derece ve ünvanına katkısı olacak biçimde onun yerine ücretli ya da ücretsiz olarak bilimsel çalışma hazırlayan kişiler ya da buna aracılık edenler meslekten atılacak. Böyle bir düzenleme ve cezai yaptırım getirilmesi bize göre olumludur. Hatırlanacağı gibi, başkaları için tez ve makale gibi bilimsel çalışmalar yapılması neredeyse o kadar artmıştır ki bunu bir geçim kaynağına dönüştürenler vardır. Bu şekilde organize yapılar sosyal medya üzerinden alenen ilan verir olmuşlardır. Bugün basit bir internet taraması yaptım, hiçbir şey değişmemiş; para karşılığında yüksek lisans ve doktora tezi yazan şirketlere ya da tez yazımında size destek olacağını vadeden yüzlerce tez danışmanlık merkezine hâlen ulaşmak mümkündür. Öyle ki piyasada tez ya da makale yazmanın fiyatları bile belli. Yirmi yıl akademisyenlik yapan bir arkadaşınız olarak, maalesef, söylemek zorundayım ki bu durum göründüğünden çok daha vahimdir. Bugün siyasette ve bürokraside etkin konumda olan pek çok kişinin bu yöntemle başkalarına tez, makale ve bilimsel eser yazdırdığı neredeyse herkesin bildiği bir sırdır.

Son yıllarda hiç olmadığı kadar sahte diploma, sahte yayın ve sahte doçentlik olayları yaşanıyor. Örneğin, Şırnak Üniversitesinde son iki yılda 2 akademisyenin doçentlik ünvanı sahtecilik nedeniyle ellerinden alınmıştır. Yine, liselere kadar bu diploma sahteciliğinin uzadığını görmekteyiz. Millî Eğitim

Bakanlığı Teftiş Kurulu 2016-2020 dönemine ait 419 kişinin lise diplomasında sahtecilik tespit etti. Bu 419 kişi yurt dışından aldıkları sahte lise diplomasıyla yabancı öğrenci kontenjanından ülkemizdeki üniversitelere yerleştiler. Bunların 204'ü hukuk, 80'i tıp gibi fakültelere yerleşti. Dikkatinizi çekiyorum; bu, son derece organize bir iş ve bu organize işin içerisinde mutlaka bazı bürokratlar da görev almıştır. Bu, sonuna kadar üzerine gidilmesi gereken bir meseledir. Ancak sahte diploma denklik belgesi düzenlemelerine dair inceleme 2016 öncesi ve 2020 sonrasında da uzatılmalıdır. Bu konuda hiç kimsenin gözünün yaşına bakılmamalıdır; mutlaka, kime nereye uzanırsa uzansın bu konu temizlemelidir; aksi takdirde, üniversiteler asla saygınlık kazanamazlar

Yine, hatırlarsanız, Ankara'da 30 Temmuz 2025 tarihinde kamu kurumları yöneticilerinin elektronik imzalarının kopyalanarak sahte diploma ve sürücü belgeleri düzenlendiği ortaya çıkmıştı. Gazi Üniversitesinde mezuniyet kaydı oluşturarak 39 sahte üniversite diploması hazırlandığı tespit edildi. Aslında konunun çok farklı, derin nedenleri var ama en önemli mesele bir akademik etik ve meslek etiği oluşturamamamız yani akademisyen adayı mesleğine bağlanmayı, mesleğini sevmeyi değil o meslek üzerinden ünvan alıp bürokrasiye veya siyasete atlamayı daha önemli gördüğü sürece bu sorun çözülemez.

Burada -tabii, uzun uzun konuşabiliriz ama- bir de bölünmüş sadakat meselemiz var. Ne demek bölünmüş sadakat meselesi? Akademisyen adayı veya akademisyenin; grup, parti, örgüt, tarikat gibi yapılara olan sadakati, akademik etiğin veya meslek etiğinin önüne geçiyorsa partizanca bir tutumla yandaşın korunması arzusu devreye giriyor. Bu, elbette sadakatin liyakatin önüne geçmesiyle sonuçlanıyor.

Ben yine bu uzun akademisyenlik süremde şunu gördüm: Bu işi çözmek istiyorsak en önemli mesele akademinin atomu, en temel bileşeni olan araştırma görevlisi alımında çok ama çok liyakat esaslı, rekabetçi bir sistem getirmemiz lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) - Örneğin, geçmiş dönemde YÖK Başkanlığı yapan Yusuf Ziya Özcan döneminde böyle bir sistem getirilmeye çalışıldı, daha sonra biliyoruz ki siyasetin etkisiyle sulandırıldı. Tekrarlıyorum: Eğer akademisyen alımında vasatın gözünün yaşına bakmayan; çalışkanın, yeteneklinin önünü açan bir sistem getirirsek, bir sınav sistemi getirirsek akademide önemli bir adım atmış oluruz diye düşünüyorum.

Yine bana bu akademik tecrübem üzerine sorarsanız, bu sistemi üniversitelerde en çok bozanlar da rektörlerdir ve onları süper yetkileridir. Bu yetkilerin, bölüm başkanları, seçilmiş senatolar ve dekanlara bölüşülmesiyle önemli bir adım da atılacaktır. Mesele uzun, bütün bu konuları detaylı olarak çalışıyoruz. Çözüm önerilerimiz hazırdır, bunları hayata geçirmek için gün sayıyoruz.

Saygılar sunuyorum. (Yeni Parti ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

6'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7'nci madde üzerinde 1 önerge vardır, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 282 sıra sayılı Yükseköğretim Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Hüseyin Yıldız	Cevdet Akay	Ömer Fethi Gürer
Aydın	Karabük	Niğde
Ali Fazıl Kasap	Mustafa Adıgüzel	Nermin Yıldırım Kara
Kütahya	Ordu	Hatay

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ EĞİTİM, KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR KOMİSYONU BAŞKANI AYŞEN GÜRCAN (Eskişehir) - Katılamıyoruz.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Hatay Milletvekili Sayın Nermin Yıldırım Kara. (CHP sıralarından alkışlar)

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; teklifin 7'nci maddesi üzerine söz almış bulunmaktayım.

AKP iktidarında yükseköğretimde nitelik kaybı yaşandı, hepimiz biliyoruz; bununla da ilgili tartışmaları hepiniz biliyorsunuz. Nasıl ki Türkiye'de ekonomi büyüyorsa yükseköğrenimdeki niteliğin de büyüdüğünü, arttığını ifade ediyorlar. Amma velakin bu büyümeden aynı ülkenin refahı ve gelişmişlik düzeyi gibi orada da ekonomide... İşçilerin, emekçilerin, KOBİ'lerin, esnafların bu ekonomik büyümeden pay alamadığı gibi eğitimin kalitesinden de yükseköğrenimin niteliğinden de ülkemizin bilim dünyası ve akademik hayatı maalesef herhangi bir katkı alamıyor. Neden böyle söylüyoruz? Çünkü ülkemizdeki 5 milyon 880 bin lisans ve ön lisans öğrencisi, 420 bin yüksek lisans ve doktora tez öğrencisi 209 üniversitede eğitim görüyor fakat bu eğitim gören öğrencilerin akademik kariyerlerine, katma değerine baktığımızda maalesef bir şey yok. İktidar diyor ki: "Ne yapalım, çok fazla üniversite açtık." Aslında bu iyi bir şeydi fakat baktığınızda içinde hiçbir şey yok, milyonlarca ev genci var.

2016 yılında Boğaziçi Üniversitesinde yapılan bir araştırmaya göre yazılan her 3 tezden 1'inde ağır derecede intihal bulunmuş. Uluslararası derecelendirme kriterlerine göre kabul edilen oran esasında yüzde 15. 2022 yılında Öğretim Elemanları Sendikasının tahminine göreyse yazılan her tezin yüzde 30'u ağır intihal oluşturuyormuş. "2025'te 67 bin tez yazıldı." denmiş, böyle bir rakamda matematik yaparsak 20 bin tezi kafa karışıklığı; yanlış bir şey, intihal oluşturan akademik bir dünyaya yelken açmışız. Bunun da bizim için ne kadar zor bir durum olduğunu ve ne kadar kötü bir şey olduğunu herhâlde burada bulunan herkes takdir eder. Aslında bir de bu durumu herkes konuşuyor ama tam anlamıyla paket program hâline gelmiş, tez yazan bir sektör oluşmuş, bunun da akademi dünyasına ne kadar zarar verdiği herkes tarafından bilinen bir şey.

Şimdi, ben, deprem bölgesinden bir milletvekili olarak dört yıldır burada konuşmaya çalışıyorum. Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi çok ağır yara aldı. İlçem İskenderun'da İskenderun Teknik Üniversitesi ağır yaralar aldı. Bakın, MKÜ'de 7 bina yıkıldı; 26 ağır, 4 orta, 10 az hasarlı 40 hizmet binası var. Hasar gören Antakya Meslek Yüksekokulu, Yayladağı, Hassa Meslek Yüksekokulları gerçekten zarar gördü. Yatırım planlarına bakıyoruz, 2026'da bunları inşa edeceğinizi söylüyorsunuz. Eğer eğitime, akademiye, öğrencilere iyi bir şey yapmak istiyorsanız işte, başta deprem illerindeki akademik hayata yön veren bu kurumları ayağa kaldırmakla başlayabilirsiniz diyorum.

2015 yılından bu yana kendi isteğiyle kaydını sildiren üniversite öğrencisi 1 milyon 400 binken başarısızlık, ders kaydı yenileyememe, eksik belge gibi nedenlerle de 4 milyon 400 bin öğrencinin YÖK tarafından kaydı silinmiş. Şimdi, bu öğrencileri tekrar eğitim öğretim hayatına yöneltmek, eğitim, bilim dünyasına yöneltmek adına ne yapıyor bu iktidar, gerçekten bilmiyoruz. Başta deprem bölgeleri olmak üzere, bakın, sanayi ve endüstriyi, KOBİ'leri ilgilendiren, iş yaşamını ilgilendiren alanlarda mücbir sebepten dolayı maalesef esnafı ve KOBİ'leri ihya etmediniz ama deprem illerinde eğitim hayatına son vermek zorunda kalan, barınma krizi yaşayan, burslarıyla, kredilerle barınamayan, yaşayamayan, geçinemeyen eğitimini bırakmış öğrenciler için müstakil bir af yasasının deprem illeri için, deprem öğrencileri için mutlaka yapılması gerekir. Bugün arkadaşlarımızla biraz sohbet ettiğimizde YÖK'ün bir yeni yazı yazdığı, özel öğrencilik durumunun, statüsünün devam ettiğine ilişkin YÖK'ün bir yazı yazdığı söyleniyor ama bu gerçekten yeterli değil, yeterli olmadığını söylemek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

NERMİN YILDIRIM KARA (Devamla) - Şundan dolayı: Mesela, eğitimdeki hayatlarında gözaltına alınan ücretli öğretmenler... Özellikle, geçtiğimiz yıllarda Boğaziçi Üniversitesinde demokratik yasal haklarını kullanmak için orada olan öğrencilere yapılan baskılar, zulümler, gözaltıları hepimiz gördük, yaşadık. O bakımdan, ücretli öğretmenlere, bunlara verilen sefalet ücretine izin vermeyen, öğrencilerin

demokratik haklarını kullanmalarına izin veren bir YÖK yasası bizim için daha makul olurdu ama bu yasada maalesef bunları görmüyoruz. Eğitim hakkının güvence altına alınması, parasız olması, kamucu olması ve herkes için eşit olduğu bir dünyada ve yeni bir torba yasanın içinde değil de müstakil bir yasa içerisinde getirdiğiniz noktada işler daha iyi gidecektir akademik yaşam için.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

7'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8'inci madde üzerinde önerge yok.

8'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 8'inci madde kabul edilmiştir.

9'uncu madde üzerinde 2 önerge vardır, okutuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 282 sıra sayılı Yükseköğretim Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesinin kanun teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Gökhan Günaydın	Turan Taşkın Özer	Şeref Arpacı
İstanbul	İstanbul	Denizli
Aliye Timisi Ersever	Murat Çan	Ayça Taşkent
Ankara	Samsun	Sakarya
	Suat Özçağdaş	
	İstanbul	

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ EĞİTİM, KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR KOMİSYONU BAŞKANI AYŞEN GÜRCAN (Eskişehir) - Katılamıyoruz.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Samsun Milletvekili Sayın Murat Çan.

Buyurun. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

MURAT ÇAN (Samsun) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, müzakeresini yaptığımız bu maddeyle vakıf üniversitelerine uygulanacak idari yaptırım ve önlemler için kanuni çerçeve oluşturulmak isteniyor; en azından teklifi hazırlayan sizlerin iddiası bu yönde. Anayasa Mahkemesi bir karar vermiş, "Bu iş yönetmelikle olmaz, hukuki düzenleme gerekir." demiş. Her defasında uyardığı gibi sizi uyarmış ama siz nato mermer. Yirmi dört yıldır sizi bu konuda Anayasa Mahkemesi uyarıyor, siz bildiğinizi okuyorsunuz. Şimdi, bu teklifle uyarıdan faaliyet izninin kaldırılmasına kadar uzanan yaptırımları kanunun düzeyine taşıyarak bir düzenleme yapma iddiasındasınız. Mali yapısı bozulan vakıf üniversitelerinin kapatılması ya da devri gibi ağır sonuçlar doğurabilecek süreçler de yine bu düzenlemenin konusu içerisinde yer alıyor.

Özetle, kâğıt üzerinde bakıldığında bu, hukuk devleti adına atılmış bir adım gibi duruyor. İşin aslı öyle mi, maksat başka mı; bunu sizinle konuşacağız. Bu ülkede sorun kanunun metni değil, o metni uygulayan veya uygulamayan, kimi zaman paspasa çeviren iktidarın ta kendisidir. Bir talimatla kapatılan, ertesi gün başka bir talimatla açılan üniversiteleri gördük sizin zamanınızda. Hukukun değil gücün ve keyfîliğin at koşturduğu bir düzen gördük sizin zamanınızda. Sizin "kademeli yaptırım" dediğiniz, maksat ettiğiniz şey, bu ülkede sizin döneminizde kademeli baskıya dönüşmüştür çünkü tek adam rejimi bilimsel eğitimin, akademik özerklik ve özgürlüğün ve bu ülkenin aydınlık yarınları olan gençlerin karşısında en büyük düşmandır; bilim sorgular maalesef. Bu ucube sistem yani kimyası bozuk şu başkanlık sistemi ise itaat ister. Üniversite özgürlük ister, tek adam rejimi biat ister. Gençlik umut eder, saray rejimi korku üretir ve şimdi daha vahim bir noktadayız, artık bu ülkede sadece üniversiteler değil diplomalar bile artık güvende değil. Cumhurbaşkanı adayımız, İstanbul'da yaşayan yurttaşlarımızın iradesini temsil eden Ekrem İmamoğlu'nun diploması hukuksuzca iptal edilebilmiştir. Sırf bu olay bile bu düzenin nasıl bir siyasi operasyon makinesine dönüştüğünün açık kanıtıdır. Bu bir

idari işlem değildir, gözdağıdır, akademiye çökmenin başlangıcıdır. Bu, sana rakip olanı hukuken değil idari manevralarla tasfiye ederim diyen bir anlayışın itirafıdır.

Az önce burada bir öğretim üyesi hatip çıktı, dedi ki: "Bilgi yalnızca kitap okuyarak kazanılmaz." Peki, neyle kazanılır? İşte, diplomayı iptal edenler kitaba baksaydı o diplomayı iptal edemeyeceklerini biliyorlardı; saraya baktılar, diplomayı iptal ettiler. Diplomaların bile gasbedilebildiği bu ülkede hangi genç geleceğe güvenle bakacak, hangi akademisyen özgürce konuşacak, hangi üniversite yarın kapıma kilit vurulur mu korkusundan bilim üretebilecek? Esas sorun budur.

İşte, bu ucube rejimin kaleminden çıkan bu düzenleme, tam da böyle bir siyasi iklimde, hiçbir şekilde masum değildir. 27 maddelik şu torba yasanın içinde vakıflarla ilgili çok sayıda madde var. Vakıf yükseköğretim kurumlarının çözüme kavuşturulması gereken çok daha farklı sorunlar varken bu torba yasanın içinde dişe dokunur hiçbir konu ele alınmamış. Örneğin, gençlerimiz tıp fakültesini bitiriyor, diş hekimliği fakültelerini bitiriyor, ihtisas yapacaklar, emek veriyorlar, aylarca çalışıyorlar, bir vakıf üniversitesinde ya da özel üniversitede ihtisas kazanıyorlar. Hastane için gidiyorlar, hastane yok. Özlük hakları için gidiyorlar, özlük hakları taahhüt edilenin çok çok gerisinde. Sonuç, bizlere ulaşıyorlar, bizler münferiden Sağlık Bakanlığına, YÖK'e bildiriyoruz, sorunların çözümü aylarca bekletiliyor. Gençlerimiz uzmanlık eğitimini tamamlayacak nitelikli bir eğitime kavuşamıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MURAT ÇAN (Devamla) - Teşekkür ediyorum.

Aslında tıp alanında vatandaşımız bu hizmetten yıllara sâri bir şekilde mahrum bırakılıyor, mağdur ediliyor. YÖK, Sağlık Bakanlığı bu konuda hiçbir adım atmıyor. Bu sorunları yok sayarak kanun yapmaya çalışıyorsunuz. Sizi uyarıyoruz, bu doğru bir yöntem değildir ve bütün sorunlar perde gerisinde katlanarak büyümektedir değerli milletvekilleri; sebebi tek adam rejimidir ve bu rejim sadece kurumları değil kavramları da çürütmüştür. "Denetim" deyip tasfiye yapmaktasınız, "düzenleme" deyip hizaya sokma operasyonu çekiyorsunuz bu rejimde ama bunu da not edelim: Bu ülkenin üniversiteleri sizin korku düzeninize teslim olmayacak, bu ülkenin gençleri karanlık senaryolara boyun eğmeyecek çünkü gerçek güç saraylarda değil özgür zihinlerdedir diyor sizleri saygıyla selamlıyorum. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 282 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesi ile 2547 sayılı Kanun'un ek 11'inci maddesinin değiştirilen ikinci fıkrasının (ç) bendinin teklif metninden çıkarılmasını ve diğer bentlerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Leyla Şahin Usta	Ümmügülşen Öztürk	Radiye Sezer Katırcıoğlu
Ankara	İstanbul	Kocaeli
Hüseyin Altınsoy		Fuat Oktay
Aksaray		Ankara

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ EĞİTİM, KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR KOMİSYONU BAŞKANI AYŞEN GÜRCAN (Eskişehir) - Takdire bırakıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen yok.

Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle, vakıf yükseköğretim kurumunun mütevelli heyeti veya kurucu vakfında üye olarak bulunan kişilerin başka vakıf yükseköğretim kurumunun mütevelli heyetinde veya kurucu vakfında üye olması yaptırım uygulanmasını gerektiren hâllerin kapsamı dışına çıkarılmaktadır.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 9'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

10'uncu madde üzerinde 1 önerge vardır, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 282 sıra sayılı Yükseköğretim Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesindeki "Ofis faaliyetlerine katkı sağlayacağı değerlendirilen diğer tüzel kişiler" ibaresinin "Ofis faaliyetlerine katkı sağlayacağı ilgili yüksek öğretim kurumunun yönetim kurulu tarafından değerlendirilen diğer tüzel kişiler" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Hüseyin Yıldız	Ömer Fethi Gürer	Cevdet Akay
Aydın	Niğde	Karabük
Nermin Yıldırım Kara	Mustafa Adıgüzel	Ali Fazıl Kasap
Hatay	Ordu	Kütahya

Barış Bektaş

Konya

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ EĞİTİM, KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR KOMİSYONU BAŞKANI AYŞEN GÜRCAN (Eskişehir) - Katılamıyoruz.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Konya Milletvekili Sayın Barış Bektaş.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

BARIŞ BEKTAŞ (Konya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu teklif kamuoyuna tek bir başlıkla anlatılıyor: Öğrenci affı. Oysa aynı metnin içinde Türkiye'nin bilim hayatını yıllarca şekillendirecek hükümler var. Bir gencin okuluna dönme umudu ile akademinin fişlenme riski ayrıca torbaya konulmuş. Birini isteyenin ötekini de yutması bekleniyor. Bu bir yasama tekniği değil bir pazarlık tekniğidir. Yükseköğretim, bir torba yasaya hapsedilmeyecek kadar önemli bir konudur. 6 milyonu aşkın öğrencinin, 180 bini aşkın öğretim elemanının hayatı söz konusudur. Bu ölçekte bir alan günübirlik ihtiyaçlarla değil uzun vadeli, katılımcı ve bilimsel bir politikayla yönetilir.

Yarıda kalmış bir eğitime geri dönme hakkını biz de savunuyoruz. Hastalık, yoksulluk, iş kaygısı ya da bir kaza yüzünden okuluna veda etmek zorunda kalmış her genç için o kapının yeniden açılmasını isteriz ama kapıyı açmak başka bir şey, o kapıdan geçenin diplomasını alabilmesi bambaşka bir şey. 2022'de çıkarılan af bunu acı bir şekilde bize gösterdi, yüz binlerce öğrenci bu kapsam içindeydi ancak geri dönenlerin sadece yüzde 15,8'i diploma almayla sonuçlandı yani her 6 gençten 5'i o kapının eşiğinde kaldı çünkü af, gencin önündeki engelleri asla kaldırmıyor. Yurt bulamayan öğrenciye af yetmiyor; kirayı, ulaşımı, yemeği düşünen öğrenciye af yetmiyor; gündüz derse, gece işe koşan öğrenciye af yetmiyor. Af, bir kapıyı açıyor ama mezuniyete giden yolu netleştirmiyor.

CHP olarak önerimiz nettir: Afla dönen her öğrenciye yurtta öncelik, düzenli burs, katkı payı ve öğrenim ücretinde kolaylık, barınma, iaşe ve ulaşım desteği sağlanmalıdır; aksi hâlde, bu düzenleme, gençlerimize verilen bir hak değil bir umut olarak kalır.

Teklifin en sakıncalı bölümü ise 26'ncı maddedir. Bu maddeyle, 7315 sayılı Kanun'un kapsamına devlet ve vakıf üniversitelerinde görev yapacak bütün öğretim elemanları ekleniyor yani bir akademisyenin kadroya atanması artık bilimsel yeterliliğinin yanı sıra soruşturma dosyasının sonucuna bağlanıyor. Bu düzenlemenin niyeti güvenlik olabilir ama asıl mesele sonucudur. Eğer sonuç... Hangi konuyu çalışacağına karar verirken tereddüt eden bir doktora öğrencisi bulgusunu yayınlanmadan önce "Başıma ne gelir?" diye düşünen bir araştırmacıysa orada güvenlik değil otosansür üretilmiş demektir. Bir ülkeyi asıl zayıflatan söylenen cümleler değil korkudan hiç söylenmeyen cümlelerdir. Akademisyenin bu ülkeye bağlılığını Anayasa'ya, hukuka ve kamu yararına bağımlılıkla ölçmek gerekir, hiçbir iktidara biatle değil. Güvenlik soruşturması bir sadakat testine dönüştürülemez. Bir öğretim üyesinde aranacak

ölçüt bilimsel üretim, araştırma kapasitesi, ders verme yeterliliği ve akademik etiğe bağlılıktır ve bunun adı da liyakattir.

Cumhuriyet Halk Partisi olarak, YÖK'ün merkezî vesayetinden arınmış, bilimsel, idari ve mali özerkliğe kavuşmuş, rektörünü kendi iradesiyle belirleyen, akademik yükselmede tek ölçütü bilimsel başarı ve etik olan, öğrencisinin yönetimde söz sahibi olduğu, araştırma bütçesi güçlendirilmiş üniversiteler istiyoruz. Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün pusulası bugün de geçerlidir, hayatta en hakiki mürşit ilimdir, fendir. Bilim izin isteyerek yapılmaz, özgürce sorgulayarak yapılır.

Bu düşüncelerle teklifin 26'ncı maddesinin geri çekilmesini, öğrenci affının ise gerçek destek mekanizmalarıyla birlikte hayata geçirilmesini talep ediyoruz. Unutmayalım, üniversiteler susarsa yalnızca bilim değil demokrasimiz de sessizliğe mahkûm olacaktır.

Saygılarımla. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

10'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

11'inci madde üzerinde önerge yok.

11'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

12'nci madde üzerinde önerge yok.

12'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

13'üncü madde üzerinde önerge yok.

13'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

14'üncü madde üzerinde 1 önerge vardır, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 282 sıra sayılı Yükseköğretim Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 14'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Gökhan Günaydın	Turan Taşkın Özer	Şeref Arpacı
İstanbul	İstanbul	Denizli
Aliye Timisi Ersever	Kayıhan Pala	Ayça Taşkent
Ankara	Bursa	Sakarya
	Suat Özçağdaş	
	İstanbul	

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ EĞİTİM, KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR KOMİSYONU BAŞKANI AYŞEN GÜRCAN (Eskişehir) - Katılamıyoruz.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Bursa Milletvekili Sayın Kayıhan Pala.

Buyurun Sayın Pala. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

KAYIHAN PALA (Bursa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

YÖK Kanunu'nda değişiklik yapılması önerisiyle karşımızda bir teklif var. Üzülerek söyleyeyim, Komisyonda da söylemiştim, aslında akademik hayata ilişkin temel sorunları çözmekten uzak bir teklifle karşı karşıyayız.

Bakın, o günden bu yana... En son elime gelen bir banka dekontu göstereyim size. Yabancı uyruklu bir tıp fakültesi asistanı "maaş" adı altında kendilerine yapılan ödemenin dekontunu göndermiş, 17.905 lira. Bu ülkede, yabancı uyruklu tıp fakültesi asistanlarına "maaş" adı altında 17.905 lira verilirken bunun üstüne ek olarak verilen ödemelerin ortadan kaldırılması için bir teklifin karşımıza getirilmiş olması gerçekten kabul edilemez. Bu teklifin geri çekilmiş olmasını olumlu buluyoruz ama böylesine teklifler neden karşımıza getiriliyor, gerçekten bunu anlamak mümkün değil.

Değerli milletvekilleri, bu kanun kapsamında çok önemli düzenlemeler var ama akademisyenlerin beklediği, onların yaşam koşullarını ve refah düzeylerini artıracak herhangi bir düzenleme maalesef

karşımızda yok. 14'üncü maddede vakıf üniversitesi tıp fakülteleri için bir düzenleme yapılıyor. Düzenlemenin ayrıntılarına girmeyeceğim ama -bugün Sağlık Komisyonunda da konuştuk- öncelikle şunu söylemek isterim: Vakıf tıp fakültelerinin birçoğunun ne öğrencileri ne de asistanları iyi yetiştiremediği ortada. Hatta TUS'u kazanıp bir vakıf üniversitesi tıp fakültesine gittikten sonra öğretim üyesi ve kliniği olmadığı için bir yıldır evde duran asistanlar var. Değerli milletvekilleri, böylesine kabul edilemez bir durum ortadayken ve beş yıllık bir süre verilmiş olduğu hâlde, şimdi bazı vakıf üniversitelerine tekrar hastane yapılması için yaklaşık yirmi aylık bir fiilî sürenin verilmesi gerçekten anlaşılabilir gibi değil. Üstelik şöyle de bir şey var: Siz vakıf tıp fakültesi kurulması aşamasında bu üniversiteleri hastane yapmakla zorunlu kılmamışsınız, demişsiniz ki: "Herhangi bir hastaneyle afiliasyon yapın, bundan sonra öğrenci almaya devam edin." Sonradan bu kuralı getirmişsiniz, kuralı getirdiğiniz birçok tıp fakültesinde de bu kurala maalesef uyulmamış.

Bakın, Sayın YÖK Başkanının Sağlık Komisyonunda yaptığı sunumdan size bazı rakamlar vereyim; burada YÖK Başkanımız yok ama YÖK'ten arkadaşlarımız var. Kendisi bize yaptığı sunumda dedi ki: "Türkiye'de 34 tane vakıf tıp fakültesi var. Bunlardan yalnızca 11 tanesinin hastanesi var; 1 tanesi 500 yatağın üstünde olmak üzere, bazıları 200 yatak civarında." Peki, geri kalanları? Geri kalanlarının bazıları ya var olan bir özel hastaneyi satın alabilmek için ya da kendisi bir hastane kurabilmek için beş yıllık süreyi geride bırakmışlar ve henüz bu işlem gerçekleşmemiş. Çok ilginç bir şey söyleyeyim size: Bu vakıf tıp fakültelerinin 4 tanesinde ise -aynen YÖK Başkanının bize gösterdiği sunumdan söyleyeyim- süre içerisinde uygun belgeler sunulmamıştır. Bir tanesini örnek vereceğim şimdi: Uygun belgeler sunmayan bu vakıf tıp fakültelerinden bir tanesinin afiliye olduğu hastanenin adı Özel Avcılar Hastanesi. Bu ad bir yerden size tanıdık geliyor mu? Yenidoğan çetesi kapsamında kapatılan, kapısına mühür vurulan hastaneden söz ediyorum. Peki, başka ilginç bir şey göstereyim size: Böylesine bir durum olduğu hâlde -YÖK Atlas'a bakın- bu vakıf tıp fakültesine bu sene 153 tane kontenjan ilan edilmiş. Değerli arkadaşlar, bu kadar büyük sorunlar varken bu sorunlar masaya yatırılmadan, vakıf üniversitelerinin yeterliği ve niteliği tartışılmadan onlar için yeni bir kaynak yaratmak kesinlikle kabul edilemez. Buradan bir kez daha bunun altını çizmek isterim. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

Üstelik "vakıf üniversiteleri" dediğimiz zaman... Bakın, vakıflarda çok ciddi bir akademik kıyım var, yüzlerce öğretim üyesinin işine son verilmiş durumda, burada buna ilişkin herhangi bir düzenleme yok. Ayrıca, vakıf tıp fakültesi ücretleri uçmuş durumda Değerli Hocam, bunları geçen gün konuştuk. Rakamlara bakın, en düşüğü yıllık 1 milyon 980 bin lira, 3 milyon 740 bin liraya kadar vakıf tıp fakültesi ücretleri var. Buradan YÖK Başkanına sorduk, yanıt vermedi ama bir kez daha söyleyelim: Hani vakıf ücretleri yıllık TÜFE miktarını aşmayacaktı? TÜFE miktarının 2 katından daha fazla bir ücretlendirme söz konusu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Hocam, buyurun, devam edin.

KAYIHAN PALA (Devamla) - Değerli milletvekilleri, Türkiye'de öğrencileri vakıfta okumak zorunda bırakan sistemi tartışmadan, bu kadar fahiş hâle gelmiş ücretleri masaya koymadan, akademik kıyımları önleyecek bir mekanizmayı tartışmadan YÖK'le ilgili bir düzenlemenin yapılması kabul edilemez. Ayrıca, bu maddedeki hastanelerin hangi vakıf tıp fakültelerine ait olduğuna ilişkin sorularımıza da bugüne kadar yanıt verilmemiştir. Gerçekten, örneğin, eski Sağlık Bakanının sahibi olduğu söylenen Ankara'daki Medipol Üniversitesi için mi bir özel düzenleme yapılmaktadır, yoksa başka üniversiteler için mi? Bunun olup olmadığına ilişkin bile bir yanıt verilmemektedir.

Bu kadar şeffaflıktan uzak ve bu kadar ihtiyaca yanıt vermeyen bir düzenlemenin karşımıza getirilmiş olmasını doğru bulmuyoruz. Bu yüzden de bu yasa teklifine karşı olduğumuzu söylemek isterim.

Hepinize saygılar sunarım. (Yeni Parti, DEM PARTİ ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

14'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birinci bölümde yer alan maddelerin oylamaları tamamlanmıştır.

Şimdi ikinci bölümün görüşmelerine başlıyoruz.

İkinci bölüm 15 ila 27'nci maddeleri kapsamaktadır.

İkinci bölüm üzerinde, İYİ Parti Grubu adına Muğla Milletvekili Sayın Metin Ergun.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA METİN ERGUN (Muğla) - Heyetinizi saygılarımla selamlıyorum.

Muhterem milletvekilleri, kanun teklifiyle ilgili görüşlerimizi ifade etmeden önce, Türk üniversiteleriyle ilgili bazı düşüncelerimizi sizlerle paylaşmak istiyorum. Yükseköğretim sistemi bir ülkenin yalnızca eğitim politikalarını değil, bilim üretme kapasitesini, ekonomik rekabet gücünü ve geleceğini de belirler. Bu nedenle üniversitelerimizi sadece sayılarıyla değil ürettikleri bilimle, yetiştirdikleri insan kaynağıyla ve dünyadaki konumlarıyla değerlendirmek gerekmektedir. Doğrudur, son yirmi yılda yükseköğretimde önemli niteliksel büyümeler yaşanmıştır. Mesela üniversitelerimizin sayısı 76'dan 208'e, öğrenci sayısı yaklaşık 1 milyon 800 binden 6 milyon 300 bine ulaşmıştır, devlet yurtlarının sayısı 190'dan, 200'den 850, 860'lara kadar ulaşmıştır, yatak kapasitesi ise 182 binden 1 milyon 100 bine çıkmıştır. Bu veriler yükseköğretime erişimin genişlediği olumlu bir tablodur ancak aynı başarıyı nitelik göstergelerinde görmek mümkün değildir. Akademik Özgürlük Endeksi bunun en çarpıcı örneğidir. Ülkemiz bu endekste 2009 yılında 115'inci sıradayken 2025 yılında 157'nci sıraya düşmüş ve son on beş yılda akademik özgürlükte en çok gerileyen ülkelerden ve hatta 1'inci ülke olmuştur. Uluslararası üniversite sıralamaları da benzer bir tablo ortaya koymaktadır. Üniversite sayımız artarken araştırma kalitesi, uluslararası iş birlikleri ve akademik görünürlük aynı hızla gerilemiştir, gelişememiştir. Bu durum mezunlarımızın istihdamına da yansımaktadır. Türkiye, Avrupa'da hem üniversite mezunu işsiz sayısında hem de işsiz oranında ne yazık ki ilk sıradadır. Üniversite mezunu işsizlik oranı ülkemizde yüzde 9,2 iken, Avrupa Birliği ortalaması yüzde 3,8 düzeyindedir. Daha vahim olan husus ise üniversite mezunu işsizlik oranının genel işsizlik oranından yüksek olduğu tek ülkenin Türkiye olmasıdır. Son üç yılda mezun olan gençlerin istihdam oranını ölçen endekslerde ülkemiz 33 Avrupa ülkesi arasında ne yazık ki son sıradadır. Benzer şekilde, üniversite mezunlarının kendi alanında çalışma oranı Türkiye'de yüzde 56 iken Avrupa ortalaması yüzde 68 seviyesindedir. Bilim insanlarımızın çalışma şartları da ortalamaların oldukça gerisindedir. Akademisyen maaşları geçmişe göre artmış gibi görünmekle birlikte hâlâ Avrupa'nın çok gerisindedir. Öğretim üyesi maaşları Avrupa'nın 2,5-3 katı gerisinde durmaktadır. Bununla birlikte, Türkiye 1 milyon kişi başına araştırmacı sayısında dünyada 41'inci sıradadır. Yine, ülkemizde doktora mezunu oranı yüzde 0,5 seviyesindeyken OECD ortalaması bunun tam 2 katıdır. Uluslararası akademisyen oranımız ise yüzde 1,5 düzeyindedir. Bu oran Avrupa ve ABD'de yüzde 20'nin üzerindedir.

Bütün bu olumsuzlukların yanında iyi bir gelişme vardır, o da ülkemizin patent başvurularında ve AR-GE harcamalarında dünyada ilk 10 ülke arasına girmiş olmasıdır; bu, başarıdır, güzeldir lakin bu potansiyel hâlâ ekonomik değere dönüştürülememiştir. Zira yüksek teknoloji ihracatımız yaklaşık 10 milyar dolar seviyesindedir ve ülkemiz yüksek teknoloji ihracatçısı ülkeler sıralamasında hâlâ ilk 30'a dahi girememektedir. Bu durum bilimsel üretim ile katma değerli üretim arasındaki bağın kurulamadığını göstermektedir. Öte yandan, öğrencilerimizin ekonomik şartları da göz ardı edilmemelidir. KYK burslarının asgari ücrete oranı 2002 yılında yüzde 25 iken bugün yüzde 14'e gerilemiştir.

Sonuç olarak, yükseköğretimde niceliksel büyüme sağlanmış ancak niteliksel büyüme istenilen seviyenin oldukça altında kalmıştır. Bu, temel meselenin daha fazla üniversite açmak olmadığını göstermiştir; özgür düşünce, özgür akademik ortam olduğunu artık anlamamız gerekir. Akademik özgürlüğün güçlendirilmesi, liyakatin esas alınması, araştırma altyapısının geliştirilmesi ve mezunların nitelikli istihdamı zorunluluktur. Türkiye'nin geleceği ancak özgür düşünen ve bilim üreten üniversitelerle güvence altına alınabilir.

Muhterem milletvekilleri, görüşülmekte olan teklife baktığımız zaman yükseköğretim sistemimizi ilgilendiren önemli düzenlemeler içermektedir. Bu teklifi, ilki hazırlanışı, diğeri de içeriği olmak üzere temel olarak iki açıdan ele almak istiyorum. İlk olarak hazırlanış sürecini incelediğimizde, öncelikle bu teklif farklı alanlardaki düzenlemeleri aynı metinde toplayan klasik bir torba kanun niteliğindedir. Bu yöntem sağlıklı yasama sürecini zayıflatmakta, Meclisin denetim fonksiyonunu olumsuz etkilemektedir,

üstelik teklif tali komisyonlarda görüşülmemiş, Komisyonda maddeler müzakere edilmeden önergeler onaylanmıştır oysa hepimizin de bildiği gibi, müzakere karardan önce gelir. Yine, üniversiteleri ilgilendiren bu düzenlemelerde tüm paydaşların görüşlerine ne yazık ki başvurulmamıştır. Bu yönüyle de etkin yasamanın vazgeçilmez unsuru olan katılımcılık ilkesi yok sayılmıştır.

İkinci olarak, teklifin içeriğine baktığımızda ise kronik sorunlara çözüm sunmadığı açıkça görülmektedir. Öncelikle şunu söyleyebiliriz: Teklifte bilimsel özgürlüğü güçlendirecek, üniversite özerkliğini geliştirecek ve beyin göçünü azaltacak bir vizyon bulunmamaktadır. Yine, teklife göre birçok konuda idarenin takdir yetkisi genişletilmekte, objektif ölçütler belirsiz kavramlara bırakılmaktadır. Bu durum hukuki belirliliği zayıflatmaktadır. Hâlbuki üniversitelerde güveni sağlayacak olan kurallardır. Yine, teklifte yer alan yabancı uyruklu uzmanlık öğrencilerine ilişkin düzenleme Anayasa Mahkemesinin ortaya koyduğu yaklaşımın tersine yeni bir ayrımcılık yaratma riski taşımaktadır ki sakıncalı olduğu da görüldü. Ayrıca, teknoloji transfer ofisleri ve vakıf üniversitelerine dair ifadeler belirsizlik içermektedir. En dikkat çekici düzenleme ise akademisyen atamalarında güvenlik soruşturması şartının genişletilmesidir. Oysa, akademik yükselmenin ölçüsünün bilimsel başarı olması gerekir. İYİ Parti olarak biz objektif güvenceler içermeyen değerlendirmelerin akademik güven ortamını zayıflatacağı endişesini taşımaktayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

Buyurun.

METİN ERGUN (Devamla) - Son olarak, öğrenci affına ilişkin düzenlemeyi ve tıp, diş hekimliği fakültelerinde emeklilik yaşını doldurmuş tecrübeli akademisyenlerden yararlanılmasının önünün açılmasını ve öğrencilere yönelik af düzenlenmesini olumlu karşılıyoruz.

Muhterem milletvekilleri, Türkiye'nin yükseköğretimde kapsamlı bir reforma ihtiyacı vardır. Üniversitelerimizin küresel rekabet gücünü artırmak için bilimsel üretim ve araştırma bütçeleri desteklenmeli, akademisyenlerin alım gücü yükseltilmeli, genç akademisyenlere fırsatlar sunulmalı, hukuki güvenlik, şeffaflık ve hesap verebilirlik hâkim olmalıdır. Bilinmelidir ki bilim ancak özgür ortamda gelişir; akademisyen kendisini güvende hissetmelidir, üniversiteler siyasetin değil, bilimin rehberliğinde gelişmelidir.

Bu duygu ve düşüncelerle konuşmama son verirken Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Tokat Milletvekili Sayın Kadim Durmaz.

Buyurun Sayın Durmaz. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA KADİM DURMAZ (Tokat) - Sayın Başkanım, değerli milletvekillerimiz, aziz milletimiz, Parlamentodan umut bekleyen gençler ve kıymetli aileleri; Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz aldım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün önümüzde yalnızca bir kanun teklifi yoktur. Bugün önümüzde olan Türkiye'nin bilim anlayışının, üniversite vizyonunun, gençlerimizin geleceğinin nasıl şekilleneceğine ilişkin tarihî bir tercihi görüşeceğiz. Ne yazık ki yükseköğretimin geleceğini ilgilendiren bu kadar önemli konular yine AK PARTİ yöntemiyle torba kanunun içine sıkıştırılarak Gazi Meclise getirilmiştir. Bu ülkenin yükseköğretim sistemi günübirlik düzenlemelerle siyasi ihtiyaçlara göre değil, uzun vadeli, katılımcı ve bilimsel bir eğitim politikasıyla yönetilebilir. Sahte diplomalarla yok edilen güveni, diplomanın itibarını, eğitimin niteliğini ve liyakat düzenini de yeniden kurmak zorundayız.

Birazdan görüşeceğimiz teklifin ikinci bölümünde öğrenci affına ilişkin düzenleme de bulunmaktadır. Biz çeşitli nedenlerle üniversiteyle ilişiği kesilmiş gençlerimizin 2'nci bir şansı hak ettiğine yürekten inanıyoruz. Bir gencin yarım kalan eğitimine yeniden dönmesi, diplomasına ve geleceğine kavuşmasını elbette destekliyoruz ancak geçmişte çıkarılan öğrenci aflarının sonuçlarına baktığımızda önemli bir gerçekle de karşı karşıya kalıyoruz. Öğrenciyi üniversiteye geri döndürmek ile onun eğitimini tamamlamasını sağlamak aynı şey değildir. Açıklanan verilere göre 2022 yılında çıkarılan öğrenci affıyla yükseköğretime geri dönenlerin yalnızca yüzde 15,8'i eğitimlerini tamamlayarak mezun

olabilmişlerdir. Bu acı tablo öğrenci affının tek başına yeterli olmadığını açıkça göstermektedir. Af kapıyı açmış ancak gençlerin önemli bir bölümü o kapıdan mezuniyete kadar yürüyememiştir.

Öyleyse, önce şu soruyu sormalıyız: Bir öğrenci neden okulunu bırakır? Birinci derecede yoksulluk. Gençlerimiz barınacak yurt bulamadıkları, yüksek kiraları ödeyemedikleri için eğitimden vazgeçmektedir. Beslenme, ulaşım, kitap, kırtasiye, bilgisayar ve benzeri giderlerini karşılayamadıkları için vazgeçiyor. Bu gençlerin yaşadığı gerçekleri görmeden yalnızca kayıt hakkı tanımanın sosyal devlet anlayışıyla bağdaşır bir tarafı yoktur. Gençlerimiz haklı olarak soruyor: "Okusam da bir iş bulabilecek miyim? Aldığım diplomayla kendi mesleğimi yapabilir miyim? Yıllarca eğitim gördükten sonra emeğimin karşılığını alabilecek miyim?" Üniversite mezunlarının düşük ücretle güvencesiz ve eğitimleriyle ilgisi olmayan işlerde çalıştığı bir ülkede gençlerin eğitimle ve gelecekle kurduğu bağı AK PARTİ iktidarı maalesef zayıflattı. Bugün üniversiteyi kazanmak üniversiteyi bitirmeye yetmiyor. Cumhuriyet, yoksul bir köy çocuğu ile varlıklı bir ailenin çocuğunu aynı okul sırasında eşit yurttaşlar olarak buluşturma iddiasıdır. Yine, cumhuriyet, çocuğun kaderini ailesinin cüzdanına, doğduğu şehre ve sosyal devlet konumuna göre teslim etmemektir.

Peki, ne yapmalıyız? Üniversiteye geri dönen öğrencilere öncelikle eğitimini sürdürülebilir yurt ve burs verilmesini sağlamalıyız; barınma, beslenme ve ulaşım destekleriyle güçlendirmeliyiz; katkı payları ve öğrenim ücretleri, harçlar için yeni bir bakışla yaklaşmalıyız. Af çıkarmak kolay ama af yetmiyor, asıl sorumluluk, öğrencinin üniversitede kalmasını sağlayacak koşullarla sosyal devlet anlayışının gereğini yapmaktan geçiyor. Bugün Türkiye'nin yetişmiş insan gücü başka ülkelere gidiyor, bütüncül bir akademik yapılandırmaya acilen ortak bir akılla ihtiyaç var. Genç bilim insanlarımızı laboratuvarlar, kütüphaneler, teknokentler değil havalimanlarından gözü yaşlı anneleri yurt dışına uğurluyor. Bu tablo yalnızca gençlerimizin kaybı değildir, bu ülkenin kaynaklarının, emeğinin ve geleceğinin kaybıdır, görmezden gelemeyiz. Bir ülkenin yetiştirdiği bilim insanlarını kendi kurumlarında tutamaması yalnız ekonomik değil, aynı zamanda, millî, stratejik de bir sorundur.

Teklifteki en sakıncalı düzenlemelerden biri de öğretim elemanlarının güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasına tabi tutulmasına ilişkin hükümdür. Üniversitelerde güvenlik kavramı siyasi görüşü ölçmenin, eleştirel düşünceyi cezalandırmanın veya akademik kadroları siyasi tercihlere göre biçimlendirmenin aracına dönüştürülemez. Üniversiteler korkunun değil özgür düşüncenin, yaratıcı beyinlerin vücut bulduğu alanlardır. Üniversite, iktidarların alkış salonu, siyasi partilerin de arkabahçesi değildir. Üniversitelere alınacak öğretim üyelerinde, elemanında aranması gereken ölçütler bellidir; Türkiye Cumhuriyeti ve değerlerine inanan, bilimsel çalışmaları, araştırma kapasitesi, ders verme yeterliliği, akademik etiğe bağlılığı, bunun adı da liyakattir. Liyakat, akrabalık ve siyasi yakınlık, herhangi bir kişiye, gruba, cemaate veya zümreye, partiye bağlılık asla değildir. Bu düzenlemenin yaratacağı en büyük tehlike yalnızca bazı insanların kadroya alınmaması da değildir. Biz de uygulanıyor mu? Üzgünüm. Asıl tehlike genç bilim insanlarının yüksek lisans ve doktora yıllarında kendilerine şu soruları sormasında başlamaktadır: "Bu konuyu çalışırsam başıma ne gelir?" "Bu sonucu açıklarsam kadro bulabilir miyim? "Bu görüşü dile getirirsem ileride karşıma ne çıkar?" Bilimin cesaretini kaybettirdiğiniz yerde üniversiteleriniz sıradanlaşır. Üniversitelerin sıradanlaştığı bir ülke dünyayla da rekabet edemez. Akademisyende aranacaksa ülkemize bağlılığı, Anayasa'ya, hukuka ve kamu yararına bağlılığıdır; herhangi bir siyasi iktidara koşulsuz bağlılık değildir. Güvenlik soruşturması akademide bir sadakat soruşturmasına dönüştürülemez. İnsanların düşüncelerinin, eleştirilerinin, barışçıl faaliyetlerinin değerlendirildiği muallak dosyaların yeri üniversite kadroları değildir.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; üniversitelerimiz neden dünya sıralamasında hak ettiği yerde değil? Neden başarılı gençlerimiz yurt dışında gelecek aramaktadır? Neden akademisyenlerimiz araştırma bütçesi, kadro ve özgürlük sorunu yaşamaktadır? Neden bilimsel yayınların niteliği sürekli tartışılmaktadır? Cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün gösterdiği hedef açıktır. "Eğer bir gün benim sözlerim bilimle çelişirse bilimin dediğini esas alınız." demiştir.

Değerli milletvekilleri, Cumhuriyet Halk Partisinin yükseköğretim vizyonu açıktır. Biz YÖK'ün merkezî vesayet anlayışından kurtarıldığı, üniversitelerin bilimsel, idari ve mali özerkliğe kavuştuğu, rektörlerin siyasi sadakatle değil, akademik liyakat ve üniversite iradesiyle belirlendiği, akademik

yükselmelerde tek ölçünün bilimsel başarı ve etik olduğu, kadroların kişiye göre değil, üniversitenin ihtiyacına göre açıklandığı, genç akademisyenlerin güvenceli koşullarda çalışabildiği, araştırma bütçelerinin güçlendirildiği, üniversite-sanayi iş birliğinin gerçek teknoloji ve katma değer ürettiği, öğrencilerin üniversite yönetimine katıldığı, çoklu düşüncenin suç değil, zenginlik sayıldığı, bilim insanlarının korkmadan konuşabildiği, laik, bilimsel, özgür ve dünyayla yarışan üniversiteler istiyoruz. Unutmayalım, üniversiteler susunca yalnızca bilim değil, demokrasimiz de susar. Cumhuriyet Halk Partisi olarak hiçbir gencin yoksulluk nedeniyle eğitiminden kopmadığı, hiçbir akademisyenin düşüncesi nedeniyle dışlanmadığı, bilimin siyasetin değil, insanlığın hizmetine sunulduğu, özgür, özerk, evrensel ölçütlerde bir yükseköğretim sistemi için mücadelemizi kararlılıkla sürdüreceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

KADİM DURMAZ (Devamla) - Şahsım ve Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına yüce Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyor, bu yasa teklifine Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak "hayır" diyeceğimizi ilan ediyorum.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Yeni Parti Grubu adına İzmir Milletvekili Sayın Yüksel Taşkın.

Buyurun. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

YENİ PARTİ GRUBU ADINA YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ilgili kanunun ikinci bölümü üzerine partim adına söz almış bulunuyorum.

Şimdi, yine böyle dağınık, yama gibi bir torba yasa karşımızda. Sadece torba değil, o anlık ihtiyaca göre tasarlanmış, ortaya konulmuş, bütüncül bir yaklaşıma sahip olmayan bir torba yasayla karşı karşıyayız ama üniversiteler kapsamlı bir reforma ihtiyaç duyuyor. Bu şekilde anlık, yama şeklinde çarelerle, çözümlerle asla mesafe alınmayacağı açık fakat gündemimizdeki torba yasayla ve aslında torba yasa yöntemiyle bu ihtiyaçları karşılamak mümkün değil. O kadar dağınık ki kanun teklifi, örneğin 6'ncı madde ile 12'nci madde aslında akademideki sahtecilikle ilgili; bu 2 madde art arda gelebilirdi, aynı maddenin parçaları olabilirdi. Komisyonda da sorduk "Neden 6 ve 12?" diye. Oradan da bir açıklama gelmedi, herhâlde öyle takdir edilmiş.

Şimdi, hiçbir meseleyi kapsamlı şekilde ele almıyoruz, istişare yapmıyoruz. Bakın, eğer Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu iki yıldır sadece bir defa toplanıyorsa zaten çok fazla söze gerek yok. 3 tane Bakanlığın ortak çakıştığı alan olan bu Komisyon iki yıldır toplanmıyor. Aslında eğer kapsamlı bir reform, kalıcı bir reform kaygısı olsaydı bütün yasama bileşenleri, bütün partiler, bütün muhalefet sürece katılırdı. Bu da yetmez, yasama bileşenleri, partiler aynı zamanda sivil toplumu da sürece katarlardı. Bu asla yapılmadı; tam tersi, Ankara'da bir ay boyunca Özel Sektör Öğretmenleri Sendikası üyelerine dayak atıldı, bir ay boyunca. Bu utanç zaten bu Parlamentoya -bilmiyorum- yeter.

Şimdi, biraz sonra tartışmaya başlayacağımız 15'inci madde bu torba yasanın kamuoyunda bilinmesini de sağlayan öğrenci affıyla ilgili. Bu maddeyle yükseköğretim kurumlarında öğrenim görmekte iken ilişiği kesilenler ve bu yükseköğretim kurumlarına kayıt hakkı elde ettiği hâlde çeşitli sebeplerle kayıt yaptıramamış öğrencilere yükseköğretimlerine devam etme hakkı tanınıyor. Özellikle 6 Şubat 2023 tarihinde yaşadığımız depremin üniversite öğrencileri üzerinde yarattığı tahribat ortadayken bu affa ihtiyaç olduğunu biz de kabul ediyoruz. Ancak af maddesinden sonra ne geliyor? Sözleşmeli öğretim üyelerinin yaş düzenlemesi, vakıf yükseköğretim kurumlarına ek kaynak oluşturulması, bir üniversitenin adının değiştirilmesi, çeşitli ilçelerdeki birimlerinin açılıp kapanması gibi enteresan düzenlemeler.

Değerli milletvekilleri, öğrencilere eğitimlerine devam etmeleri için af çıkarmak tek başına hiçbir şeye çözüm değil. YÖK'e bizzat verdiğim soru önergemize gelen yanıta göre 2022 yılında öğrenci affından yararlanarak yükseköğretime geri dönen öğrencilerin sadece yüzde 15'i programlarını bitirerek mezun oldular, yüzde 23'ü ise kayıtlarını silmek zorunda kaldı tekrar. Lisans programlarına 2022 affıyla geri dönen öğrencilerin sadece yüzde 11'i mezun olabildi. Bu rakamlar bize açıkça şunu gösteriyor: Af yetmez, yapıcı ve yapısal sorunlara odaklanmak ve çözüm getirmek gerekir. Bunu da biz yapacağız.

Bakın, şöyle bir mevzu var: EĞİTİM-SEN'in raporuna göre barınma ihtiyacı olan her 4 yükseköğretim öğrencisinden sadece 1'ine devlet yurt sağlayabiliyor, geri kalanlar, yurda yerleşemeyenler yüksek kiralara, özel yurtlara ve de güvencesiz barınma biçimlerine mahkûm ediliyor.

Bir diğer sorun diplomalı işsizlik. Eurostat verilerine göre 2024 yılında Türkiye, üniversite mezunu işsizlik oranının genel işsizlik oranını aştığı tek ülke. 25-34 yaş grubundaki işsizlerin yaklaşık yüzde 50'si yükseköğretim mezunu. Böyle olunca da üniversite diploması değerini kaybediyor. Gençler kaygıyla soruyor: "Boşuna mı okuduk, boşuna mı okuyoruz?" Eğitim hakkını engelleyen barınma sorunu ve diplomanın değersizleşmesi gibi sosyal ve ekonomik sorunlara hiç dokunmayan ve sadece kayıt yenilemeye odaklanan bir öğrenci affının başarısı yine oldukça sınırlı kalacaktır. Gençlerin üniversite eğitiminin kendilerine bir katkı sunacağına dair inançları ciddi olarak zayıflıyor, ailelerinin de öyle. Örneğin, siz çocuğunuzu Anadolu'da bir üniversiteye gönderiyorsunuz, orada İngilizce öğrenmeden uluslararası ilişkiler bölümünden mezun oluyor ve bu çocuk bir markette kasiyerlik yapıyor yani bunu gören insanlar da "Benim çocuğum bu şekilde eğitim alıp üretimden de kopacaksa hiç üniversite eğitimi almasın." şeklinde bir düşünceye sahip oluyor. Dolayısıyla, cumhuriyetin kamusal eğitim yoluyla yoksul ve varlıklı kesimleri eşitleme anlayışından her gün giderek çok daha uzaklaşıyoruz.

Şimdi, YKS'ye başvuranlardaki sistemli düşüş de zaten çok şey anlatıyor. Bakın, YKS'ye başvurular son dört yıldır sürekli düşüyor. 2026 YKS başvuruları ise son altı yılın en düşük oranları. Örneğin, bu yıl YKS'de Temel Yeterlilik Testi'ne 2 milyon 225 bin aday girdi, hâlbuki, geçen sene bu sayı daha fazlaydı, 2 milyon 351 bin. Üniversitelerden kaçışı sayılar açıkça gösteriyor. Peki, bu kanun teklifi öğrencilerin yurt ve burs sorunlarıyla ilgili ne diyor? Hiçbir şey.

Öte yandan, nitelikli bir üniversite eğitimi, atanmış rektörlerin liyakati hiçe sayıp paraşütle eş, dost ve akrabalarını üniversitelere yerleştirmeleriyle daha da hayal oldu. Biliyorsunuz, bir üniversiteye çökmenin en acı örneklerinden biri Boğaziçi Üniversitesi. Kayyum Rektör Naci İnci döneminde sadece üniversitenin idari kadrolarına, sizlerin kaybettiği belediyelerden 600'ün üzerinde idari personel taşındı. Küçücük bir üniversiteye Üsküdar Belediyesinden örneğin -kaybettiniz ya- 600'ün üzerinde idari personel taşıyorsunuz. Hiçbir şekilde devletin kaynakları, kamunun kaynakları sizi ilgilendirmez; yandaşınıza iş bulmak sizin için vatandaşa iş bulmaktan çok daha önemli.

Yine, akademik birimlerin bilgisi dışında ve itirazlarına rağmen yapılan akademik atamalarla liyakat dışı akademik kadrolaşma sürdürülüyor. Kütüphane ve yurtlar yıkıldı, öğrenci kulüplerinin çalışması engellenerek kampüs öğrencisizleştirildi; böylece, üniversitenin hem mekânsal hem de kurumsal hafızası yok edilmeye çalışıldı. Yani atanmış kayyum rektörler varken biz akademik özgürlüklerden ne kadar bahsedebiliriz?

Bakın, yine, ben de bir barış bildirisi imzacısı, barış akademisyeniyim, bu konuya girmezsem çok sayıda insan bana tabii ki haklı olarak sitem eder. Bakın, benim davam on yıldır devam ediyor ve hâlâ Danıştayda. On yıl... Bir insanın meslek hayatı yirmi beş yılsa on yılını sizin hukuki süreçlerinizde çalmış durumdasınız, otuz yılsa da üçte 1'ini. Böyle bir hakkınız kesinlikle yok. Kaldı ki Anayasa Mahkemesinin lehimize verdiği karara rağmen bizi bu süreçlerde sürüdürüyorsunuz. Ben bunun bilinçli yapıldığını düşünüyorum çünkü OHAL Komisyonu bizi tam beş yıl oyaladı ama ben bu kürsüye sahibim, ne mutlu, bunu buradan dillendirebiliyorum ama yurt dışına gidip perişan olan arkadaşlar var. Siz "hukukun üstünlüğü" diyordunuz, üstünlerin hukukuyla sadece kendi mağduriyetinizi gözeten bir duruma düştünüz, düştüğünüz yerden kalkamıyorsunuz, millet de gereken şekilde bunun hesabını size soracak.

Bakın, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması... Anayasa Mahkemesi 2019'da bunu iptal etti, bir şekilde devamlı bunu karşımıza çıkarıyorsunuz. Bakın, bu, açık ve net bir fişleme yöntemine dayalı bir usul olmak zorundadır, başka yolu yoktur. Öyle ya, ben bir genç akademisyen olarak araştırma görevlisi olmak istiyorum, benimle ilgili kararı nasıl vereceksiniz? Bir fişleme olmak durumunda. Anayasa Mahkemesi "Kardeşim, Kişisel Verileri Koruma Kanunu'na aykırıdır bu." diyor ve "İdareye çok geniş tasarruf hakkı tanıyor." diyor, iptal ediyor, aynı şekilde getiriyorsunuz. Bu ısrar nereden kaynaklanıyor, açıkça bilemiyorum ama şunu söyleyeyim: 18-19 yaşında bir genç belki bir "tweet" attı diye, belki bir eyleme katıldı diye onu ömür boyu akademiden men etme hakkını size kim veriyor? Bu

Anayasa'nın vermediği kesin, lütfen kendinize gelin, bu maddeyi bir daha karşımıza lütfen çıkarmayın. Gerçekten bu madde sadece bizimle alakalı değil, hepinizin evladı var yani herkesle alakalı. Lütfen, bir kez de kendi topluluğunuzu değil, bütünü düşünen, geneli düşünen kamusal bir hareketle bu utanç verici düzenlemeyi bir daha karşımıza çıkarmayın çünkü bu çok açık bir fişleme yöntemidir ve akademisyenlerin de her insanın olduğu gibi çelişerek gelişme, hata yaparak kendini olgunlaştırma hakkı vardır, bu hakkı almaya kalkmayın.

Şimdi, akademisyen maaşlarına bakalım. Bakın, 2002 yılında bir akademisyenin ortalama gelirden 3,6 kat daha fazla aldığını biliyoruz yani ortalama gelirden 3,6 kat daha fazla gelirleri var, bugün bu 2 katına kadar geriledi yani akademisyenlerin özlük haklarında ve gelirlerinde çok ama çok ciddi bir gerileme var, bu erime durdurulamazsa elbette vasıflı, nitelikli arkadaşlarımızın akademiye kazandırılması son derece zor.

Gelelim kanayan yara olan vakıf üniversitelerine. Bakın, bu kanun değişikliği teklifinin 9'uncu maddesiyle vakıf yükseköğretim kurumlarına uygulanacak bazı yaptırımlar düzenleniyor, örneğin faaliyet izninin durdurulmasıyla ilgili pek çok madde getiriliyor. Şimdi, iyi niyetle bakarsak aslında böyle bir faaliyet izninin durdurulmasının belli kurallara bağlanması doğru ama kötü niyetle bakarsak Bilgi Üniversitesini hatırlarız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

YÜKSEL TAŞKIN (Devamla) - Bilgi Üniversitesine ne oldu? Efendim, yukarıdan birden kapatıldı. Ben iddia ediyorum, yanılabilirim, spekülasyon yapıyorum, Bilgi Üniversitesi kapatıldığında YÖK'ün haberi yoktu; ben böyle düşünüyorum, bütün işaretler bu yönde. Üç gün sonra niye açıldı? Sonra siz bu üniversiteye... Şu anda başvuru için reklam veriyor üniversite. Ya, bu üniversiteye yaptığınız kötülük ayıp değil mi arkadaşlar? Bakın, sezona o kadar az kalmış, üniversiteyi kapattınız, açtınız; kim buraya çocuğunu gönderir ya? Bu hakkı nereden alıyorsunuz? Devlet böyle yönetilebilir mi arkadaşlar? Bakın, tarih ve sosyoloji bölümlerine hiç öğrenci almıyorsunuz, neden? Eleştirel baktığı için değil mi bunlar? Yani oradaki mezunlardan memnun değilsiniz ve oraya daha öğrenci almıyorsunuz. Ya, böyle olur mu arkadaşlar? Devlet böyle yönetilmez. Kendi inanç sistemine göre sana yabancıysa, sana tersse onun anayasal vatandaşlık hakkı, var olma hakkı, farklılık içinde var olma hakkı sizin için önemli değil, illa size benzeyecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL TAŞKIN (Devamla) - O insanların birbirini birbirine benzetme çabaları zaten Türkiye'de demokrasiyi kuramamamız, asla çoğulcu bir düzene geçemememizin temel nedeni. O yüzden de biz bu tür girişimlerinizden vazgeçmenizi talep ediyoruz. Zaten bütüncül bir reform anlayışını biz partimiz olarak hayata geçireceğiz. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Birleşime bir dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 00.44

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 00.44

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Nurten YONTAR (Tekirdağ), Rümeysa KADAK (İstanbul)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 117'nci Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

282 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yok.

Ertelenmiştir.

2'inci sırada yer alan, 283 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine başlayacağız.

2.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi, Kyoto Protokolü ve Paris Anlaşması Sekretaryası Arasında Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Taraflar Konferansının Otuz Birinci Oturumu, Kyoto Protokolü Taraflar Toplantısı Olarak Düzenlenen Taraflar Konferansının Yirmi Birinci Oturumu, Paris Anlaşması Taraflar Toplantısı Olarak Düzenlenen Taraflar Konferansının Sekizinci Oturumu, Bağlı Organların Oturumları ve Diğer BMİDÇS Toplantılarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3757) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 283)

BAŞKAN - Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Gündemimizde başka bir iş bulunmadığından, alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 30 Temmuz 2026 Perşembe günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 00.45

XI.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Hakkâri Milletvekili Öznur Bartin'in, kadına yönelik şiddet olayları ile kadın cinayetlerine ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/46162)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, ***Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz*** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin
Hakkâri Milletvekili

Kadınlara yönelik erkek şiddeti Türkiye'de uzun yıllardır münferit olaylar toplamı olmaktan çıkmış; siyasal, toplumsal ve kurumsal boyutları bulunan yapısal bir insan hakları ihlali alanına dönüşmüştür. Özellikle güvenlik bürokrasisi içerisinde görev yapan ya da geçmişte bu kurumlarda görev almış personelin fail olduğu kadın katliamları, erkek egemen zihniyet ile militarize edilmiş şiddet pratiklerinin, kurumsal denetimsizliğin ve cezasızlık mekanizmalarının kesişiminde ortaya çıkan ağır tabloyu görünür kılmaktadır. Kadın örgütleri, insan hakları savunucuları ve demokratik kamuoyu uzun yıllardır; güvenlikçi politikaların yoğun biçimde uygulandığı, Kürtlerin çoğunlukta yaşadığı kentler başta olmak üzere birçok yerde üniformalı personelin fail olduğu şiddet vakalarının münferit değil, yapısal bir karakter taşıdığına dikkat çekmektedir. Bu vakalarda etkili soruşturma yürütülmediği, koruyucu ve önleyici mekanizmaların işletilmediği, faillerin çeşitli idari ve yargısal süreçler yoluyla fiilen korunduğu yönündeki yaygın toplumsal kanaat ise yeni kadın katliamlarının önünü açan bir cezasızlık rejimi yaratmaktadır. Son on altı yıllık süreç incelendiğinde uzman çavuşların fail olduğu iddia edilen çok sayıda kadın katliamı, şüpheli kadın ölümü, cinsel şiddet ve ağır yaralama vakasının yaşandığı görülmektedir.

2010 yılında Hakkâri Dağ ve Komando Tugay Komutanlığı'nda görev yapan uzman çavuş Enes Tamur'un Müfide Tamur'u katletmesi; aynı yıl Edirne'nin İpsala ilçesinde görevli uzman çavuş Adem Sezer'in istismar ettiği 16 yaşındaki Gözde Çakır'ı katletmesi; İstanbul Beylikdüzü'nde uzman çavuş Sedat Kardaş'ın Ayşegül Bilginer'i ateşli silahla ağır yaralaması; 2012 yılında Diyarbakır'ın Ergani ilçesinde uzman çavuş Mehmet Karadayı'nın boşanma aşamasında olduğu kadının ailesinin evini basarak kadının annesini katletmesi ve babasını yaralaması; aynı yıl Erzincan'da Hülya K.'nin uzman çavuş Erdal K. tarafından katledilmesi; 2013 yılında Şanlıurfa'da Hülya Ege'nin uzman çavuş İbrahim Ege tarafından katledilmesi; 2014 yılında Adana'nın Kozan ilçesinde Eda Şahin'in katledilmesi; aynı yıl Şırnak'ın Cizre ilçesi sınır hattında Saada Darwish'in sınır hattında görevli uzman çavuşun açtığı ateş sonucu yaşamını yitirmesi ve fail hakkında takipsizlik kararı verilmesi; 2016 yılında Ankara'da Melike B.'nin katledilmesi; 2017 yılında uzman çavuş Alper Deveci'nin boşanma aşamasındaki kadının annesini ve kardeşini katletmesi, bir çocuğu yaralaması; aynı yıl Mardin'de Gizem C.'nin katledilmesi; 2018 yılında Şırnak'ın Silopi ilçesinde Esra Köşker'in ve Diyarbakır'ın Çınar ilçesinde Sevilay Aka'nın katledilmesi; 2019 yılında Sosin Küçükgüven ile Emine Yanıkoğlu'nun katledilmesi; 2020 yılında Batman'da İpek Er'in maruz bırakıldığı cinsel şiddet sonrasında yaşamını yitirmesi; Gaziantep'te Müberra Kuzdan'ın, Erzurum'da Hülya Özmen'in, İzmir'de Nergüzel Kocabıyık ile Melike Kocabıyık'ın katledilmesi; 2021 yılında Aysel Y., Derya Aldıç ve Rahime Ö.'nün katledilmesi ile İstanbul Şişli'de gerçekleşen ağır yaralama vakası; 2024 yılında Yeliz Yolcuoğlu, Burcu Demir, Bedriye Işık, Hatice Çelik, Havin Aşkan

Tektaş ve Meryema Hasanoğlu olayları; 2025 yılında Esra Bağcı ile Gülhan Börülce'nin katledilmesi; 2026 yılında Hakkâri'nin Şemdinli ilçesinde Gülşen Gezer, Habibe Demir, Gürkan Demir ve Deniz Demir'in katledilmesi, Ankara'da Deniz Büyükköprü ile Irmak Nehir Büyükköprü'nün katledilmesi, Muğla'da H.S.'ye yönelik katletme girişimi ve Adana'da Buse S.'nin ateşli silahla ağır yaralanması, söz konusu tablonun münferit değil, yapısal bir sorun olduğunu ortaya koymaktadır.

Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmesi, toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifinin kamu politikalarından giderek uzaklaştırılması, kadın örgütlerinin karar alma süreçlerinden dışlanması ve 6284 sayılı Kanun'un etkin biçimde uygulanmaması, kadınlara yönelik şiddetle mücadelede kamusal kapasitenin zayıflatıldığı yönündeki eleştirileri güçlendirmektedir. Kadınların yaşam hakkını korumakla yükümlü kamu otoritelerinin, özellikle failin silahlı kamu görevlisi olduğu vakalarda neden etkili önleyici mekanizmalar geliştiremediği, bu olayların neden önlenemediği ve kamu görevlileri bakımından neden ayrıcalıklı bir cezasızlık pratiğinin oluştuğu kamuoyu vicdanında yanıt bekleyen temel sorular olarak durmaktadır.

Bu bağlamda;

1. Son on altı yılda uzman çavuşların fail olduğu kadın katliamları ve şüpheli kadın ölümlerinin önemli bir bölümünün Kürtlerin çoğunlukta yaşadığı kentlerde gerçekleşmesi Hükümet tarafından nasıl değerlendirilmektedir? Bu yoğunlaşmanın nedenlerine ilişkin herhangi bir araştırma yapılmış mıdır?
2. Hükümet, silahlı kamu görevlilerinin fail olduğu kadın katliamlarında ortaya çıkan cezasızlık algısının, yeni şiddet vakalarını teşvik ettiğine ilişkin kadın örgütleri ve insan hakları kurumlarının değerlendirmelerine katılmakta mıdır?
3. Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmesinin ardından kadın katliamlarında ve kadına yönelik şiddet vakalarında yaşanan değişime ilişkin Cumhurbaşkanlığı tarafından hazırlanmış bir etki analizi bulunmakta mıdır?
4. Son yıllarda toplumsal cinsiyet eşitliği kavramının resmi politika belgelerinden çıkarılmasının kadınlara yönelik şiddet üzerindeki etkileri değerlendirilmiş midir?
5. Failin kamu görevlisi olduğu kadın katliamlarını izlemek üzere bağımsız, sivil toplumun ve kadın örgütlerinin katılımına açık bir mekanizmanın oluşturulmamasının gerekçesi nedir?
6. Kadın örgütlerinin uzun yıllardır dile getirdiği "üniformalı şiddet ve cezasızlık" iddiaları doğrultusunda herhangi bir üst düzey idari inceleme yürütülmüş müdür?
7. Hükümet, kadınların yaşam hakkını koruma yükümlülüğünü yerine getiremediği yönündeki toplumsal eleştirileri nasıl değerlendirmektedir?
8. Son on altı yılda failin kamu görevlisi olduğu kadın katliamlarına ilişkin kaç kurumlar arası koordinasyon toplantısı gerçekleştirilmiştir?
9. Kadınların kolluk birimlerine yaptığı başvurulara rağmen katledildiği olaylarda kamu görevlilerinin sorumluluğunun araştırılmasına yönelik özel bir mekanizma bulunmakta mıdır?
10. Hükümet, kadın örgütlerinin ve demokratik kitle örgütlerinin katılımıyla kadın kırımıyla mücadele konusunda yeni bir demokratik eylem planı hazırlamayı düşünmekte midir?

T.C.
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI

GÜNLÜDÜR

Sayı : E-48360949-610-394497
Konu : Soru Önergeleri-396

7/46162

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 03.07.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1889420 sayılı yazınız.

Anayasanın 98 inci maddesi uyarınca Başkanlığınızca tarafıma gönderilen yazılı soru önergelerinden, Cumhurbaşkanlığı Merkez Teşkilatı ile Cumhurbaşkanlığına Bağlı Kurum ve Kuruluşların görev alanına giren konulara ilişkin önergeler cevaplandırılmaktadır.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi uyarınca bakanlıkların görev ve yetki alanına giren önergeler bakanlıklar tarafından cevaplandırılmaktadır.

Bu itibarla, Hakkari Milletvekili Sayın Öznur BARTİN tarafından verilen 7/46162 esas numaralı yazılı soru önergesinde bahsi geçen hususlar başta Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı olmak üzere diğer bakanlıkların görev ve yetki alanına girmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Cevdet YILMAZ
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

2.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, son on yılda TMSF'nin kayyım olarak atandığı şirketlere ve bunların mali durumuna ilişkin sorusu ve Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in cevabı (7/46207)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğünün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat EREN
Diyarbakır Milletvekili

2016 yılı, Türkiye'de kayyım uygulamaları açısından bir dönüm noktası olmuştur. 15 Temmuz darbe girişiminin ardından çıkarılan 674 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile seçilmiş belediye başkanlarının yerine merkezi idare tarafından atama yapılmasının önü açılmış, 11 Eylül 2016 tarihinde başlayan ilk kapsamlı uygulamada Demokratik Bölgeler Partisi (DBP) yönetimindeki 28 belediyeye kayyım atanmıştır. İzleyen süreçte, 2014 yerel seçimlerinde DBP tarafından kazanılan 102 belediyenin 95'ine kayyım atanmış, böylece 3 büyükşehir, 7 il, 62 ilçe ve 23 belde belediyesinde milyonlarca yurttaşın seçimlerde ortaya koyduğu irade idari kararlarla ortadan kaldırılmıştır.

31 Mart 2019 yerel seçimlerinde Halkların Demokratik Partisi (HDP) 65 belediye kazanmış, sonraki süreçte bu belediyelerin 48'ine kayyım atanmış, bazı belediye başkanlarına ise mazbata verilmemiştir. 31 Mart 2024 yerel seçimlerinden sonra da kayyım uygulamaları devam etmiş; DEM Parti yönetimindeki belediyelerin yanı sıra farklı siyasi partilere mensup belediyeler de bu uygulamanın kapsamına girmiştir. Böylece 2016 yılından bu yana belediyelere yönelik kayyım atamalarının sayısı, aynı belediyelere birden fazla kez yapılan atamalar da dâhil olmak üzere 150'yi aşmış, kayyım atanan belediyelerde yaşayan seçmen sayısı 11 milyonun üzerine çıkmıştır.

Başlangıçta ağırlıklı olarak Kürtlerin yoğun yaşadığı illerde seçilmiş yerel yönetimlere yönelik bir müdahale biçimi olarak ortaya çıkan kayyım uygulamaları, zaman içerisinde istisnai bir tedbir olmaktan çıkmış, farklı siyasi partilere mensup belediyeleri de kapsayacak şekilde genişlemiş, ardından ekonomik alana da yayılmıştır.

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'nun açıkladığı güncel verilere göre, kayyım olarak yönetilen şirket sayısı 1.184'e ulaşmıştır. Bu şirketlerde on binlerce kişi istihdam edilmekte, toplam aktif büyüklükleri yüz milyarlarca liraya ulaşmaktadır. Yerel yönetimlerden ekonomik alana uzanan bu genişleme, başlangıçta olağanüstü koşullarda başvurulan istisnai bir tedbir olarak sunulan kayyım mekanizmasının, zaman içerisinde toplumsal yaşamın farklı alanlarına yayılan kalıcı bir yönetim pratiğine dönüştüğüne ilişkin tartışmaları güçlendirmektedir.

Bu bağlamda;

1- TMSF tarafından kayyım sıfatıyla yönetilen şirket sayısı kaçtır? Bu şirketlerin sektörlere göre dağılımı nasıldır?
2- Son on yıl içerisinde TMSF tarafından kayyım atanan şirket sayısı yıllara göre kaçtır?
3- Halen kayyım yönetiminde bulunan şirketlerde çalışan toplam işçi sayısı kaçtır?
4- TMSF tarafından yönetilen şirketlerin toplam aktif büyüklüğü, toplam cirosu ve toplam ihracat hacmi ne kadardır?
5- Son on yıl içerisinde kayyım yönetimine alınan şirketlerden kaçı sahiplerine iade edilmiş, kaçı satılmış, kaçı tasfiye edilmiştir?
6- Kayyım tedbirinin ortalama uygulanma süresi ne kadardır? Beş yıldan ve on yıldan uzun süredir kayyım yönetiminde bulunan şirket sayısı kaçtır?
7- TMSF tarafından yönetilen şirketlerin faaliyetleri, çalışanların istihdamı, yatırım ortamı ve ekonomik verimlilik üzerindeki etkilerine ilişkin Bakanlığınız tarafından hazırlanmış herhangi bir etki analizi veya değerlendirme raporu bulunmakta mıdır?
8- Kayyım uygulamalarının mülkiyet hakkı, hukuk güvenliği ilkesi, masumiyet karinesi ve ekonomik öngörülebilirlik üzerindeki etkilerine ilişkin Bakanlığınız tarafından yapılmış herhangi bir çalışma var mıdır?
9- TMSF tarafından kayyım sıfatıyla yönetilen şirketlere ilişkin bağımsız denetim raporları kamuoyuyla paylaşılmakta mıdır? Bu şirketlerde şeffaflık ve hesap verebilirlik hangi mekanizmalarla sağlanmaktadır?
10- Kayyım uygulamalarının başlangıçta olağanüstü koşullara özgü bir tedbir olarak öngörülmesine rağmen zaman içerisinde kapsamının genişlemesine ilişkin Bakanlığınız tarafından yapılmış herhangi bir değerlendirme bulunmakta mıdır?
11- Hükümetin, kayyım uygulamalarına süre sınırı getirilmesine, uygulamanın istisnai niteliğinin güçlendirilmesine veya alternatif denetim mekanizmalarının oluşturulmasına yönelik herhangi bir çalışması bulunmakta mıdır?
12- TMSF tarafından kayyım sıfatıyla yönetilen şirket sayısının 1.184'e ulaşmış olması dikkate alındığında, bu uygulamanın hukuk güvenliği, yatırım ortamı ve ekonomik öngörülebilirlik üzerindeki uzun vadeli etkilerine ilişkin Bakanlığınızın herhangi bir değerlendirmesi bulunmakta mıdır?

T.C.
HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :Z-19809844-610-4915799 28/07/ 2026
Konu :7/46207 Esas Sayılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 03/07/2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04- 1889420 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ekinde alınan Diyarbakır Milletvekili Sayın Serhat EREN'e ait yazılı soru önergesine ilişkin olarak, Bakanlığımız tarafından hazırlanan cevap metni ektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Mehmet ŞİMŞEK
Bakan

Ek: Önerge Cevabı

7/46207 Esas Sayılı Soru Önergesine İlişkin Olarak Hazine ve Maliye Bakanlığı Cevap Metni

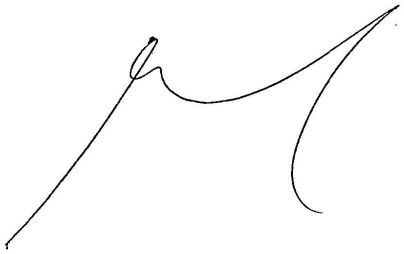
Sayın Serhat EREN, öncelikle şahsıma yönelik olarak Bakanlığımıza sunduğunuz yazılı soru önergeniz için teşekkür ederim.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi uyarınca söz konusu önergede yer alan hususlar, Bakanlığımız görev ve yetki alanında bulunmamaktadır.

3.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Muğla'da işletme açan bir vatandaşın BAĞ-KUR prim borcu muafiyetinden yararlanma talebine ilişkin sorusu ve Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in cevabı (7/46209)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Hazine ve Maliye Bakanı Sayın Mehmet Şimşek** tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğünün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Ömer Faruk GERGERLİOĞLU

Kocaeli Milletvekili

Tarafıma iletilen bilgide; " Ben Ferhat IRMAK. Muğla'nın Fethiye ilçesinde ikamet eden genç bir girişimciyim. Ülkemizin üretimine ve ihracatına katkı sağlamak amacıyla 23.12.2025 tarihinde, LYCIA TECH unvanlı şahıs işletmemi kurarak ticari hayatıma başladım. İşletmemi kurarken, devletimizin gençlere tanıdığı "Genç Girişimci İstisnası" kapsamındaki 12 aylık Sigorta Prim Teşviki (Bağ-Kur prim desteği) hakkına güvenerek yola çıktım. Bu hak, işletme kuruluş tarihim itibarıyla yürürlükte olan yasalar çerçevesinde tarafıma tanınmış, "Kazanılmış Bir Hak" statüsündedir. Ancak, 19.12.2025 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 7566 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik neticesinde; 01.01.2026 tarihi itibarıyla, halihazırda teşvikten yararlanan bizlerin hakkı hukuka aykırı bir şekilde, geriye yürütülerek sonlandırılmıştır. Yaşadığım ve benim gibi binlerce genci etkileyen mağduriyetin detayları şöyledir: Kazanılmış Hakkın İhlali: Ben işletmemi 2026 yılından önce (23.12.2025 tarihinde) kurdum. Hukuk devletinin en temel ilkesi olan "Kanunların Geriye Yürümezliği" ilkesine aykırı olarak, hakkım elimden alınmış ve Ocak 2026 dönemi için adıma haksız bir prim borcu çıkarılmıştır. Hukuki Güvenlik İlkesi: Devletin verdiği söze ve yürürlükteki kanuna güvenerek ekonomik planlamamı yaptım. Teşvik süresi dolmadan (12 ay bitmeden) yapılan bu değişiklik, devlete olan güveni zedelemektedir. Sağlık Hakkına Erişim: Aniden çıkarılan ve ödeme gücümüzü aşan bu sürpriz prim borçları nedeniyle, 5510 sayılı Kanun gereği 60 günden fazla prim borcu oluşacağı için sağlık hizmetlerinden yararlanamama riskiyle karşı karşıyayım. Talep: Anayasa'nın "Hukuki Güvenlik" ve "Kazanılmış Haklara Saygı" ilkeleri gereğince; 01.01.2026 tarihinden önce mükellefiyet tesis ettirmiş olan (benim gibi) genç girişimcilerin, 12 aylık teşvik süreleri dolana kadar bu haktan yararlanmaya devam etmeleri gerekmektedir. Bu mağduriyetin giderilmesi, haksız yere tahakkuk ettirilen borçların silinmesi ve kazanılmış hakkımızın iadesini istiyorum." ifadeleri yer almaktadır.

Bu bağlamda;

1) Tarafıma iletilen iddialar doğru mudur?
2) Eğer bu iddialar doğruysa genç girişimcilerin mağduriyetini gidermek amacıyla bakanlığınızın yapmış olduğu çalışmalar var mıdır? Varsa bunlar nelerdir?

T.C.
HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :Z-19809844-610- 4915787 28/07/ 2026
Konu :7/46209 Esas Sayılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 03/07/2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04- 1889420 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ekinde alınan Kocaeli Milletvekili Sayın Ömer Faruk GERGERLİOĞLU'na ait yazılı soru önergesine ilişkin olarak, Bakanlığımız tarafından hazırlanan cevap metni ektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Mehmet ŞİMŞEK
Bakan

Ek: Önerge Cevabı

7/46209 Esas Sayılı Soru Önergesine İlişkin Olarak Hazine ve Maliye Bakanlığı Cevap Metni

Sayın Ömer Faruk GERGERLİOĞLU, öncelikle şahsıma yönelik olarak Bakanlığımıza sunduğunuz yazılı soru önergeniz için teşekkür ederim.

Soru önergesinde bahsi geçen hususlar Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı uhdesinde bulunmaktadır.